

Förslag till budget 2006 för Stockholms stad och inriktning för 2007 och 2008 samt ägardirektiv 2006-2008 för koncernen Stockholms Stadshus AB.

En politik för Rättvisa, Utveckling och Ekologisk hållbarhet

Socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet har enats om ett förslag till budget för Stockholms stad för år 2006 med inriktning för åren 2007 och 2008. Det är majoritetens fjärde budgetförslag under mandatperioden och den politiska inriktningen ligger fast med en tydlig prioritering av stadsdelsnämndernas verksamheter. Majoritetens mål och föresatser om att på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt utveckla de kommunala verksamheterna och förbättra välfärden, klara bostadsbehovet och omställningen till en ekologiskt hållbar stad samt motverka segregationen och öka det demokratiska inflytandet har gett tydliga resultat. Det är en politik som medfört en positiv ekonomisk och verksamhetsmässig utveckling i Stockholms stad de senaste åren.

I budgeten för 2006 fullföljs en politik som innebär en helhet för ett Stockholm i utveckling och ökad livskvalitet för alla stockholmare. Reformerna är starka och tydliga för en förbättrad samhällservice, en mer spännande och rättvis stad och en politik för ett växande Stockholm. I budgetförslaget för 2006 ställs siktet mot nästa mandatperiod.

Stockholm är återigen en motor för utvecklingen i landet. Bostadsbyggandet, barnafödandet och turismen når rekordhöjder och viktiga infrastruktursatsningar har igångsatts. Stadens ekonomi är i balans, välfärdsservicen har utvecklats betydligt i hela staden och tack vare ett flertal satsningar har flera viktiga steg tagits mot målet om en ekologiskt hållbar storstad.

Vår stad ska motsvara de förväntningar som finns på navet i en region som utgör landets utvecklingscentrum. En förutsättning för detta är att staden fortsätter att ligga i framkant inom kunskapsintensiva områden som kommunikations- och informationsteknik, miljöteknik, bioteknik och biomedicin liksom inom den finansiella sektorn. Design, arkitektur, formgivning, miljödriven utveckling, besöksnäring och evenemang är, liksom den offentliga sektorn, andra utvecklingsfrämjande sektorer som ska utvecklas ytterligare för att stärka staden i kommande konjunktursvängningar och garantera en god livskvalitet och bra samhällsservice för stockholmarna i framtiden.

Stadens växtkraft för med sig betydande utmaningar. Målet om 20 000 påbörjade lägenheter kommer att slutföras under mandatperioden. Satsningarna i den spårbundna trafiken och i vägnätet förbereder för en stad som växer. Inte minst glädjande är det att avgörande steg nu tagits för att realisera Citybanan/Mälartunneln, en satsning som kommer hela landet till del. Men de stora infrastruktursatsningarna förutsätter också att staden tar sitt ansvar för en långsiktig och miljömedveten hållbarhet. Försöket med miljöavgifter i biltrafiken och de omfattande satsningar för att bygga ut och förbättra kollektivtrafiken som möjliggörs av Stockholmsförsoket bidrar till att lösa såväl miljö- som trafikproblem i Stockholm.

En växande storstad ska möta medborgarnas krav på en bra och fungerande samhällsservice. Majoritetens tydliga prioritering av stadsdelsnämndernas verksamheter med fokus på barn och unga har varit av stor betydelse för att möta det behovet. För att möta de höga födelsetalen har staden kraftfullt investerat i fler lokaler och bättre kvalitet i förskolan. Barngruppernas storlek har minskat, ett resultat av en medveten satsning för stadens yngsta, som förstärks i budgetförslaget för 2006. Ytterstaden har i Stadsdelsförnyelsen fått stora resurser för att rusta och utveckla livs- och boendemiljön, strategiska satsningar i grund- och gymnasieskola har vänt den negativa betygsutvecklingen och kulturutbudet har ökat i hela staden. Drogvaneundersökningen i Stockholms skolor 2004 visar på ett trendbrott i konsumtionen av alkohol, narkotika och tobak. Utbyggnaden av antalet bostäder med särskild service för personer med funktionshinder ökar kraftigt under perioden. Den unika satsningen på en kompetensfond har resulterat i närmare 500 projekt som vart och ett höjt kompetensen hos stadens anställda, vilket innebär bättre verksamhet och service till stockholmarna och möjligheter att förebygga kommande rekryteringsbehov.

Miljömiljarden, förstärkt Agenda 21-arbete i kombination med konsumentupplysning och ett utvecklat folkhälsoarbete motverkar att miljöskulder späds på, förebygger hälsoproblem och minskar sjukdomar orsakade av miljön.

För att skapa fler möjligheter för alla unga i Stockholm har den öppna fritidsverksamheten getts utrymme att utvecklas, något som inte skett på många år. Nya träffpunkter för unga med möjlighet till egna kreativa aktiviteter har etablerats både centralt och lokalt i staden. En kraftfull investering för fler idrottshallar och konstgräsplaner har genomförts.

Den ökade tillväxten och det positiva konjunkturläget har under åren 2004 och 2005 haft alltför svag effekt på landets arbetsmarknad. I Stockholm är det dock tydligt att lönesumman och sysselsättningen liksom antalet lediga jobb nu ökar, samtidigt som antalet varsel är nere på nivåer som rådde innan lågkonjunkturen inträffade. I näringslivet är vändningen än tydligare, med ett starkt och ökande nyföretagande och allt färre företagskonkurser.

I budgeten för 2006 återspeglas också regeringens sysselsättningspaket som beräknas ge cirka 4 000-6 000 sysselsatta till länet. De så kallade plusjobben och utbildningsvikariaterna inom offentlig sektor beräknas för staden som arbetsgivare ge omkring 1 000 - 1 500 nya plusjobb och utbildningsvikariat under 2006 och 2007. Förutom ökad sysselsättning innebär regeringens budgetproposition att staden stärks i sina åtaganden inom exempelvis omsorgerna om äldre och funktionshindrade samt inom förskola och skola.

Stockholms stad inledde 2005 omfattande genomlysningar av nämnder och bolag. Dessa ska fortsätta 2006 och tills samtliga nämnder och bolag har genomlysts. Detta är nödvändigt för att skapa en god beredskap för staden att stå ekonomiskt och verksamhetsmässigt rustad inför framtida demografiska och sociala förändringar. Det finns ett utrymme för fortsatt effektivisering av stadens verksamheter och det är nödvändigt att än tydligare prioritera och styra mot uppsatta mål för att kunna erbjuda den service stadens medborgare har rätt att förvänta sig.

Mål för verksamheterna

De fem övergripande inriktningsmål som kommunfullmäktige lade fast i budget för 2003 ligger fast och är styrande för arbetet i stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål är:

- Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna
- Bygga bostäder och utveckla Stockholm
- Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad
- Bryta segregationen och fördjupa demokratin
- Ta ansvar för ekonomin

Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna

Majoriteten i Stockholms stad har i tre tidigare budgetar prioriterat förstärkningen av välfärden och kvalitetsutvecklingen inom de verksamheter som vänder sig till barn och ungdomar. Budgeten för 2006 fullföljer den prioriteringen.

Där barnen och ungdomarna finns och verkar ska staden ge varje enskild individ, oavsett kön, så goda villkor som möjligt för en bra uppväxt. Det gäller i förskolan och i skolan, men också i boende- och stadsmiljön. I detta arbete är dialogen och respekten för barnens och de ungas egna tankar, synpunkter och känslor en förutsättning.

Barns och ungdomars villkor i Stockholm ska förbättras utifrån en helhetssyn på deras vardag och möjligheten att påverka denna.

Redan under de första åren i barnens liv grundläggs deras möjligheter i framtiden. Därför är det viktigt att förskolan bidrar till att ge alla barn likvärdiga chanser och goda förutsättningar. Det kräver att barngrupperna inte är för stora, att personalen är utbildad och att personaltätheten är hög. Sedan majoritetsskiftet 2002 har resurserna till förskolan ökat med närmare 600 mnkr. Under mandatperioden kommer utbildningsinsatser i pedagogik i förskolan att ha haft 10 000 deltagare. 275 nya förskoleavdelningar har öppnats. Barngruppernas storlek har minskat och målet om att minska med två barn per grupp kommer att kunna nås under 2006. I årets budget satsas ytterligare 262,0 mnkr på förskolan.

Både en förskoleplan och en skolplan har tagits fram under mandatperioden. Målen för de pedagogiska verksamheterna är tydliga och ska systematiskt utvärderas och följas upp enligt ett nytt kvalitetssystem. Majoriteten har särskilt fokuserat på språkutvecklingens betydelse såväl i förskola som i skola. Matematik, inflytande – för både barn och föräldrar, hälsa - både psykisk och fysisk - är andra prioriterade utvecklingsområden. Stora utbildningsinsatser för personalen har genomförts inom dessa områden och nya metoder har prövats. Under 2006 fortsätter dessa stora satsningar som ska leda till att ännu fler barn och ungdomar når målen i skolan.

Kvaliteten inom skolbarnsomsorgen ska också förbättras. Utbildning av personal och en ökning av schablonen ska minska gruppernas storlek och öka möjligheterna till integration mellan fritids- och skolverksamhet. Barnens dag ska ses som en

helhet för att stimulera till de olika färdigheter som behövs för att leva ett bra liv. Nu genomförs också reformen med fritidsklubbar för alla elever i åldern 10-12 år. Genom klubbarna får eleverna utökade möjligheter till idrott och rörelse samt skapande och kulturell verksamhet via bl.a. Kulturskolan.

Majoriteten har satsat på ytterstadens gymnasieskolor vilket har ökat söksiffrorna i Tensta och skapat nya gymnasieskolor i Skärholmen. Dessutom ska yrkesprogrammen förbättras och en omorganisation har genomförts för individuella programmet. Under 2006 kommer en större satsning att genomföras för att utveckla kvaliteten i IV-programmet så att fler elever söker och klarar nationella program. För vuxna studerande införs nu en garanti som innebär att alla som inte har utbildning som motsvarar en gymnasieutbildning ska kunna få det. Kvaliteten i undervisningen svenska för invandrare ska förbättras och schablonen ökas 2006.

En stor utmaning för de pedagogiska verksamheterna är lokalfrågorna. Eftersom barnantalet ökar och minskar över tid krävs en strategisk planering för att utnyttja de pedagogiska lokalerna flexibelt. Denna helhetstanke ska genomsyra all planering, renovering och nybyggnation av lokaler för de pedagogiska verksamheterna över nämndgränserna.

Det offensiva arbetet som bedrivs med att skapa icke-kommersiella träffpunkter för unga stockholmare fullföljs. Efter omfattande inventeringar av hur situationen ser ut och vilka önskemål unga har angående egna kultur- och fritidsaktiviteter genomförs en kraftig satsning på verksamhet för unga. Vid sidan av de till- och nybyggda centrala mötesplatserna Lava och Kulturhuset satsas det på minst en icke-kommersiell träffpunkt i varje stadsdel. Det extra anslag om 9,0 mnkr som tillförts redan förra året för utvecklingen av träffpunkter fördubblas i och med att lika mycket tillförs 2006.

De aktiviteter som staden erbjuder unga inför skolstart är uppskattade och ska därför fortgå, som t.ex. den välbesökta och numera permanentade Ung08 Festivalen. Även kolloverksamheten, där alla barn mellan 9 och 16 år som vill får möjlighet att delta, fortsätter.

Alla barns och ungdomars rätt till goda uppväxtvillkor ställer också stora krav på förebyggande insatser, tidig reaktion och snabba, adekvata insatser då barn och unga far illa eller behöver särskilt stöd. Samverkan mellan föräldrar, skolan, individ- och familjeomsorgen, landstinget och närpolicen är ett viktigt led i detta. Förebyggande insatser lönar sig oftast flerfaldigt även ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och ska prioriteras. I budgetförslaget för 2006 avsätts därför 9,0 mnkr till Fryshusets verksamhet för fler Lugna Gatan-värdar i hela staden.

Arbetsmiljölagen ska tillämpas för barn och unga. Stadens handlingsprogram för FN:s barnkonvention – En god stad för barnet - ska genomsyra Stockholms stads budget och alla verksamheter.

Staden ska ha en bra omsorg, vård och service för äldre, funktionshindrade och de mest utsatta som bygger på delaktighet, inflytande och respekt för den enskilde individen oavsett var i staden man bor.

Ökad livskvalitet för de äldre

Medellivslängden ökar och behovet av omsorg skjuts allt högre upp i åldrarna. När äldre får behov av service, vård och omsorg ska den vara av god kvalitet och en likvärdig bedömning ska göras oavsett var i staden man bor. I sina insatser för äldre ska staden alltid utgå från de äldres egna behov, och önskemål om ett särskilt boende ska tillgodoses i möjligaste mån.

Livskvaliteten för boende inom heldygnsomsorg/vård- och omsorgsboende och korttidsvård samt för hemtjänstmottagare ska öka. Basala behov som varierad och näringsriktig mat, regelbunden utevistelse och personlig omvårdnad ska tillgodoses. Den sociala samvaron betyder mycket, under mandatperioden har flera öppna verksamheter för äldre startats.

2004 påbörjades en omvandling av delar av stadens servicehus till seniorboende med hyresrätt, lägenheter förmedlade till äldre genom Stockholms Stads Bostadsförmedling AB utan biståndsbedömning. Ca 1 000 lägenheter har hittills omvandlats. En utvärdering av omvandlingsprocessen har genomförts av stiftelsen Stockholms Läns Äldrecentrum.

Vårdtider kortas och viljan att bo kvar i sin ordinarie bostad ökar, vilket innebär att hemtjänst blir allt viktigare som insats inom äldreomsorgen. Hemtjänsten behöver utvecklas med nya arbetsformer, ökad spetskompetens och nyttjandet av teknik, inte minst inom IT. En satsning görs med 128,0 mnkr via kompetensfonden och 40,0 mnkr läggs på kvaliteten under 2006. Andra viktiga utvecklingsområden är biståndshandläggningen och servicetjänster. Inom båda dessa områden pågår försök inom staden. Försöket med vaktmästarservice ska utvidgas till hela staden. Den nationella satsningen på plus-jobb ger en möjlighet att öka den uppsökande och förebyggande verksamheten för äldre.

Stockholms stad gör stora satsningar på kompetensutveckling, inte minst inom äldreomsorgen. 308,0 mnkr har avsatts under mandatperioden för utbildningar och projekt. Utbildningen av samtliga medarbetare som saknar grundutbildning till vårdbiträde/undersköterska ska fullföljas under mandatperioden.

Anhöriga gör ovärderliga insatser och deras behov av stöd är stort och viktigt att tillgodose. En ny stödfunktion, anhörigombud, har utvecklats.

Landstinget är stadens viktigaste samverkanspart när det gäller insatser för äldre, särskilt kring äldre med omfattande vård- och omsorgsbehov. Stockholms stad har anslutit sig till WebCare - ett regionalt datasystem för att förbättra rutinerna runt utskrivning och samordnad vårdplanering. Närvårdscentraler och tvärprofessionella team är värdefulla samverkansformer som har inrättats denna mandatperiod och de bör utvecklas ytterligare. Den enskilde ska alltid kunna lita på att vård- och omsorgskedjan fungerar, oavsett var ansvaret ligger.

Satsningar för de mest utsatta

Den som tappat fotfästet i tillvaron har rätt att få hjälp att hitta tillbaka. Socialtjänsten arbetar för de mest utsatta och insatserna ska präglas av respekt för den enskilde individens värde och vilja. Staden arbetar för ett kunskapsbaserat socialt arbete, i syfte att öka fokus på insatsernas resultat för brukarna.

Alla människor har en inneboende drivkraft att själv klara sin försörjning. Arbetet som bedrivs genom kompetensfonden för att öka sysselsättningsgraden bland människor som står utanför arbetsmarknaden fullföljs. För att ytterligare minska behovet av ekonomiskt bistånd måste även samarbetet med försäkringskassan, landstinget och arbetsförmedlingen utvecklas.

Barn och unga som är i riskzonen att hamna i problem som kriminalitet, alkohol- eller narkotikamissbruk måste fångas upp i ett tidigt skede. Grunden är det socialt förebyggande arbete som bl.a. bedrivs av stadsdelsnämndernas drog- och brotts-samordnare. Situationen för barn i våldsutsatta familjer ska uppmärksammas bättre. Barncentra för barn som utsatts för övergrepp planeras inför 2006.

I arbetet mot missbruk av alkohol och narkotika är STAN-programmet vägledande för stadsdelsnämndernas insatser. Vård och behandling för personer med missbruk är prioriterat och inriktas på långsiktigt hållbara vårdkedjor i samverkan med andra vårdgivare och organisationer. Stadens beredskap för att erbjuda hemlösa stöd ska fortsätta att byggas ut. Fler alternativa boendeformer ska tas fram. Situationen för hemlösa kvinnor behöver särskilt uppmärksammas. Under 2005 öppnade staden ett nytt stödboende i Råcksta och en utökning av detta boende planeras. Totalt tillkommer 350-400 platser i nya boenden under mandatperioden, vilket motsvarar en ökning med ca 20 %.

Överenskommelsen mellan staden och landstinget om insatser för personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik ska följas upp och samarbetet mellan de båda huvudmännen vidareutvecklas i samverkan med brukarorganisationerna. Inom ramen för de så kallade Miltonpengarna samverkar staden och landstinget på en rad områden om långsiktigt hållbara insatser för personer med psykiska funktionshinder.

Förbättringar för personer med funktionshinder

Stadens handikappolitiska program ska genomsyra verksamheten i alla nämnder och bolag.

Stockholm måste vara en stad tillgänglig för alla. Den satsning på ökad fysisk tillgänglighet som pågått flera år utvidgas och innefattar även tillgänglighet i meningen delaktighet och bemötande. Stockholm har som mål att bli världens mest tillgängliga huvudstad 2010.

Alla barn och vuxna i staden som har ett funktionshinder ska garanteras en bra omsorg, vård och service med likvärdig bedömning, oavsett var i staden de bor. Brukarnas delaktighet och självständighet ska stärkas. Insatserna ska ges utifrån den enskildes behov och önskemål. Stadsdelsnämnderna ska samverka internt och externt för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda.

Den omfattande kompetensutvecklingen för en stor del av medarbetarna som pågått inom Lys, kompa och funka-projektet bidrar till höjd kvalitet i verksamheten.

Kompetensförsörjningen ska säkras och goda möjligheter till kompetensutveckling erbjudas medarbetarna.

Stadens anställda utgör grunden för verksamheterna och personalpolitiken är strategisk. År 2003 inrättades kompetensfonden och därmed påbörjades en historisk satsning på att utveckla personalens kompetens samt arbetets innehåll och organisation. Denna satsning pågår mandatperioden ut. Stadens personalpolitik innefattar även lönepolitik, arbetstider, ledarutveckling och chefsförsörjning samt arbetsmiljö, hälsa och rehabilitering.

Det personalpolitiska arbetet med att hitta strategiska och långsiktiga metoder för att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare ska fortsätta. Rekryteringsbehoven gäller även fortsättningsvis framförallt inom förskolan, gymnasieskolan och omsorg om personer med funktionshinder. Kompetensfonden har utarbetat en sammanhållna uppföljnings-/utvärderingsstrategi för att informera om och synliggöra fondens arbete, utveckla goda exempel och peka på kvarstående utmaningar. Fonden skapades för att möta några av Stockholms stads största utmaningar inom de personal- och arbetsmarknadspolitiska områdena. Effekterna av kompetensfondens insatser ska vara långsiktiga. Målet är att skapa en arbetsmodell för en lärande organisation. Institutet för kommunal ekonomi (IKE) har uppdraget att utvärdera kompetensfondens samlade arbete och en rapport väntas 2007.

Kompetensfonden har skapat nya samverkansformer över förvaltnings- och bolagsgränser som staden tidigare saknat. För att föra erfarenheterna vidare efter att kompetensfonden upphör 2006 ska en permanent struktur utarbetas. Kompetens- och metodutveckling i staden blir en del av den ordinarie verksamheten för samtliga verksamheter och en central samordningsfunktion ska etableras.

Kommunfullmäktige fattade i juni 2005 beslut om ett utvecklingsavtal, kollektivavtal för hantering av övertalighet vid arbetsbrist i Stockholms stad. Avtalet träder i kraft den 1 januari 2006 och innebär en kraftig förbättring för stadens personal.

En trygg och säker stad

Stockholm ska vara en trygg och säker stad att bo och leva i. De upprustningar som görs i utemiljön ska göras med avseende på säkerhet och trygghet, t.ex. ljusättning och underhåll av parker. Vid upprustningar i utemiljön ska särskild vikt läggas vid de platser som upplevs som otrygga av medborgarna. Inte minst kvinnors rädsla måste tas på allvar och resultera i att de förändringar som görs ökar kvinnors tillgång till det offentliga rummet.

En ren och snygg utemiljö är en del av det trygghetsskapande arbetet som inte enbart kan utföras av kommunala förvaltningar. Riktade insatser görs för att förbättra städning och skötsel av utemiljön och ska intensifieras under innevarande mandatperiod. Insatserna kombineras med ett brett utåtriktat upplysningsarbete riktat till medborgare och besökare i samverkan med bl.a. näringsliv. Betydelsefulla är också de insatser som görs inom ramen för Stadsdelsförnyelsen, bl.a. satsningen på gröna gårdar och upprustningar i utemiljön.

Staden ska medverka till att förebygga brott i samverkan med andra aktörer. Samarbete med polismyndigheten är betydelsefullt och ska utvecklas. Det gäller särskilt med avseende på barns, ungas och äldres säkerhet och trygghet. Det brottsförebyggande arbete som utvecklats hittills under mandatperioden sker i nära samverkan med polismyndighet och rättsväsende. Utvecklingen av nya stödcenter för

unga brottsoffer, inrättandet av Barncentrum till stöd för våldsutsatta barn och unga samt de lokala brottsförebyggande rådens framväxt är viktiga delar i ett brett och trygghetsskapande arbete. Samarbetet ska utvecklas och bli en naturlig del i verksamheternas uppdrag att skapa goda och trygga livsvillkor.

Bygga bostäder och utveckla Stockholm

Nya bostäder som alla kan efterfråga ska byggas.

Bostäder som alla kan efterfråga

Stockholm är en attraktiv och spännande tillväxtort och många människor dras till staden med dess utbud av arbetstillfällen, idrott, kultur, nöjen och natur. En av stadens viktigaste infrastruktursatsningar är och förblir att tillgodose medborgarnas behov av goda och tillgängliga bostäder. Målet om att 20 000 nya bostäder ska påbörjas under åren 2003-2006 är på väg att uppnås.

Majoriteten har sedan januari 2003 markanvisat drygt 21 000 nya bostäder och antalet byggstarter och ombyggnader uppgår till drygt 8 500, vilket är en byggtakt som inte uppnåtts sedan början av 1970-talet. Hälften av de nytilkomna lägenheterna är hyresrätter och de kommunala bolagen har i uppdrag att producera 8 000 lägenheter t.o.m. 2006. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska aktivt arbeta mot målet om 20 000 nya bostäder. Det är också av stor vikt att staden utvecklar sina analyser av bostadsbehovet på längre sikt och utarbetar ett bostadsförsörjningsprogram för perioden 2007-2011.

För att öka Stockholms attraktivitet som studentstad är det viktigt att arbetet med stadens program för studentbostäder fullföljs och att arbetet med att ta fram nya studentbostadsprojekt och nya ungdomsbostäder intensifieras. Ombyggnaden av Skatteskrapan till studentbostäder pågår och inflyttning påbörjas under 2006. Men fler insatser ska utarbetas för att göra Stockholm till en ledande studentstad.

Goda boendemiljöer skapas genom hänsynsfullt tillvaratagande av grönområden. Det är viktigt att finna sätt för Stockholm att expandera utan att det negativt drabbar den unika naturmiljö som, i ett internationellt perspektiv, är stadens kanske största tillgång. Bildandet av fler naturreservat i viktiga naturområden möjliggör en god tillgång till rekreation och biologisk mångfald.

För att garantera en god kvalitet i byggandet ska programmet för miljöinriktat byggande följas i alla projekt. Dessutom ska staden satsa på några områden där senaste teknik inom miljöområdet används avseende t.ex. solceller och hantering av biologiskt avfall.

Det är viktigt att bygga bostäder som alla kan efterfråga. Stadens arbete för att påverka byggkostnaderna och möjliggöra lägre boendekostnader ska fortsätta, med utgångspunkt från de pilotprojekt som genomförts. Bostadssegregationen ska motverkas genom att hyresrätter och bostadsrätter, stora och små lägenheter, villor och lägenheter samt gruppboenden för personer med funktionshinder blandas i bostadsområdena. Även bostäder för de som idag är hemlösa ska tas fram.

När staden utvecklas krävs också en aktiv syn på säkerhetsfrågorna. Stockholms brandförsvars och andra nämnders olycksförebyggande arbete ska utvecklas. Allt fler komplexa trafiklösningar, bl.a. vid tunnlar, och en tätare stad gör att räddningstjänsten måste bli än mer flexibel och utveckla sin kompetens.

Staden ska verka för en väl fungerande arbetsmarknad, goda förutsättningar för näringslivet, utveckling av trafiksystemen samt att regionens betydelse stärks.

Stärkt näringsliv och arbetsmarknad

Människors välfärd och en stark offentlig sektor är beroende av att Stockholm kan erbjuda goda förutsättningar för näringslivet att växa och utvecklas. Staden har alla förutsättningar att bli norra Europas mest spännande och attraktiva region att starta och driva företag i.

Stockholm ska utvecklas och marknadsföras som kunskapsstad, IT-metropol, biomedicinskt centrum, finansplats, besöks- och evenemangsstad, kultur- och miljöhuvudstad. Detta ställer höga krav på ökad samverkan mellan samhälle, näringsliv, universitet och högskolor. Stockholms stad kan och ska bidra på många sätt för att underlätta för entreprenörer och innovatörer att etablera sig och utvecklas här. Ett arbete för att aktualisera stadens näringslivspolitiska program ska inledas 2006.

Stockholm arbetar också strategiskt med tre branschmässiga utvecklingsområden i regionen. I Kista fullföljs satsningen inom IT och telekom, i Norra Stationsområdet etableras Vetenskapsstaden som ett utvecklingsområde för bioteknik och biomedicin och kring Telefonplan sker en satsning med fokus på design, form och arkitektur. Även klustret med miljöteknikföretag ska stärkas. Arbetet med dessa stadsutvecklingsprojekt bör intensifieras under 2006 eftersom de har en avgörande betydelse för såväl Stockholms internationella konkurrenskraft, som för näringslivets framtida tillväxt. Ett viktigt steg blir att under 2006 etablera ett designcentrum vid Telefonplan.

I Stockholm finns en mängd viktiga evenemang som lyfter huvudstaden på ett internationellt plan. De har stor betydelse för besöks- och turistnäringen. Staden satsar nu offensivt på Stockholms Kulturfestival som fr.o.m. 2006 blir ett stort årligen återkommande evenemang. Detsamma gäller nationaldagsfirandet som får en större utformning. Sammanlagt satsar staden 18,0 mnkr på dessa evenemang.

Budgetförslaget innebär en stor satsning på det arbetsmarknadspolitiska området med tydligt fokus på att öka sysselsättningen för arbetslösa ungdomar och långtidsarbetslösa. Staden satsar, utöver de redan pågående satsningarna, 30,0 mnkr för detta ändamål. Därutöver tillkommer regeringens sysselsättningspaket som innebär att en stor andel människor ges jobb inom offentlig sektor och dessutom en kvalitetsförstärkning i stadens verksamheter.

En förstärkning av stadens arbetsmarknadsåtgärder görs och insatserna riktas primärt mot personer som uppbär ekonomiskt bistånd och som står långt från arbetsmarknaden och mot arbetslösa ungdomar. Stockholms stad ska upprätta Navigatorcentra som riktar sig till unga i åldern 16-24 år, som varken studerar, har ett

arbete eller får ekonomiskt bistånd. Staden avsätter redan 10,0 mnkr årligen för feriearbete för ungdomar och 2006 fördubblas denna satsning.

Det är också viktigt att framhålla att utrikes födda har högst arbetslöshetstal, trots att många är högutbildade. Tillvaratagandet av de utrikes föddas kompetens är avgörande för att lösa problemen med arbetskraftsförsörjningen.

Ett hållbart trafiksystem

En levande stad är helt beroende av att vägnät, spårnät, vatten- och luftburen trafik fungerar väl. Det är en minst lika viktig infrastrukturell faktor som tillgången på bostäder för att Stockholm ska utvecklas positivt under kommande år.

Stockholmsförsöket med miljöavgifter, som genomförs under första halvan av 2006, syftar till att förbättra miljön i staden, minska trängseln och öka framkomligheten. Försöket inleddes den 22 augusti 2005 med en kraftig satsning på utökad kollektivtrafik i samverkan med Stockholms läns landsting. Försöket avslutas den 31 juli 2006. I samband med de allmänna valen genomförs sedan en folkomröstning i Stockholm om huruvida miljöavgifter i trafiken ska införas eller inte.

Utbyggnaden och förbättringen av cykelbanor och cykelfält fortsätter med målet att skapa ett sammanhängande cykelbanenät i hela staden. Det framåtsyftande arbetet att stimulera till användning av kollektivtrafik, cykel och bilpooler fortsätter.

Som ett led i ambitionen att utveckla Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad fortsätter även satsningen på att stimulera övergången till alternativa drivmedel i trafiken. Miljöklassade bilar kommer exempelvis att vara undantagna från miljöavgifter. Stockholms stads egen fordonspark ska på sikt enbart bestå av fordon med alternativ drift.

Staden fortsätter att aktivt stödja och underlätta etableringen av nya lågprisbutiker i olika delar av staden. Ett av målen är att kunna erbjuda stockholmarna matpriser i nivå med övriga landet.

Stadens arbete för att skapa en ren, tilltalande och trygg stadsmiljö ska intensifieras. I budget för 2006 avsätts ytterligare 47,0 mnkr utöver det som redan idag finns för ändamålet. Den ökade ambitionsnivån avser bl.a. arbete med städning, barmarksrenhållning/snöröjning och skötsel av lekparkar, vilket i och med detta kan förbättras. Detta ska också ge stadsdelsnämnderna förbättrade möjligheter att sköta parker och grönområden så att kvaliteten ökar.

Det är viktigt att samtliga berörda nämnder och bolagsstyrelser samarbetar för att uppnå en renare och tryggare stad och att insatserna styrs av de olika behov som finns i staden. En central informationskampanj med flera olika delar genomförs.

Det ska bli snyggare kring återvinningsstationerna genom att staden skärper kraven på materialbolagen i det nya avtal som kommer att tecknas.

Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad

För att Stockholm ska vara en långsiktigt hållbar storstad måste ett medvetet miljötankande genomsyra stadens alla verksamheter. Miljöarbetet ska stärkas på lokal och central nivå genom att miljöprogrammets sex mål är styrande vid alla beslut i nämnder och bolagsstyrelser. Att så sker ska följas noga genom stadens integrerade ledningssystem och genom miljörevision. Stockholm ska vara en fungerande EKO-kommun, ett kretsloppssamhälle och en miljöhuvudstad. Miljöfrågorna är till sin karaktär globala och samtidigt lokala. Staden ska bidra till att nationella och regionala miljömål nås och genom internationellt samarbete driva miljöarbetet framåt. Det sker exempelvis inom ramen för ICLEI (det internationella rådet för lokala miljöinitiativ) och Aalborgdeklarationen. Det lokala miljöarbetet synliggörs genom att ett "Skolornas miljöpris" inrättas.

Miljömiljarden är en unik satsning som skapat förutsättningar för att både komma till rätta med historiska miljöskulder och förebygga framtida miljöproblem. Totalt 1,1 mdkr har fördelats till insatser inom marksanering, sjöar och vattendrag, och övriga angelägna miljöprojekt rörande avfall, energi, biologisk mångfald, transporter/luft och informationsåtgärder. Dessutom har medel avsatts för projektet "biogasbåtar" och särskilda projekt riktade till skolor och organisationer. De flesta av stadens nämnder och bolag är involverade i denna stora miljöinsats. Vid sidan av de direkta miljövinster som projekten leder till kommer Miljömiljarden ge mervärden i form av ny kunskap, metodutveckling inom miljöområdet och samhällsekonomiska vinster. Under perioden 2006-2009 kommer projekten att avslutas och utvärderas. Därutöver fortsätter Stockholm sitt miljöarbete inom ramen för klimatinvesteringsprogrammet (KLIMP).

Energi, avfallshantering och Agenda 21

Det är av strategisk betydelse att staden tar ett helhetsgrepp över energifrågorna. Vi ska påverka både infrastruktur för energi, utveckling mot förnyelsebara bränslen och införandet av nya energislag inom staden liksom minska stadens egen energiförbrukning. Målet är att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2050. Energicentrum, som inrättas inom ramen för Miljömiljarden, har till uppgift att ta ett helhetsgrepp om stadens energifrågor. En energiplan och ett stärkt arbete inom Fortumkoncernen ska bidra till detta. Staden avsätter 50,0 mnkr för motfinansiering av statens investeringsstöd för solcellsprojekt för att kunna göra investeringar i nya energilösningar, med tyngdpunkt på solceller. Den gemensamma energirådgivningen inom länet, som riktar sig till medborgarna, fyller en strategiskt viktig funktion och ska vidareutvecklas.

Avfallshanteringen måste ses som en viktig del av infrastrukturen i ett modernt och miljömedvetet samhälle och vara en del i stadsplaneringen. Avfallet ska ses som en resurs snarare än en restprodukt. Arbetet med insamling och behandling av biologiskt avfall genom biogasproduktion ska utvecklas för att staden ska nå det nationella målet om att 35 % av matavfallet ska omhändertas genom biologisk behandling senast 2010. Stockholm ligger långt framme och satsar på ytterligare metoder för att göra avfallet lämpligt som ett koldioxidneutralt drivmedel.

Agenda 21 vilar på tre grunder; den miljömässiga, den sociala och den ekonomiska. Därför ska en lokal strategi för hållbar utveckling, med tydliga sociala och

ekonomiska dimensioner tas fram. Agenda 21-arbetet ska integreras i alla stadens verksamheter. Detta kommer att effektivisera och stödja en rad demokratiprocesser, exempelvis vid planering, byggande, lokalisering av infrastruktur, att fånga upp medborgarnas behov som konsumenter, brukare och klienter samt att fånga upp ungdomars delaktighet.

Etisk och miljövänlig konsumtion

En aktiv konsumentpolitik är ett viktigt medel för att påverka den integrerade produktpolitiken, vilket innebär att människors val påverkar utbudet av produkter. För staden är upphandling ett viktigt verktyg för att påverka offentlig verksamhet att gå över till miljövänligare produkter. Staden har också en viktig roll som pådrivare för att genom upphandling/efterfrågan styra mot miljövänligare och etiskt acceptabel produktion. Kraven stärks på rättvis och ekologisk produktion i samband med att en ny upphandlingspolicy tas fram. Staden avsätter 6,0 mnkr till ekologiska livsmedel för att uppnå målet i miljöprogrammet om att 15 % av de livsmedel som staden köper in ska vara ekologiskt framställda.

Stockholm ska bli en s.k. Fair Trade City. Det övergripande målet är att markant öka kunskapen och engagemanget för rättvis handel inom staden, näringslivet och bland allmänheten. Vår konsumtion påverkar de sociala villkoren för människor i de fattiga delarna av världen och genom rättvis handel kan vi bidra i arbetet för hållbar utveckling. Med budget för 2006 intensifieras detta arbete.

Mark, vatten och grönområden

För att minska den negativa miljöpåverkan som stadens mark och vatten i dag är utsatta för krävs många åtgärder. Först och främst ska utsläppskällorna begränsas, men även rening av utsläpp och sanering av redan oacceptabelt förorenade områden krävs. Ett vattenprogram har upprättats och kontinuerliga mark- och vattensaneringar genomförs.

Stockholms grönområden är viktiga för människors hälsa och välbefinnande. Staden ska arbeta aktivt för att bevara kommunens biologiska värden.

Stockholms grönområden är en integrerad och viktig del av livsmiljön i staden. De lantegendomar som Stockholms stad äger utanför stadsgränsen har rika naturvärden, kulturmiljövärden, samt värden för friluftsliv, rekreation och turism. Dessa bör tillvaratas, utvecklas och tillgängliggöras för kommunmedborgarna även i ett långsiktigt perspektiv. År 1998 beslutades att bilda en "Skärgårdsstiftelse" för att bevara, förvalta och utveckla stora markinnehav i Stockholms skärgård. Stiftelsen har ett stort värde för stadens medborgare.

Den friluftsmark som staden äger i kringliggande kommuner överförs 2006 till en särskild stiftelse."

Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Skapa förutsättningar för ökad hållbar tillväxt och ekonomisk utveckling i hela staden genom insatser i ytterstaden som rör boende och bostadsförsörjning, nya arbetsplatser och goda näringslivsvillkor samt fysisk och elektronisk infrastruktur.

Alla människors lika värde och varje människas okränkbarhet är utgångspunkten i stadens arbete med att bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer. Ett samhälle som främjar öppenhet, tolerans och människors lika värde och som tar tillvara den enskilda människans resurser oavsett kön, ålder, ursprung, funktionshinder eller sexuell läggning - ett sådant samhälle främjar också tillväxten och blir mer konkurrenskraftigt. Mångfald är därför stadens största tillgång.

Integrationsarbetet ska genomsyra alla stadens verksamhetsområden och pågå över hela staden. I grunden handlar det om tillgången till arbetsplatser, bra bostäder med blandade upplåtelseformer, bostäder som alla kan efterfråga i alla bostadsområden, goda utbildningsmöjligheter och en god uppväxtmiljö för alla barn och unga.

Satsningen på Stadsdelsförnyelse är en viktig del i arbetet för ökad integration, rättvisa, tillväxt och attraktiva boende- och livsmiljöer i hela Stockholm. Arbetet bygger på engagemang från medborgarnas sida och ökad samverkan mellan stadens olika aktörer inom berörda stadsdelar. Satsningen ska utvecklas så att framförallt bostadsbolagen får ett större ansvar.

Minska skillnaderna mellan olika delar av staden avseende sysselsättnings- och utbildningsnivåer, hälsa, trygghet och trivsel samt tillgång till service, kultur och fritidsaktiviteter.

Majoritetens arbete med kompetensfonden leder till ökad integration, genom att fler som står långt från arbetsmarknaden nu kan erbjudas arbete. Den tydliga prioriteringen på barn och unga bidrar till att bryta segregationen, genom att fler ges möjlighet till bra utbildning och en trygg uppväxt. Staden har också förändrat resursfördelningssystemet till stadsdelsnämnderna, så att resurserna tilldelas utifrån behov och förutsättningar.

Alla människor vill ha inflytande över sina livsvillkor och sin livsmiljö. Det är stadens och inte minst stadsdelsnämndernas ansvar att på olika sätt bejaka medborgarnas möjligheter till inflytande i sitt närområde. Här kan lokala utvecklingsgrupper spela en viktig roll. Stadsdelsnämnderna har ett särskilt ansvar att inhämta och förmedla synpunkter från invånarna på den kommunala servicen och nämnderna ska tillhandahålla arenor för möten. Särskild vikt ska läggas vid att stärka de ungas inflytande i den egna närmiljön.

Det lokala föreningslivet är en viktig byggsten i ett demokratiskt samhälle och en kanal för den enskilde medborgarens inflytande i frågor som rör den egna stadsde-

len. Ett arbete pågår inom staden för att se vilka möjligheter som finns att underlätta för föreningslivet vad gäller lokaler och liknande infrastrukturer.

Alla måste ges möjlighet att ta del av kulturen och på samma gång måste kulturen avspegla den mångfacetterade huvudstaden. Det kulturella kapitalet byggs upp i tidig ålder och därför måste alla barn och unga erbjudas jämlik tillgång till kulturen. Kulturskolan är ett viktigt instrument att nå de barn och unga som traditionellt inte deltar och målet är att fördubbla antalet deltagare. Den statliga reformen med fri entré har varit lyckad och nya grupper nås. Staden genomför nu fri entré på Stadsmuseet, Medeltidsmuseet och Kulturhuset, som också får förlängda öppettider. Stockholm behöver ett starkt kulturliv även utanför innerstaden och stadens insatser för att förstärka möjligheterna för de fria grupperna utökas. Parkteatern är ett viktigt instrument i arbetet med att kulturen ska vara en angelägenhet för alla. På samma gång är stadsteaterns verksamhet för barn och unga prioriterad. Stockholm tillför ytterligare 32,5 mnkr för dessa satsningar som innebär att fler ges tillgång till kulturen.

Också jämställdhetsarbetet ska genomsyra alla politikområden och alla verksamheter. Målet med jämställdhetsarbetet är kvinnors och mäns lika möjligheter och skyldigheter inom alla områden i samhället. Jämställdhetsarbetet ska ingå som en naturlig del i målformuleringar, uppföljning och utvärdering av stadens samtliga verksamheter.

Metoder ska utvecklas inom stadens alla verksamheter i syfte att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser i Stockholms stad har ett ansvar, inom sina respektive verksamheter, för att staden utvecklas mot ökad jämlikhet, integration och mångfald och för att diskriminering och segregation motverkas. Detta ska kontinuerligt följas upp och utvärderas. Hur staden agerar både i sin roll som arbetsgivare och utåt gentemot medborgare och brukare har betydelse för hur andra agerar. Därför är det så viktigt att Stockholms stad, i varje given situation, uppträder inkluderande och icke-diskriminerande. Ett exempel på detta är att staden tillämpar en antidiskrimineringsklausul vid samtliga upphandlingar av varor och tjänster.

Ta ansvar för ekonomin

Staden ska ta ett aktivt ansvar för ekonomin genom höga krav på budgethållning, en effektiv användning av resurserna samt en i övrigt god ekonomisk hushållning.

Stockholms stad har en mycket stark balansräkning och efter år av stora underskott i stadsdelsnämndernas verksamheter är nu ekonomin åter i balans. Ansvar för ekonomin ställer dock även fortsatt höga krav på såväl en ansvarsfull ekonomisk politik som en god ekonomisk hushållning i alla stadens verksamheter. Stadens uppgifter måste klaras inom fastställd budget och stadens nettotillgångar ska användas för investeringar i bostäder, nya vägar, utökad spårtrafik, parker, förskolelokaler m.m. för att Stockholm ska klara att ge en god service till sina medbor-

gare. Balanskravet i kommunallagen innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna.

För att stadens verksamheter ska klara de uppsatta målen måste effektiviseringar och omprioriteringar ske. Alla måste på ett ansvarsfullt sätt bidra till att klara bästa möjliga verksamhet inom ramen för stadens finansiella förutsättningar och att i enlighet med majoritetens mål, inom givna ekonomiska ramar, främja stadsdelsnämndernas verksamheter.

Nämnder och styrelser ska bedriva ett aktivt utvecklingsarbete med fokus på sina kärnverksamheter.

De inriktningsmål som omfattar en ekologiskt hållbar storstad, stadens insatser för att bryta segregationen och fördjupa demokratin och ta ett ansvar för ekonomin berör samtliga stadens nämnder och bolagsstyrelser. Vissa facknämnder och bolagsstyrelser har huvuduppdrag som inte direkt berörs av de övriga inriktningsmålen. Det är dock av stor betydelse att samtliga nämnder och bolagsstyrelser analyserar sin kärnverksamhet och formulerar mål för verksamhetsområdena som är kopplade till sitt huvuduppdrag.

Förutsättningar

Samhällsekonomiska förutsättningar

Den internationella konjunkturen är fortsatt gynnsam men något dämpad

År 2004 var den globala tillväxten den högsta på drygt 15 år och uppgick till ca 5 %. Under det första kvartalet 2005 dämpades tillväxten något och den globala tillväxten förväntas uppgå till ca 4 % per år under perioden 2005 t.o.m. 2007. Detta ligger över det historiska genomsnittet.

USA:s ekonomi är fortsatt stark. Tillväxten i euroområdet utvecklas däremot svagt, även om tecken finns på en viss återhämtning av konjunkturen även i Europa. Tillväxten i Kina och resten av Asien bedöms förbli hög.

Den största osäkerhetsfaktorn i världsekonomin är den fortsatta prisutvecklingen på råvaror och särskilt på olja. Högre oljepriser riskerar att bromsa tillväxten, även om det höga oljepriset hittills haft en ganska begränsad effekt på konjunkturen.

God tillväxt i svensk ekonomi - men svag sysselsättning

Tillväxten i den svenska ekonomin är god och BNP-tillväxten förväntas hamna på ca 2,4 % år 2005¹. Inhemsk efterfrågan är nu drivkraften i den svenska ekonomin. Den privata konsumtionen förefaller ha tagit fart och investeringarna ökar i god takt samtidigt som en viss förbättring av exportutvecklingen förutses under 2006. Tillväxten under 2006 och 2007 bedöms uppgå till knappt 3 %.

Trots god tillväxt är arbetslösheten hög och sysselsättningsutvecklingen fortsatt svag. Sysselsättningen minskade enligt nationalräkenskaperna något under första kvartalet 2005. Preliminära siffror över andra kvartalet ser dock betydligt bättre

¹ Genomsnitt av de viktigaste prognosmakarnas bedömning

ut. En ökning av sysselsättningen förväntas med ungefär en halv procent år 2005 och med en procent under 2006. År 2007 och 2008 väntas en måttlig sysselsättningsökning.

Kommunernas ekonomiska läge

De senaste åren har kostnadsökningarna i kommunerna dämpats och närmare två tredjedelar av kommunerna redovisade ett överskott för 2004. Även 2005 och 2006 tror flertalet kommuner att ekonomin kommer att vara i balans, bl.a. med hjälp av höjningen av det generella statsbidraget. I budgetpropositionen för 2006 har regeringen aviserat ytterligare 1,0 mdkr år 2007 och 6,0 mdkr 2008 i generella bidrag till kommuner och landsting, vilket Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ser positivt på.

Tabell 1 Prognos över kommunsektorns* resultat före extraordinära poster, mdkr

2003 (utfall)	2004 (utfall)	2005	2006	2007	2008
-1	2	9	9	8	8

Källa: Budgetpropositionen 2006.

*Inkluderar både primärkommuner och landsting.

Nu och 10-15 år framöver är ålderssammansättningen i Sverige förhållandevis gynnsam för ekonomin i kommuner och landsting. Därefter blir det svårare och det är därför hög tid att diskutera lösningar på hur den framtida välfärden ska finansieras. SKL menar att det är av stor vikt att i tid välja en strategi för hur välfärden ska finansieras framöver. Den bör innehålla flera delar:

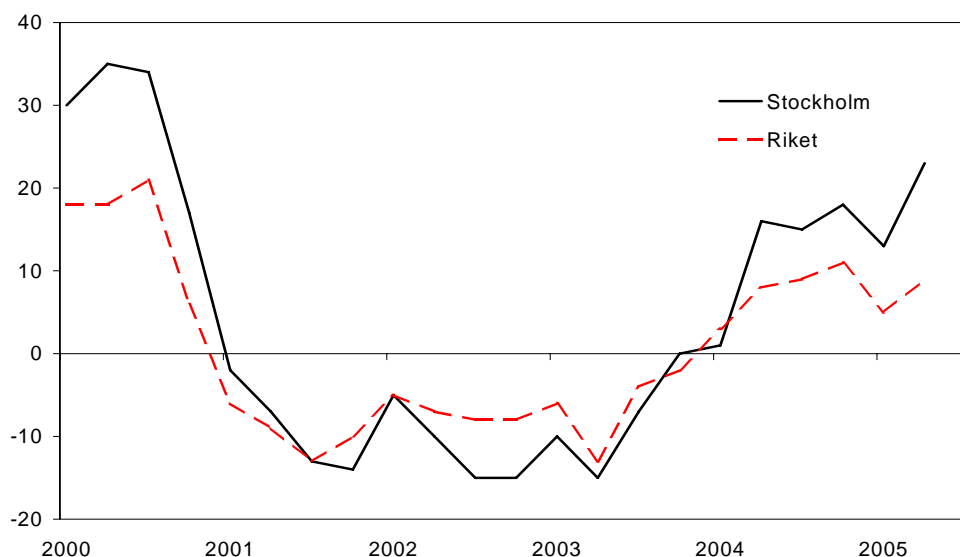
- Fortsätta att effektivisera inom verksamheterna.
- Göra tydligt för medborgarna vad de kan förvänta sig av sina skattepengar.
- Planera infrastruktur och bostäder för äldre och personer med funktionshinder med god tillgänglighet.

SKL:s formuleringar ligger väl i linje med det arbete som pågår i staden och som avser översyn av bolag, förvaltningar och administration.

Stärkt konjunktur i Stockholm

Även tillväxten i Stockholm har tagit fart och det finns tydliga tecken på att näringslivet i Stockholm växer snabbare än i resten av landet. Tillväxten i lönesummor brukar användas som en viktig indikator på styrkan i ekonomin och under det första kvartalet 2005 växte lönesummorna mer i Stockholm (4,2 %) än i hela riket (2,6 %). Vidare har Stockholms Handelskammare redovisat sin Stockholmsbarometer för andra kvartalet 2005. Indikatorn bygger bl.a. på företagens orderstockar och framtidsförväntningar och visar att konjunkturläget i Stockholm har stärkts kraftigt.

Diagram 1 Konjunkturindikator för Stockholms län i jämförelse med riket

Källa: Stockholms Handelskammare och Konjunkturinstitutet

Starkast är uppgången inom byggsektorn. För byggföretagen är bristen på arbetskraft det största problemet, när efterfrågan i byggsektorn nu har svängt. Även handeln gick bättre än under årets första kvartal. Nyanställningarna har också tagit fart och det är fler företag som uppger att de ökar arbetsstyrkan än som uppger att de minskar den. Nyanställningarna sker främst inom tjänstesektorn och byggindustrin, medan handeln minskade antalet anställda något. Antalet lediga arbeten som anmälts till arbetsförmedlingen har ökat kraftigt t.o.m. september 2005 och varslen om uppsägning har fortsatt att minska. Samtidigt ökar antalet nya företag och antalet konkurser minskar. Sammanfattningsvis har efterfrågan på arbetskraft ökat i Stockholms stad och i länet. Trots det utvecklar sig sysselsättningen svagt och har endast ökat marginellt mellan andra kvartalet 2004 och andra kvartalet 2005. Arbetslösheten i Stockholms stad är också fortsatt hög och har inte minskat nämnvärt sedan 2004. Totalt var 4,8 % av stockholmarna öppet arbetslösa (andelen arbetslösa av arbetskraften i åldern 16-64 år) i augusti enligt Arbetsmarknadsstyrelsen. Om man också räknar in antalet deltagare i arbetsmarknadspolitiska program var totalt 6,1 % av stockholmarna i arbetsför ålder utan arbete i augusti. Motsvarande siffra för hela riket var 7,8 % av arbetskraften.

Även om Stockholm har den bästa arbetsmarknaden i riket och efterfrågan på arbetskraft ökar inom de flesta näringsgrenar är arbetsmarknadsläget bekymmersamt. Många av de arbetslösa har varit utan arbete länge och har svårt att konkurrera om de lediga jobben. Samtidigt fortsätter strukturomvandlingen av näringslivet i riktning mot en allt tydligare dominans för den kunskapsintensiva tjänstesektorn. Detta ökar kraven på de sökandes kompetens. Matchningen mellan arbetssökande och lediga arbeten blir därför en allt viktigare uppgift.

Regeringens budgetproposition

Regeringen tecknar en ljus bild av svensk ekonomi de närmaste åren, med en god tillväxt och låg inflation. Problemet är arbetsmarknaden. Liksom de flesta andra konjunkturbedömare tror regeringen att sysselsättningen kommer att öka de när-

maste åren, men för att förstärka denna utveckling presenteras en expansiv budget med huvudfokus på att bekämpa arbetslösheten.

Till de största posterna hör ett sysselsättningspaket som för Stockholms län beräknas öka sysselsättningen med ca 4 000-6 000 personer. Idag finns ca 45 000 öppet arbetslösa i Stockholms län och ca 12 000 i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. De största satsningarna gäller så kallade plusjobb och utbildningsvikariat inom offentlig sektor. För staden som arbetsgivare kan det innebära 1 000-1 500 nya plusjobb och utbildningsvikariat under åren 2006 och 2007. Vidare ges kommuner och landsting generella tillskott under kommande år med 1,0 mdkr 2007 och 6,0 mdkr 2008 utöver vad som tidigare aviserats. För staden innebär det ca 60 mnkr för 2007 och ca 360 mnkr för 2008.

Regeringen anslår även 50,0 mnkr år 2006 till kommunerna för undervisning av barn och unga som håller sig gömda efter beslut om avvisning. Ytterligare 75,0 mnkr avsätts till kommunerna 2006 för att utveckla stödet till anhöriga. Många stockholmare får också sänkta skatter och höjda bidrag vilket ger ett ökat konsumtionsutrymme och stimulerar tillväxten. Detta kan leda till ett ökat skatteunderlag för staden.

Regeringens bedömning av skatteunderlagsutvecklingen för 2005 har reviderats ned sedan budgetpropositionen förra hösten och sedan vårpropositionen. Detta beror på att sysselsättningen inte har tagit fart i den utsträckning som beräknats. För 2006 och 2007 har uppräkningsstalen däremot skrivits upp jämfört med tidigare prognoser.

Tabell 2 Skatteunderlagsutvecklingen, regeringens uppräkningsstal

	2004	2005	2006	2007	2008
<i>BP-06</i>	3,0	3,2	4,5	4,9	4,8
<i>Vårprop. -05</i>	3,0	3,6	4,4	4,0	
<i>BP-05</i>	3,5	3,8	4,2	4,0	

Källa: Finansdepartementet

Budgetens finansiering

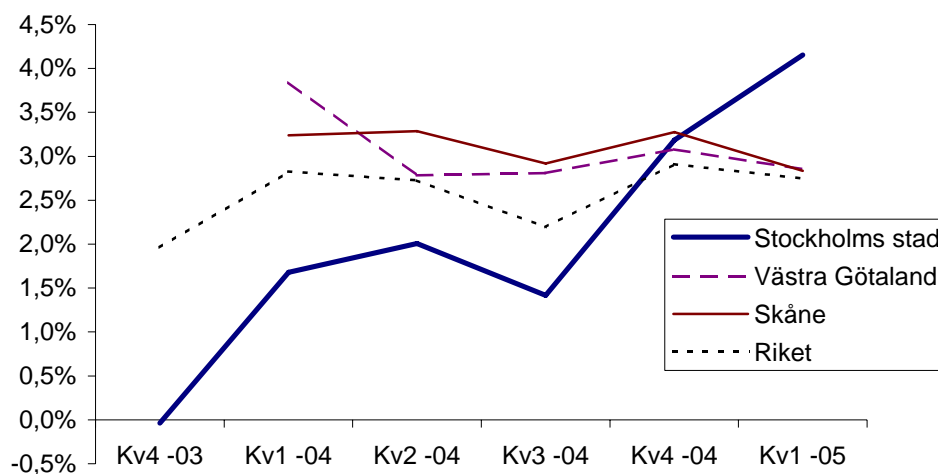
Stadens skatteintäkter

Stockholms stads intäkter består till övervägande del av skatteintäkter. Skatteintäkternas storlek bestäms av de beskattningsbara förvärvsinkomsterna, dvs. i huvudsak av

- lönesummor
- transfereringsinkomster (sjukpenning, arbetslöshetsersättning, pensioner m.m.)
- inkomst av näringslivsverksamhet.

Tillväxttakten i lönesumman låg under andra halvan av 1990-talet ständigt två till tre procentenheter högre i Stockholm jämfört med riksgenomsnittet. År 2001 kom ett trendbrott och tillväxttakten i Stockholm var lägre än i riket. I slutet av år 2004 vände det åter, vilket framgår av diagram 2 nedan, och Stockholm växer nu snabbare än riket i övrigt.

Diagram 2 Lönesummor, årlig procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år

Källa: SCB

Lönesumman bestäms i sin tur huvudsakligen av utvecklingen av sysselsättningen och timlöneökningarna, vilka har en direkt påverkan på de samlade inkomster som staden kan beskatta, dvs. skatteunderlaget. Prognosen för skatteunderlagets utveckling i staden utgår i huvudsak från Sveriges Kommuner och Landstings beräkningsförutsättningar, vilka bygger på utvecklingen för hela riket. I tabellen nedan är några av de viktigaste nyckeltalen för riket sammanställda.

Tabell 3 Nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen – procentuell förändring

	2004	2005	2006	2007	2008
<i>BNP</i>	3,6	2,7	2,9	2,2	2,0
<i>Timlön</i>	3,3	3,2	3,5	3,6	3,7
<i>Sysselsättning, timmar</i>	1,0	0,5	0,9	0,4	0,2
<i>KPI</i>	0,5	0,5	1,5	2,0	2,0
<i>Skatteunderlag</i>	3,0	3,5	4,0	3,9	3,9

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

SKL uppskattar att skatteunderlagstillväxten i riket kommer att öka fram till och med 2006 för att därefter plana ut. Stadsledningskontorets prognos över de närmaste årens utveckling visar att ökningstakten i stadens skatteunderlag understiger rikets för 2004 och för år 2005 beräknas den ligga i nivå med riket. Från och med år 2006 bedöms ökningstakten i stadens skatteunderlag vara något högre än i riket, vilket framgår av tabell 4 nedan.

Tabell 4 Skatteunderlagsutveckling och uppräkningsstal för Stockholms stad

<i>Inkomstår</i>	<i>Skatteunderl. mnkr</i>	<i>Index för stadens Skattekraft</i>	<i>Ökning, % staden</i>	<i>Uppräkningstal, % riket enl. SKL*</i>
2001 Utfall	126 961	127	8,3	6,4
2002 Utfall	131 334	125	3,4	5,3
2003 Utfall	133 753	122	1,8	4,1
2004 Prog	136 281	120	1,9	3,0
2005 "	140 854	120	3,5**	3,5
2006 "	146 393	120	5,0**	4,0
2007 "	152 517	120	4,2**	3,9
2008	158 452	120	4,0**	3,9

Källor: USK och * Sveriges Kommuner och Landsting och **stadsledningskontoret

I tabellen ovan visas också ett index för stadens skattekraft i relation till riket, där genomsnittet i riket är satt till 100. Stadens index har fallit från 127 år 2001 till 120 år 2004 för att sedan ligga kvar på den nivån under resten av prognosperioden.

Nytt utjämningsystem

Syftet med utjämningsystemet är att utjämna kommunernas och landstingens förutsättningar att bedriva sin verksamhet. Den 1 januari 2005 trädde ett nytt utjämningsystem i kraft. De största förändringarna jämfört med det tidigare systemet är att de generella statsbidragen har integrerats i utjämningsystemet. Även vissa riktade statsbidrag har flyttats dit.

I kostnadsutjämnningen har en del justeringar gjorts men systemets grundprinciper kvarstår. Ingen hänsyn tas till att tillväxtregioner, såsom Stockholm, har högre kostnader för löner och lokaler än riket i övrigt. Mellan riket och staden finns en löneskillnad på ca 6 % som inte kan förklaras av skillnader i yrke, ålder, utbildningsnivå eller arbetstid. Regeringen har tillsatt en utredning för att kunna bedöma om, och i så fall i vilken utsträckning, som det finns strukturella skillnader i lönenivåer mellan regioner. Utredningen ska rapportera sina resultat i denna fråga först hösten 2006. Staden avser att återkomma till denna fråga.

Räntor och aktieutdelning

Staden har under ett antal år sålt en del tillgångar och har därigenom ökat de finansiella tillgångarna. Vid ingången av år 2005 uppgick stadens nettofordran till 13,0 mdkr. Genom att placera denna nettofordran har staden kunnat erhålla en avkastning i form av ränteintäkter. I budget för år 2005 uppgick det positiva räntenettet till 500,0 mnkr. För att finansiera de angelägna satsningar som staden behöver göra under planperioden kommer finansiella tillgångar att tas i anspråk och därmed kommer det positiva räntenettet att minska.

I syfte att renodla ansvaret för förvaltningar och bolag ska stadens minoritetspost i de kommunala bolagen överföras till Stockholms Stadshus AB. Kommunfullmäktige kommer att föreläggas ett särskilt ärende avseende detta. Överföringen realiserar genom en försäljning av stadens aktieandel i bolagen som uppgår till ca 9 %. Försäljningen kommer att ske till marknadsvärde. För stadens vidkommande beräknas försäljningen medföra en betydande reavinst år 2006. Även stadens finansiella intäkter kommer att påverkas positivt vilket beaktats i budgeten. För 2006 beräknas räntenettet till ca 486 mnkr, för 2007 ca 366 mnkr och för 2008 ca 316 mnkr.

Aktieutdelning från Stockholms Stadshus AB görs under planperioden med avsikten att den ska ligga på en för koncernen långsiktigt hållbar nivå. Det innebär en utdelning med 600,0 mnkr för 2006, 500,0 för 2007 och 400,0 mnkr för år 2008.

Sammanfattning - budgetens finansiering

Den internationella konjunkturen fortsätter att utvecklas positivt. Även den svenska ekonomin utvecklas i god takt efter en tillfällig svacka under början av 2005. I synnerhet har tillväxten i Stockholm vänt starkt uppåt under 2005. Sysselsättningen har dock inte ökat i samma utsträckning. Sysselsättningsnedgången har varit kraftigare i Stockholm jämfört med riket vilket har medfört att stadens skatteunderlag har utvecklats sämre än riksgenomsnittet under ett antal år. Från och med år 2006 förväntas tillväxten i stadens skatteunderlag komma upp i nivå med rikets.

Sammanfattningsvis innebär det att stadens intäkter från skatter, generella statsbidrag, räntor och aktieutdelning kan förväntas utvecklas enligt följande.

Tabell 5 Finansieringsprognos

<i>Mnkr</i>	2005	2006	2007	2008
Skatter	25 974	26 722	27 758	29 082
Statsbidrag och utjämning	32	182	33	62
SUMMA Skatter	26 006	26 904	27 791	29 144
Räntenetto	500	486	366	316
Utdelning	600	600	500	400
SUMMA Övrigt	1 100	1 086	866	716
TOTAL FINANSIERING	27 106	27 990	28 657	29 860
Procentuell förändring från föregående år		3,3 %	2,4 %	4,2 %

Källa: stadsledningskontoret

Avsättningar i tidigare års bokslut

Till följd av försäljningar och en i övrigt positiv resultatutveckling har kommunfullmäktige i tidigare års bokslut beslutat att, enligt de kriterier som gäller för avsättningar, avsätta medel i balansräkningen. Avsättningarna avser bl.a. utbyggnad av infrastruktur, miljöåtgärder samt om- och nybyggnation inom äldreomsorg, omsorg om psykiskt funktionshindrade och inom förskoleverksamhet.

Kommunstyrelsen har vid två tillfällen, i oktober 2004 och juni 2005, avsatt sammanlagt 1,1 mdkr för finansiering av 158 projekt inom Miljömiljarden.

Inom omsorgerna fungerar avsättningarna som ett investeringsbidrag. Det innebär att avskrivningsunderlaget minskar för investeringen vilket i sin tur leder till reducerade kapitalkostnader under avskrivningsperioden.

Avsättningarna för infrastruktur såsom Norra Länken m.m. utbetalas som finansieringsbidrag till staten. Kostnaden för stadens utbetalning av bidrag möts av be-

slutad avsättning. Kostnaden för bidraget får då ingen resultatpåverkan eftersom avsättningen redan tidigare resultatförts.

Finansiering av kompetensfonden

I samband med bokslutet för år 2002 beslutade fullmäktige att 2,0 mdkr ska disponeras av eget kapital för kompetensinsatser under den kommande mandatperioden. Dispositionen finansierades genom engångsintäkter som staden erhållit vid försäljning av aktier i Birka Energi.

Kompetensfonden finansierar projekt som ska leda till god personalförsörjning och långsiktig utveckling av verksamhet, organisation och ledarskap. Enligt de redovisningsregler som gäller för disposition av eget kapital redovisas fondens kostnader som underskott under perioden. Eftersom finansieringen grundar sig på en beslutad reducering av eget kapital undantas kompetensfonden från det s.k. balanskravet.

Investeringar och kapitalkostnader

I stadens riktlinjer för styrning och uppföljning av investeringar och andra betydande projekt (utl. 1999:174) anges att projekt av strategisk vikt ska beslutas av kommunfullmäktige. Projekt anses vara av strategisk vikt om investeringsutgiften är minst 50 mnkr eller om projektet av annan anledning bedöms vara av strategisk betydelse för staden. Genomförandebeslut för strategiskt viktiga projekt tas av kommunfullmäktige i särskilda ärenden. Nämndens beslutsunderlag och uppföljning ska uppfylla de krav som ställs i ovan nämnda riktlinjer.

Vid projekt som omfattar flera nämnder ska beslut, planering och budgetering koordineras. Investerande nämnder, vilka har verksamheter som påverkar andra nämnders ekonomi, ska arbeta med att förbättra metoderna för att beakta och redovisa denna påverkan i beslutsunderlaget.

Under 2005 har en översyn skett av hur styrningen av investeringsverksamheten kan förbättras. Kommunstyrelsen kommer hösten 2005 att föreläggas reviderade anvisningar för beslut, uppföljning och slutredovisning av investeringar och andra betydande projekt med en uppmaning till stadens investerande nämnder att tillämpa metodiken i framtagna kalkylhandbok. De nya anvisningarna ska utvärderas inför nästa års budget.

Viktiga nyheter i anvisningarna är bl.a. följande

- För att på ett tidigt stadium ge möjlighet till politisk styrning och prioritering ska investerande förvaltning fortsättningsvis ha samråd med stadsledningskontoret innan nämnd fattar inriktningsbeslut för projekt där investeringsutgifterna överstiger 50 mnkr. Stadsledningskontoret ska lämna redovisning om samråden till kommunstyrelsens ekonomiutskott.
- Inriktningsbeslut för investeringar över 300 mnkr ska fattas av kommunfullmäktige. Ärenden kan i förekommande fall anses vara av principiell art utöver angivna beloppsgräns. Det står i sådana fall fritt att pröva om kommunfullmäktige ska ta upp ärendet för beslut.

Investeringar

I investeringsplanen för år 2006 har avsatts 3 727,3 mnkr i nettoinvesteringsutgifter för stadens nämnder, inkl. Central medelsreserv. I bilaga 8 till budgeten redovisas investeringarna för perioden 2006-2008. Huvuddelen av nettoinvesteringarna, 2 627,6 mnkr, genomförs av trafiknämnden och marknämnden. I alla beslutsunderlag för investeringar – i synnerhet IT-investeringar – ska ingå en redovisning av ekonomiska konsekvenser.

Central medelsreserv för investeringsutgifter uppgår år 2006 till 100,0 mnkr.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Den ökande investeringsvolymen leder till ökade kapitalkostnader för nämnderna. Detta ska beaktas i framtagandet av budget för 2006.

En prioritering har gjorts i budget 2006. Ett ärende har tagits fram med förslag om förbättrad styrning och uppföljning i syfte att förbättra förutsättningarna för prioriteringar

Stadens investerande nämnder ska i samband med genomförandebeslut i kommunfullmäktige tillämpa den utarbetade metodiken för investeringskalkylering i syfte att förbättra kvaliteten i beslutsunderlagen.

Stadens investerande nämnder kommer att tillämpa den anvisade metodiken.

Kapitalkostnader

Stadens anläggningstillgångar ska belastas med avskrivningar i enlighet med de principer som kommunfullmäktige har beslutat. Internräntan på anläggningstillgångarna är 5,0 %. Samma räntesats gäller även för slutna redovisningsenheter.

Nämndernas kostnader för internränta och avskrivningar ökar kraftigt under perioden till följd av den ökande investeringsvolymen. Nämndernas kostnader för internränta och avskrivningar beräknas bli 2 129,5 mnkr år 2006 och öka till 2 465,2 mnkr år 2008. Förutom ökade kostnader för internränta och avskrivningar medför investeringarna förändrade drift- och underhållskostnader för stadens nämnder. Det är av utomordentlig vikt att nämnderna beaktar kapital- och driftkostnaderna i samband med investeringsbeslut/beställning. Stadens finansiella resultat påverkas direkt av nämndernas investeringar i form av minskade ränteintäkter på stadens finansiella nettofordran.

Styrning och uppföljning

Utrymme för fortsatt välfärd

Ett viktigt uppdrag för staden är att säkerställa en god och tillräcklig samhällsservice till medborgarna. En genomgripande översyn av stadens samtliga verksamheter ska genomföras och vara slutförd under nästkommande mandatperiod. Syftet är att finna former för en tydligare omfördelning inom gällande resursramar med tydligare prioriteringar för att kunna styra resurserna mot välfärdsfrågorna inom framför allt stadsdelsnämnderna. Även bolagssektorn ska genomlysas. Översynerna ska ske parallellt och successivt.

En översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseinämnden och stadsbyggnadsnämnden genomförs under 2005. Resultaten av översynen ska inarbetas i budgeten under planperioden. Ambitionen är att effektivisera förvaltningsorganisationen och frigöra resurser för att säkerställa utrymme för prioriterade områden. Motsvarande översyn görs även av stadens bostadsbolag och Stockholm Vatten AB.

En översyn av stadens administration genomförs 2005 och 2006. Syftet är att identifiera och föreslå effektiviseringsåtgärder för stadens administration som gör det möjligt att omfördela resurser till stadens kärnverksamheter. Översynen omfattar administrativa stödfunktioner inom stadsledningskontoret, koncernledningen, stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar och stadens bolag. Funktioner som granskas är kontorsadministration, lokaladministration, ekonomiadministration, personaladministration, inköp och upphandling samt IT-administration.

En översyn av stadens akt- och ärendehanteringssystem genomförs 2005. Syftet är bl.a. att skapa ett effektivare ärendeflöde i staden genom att införa ett gemensamt ärendehanteringssystem. Projektet omfattar stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar, bolag, stadsledningskontoret och KF/KS kansli samt kommunledning och koncernledning.

Nämndernas arbete med att sänka sina lokalkostnader och ta tillvara möjligheterna till effektiviseringar av lokalutnyttjandet fortsätter. Där så är möjligt ska lokaler även samutnyttjas över verksamhets- och förvaltningsgränserna.

SPO-utredningen

I kommunfullmäktiges budget för 2003 fick kommunstyrelsen i uppdrag att tillsätta en utredning om stadens politiska organisation (SPO). Utredningen presenterade ett förslag i december 2003 som remissbehandlades under vintern/våren 2004. I september 2004 fattade kommunfullmäktige beslut i de delar av SPO-utredningen som behandlar principer för styrning. I januari 2005 behandlades bl.a. frågor om stadsdelsnämndernas roll och ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och facknämnderna. Kommunfullmäktige förväntas hösten 2005 fatta beslut om den centrala politiska och administrativa organisationen samt ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen och facknämnderna.

Styrning

Nämnderna ska arbeta med kommunfullmäktiges inriktningsmål och kommunfullmäktiges mål för verksamheterna. Målen ligger fast. Samtliga stadens nämnder och bolagsstyrelser ska tillämpa stadens integrerade system för ledning och uppföljning (ILS) och stadens kvalitetsstrategi. En revidering med förslag till förenkling och förtydligande av ILS har genomförts under 2005. Dessa antogs av kommunfullmäktige den 3 oktober 2005 och har implementerats i förslaget till budget för 2006.

Kommunfullmäktige konkretiserar de fem inriktningsmålen genom mål för verksamhetsområdena. Nämnder och bolagsstyrelser ska i sina verksamhetsplaner ange vilka egna mål för verksamhetsområdet som krävs för att uppnå kommunfullmäktiges mål. Nämndernas och bolagsstyrelsernas mål för sina verksamhets-

områden ska rymmas inom fastlagd budget. Utifrån mål för verksamhetsområdet tar enheterna fram sina åtaganden.

Dialogen har liksom tidigare en nyckelroll i stadens arbete, på alla nivåer. Dialogen med medborgare, brukare och medarbetare är viktig både i arbetet med att ta fram mål för verksamheten och i uppföljningen.

Budgeten är stadens överordnade styrdokument. I budget anges aktuella, av kommunfullmäktige antagna, stadsövergripande styrdokument. Kommunstyrelsen samt alla nämnder och bolagsstyrelser ska följa den checklista som kommunfullmäktige fastställt när de tar fram nya styrdokument. Målet är att minska antalet, minska detaljstyrningen, kostnadsberäkna, samordna, tillgängliggöra, följa upp och aktualitetspröva stadens styrdokument samt koppla dem till budget.

I bilaga 11 listas stadens huvudsakliga stadsövergripande principiella styrdokument som planer, program, policys, strategier och överenskommelser. På stadens hemsida listas mer operativa styrdokument i form av riktlinjer, anvisningar, handböcker, taxor och avtal.

Stadens uppföljning och utvärdering ska utvecklas. Fokus ska i högre grad ligga på resultat. Inom stadsdelsnämndernas ansvarsområden finns framför allt ett behov av att samordna uppföljningen och utvärderingen för att underlätta jämförelser som underlag för fördjupade analyser. När det gäller facknämnderna måste kommunstyrelsen utveckla metoder att följa upp och utvärdera verksamheterna och jämföra resultat med andra kommuner och privata entreprenörer. Uppföljningen av facknämnderna måste i högre grad fokusera på respektive nämnds kärnverksamheter. Detsamma gäller uppföljningen av bolagen. Kommunstyrelsen och koncernstyrelsen ansvarar för att ta fram uppföljnings- och utvärderingssystem som gör att resultaten från olika nämnder och bolag går att jämföra och aggregera. Informationstekniken ska utnyttjas och utvecklas för att underlätta uppföljning och jämförelser. Kommunstyrelsen ska ta fram ett webbaserat uppföljningssystem för ILS. Syftet är bl.a. att underlätta verksamhetsuppföljning och mätning av måluppfyllelse på stadsövergripande nivå. Detta är ett led i utvecklingen av stadens lednings- och informationssystem (LIS).

Miljöprogrammets sex mål ska vara styrande vid beslut i nämnder och bolagsstyrelser och samtliga nämnder ska delta i uppföljningen och utvärderingen av miljöarbetet inom det integrerade ledningssystemet. ILS utgör på så sätt stadens miljöledningssystem. Genom miljörevision genomförs en extern granskning av stadens miljöarbete.

Kommunstyrelsen ansvarar för att stadsövergripande medborgarundersökningar genomförs som mäter i vilken utsträckning brukare och medborgare är nöjda med stadens service. Syftet är att öka möjligheten att jämföra resultat mellan olika förvaltningar, mellan kommunala och privata anordnare, mellan Stockholm och andra kommuner.

Redovisningen ska utvecklas så att fokus hamnar på verksamheternas resultat samt utveckling av produktivitet och effektivitet. Här är kvalitetsstrategin ett viktigt redskap liksom användningen av de basnyckeltal som kommunfullmäktige

fastställt under 2005. Varje nivå ska analysera sina resultat utifrån den roll och det ansvar som respektive nivå har i systemet.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

I Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 anges att förslag till basnyckeltal kommer att föreläggas kommunfullmäktige våren 2005. Dessa har tagits fram för att förbättra stadens styrning, uppföljning och lärande inom ramen för det integrerade lednings- och styrsystemet (ILS). Nyckeltalen ska också fungera som ett verktyg för dialog mellan kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och nämnderna.

Kommunfullmäktige har i september 2005 beslutat om basnyckeltal för stadens nämnder (utl. 2005:146). Basnyckeltalen kommer att bli ett viktigt verktyg i nämndernas likväl som stadens samlade uppföljnings- och utvecklingsarbete, där även dialogen har en framträdande roll.

Direktiv till nämnderna

Budgeten är upprättad i balans och finansierad. Nämnderna ska rymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Eventuella kostnadsökningar finansieras genom omprioriteringar inom nämndens budget. I nämndernas budget har endast kostnader för den egna verksamheten budgeterats. Omslutningsförändringar till följd av köp och försäljning av tjänster mellan olika nämnder ska beräknas och redovisas till kommunstyrelsen i samband med nämndens budget/verksamhetsplan för 2006.

Ett effektiviseringskrav avseende energi och i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i berörda nämnders budgetar.

Skattesats

För år 2006 föreslås att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 18:08 per skattekrona, vilket är en oförändrad utdebitering jämfört med de två föregående åren.

För år 2006 föreslås en oförändrad utdebitering av begravningsavgiften med 7 öre per skattekrona.

Stockholm den 10 oktober 2005

ANNIKA BILLSTRÖM

Resultatbudget

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Verksamhetens intäkter	5 647,0	5 852,8	5 850,4	5 705,2
Verksamhetens kostnader (-)	-31 175,6	-32 182,9	-32 198,7	-32 210,8
Avskrivningar (-)	-425,9	-487,3	-555,6	-621,1
Central medelsreserv (-)				
Oförutsedda behov	-284,1	-361,9	-653,5	-1 359,0
Prestationsreserv	-325,7	-221,7	-550,7	-850,7
Pensionsavgifter (-)	-541,8	-589,2	-589,2	-589,2
Jämförelsestörande intäkter				
Jämförelsestörande kostnader m.m.				
Särskilda effektiviseringar och översyner	0,0	0,0	40,0	65,0
Verksamhetens nettokostnader	-27 106,1	-27 990,2	-28 657,3	-29 860,6
<i>Relativförändring</i>		3,3%	2,4%	4,2%
Skatter	25 851,8	26 594,0	27 579,3	28 931,0
Begravningsavgift	100,1	104,0	123,9	128,9
Inkomstutjämning	-1 313,4	-1 232,7	-1 278,1	-1 587,4
Kostnadsutjämning	1 005,4	1 121,4	1 520,3	1 859,7
Sysselsättningstöd m.m.	535,0	440,0	0,0	0,0
Mellankommunal skatteutjämning	-194,5	-147,0	-209,0	-210,0
Räntenetto m.m.	500,0	486,0	366,0	316,0
Övriga finansiella intäkter	600,0	600,0	500,0	400,0
Disposition/avsättning begravningsfond	21,8	15,0	13,0	10,0
Disposition/avsättning renhållningsfond	0,0	9,6	42,0	12,5
Summa finansiering	27 106,2	27 990,3	28 657,4	29 860,7
<i>Relativförändring</i>		3,3%	2,4%	4,2%
Disposition av avsatta medel				
Avsättningar				
Resultat efter avskrivning, skatt och finansiella poster	0,1	0,1	0,1	0,1

Investeringsplan

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Utgifter (-)	-2 811,9	-3 791,0	-3 379,6	-2 857,7
Inkomster	69,3	163,7	106,0	27,7
Centralt redovisade investeringsmedel (-)	- 150,0	- 100,0	- 100,0	- 100,0
Nettoinvesteringar (-)	-2 892,6	-3 727,3	-3 373,6	-2 930,0
Finansiering				
Förändring av eget kapital	0,1	0,1	0,1	0,1
Avskrivningar	425,9	487,3	555,6	621,1
Försäljningar	500,0	500,0	500,0	500,0
Finansieringsbeting	1 966,6	2 739,9	2 317,9	1 808,8
Summa finansiering	2 892,6	3 727,3	3 373,6	2 930,0
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0

Finansiering

1. Finansförvaltning

2. Finansrörelsen

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-7 084,3	-6 951,4	-7 058,8	-7 368,1
Intäkter	32 548,7	32 852,9	34 255,0	35 947,1
Finansiella poster	2 639,4	2 732,2	2 622,4	2 564,1
Netto inkl. finansiella poster	28 103,8	28 633,7	29 818,6	31 143,1
Slutna redovisningsenheter				
Avkastningskrav/ägartillskott	- 70,9	- 56,1	- 60,9	- 73,4
Finansiering				
Utgifter (-)	0,0	0,0	0,0	0,0
Inkomster	2 392,5	3 227,2	2 873,5	2 429,9
Netto	2 392,5	3 227,2	2 873,5	2 429,9

Finansieringen omfattar bl.a. skatteintäkter, statsbidrag och stadens finansiella transaktioner.

Finansiella mål – plan för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har beslutat om god ekonomisk hushållning. Beslutet innebär bl.a. att finansiella mål ska anges i budgeten. En tydlig ambitionsnivå för stadens finansiella utveckling ska framgå.

De mål som anges nedan är relevanta, enkla att ta fram och ger en tydlig bild av den ekonomiska utvecklingen. Måtten är vedertagna och används av många kommuner för att följa den ekonomiska utvecklingen. Nedan angivna mål avser planperioden 2006-2008.

Årets ekonomiska resultat

Årets ekonomiska resultat fastställs varje år i stadens budget och följs upp i tertialrapporter och bokslut. Detta mål är det som tydligast sammanfattar det ekonomiska läget. Årets resultat kan också mätas exklusive jämförelsestörande poster och/eller enligt det kommunala balanskravet. Målet är att stadens ekonomiska resultat för år 2006 ska uppgå till 0,1 mnkr. På längre sikt bör staden överväga ett större överskott för att säkra en god ekonomisk hushållning.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag

Måttet mäter hur stor del av löpande driftskostnader som finansieras med skatteintäkter, finansnetto m.m. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter m.m. överstiger 100 %, kan staden tvingas använda det egna kapitalet till löpande driftsverksamhet. Måttet kan även användas för att mäta hur stor andel som finansieras med ändliga resurser, dvs. positivt räntenetto och utdelning från koncernen. Målet är att andelen av stadens löpande driftskostnader som finansieras med skatteintäkter m.m. inte ska överstiga 100 %.

Stadens soliditet

Soliditet definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om stadens soliditet är hög, har tillgångarna i hög grad finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. För att få en samlad och komplett bild bör detta mål redovisas både inklusive och exklusive samtliga stadens pensionsåtaganden. Målet är att stadens soliditet ska uppgå till minst 60 %, exklusive pensionsåtaganden.

Investeringsvolym i förhållande till avskrivningar

Om investeringsvolymen överstiger resultaträkningens avskrivningar innebär detta att utrymme för framtida driftskostnader tas i anspråk. Målet är att andelen investeringsvolym i förhållande till avskrivningar ska anpassas till en långsiktigt hållbar nivå under planperioden.

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet mäter hur väl staden svarar mot de finansiella mål och resultat som fastställts i budgeten (och nämndernas verksamhetsplaner). Om staden har en god budgetföljsamhet och prognossäkerhet finns ett grepp om ekonomin som ger en bättre beredskap för att klara nedgångar i ekonomin. I första hand ses negativa avvikelser från budgeten som en belastning, men även stora positiva avvikelser ses som dålig följsamhet. Målet är att budgetföljsamheten ska vara 100 %. Metoderna för prognosframställning ska utvecklas under 2006.

Utveckling av finansiella mål

Det kan finnas anledning att i ett längre perspektiv utveckla ytterligare finansiella mått och mål. Detta kan t.ex. avse nivå på betalningsberedskap och olika typer av riskmått.

1. Finansförvaltning

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Pensioner och arbetsgivaravgifter	-5 567,4	-5 561,7	-5 561,7	-5 561,7
Pensionsersättning och pf från nämnderna	5 025,6	5 008,5	5 008,5	5 008,5
Kommunalskatt m.m.	25 973,7	26 713,0	27 716,2	29 069,9
Inkomstutjämnning	-1 313,4	-1 232,7	-1 278,1	-1 587,4
Kostnadsutjämnning	1 005,4	1 121,4	1 520,3	1 859,7
Bidrag och ersättningar	535,0	440,0	1,0	0,0
Utjämnning psykiatri och LSS	- 193,5	- 147,0	- 209,0	- 210,0
Internräntor	1 539,4	1 642,2	1 752,4	1 844,1
Aktieutdelning	600,0	600,0	500,0	400,0
Ersättning från finansrörelsen	509,0	495,0	375,0	325,0
Bank- och postgiroavgifter	- 9,0	- 9,0	- 9,0	- 9,0
Summa	28 104,8	29 069,7	29 815,6	31 139,1
Finansiering				
Avskrivningar	425,9	487,3	555,6	621,1
Summa finansiering	425,9	487,3	555,6	621,1

Under Finansförvaltning redovisas stadens skatteintäkter och statsbidrag samt eventuell aktieutdelning från stadens bolag. Vidare upptas här de samlade kostnaderna för pensioner och arbetsgivaravgifter.

Finansförvaltningen tillgodogörs även de interna ersättningar för pensioner och personalförsäkringskostnader, som påförs nämnderna i budget. Här upptas även interna ränteersättningar från nämnder för disponerade delar av stadens kapital.

Stadens avkastningskrav från och ägartillskott till de slutna redovisningsenheterna upptas som extraordinära poster under Finansförvaltningen.

Pensioner och arbetsgivaravgifter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Pensioner		
Pensioner	- 508,5	-
Löneskatt	- 123,4	-
Förändring av pensionsskuld (inkl. löneskatt)	- 195,7	-
Kommande pensionsförpliktelser (inkl.löneskatt)	- 589,2	
Summa	-1 416,8	0,0
		-
Arbetsgivaravgifter	-4 144,9	0,0
Ersättningar från nämnderna för pensioner och personalförsäkring	-	5 008,5
Summa	-5 561,7	5 008,5
Netto, anslagsfinansieras	- 553,2	

Stadens kostnader för egen- och familjepension beräknas för år 2006 uppgå till sammanlagt 508,5 mnkr. Till pensionskostnaderna ska läggas löneskatt, vilken beräknats till 123,4 mnkr.

Enligt lagen om kommunal redovisning (1997:614).är staden skyldig att från år 2000 redovisa kostnader för pensionsförpliktelser för sina anställda. Detta belopp beräknas till 589,2 mnkr för år 2006. Kostnaden om 553,2 mnkr finansieras inte genom personalomkostnadspålägget utan anslagsfinansieras.

Kostnaderna för arbetsgivaravgifterna har beräknats till 4,1 mdkr. De lagstadgade avgifterna har beräknats med 32,7 % på utbetald lön. De avtalsenliga avgifterna beräknas preliminärt till 2,89 % på utbetald lön till personal som ingår i kommunala avtalsområden.

I nämndernas budget ingår kostnader för arbetsgivaravgifter och pensioner i form av ett personalomkostnadspålägg. Pålägget har beräknats till 42,8 % och avser hel- och deltidsanställda inklusive arbetstagare med timlön. Personalomkostnaderna utgörs av en intern ersättning till Finansförvaltningen som har de externa kostnaderna för detta. I budget för 2005 har ersättningen till Finansförvaltningen beräknats till 5,0 mdkr.

Kommunalskatt m.m.

Mnkr	Skatteunderlag/ Skattesats/avgift	Intäkter
Kommunalskatt m.m.		
Förskott efter uppräknat skatteunderlag 2005:	1 470 907	26 594,0
Utdebitering:	18,08	
Begravningsavgift	0,07	104,0
Inkomstutjämnning		-1 232,7
Kostnadsutjämnning		1 121,4
Disposition av begravningsfond		15,0
Summa		26 601,7

Skatteunderlag och skatteberäkningar

Prognosen över skatteunderlaget för 2006, dvs. kommuninvånarnas förvärvsinkomster under 2004, uppräknas med bedömningar av utvecklingen under inkomståren 2005 och 2006. Regeringen fastställer uppräkningsstalen under hösten 2005. Preliminära och slutliga uppgifter om taxeringsutfall erhålls av skattemyndigheten. Slutliga uppgifter erhålls i början av december 2005.

Med utgångspunkt från nu kända förutsättningar och de antaganden i övrigt som kan göras utifrån uppgifter om taxeringsutfall, har en prognos över slutligt taxeringsutfall inarbetats i budgeten. Stadens skatteinkomster, inklusive begravningsavgift om 0,1 mdkr, beräknas uppgå till 26,6 mdkr.

Enligt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning ska fr.o.m. år 2002 ingen prognos upprättas för slutavräkning, utan den ska bokföras direkt i det aktuella årets bokslut.

Begravningsavgift

Begravningsverksamheten finansieras genom en särskild avgift som tillgodoses staden på samma sätt som skattemedel och balanseras av kyrkogårdsnämnden genom ett särskilt konto. Eventuella över-/underskott avsätts i särskild ordning och påverkar därmed inte stadens resultat. Begravningsavgiften uppgår till 7 öre för 2006.

Bidrag och ersättningar

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Bidrag och ersättningar		
Generella statsbidrag		0,0
Sysselsättningsstöd		440,0
Kostnadsutjämning LSS	- 148,0	
Mellankommunal kostnadsutjämning psykiatri		1,0
Summa	- 148,0	441,0

Kostnadsutjämning för LSS samt för omsorgsverksamhet och psykiatri

Ett kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har införts fr.o.m. 2004. Utjämnningen medför en preliminär kostnad för staden med 148,0 mnkr för 2006. Den förändring av huvudmannskapet för länets psykiatri, som genomfördes från och med 1996, finansierades genom en skatteväxling med landstinget. Denna skatteväxling kompletterades med ett system för mellankommunal kostnadsutjämning med beloppsavtrappningar fram t.o.m. år 2006. Under 2006 erhåller staden 1,0 mnkr från övriga läns kommuner.

Interna ränteersättningar

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning ska kommunfullmäktige fastställa ränta på förskottskassor samt internränta. Räntenivåerna för år 2006 fastställs till 5,0 %. De interna ränteersättningarna från nämnderna har beräknats till 1 642,2 mnkr år 2006.

Avkastningskrav

Avkastningskrav från de slutna redovisningsenheterna upptas under Finansförvaltningen. För år 2006 beräknas avkastningskravet till 56,3 mnkr.

Avskrivningar

Under denna rubrik redovisas nämndernas samtliga budgeterade avskrivningar som för 2006 beräknas till 487,3 mnkr.

Utdelningar m.m.

Under denna rubrik redovisas utdelning från stadens bolag och från finansrörelsen.

Aktieutdelning till staden

Flertalet av stadens bolag ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Ägarens krav på utdelning tas därför huvudsakligen ut i form av obeskattade koncernbi-

drag. Vissa bolag i koncernen erlägger koncernbidrag till moderbolaget Stockholms Stadshus AB, som i sin tur tillskjuter bidrag till mottagande bolag.

I budgeten för 2006 upptas aktieutdelning från moderbolaget Stockholms Stadshus AB med 600,0 mnkr. Inriktningen är att utdelningen ska sänkas till en för koncernen långsiktigt hållbar nivå.

Ersättningar från finansrörelsen

Stadens finansrörelse har organiserats i form av en särskild redovisningsenhet och budgeteras som ett eget område inom Finansförvaltningen. Finansrörelsens resultat utgörs av det beräknade resultat som kommunfullmäktige fastställer och som för år 2006 uppgår till 495,0 mnkr.

2. Finansrörelsen

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Kostnader				
Externa räntor	-1 373,0	-890,0	-1 037,0	-1 338,0
Övriga finansiella kostnader	0,0	-4,0	-4,0	-4,0
Resultatkrav	-509,0	-495,0	-375,0	-325,0
Summa kostnader	-1 882,0	-1 389,0	-1 416,0	-1 667,0
Intäkter				
Externa räntor	1 873,0	1 380,0	1 407,0	1 658,0
Övriga finansiella intäkter	9,0	9,0	9,0	9,0
Summa intäkter	1 882,0	1 389,0	1 416,0	1 667,0
Finansiering				
Finansieringsbeting	1 966,6	2 351,6	1 822,6	1 103,5
Summa finansiering	1 966,6	2 351,6	1 822,6	1 103,5

Under finansrörelsen redovisas stadens likviditetshantering, upplåning och skuldförvaltning. Vidare redovisas inlåning, utlåning och finansiella tjänster för stadens majoritetsägda bolag samt stadens borgensåtaganden. Finansrörelsen är en del av Finansförvaltningen, men redovisas under eget anslag. Finansenhetens administrationskostnader budgeteras under Kommunfullmäktige m.m.

Ett beräknat resultat för finansrörelsen framkommer som skillnaden mellan kostnaderna för extern upplåning och inlåning från kommunkoncernen samt de intäkter som genereras vid externa placeringar och vidareutlåning till stadens bolag och slutna redovisningsenheter.

Administrationn av finansrörelsen styrs av stadens grundläggande principer för finansierings- och borgensåtaganden uttryckta i Finanspolicy för Kommunkoncernen Stockholms stad samt Regler för ekonomisk förvaltning. Finanspo-

licy för Kommunkoncernen Stockholms stad samt Regler för ekonomisk förvaltning bifogas budgeten, bilaga 9.

Räntor

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
Externa räntor Räntenetto	- 890,0	1 380,0	490,0

Stadens externa räntenetto beräknas under 2006 uppgå till 490,0 mnkr. Motsvarande belopp i budget 2005 uppgick till 500 mnkr. Skillnaden beror i första hand på en minskad nettofordran jämfört med tidigare år. Dessutom har räntenivån sjunkit vilket ger lägre avkastning.

Förändrat aktieinnehav

I syfte att renodla ansvaret för förvaltningar och bolag ska stadens minoritetspost i de kommunala bolagen överföras till Stockholms Stadshus AB. Kommunfullmäktige kommer att föreläggas ett särskilt ärende avseende detta. Överföringen realiseras genom en försäljning av stadens aktieandel i bolagen, som uppgår till ca 9 %. Försäljningen kommer att ske till marknadsvärde. För stadens vidkommande beräknas försäljningen medföra en betydande reavinst år 2006. Även stadens finansiella intäkter kommer att påverkas positivt vilket beaktats i budgeten.

Övriga finansiella kostnader och intäkter

Övriga finansiella kostnader för finansrörelsen utgörs t.ex. av kostnader för rating och programkostnader för obligationer och certifikat. Dessa kostnader beräknas till 4,0 mnkr för 2006.

Övriga finansiella intäkter för finansrörelsen utgörs i första hand av ersättning som tas ut i samband med att staden går i borgen. Den har beräknats till 9,0 mnkr för 2006. Enligt gällande regler för stadens borgenshantering ska staden vara restriktiv avseende nya borgensåtaganden. Netto ger övriga finansiella kostnader och intäkter ett överskott på 5,0 mnkr för 2006.

Beräknat resultat

Finansrörelsens resultat beräknas till 495,0 mnkr för 2006. Det beräknade resultatet fastställs av kommunfullmäktige och redovisas som en intäkt under Finansförvaltning.

Finansrörelsens förvaltning

I förvaltningen av finansrörelsen agerar Finansenheten som kommunkoncernens samlade finansfunktion. Den strategiska riskhanteringen utgår från ett koncernperspektiv med fokus på den externa upplåningen på finansiella marknader.

Kommunkoncernens strategiska ränterisk representerar en avvägning mellan kostnad och risk och uttrycks som ett durationsmål med godkänt målavvikelseintervall, i enlighet med kommunkoncernens finansiella policy. Duration ska i det här sammanhanget ses som ett uttryck för genomsnittlig räntebindningstid för kommunkoncernens externa skuld. Låneram för kommunkoncernen i 1.1 nedan och för bolagen i 1.3 nedan är baserad på den aktuella ställningen och budgeterade förändringar.

Finansieringsbeting

Finansieringsbetinget för 2006 beräknas till 2 739,9 mnkr.

Mässfastigheter i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera och effektivt genomföra branschledande och återkommande mässor samt att genomföra kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan är uppdelad i två skilda bolag. Mässfastigheter i Stockholm AB, som förvaltar och utvecklar fastigheter och Stockholmsmässan AB, som är ett genomförandebolag för mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan är ett helägt dotterbolag till Mässfastigheter i Stockholm. Staden äger 51 % av aktierna i Mässfastigheter i Stockholm AB och Handelskammaren i Stockholm 49 %.

Ägardirektiv för 2006-2008

Bolagets verksamhet är en viktig del för Stockholms stads utveckling. Verksamheten ska ge förutsättningar att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och bidra till utvecklingen av Stockholm som turist- och evenemangstad. Bolaget bör i tillämpliga fall samverka med stadens övriga evenemangsbolag och ska påverka utvecklingen i närområdet för att stärka verksamheten att arrangera mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Inom ramen för Stockholms stads Vision för Söderort kan det finnas beröringspunkter med bolagets verksamhet, bl.a. vad avser utvecklingen kring Telefonplan med fokus på designfrågor.

Bolaget ska

- förstärka rollen som norra Europas ledande mässarrangör för branschledande mötesplatser för personliga kontakter, affärer och kunskapsutbyten genom vidareutveckling av befintliga mässevenemang, utveckling av nya mässor och när tillfälle ges, förvärva nya varumärken
- fortsätta utveckla anläggningen så att den är väl anpassad för genomförandet av marknadsledande mässor, internationella kongresser, konferenser och evenemang, på ett effektivt och lönsamt sätt med rätt kvalitetsnivå.

AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm Stad

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget har till föremål för sin verksamhet att bedriva verksamhet inom fjärrvärme, fjärrkyla och stadsgas i Sverige samt annan därmed förenlig verksamhet. AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm Stad är holdingbolag till AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad. Verksamheten bedrivs i AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad.

Ägardirektiv för 2006-2008

Verksamheten i AB Fortum Värme Holding ska bedrivas affärsmässigt på ett rationellt och effektivt sätt i enlighet med finansiella mål. Därutöver har staden som ägare intresse av att säkerställa en rimlig prisutveckling i syfte att minska boendekostnaderna för de stockholmare som är beroende av fjärrvärme. Verksamheten ska vara inriktad på att uppnå en stark miljöprofil.

Bolaget ska

- fortsätta minskningen av användandet av fossila bränslen till förmån för andra förnybara bränslen
- fortsätta arbetet med att uppnå miljöprogrammets mål om att 80 % av tillförd energi ska vara förnyelsebar
- fortsätta arbetet med att se över ytterligare möjligheter till biobränsleeldade kraftvärmeverk
- fortsätta att utveckla fjärrvärmenätet i avvägning mot andra alternativ
- fullfölja arbetet med att avveckla stadsgasverksamheten till naturgas med inriktning på att en övergång ska ske till biogas
- arbeta med och klara ut förutsättningarna för fjärrkyla i Stockholm
- genomföra sammankopplingen mellan Södra fjärrvärmesystemet och Centrala fjärrvärmesystemet samt utreda möjligheten till ytterligare sammankopplingar
- under perioden fastställa gemensamma långsiktiga avkastnings- och soliditetsmål.

Resultat och investeringar

Bolagets resultat före finansnetto prognostiseras till 1,9 mdkr för år 2006, 2,0 mdkr för 2007 och 2,2 mdkr för 2008.

Investeringsvolymen för perioden 2006 till 2008 bedöms uppgå till ca 3,6 mdkr.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsen bemyndigas att under år 2006
 - 1.1.1 verkställa upplåning inom en för staden total låneram om 22,0 mdkr för att kunna svara för stadens och stadens majoritetsägda bolags behov av medel. Detta ska ske i enlighet med de riktlinjer som anges i stadens finansiella policy.
 - 1.1.2 upprätthålla en strategisk ränterisk uttryckt i duration för upplåningen under 1.1.1 ovan om $1,5 \pm 0,3$ år.
 - 1.1.3 lämna lån samt teckna stadens borgen till stadens majoritetsägda bolag intill ett totalt belopp om 50,0 mdkr. Detta ska ske i enlighet med de riktlinjer som anges i stadens finansiella policy.
- 1.2 Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 18:08 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2006.
- 1.3 Begravningsavgift utdebiteras med kronor 0:07 per skattekrona för 2006.
- 1.4 Förslag till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Mässfastigheter i Stockholm AB** godkänns.
- 1.5 Förslag till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm stad** godkänns.
- 1.6 I övrigt godkänna detta förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Finansförvaltningen**.

Central medelsreserv

I Central medelsreserv: 1. *Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov* reserveras 5,0 mnkr. I Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* reserveras 356,9 mnkr för följande ändamål:

- Hemlösa
- Rörliga team
- Ekonomisystem/IT-utveckling
- Ekonomiskt bistånd
- Särskild låglönesatsning/nytt utvecklingsavtal
- Folkomröstning miljöavgifter inkl. kampanjmedel
- Missbruk
- Trygghetsprogram
- Verksamhetsförlagd utbildning
- Stimulansbidrag enskilt driven förskoleverksamhet
- Sommarkoloniverksamhet inkl LSS-kollo
- Bidrag (Globträdet, Vetenskapsstaden och Akademiskt forum)
- Navigatorcentra
- Designcenter
- Modellbygge Framtida Stockholm
- Ekologisk mat
- Demokrati, jämställdhet, minoritets- och mångfaldsfrågor
- Kapitalkostnader stadsdelsnämnder
- Ombudgeteringar Bokslut 2005
- Oförutsedda behov

Vidare reserveras 221,7 mnkr i Central medelsreserv: 3. *Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, särskola samt omsorg om personer med funktionshinder.

I Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* har utgifter om 100,0 mnkr reserverats för planerings- och genomförande- och deprojekt avseende investeringar för följande ändamål:

- Förändringar mellan åren i redan beslutade investeringsprojekt som inte kan finansieras genom omprioriteringar inom nämndens investeringsplan.
- Nya prioriterade investeringsprojekt vars finansiering inte kan vänta till budget 2007 och som inte kräver genomförandebeslut av kommunfullmäktige, genom att de inte är av strategisk vikt eller principiell karaktär.
- För investeringar i samlingslokaler finns avsatt extra medel om 10,0 mnkr för 2006.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

2. Till **Central medelsreserv** reserveras följande belopp för år 2006 med fördelning enligt budgetförslaget under denna titel.

- 2.1 Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5,0 mnkr.
- 2.2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 356,9 mnkr.
- 2.3 Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, särskola samt omsorg om personer med funktionshinder reserveras 221,7 mnkr.
- 2.4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter reserveras 100,0 mnkr.

Stadsövergripande frågor

Infrastruktur

Huvudsakliga styrdokument

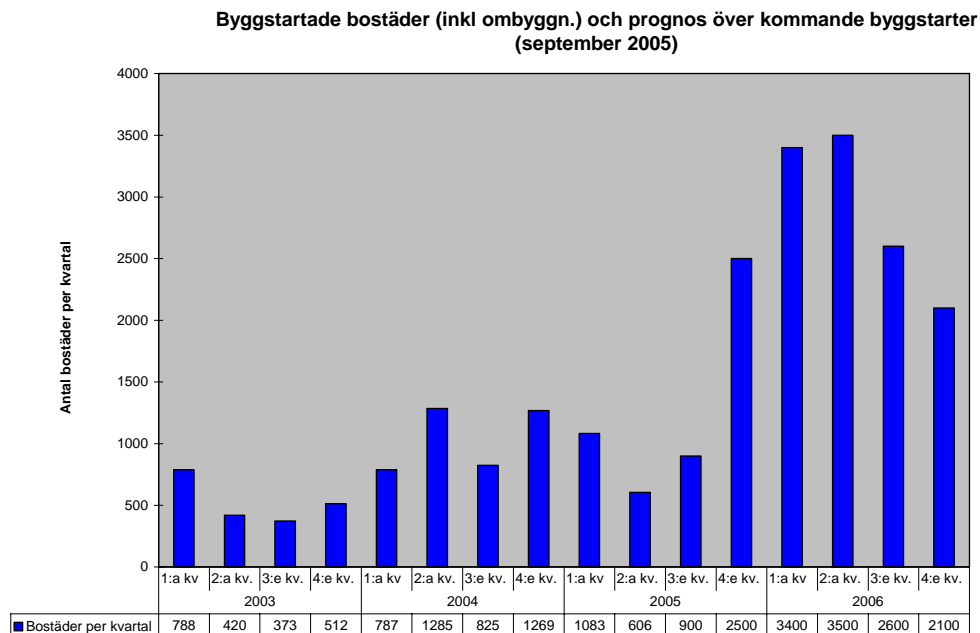
- Översiktsplan 1999 och byggnadsordning (KF 1999-10-04)
- Vision för Söderort (KF 2002-09-02 och 2004-10-04)
- Handikappolitiskt program för Stockholms stad (KF 2004-12-14)
- Stockholms stads trafiksäkerhetsprogram för åren 2005-2010 (KF 2005-02-21)
- Genomförandeplan för byggande av 20 000 nya lägenheter under perioden 2003-2006. Bostadsförsörjningsprogram (KF 2005-03-21)
- Program för miljöanpassat byggande i Stockholm (beslut väntas i KF hösten 2005)
- Parkprogram för Stockholm (under utarbetande)
- Hamnstrategi för Stockholms stad (under utarbetande)
- Stockholms miljöprogram med kommunikationsstrategi (KF 2003-02-17 och KS 2004-06-16)

Bostadsbyggnation och infrastruktur

Att Stockholm kan fortsätta behålla och stärka sin internationella konkurrenskraft är viktigt för utvecklingen i hela Sverige. Under mandatperioden påbörjas 20 000 nya bostäder enligt kommunfullmäktiges mål. Denna stora bostadspolitiska satsning skapar goda förutsättningar för en positiv utveckling inom bostadsbyggande, infrastruktur och stadsmiljö. I Stockholmsregionen har tillgången till bostäder en direkt koppling till förutsättningarna för en ekonomisk tillväxt i näringslivet och därmed också nya arbetstillfällen. För att klara denna tillväxttakt kombinerat med en hållbar utveckling och sund stadsmiljö måste bostadsbyggnation och infrastruktur utvecklas i samklang, samtidigt som hänsyn tas till grönområden.

Stadens arbete med att uppnå målet om 20 000 påbörjade lägenheter ska fullföljas under 2006. Arbetet omfattar för närvarande cirka 280 projekt med sammantaget cirka 23 000 bostäder, inklusive ombyggnader. Påbörjade bostäder fram till och med andra kvartalet 2005 och prognos fram till och med 2006 redovisas i följande diagram.

Stadsövergripande:2

Det är av stor betydelse att staden stimulerar byggstart för de kvarvarande bostadsprojekten. Kommunstyrelsens samordning av arbetet ska fortsätta bl.a. genom att stödja och underlätta berörda nämnders och bolagsstyrelserns insatser för att uppnå målen.

Enligt en av befolkningsprognoserna i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUF) kommer Stockholms stads befolkning att öka med 150 000 personer fram till år 2030. Detta skulle innebära ett behov av ca 80 000 fler bostäder, räknat med nuvarande utrymmesstandard. I arbetet med planeringen av nya bostäder ska staden vara medveten om och arbeta för en god kvalitet i byggandet, omgivningarna och utformningen. Byggprocessen ska vara rationell i syfte att sänka kostnaderna. I bostadsområdena ska det finnas god tillgång till kollektivtrafik, vara nära till grönområden, offentlig och kommersiell service samt vara ljus och tryggt. Utformningen av de nya husen ska ske med hänsyn till den omgivande bebyggelsen, arkitektonisk kvalitet och goda boendemiljöer.

Stadens engagemang i ett antal för staden viktiga frågor intensifieras under perioden. Det handlar om nydaningen av Slussen, Citybanan, Norra Länken, nytt stadsbibliotek, planerna på en ny evenemangsarena och en ny kongressanläggning. Kommunfullmäktige förväntas behandla ett genomförandeavtal om Citybanan till följd av den principöverenskommelse som är tecknad mellan staden, landstinget och Banverket. Stadsbyggnadsnämnden, marknämnden och trafiknämnden har centrala roller i genomförandet av projektet.

Staden har ett antal stadsutvecklingsprojekt såsom Hammarby Sjöstad, Kista, Husarviken-Värtan, Nordvästra Kungsholmen, Liljeholmen, Norra Station och Ulvsunda-Bromma, som fortsätter att vara högaktuella för byggnation. Stadsutvecklingen ska följa översiktsplanen och dess principer om en tät stad där bilberoendet minskar och om att bygga på redan exploaterad mark. I utveck-

lingsområdena ska staden arbeta för varierade upplåtelseformer som ett sätt att motverka segregation, ge en god bebyggd miljö med höga estetiska värden och motverka otrygghet. Erfarenheterna från miljöarbetet i Hammarby Sjöstad ska tas tillvara och tillämpas vid andra projekt. Staden ska verka för en nedläggning av Bromma flygplats i syfte att bygga en stad med stor mångfald som tilltalar stadens alla målgrupper.

Segregationen måste motverkas genom aktiva insatser vid planering och genomförande av bostadsbyggandet. Berörda nämnder ska ta hänsyn till de olika behoven hos grupper av invånare beroende på ålder, familjesammansättning, tillgång till kollektiva transporter m.m.

Norra Länken går in i ett genomförandeskede vilket innebär att berörda nämnder ska handlägga ärenden i anslutning till projektet. Vidare samordnar kommunstyrelsen stadsbyggnadsnämndens, marknämndens och trafiknämndens viktiga uppgifter i flera infrastrukturprojekt som staden medverkar i. Bland dessa projekt finns bl.a. nya Slussen, E18 mellan Hjulsta och Kista, trafikprojektet Danvikslösen med en förlängning av tvärbanan till Slussen och ökning av kapaciteten på Klarastrandsleden. I infrastrukturplaneringen följs Stockholmsberedningens prioriteringsordning.

Trafikens bidrag till luftföroreningar och annan miljöpåverkan är fortfarande stor och det strategiska trafikmiljöarbetet ska fortgå. Stadens parkeringspolitik ska leda till bättre framkomlighet, säkerhet och miljö, bl.a. genom styrandet av parkering från gatuparkering till tomtmarksparkering. Stadens satsning för att främja utvecklingen mot fler miljöbilar och förbättrade logistiklösningar i trafiken fortsätter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska under 2006 följa upp de miljöbils mål som kommunfullmäktige antog 2004 och som gäller fram till och med 2006, samt definiera nya mål att gälla för 2007. Trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ska fortsätta samarbetet kring mobilitetsfrågorna med syfte att stimulera användning av kollektivtrafik, cykel och bilpooler.

Barns och ungdomars uppväxtmiljö har förändrats under åren och den ökande biltrafiken påverkar barns möjligheter till trygga och skyddade lekområden. Trafiksäkerhetsprogrammets mål och åtgärder ska genomföras.

Omstrukturering av de allmännyttiga bostadsbolagen

Den långsiktiga bostadsförsörjningen och hyresrättens fortlevnad är av strategisk betydelse för Stockholms utveckling. De genomgripande förändringar som har skett på bostadsmarknaden i staden under senare år har lett till att hyresrättens andel av beståndet har minskat radikalt.

Innevarande majoritet har tidigare fattat beslut om att säkerställa ett tillräckligt stort hyresrättsbestånd och har låtit utreda möjligheten att överföra de allmännyttiga hyresrätterna till en stiftelse. Stadens utredningsunderlag har visat att den nuvarande stiftelselagen inte möjliggör en sådan lösning med tillräckliga garantier om positiva ekonomiska konsekvenser för hyresgästerna.

Stadsövergripande:4

Stadens fortsatta utredning har istället visat på en annan möjlighet för att säkerställa hyresrättens långsiktiga fortlevnad. Denna innebär att en fusion genomförs mellan en ekonomisk förening och de allmännyttiga bostadsbolagen. Föreningens ändamål är att upplåta bostadslägenheter med hyresrätt till sina medlemmar, dvs. i formen kooperativ hyresrätt.

Långsiktighet och trygghet i förvaltandet av hyresrätter är något som på ett direkt och tydligt sätt gynnar såväl Stockholms utveckling som nuvarande och kommande hyresgäster/medborgare. Att ytterligare öka de boendes inflytande har länge varit en strategi hos bostadsbolagen. Med kooperativ hyresrätt stärks hyresgästernas möjligheter till inflytande.

Fusionen av de tre allmännyttiga bostadsbolagen till en ekonomisk förening bedöms få främst positiva ekonomiska konsekvenser för staden och hyresgästerna. Omfattningen beror i hög grad på vilket sätt fusionen genomförs. När förutsättningarna för detta är närmare utrett, parallellt med att även andra alternativa lösningar beaktas, kommer kommunfullmäktige under våren 2006 att föreläggas ett förslag till beslut.

Stockholmsförsöket med miljöavgifter

Stockholmsförsöket - miljöavgifter/trängselskatt och utbyggd kollektivtrafik för mindre köer och bättre miljö - startade den 22 augusti 2005 och avslutas den 31 juli 2006. Därefter genomförs i samband med de allmänna valen i september 2006 en folkomröstning i Stockholm om huruvida miljöavgifter/trängselskatt ska fortsätta användas som en del i ansträngningarna för att lösa Stockholms miljö- och trafikproblem. Stockholmsförsöket finansieras i samtliga delar av staten och intäkterna från miljöavgifterna/trängselskatten (minus första årets avskrivningskostnader på investeringar) ska återföras till regionen för ytterligare satsningar på kollektivtrafik. Stockholmsförsöket inleddes med kraftigt utökad kollektivtrafik. Ansvar för den delen har landstinget genom SL. Den 3 januari–31 juli 2006 kommer miljöavgifter/trängselskatt att tas ut. Kollektivtrafiksatsningen pågår mellan 22 augusti 2005 och 31 december 2006.

Ansvar för genomförandet av Stockholmsförsöket är delat mellan staden, landstinget och staten. SL ansvarar för kollektivtrafiksatsningens genomförande, Vägverket ansvarar för det tekniska systemet och staden ansvarar för övergripande information, utvärderingsinsatser, framkomlighetsåtgärder för att underlätta för busstrafiken samt byggande av nya infartsparkeringsplatser inom kommunen. Stadens kostnader finansieras av staten.

Stockholmsförsöket är en av de största miljö- och trafikåtgärder som någonsin genomförts i Stockholm. Utvärderingarna är de mesta omfattande som skett i stadens historia och kommer att ge kunskaper för bättre trafikplanering under många år framöver. Det internationella intresset är mycket stort och placerar Stockholm i främsta ledet bland de städer som söker nya lösningar på de växande miljö- och trafikproblemen.

Stadsmiljö

I Stockholms stad har skräpmängden ökat avsevärt sedan början av 1990-talet, bl.a. för att människors attityd till att lämna kvar skräp har förändrats. Staden behöver olika former av insatser för att komma till rätta med detta problem. Stadsdelsnämnderna tillförs en utökad ram med 47,0 mnkr. Städning, barmarksrenhållning och skötsel av lekparken kan i och med detta förbättras. Detta ska också ge stadsdelsnämnderna förbättrade möjligheter att sköta parker och grönområden så att kvaliteten ökar.

I och med att större arealer grönmiljö ingår i naturreservat ska frågan om hur detta påverkar stadsdelsnämndernas budget för stadsmiljö följas inför kommande revideringar av stadsmiljönyckeln.

Klotter är ett stort problem i Stockholm och ett flertal nämnder och styrelser ansvarar för att förebygga och snabbt sanera denna typ av skadegörelse. Kommunstyrelsen inrättade under 2005 en särskild samverkansgrupp för att ytterligare förstärka samordningen inom staden och med SL, polisen och andra aktörer. Detta arbete ska intensifieras under 2006.

Exempel på prioriterade åtgärder är att klotter ska saneras inom 48 timmar på exempelvis skolor, förskolor, idrotts- och centrumläggningar samt i parker. Staden bör se över möjligheten att ändra i lokala ordningsstadgan så att fastighetsägare har skyldighet att vidta åtgärder mot klotter och annan skadegörelse i likhet med ansvaret för istappar på den egna fastigheten. Staden gör överenskommelser med distributörer av sprejfärger med syfte att minska tillgängligheten.

Folkhälsa

Förslag till folkhälsoprogram kommer att lämnas till fullmäktige under våren 2006. Programmet ska ange inriktning för stadens folkhälsoarbete med utgångspunkt från de nationella folkhälsomålen, med särskilt fokus på barn och unga. Det är viktigt att staden har en övergripande strategi för sitt folkhälsoarbete och att samordningen kring folkhälsofrågorna stärks.

Enligt den senaste folkhälsorapporten från Socialstyrelsen har en stor försämring skett i befolkningen när det gäller psykisk ohälsa i form av ångslan, oro, ångest och sömnproblem. Fler är överviktiga nu, jämfört med för några år sedan. Andra utmaningar för folkhälsoarbetet är skillnader i hälsa mellan olika grupper. Skillnaderna har ökat mellan olika socioekonomiska grupper, kvinnor har haft en sämre hälsoutveckling än män och utrikes födda en sämre utveckling av hälsan än svenskfödda. Staden har en viktig uppgift att vända denna negativa trend.

Parker och grönområden

Stockholms grönområden har stor betydelse för människors hälsa och välbefinnande. Staden ska fortsätta arbetet med att bevara och utveckla natur- och rekreationsvärden i parker och grönområden, inte minst i samband med utbyggnad av bostäder och arbetsplatser. Naturreservatsbildningar ska vara särskilt prioriterade.

Kommunfullmäktige har i maj 2005 fattat beslut om ny organisation för stadens arbete med parker och grönområden. Stadsdelsnämnderna ges från och med 2006 ett helhetsansvar för huvuddelen av stadens parker och grönområden i syfte att öka möjligheterna till lokalt inflytande. Därmed görs också en särskild satsning på förstärkt upprustning och investering. Kommunstyrelsen har i enlighet med kommunfullmäktiges beslut genomfört en fördjupad utredning kring ansvaret för investeringar i träd och planteringar på gatumark och för vissa av de så kallade kommuncentrala parkerna. Utredningen visar att det finns starka skäl för att trafiknämnden ska ansvara för samtliga investeringar på gatumark, exempelvis för gatuträden, och för att trafiknämnden respektive marknämnden ska ges ett helhetsansvar för vissa kommuncentrala parker och grönområden med stor regional betydelse. Slutsatserna från utredningen har inarbetats i de berörda nämndernas budgetar för 2006.

Ansvar för skötseln av Årstafältet och Järva friområde ska i ett övergångsskede ligga centralt på trafiknämnden respektive marknämnden. Under denna process ska stadsdelsnämnden, idrottsnämnden och trafiknämnden respektive marknämnden samverka och stadsledningskontoret ha en samordnande roll. Efter iordningsställandefasen ska det prövas huruvida det är lämpligt att helt lägga över ansvaret på stadsdelsnämnderna.

Huvudansvaret för Humlegården ska ligga på stadsdelsnämnden då parken har en stark lokal betydelse för exempelvis skolidrott, förskolans utomhusverksamhet och evenemang på Stockholms Stadion. De speciella insatser som de gamla och sällsynta träden kräver visar dock på betydelsen av en nära samverkan mellan stadsdelsnämnden och trafiknämnden. Stadsdelsnämnden ska även kommunicera långsiktiga planeringsfrågor och aktuella ärenden som rör parken med trafiknämnden samt andra berörda centrala nämnder.

Kommunstyrelsen avser att särskilt följa dessa frågor under året med anledning av omorganisationen och det kommande beslutet i kommunfullmäktige om ett parkprogram för Stockholms stad.

Stockholms friluftsmark utanför kommungränsen

Stockholms grönområden är viktiga för människors hälsa och välbefinnande och de gröna kilar utgör stommen i stadens ekosystem. Den friluftsmark som staden äger i kringliggande kommuner utgör mycket uppskattade rekreationsområden, med skogs- och jordbruksmark som ger ett rikt natur- och kulturlandskap. Det är en integrerad och viktig del av livsmiljön i Stockholm. Genom strukturen med gröna kilar utgör grönområden runt staden dessutom basen för den biologiska mångfalden för grönområden och parker i staden. Stockholms friluftsmark utanför kommungränsen omfattar 24 000-26 000 hektar. Dessa egendoms naturvärden, kulturmiljövärden samt värden för friluftsliv, rekreation och turism bör tillvaratas och utvecklas för framtiden. En långsiktig förvaltning av dessa marker säkerställs genom överföring av ägandet till en särskild stiftelse.

Till stiftelsen överförs lantegendomarna som gåva och stiftelsebildningen får därmed ekonomiska konsekvenser för staden. Omfattningen beror i hög grad på den kommande detaljutformningen av stiftelsen och dess relation till staden och kommunkoncernen. De ekonomiska konsekvenserna för staden kommer att tydliggöras i det kommande fullmäktigeärendet.

Vision Stockholm 2030

I samband med kommunstyrelsens översyn av stadens styrdokument har det framkommit att det finns behov av en gemensam, långsiktig vision för stadens utveckling där de övergripande principerna i stadens olika styrdokument kan vägas samman. Kommunstyrelsen har påbörjat ett arbete med att ta fram en samlad vision för stadens utveckling i brett samarbete med berörda nämnder. Stadsbyggnadsnämndens diskussionsunderlag "Vision Stockholm 2030" kommer att vara en viktig utgångspunkt för arbetet.

Tillgänglighet

Huvudsakliga styrdokument

- Handikappolitiskt program för Stockholms stad (KF 2004-12-14)

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Stockholms stads mål är att vara världens mest tillgängliga huvudstad år 2010.
- Personer med funktionshinder ska uppleva ett gott bemötande i alla verksamheter.

Sedan 1999 har stadens tillgänglighetsprojekt tilldelats 100,0 mnkr varje år för särskilda satsningar på åtgärder av den fysiska tillgängligheten. Detta har inneburit stora förbättringar av framför allt utemiljön i staden. Stadens satsningar har av DHR och Sveriges Kommuner och Landsting belönats med en utmärkelse inom ramen för Årets tillgänglighetskommun. Satsningen ska fortsätta under perioden med utgångspunkt från lokala tillgänglighetsplaner. Det är särskilt viktigt att arbetet med att förbättra tillgängligheten i offentliga lokaler och stadens egna fastigheter i övrigt utvecklas. Målet ska vara att ha en samordnad projektorganisation där befintlig kompetens i stadens nämnder och bolag tas tillvara.

Det prioriterade arbetet handlar om fysisk tillgänglighet, delaktighet och bemötande, dvs. att åtgärda såväl mentala som fysiska kantstenar. Därutöver bör staden även stimulera intresset och engagemanget för tillgänglighetsarbetet inom det privata näringslivet, exempelvis på restauranger, caféer, biosalonger och teatrar. Staden ska fortsätta bygga om den redan byggda miljön samt samarbeta med andra fastighetsägare för att exempelvis göra entréer mer tillgängliga. Staden bör införa tillgänglighetsmål i översiktsplanen. Även tillgängligheten inom enskilt drivna verksamheter som finansieras med skattemedel ska uppmärksammas. Tillgänglighetsarbetet ska bedrivas i nära samverkan med

Stadsövergripande:8

handikapprörelsen och stadens handikappråd ska ges möjlighet att komma in tidigt i beslutsprocessen.

Staden bör se över och revidera dåvarande gatu- och fastighetsnämndens riktlinjer "Stockholm – en stad för alla" och integrera dessa med ett basprogram för den inre miljön till ett gemensamt tillgänglighetsprogram. Varje år fram till 2010 ska ett tillgänglighetspris, S:t Julianpriset, delas ut.

Kommunstyrelsen ska

- under våren 2006 följa upp och utvärdera tillgänglighetsprojektet
- se över behovet av uppföljning och kvalitetssäkring av stadens övriga tillgänglighetsarbete
- under våren 2006 ta fram mätbara kriterier för målet om världens mest tillgängliga huvudstad
- under våren 2006 ta fram en planering för stadens arbete med att eliminera enkelt avhjälpbara hinder i publika lokaler och på offentliga platser fram till 2010.

Stadens miljöarbete

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms miljöprogram med kommunikationsstrategi (KF 2003-02-17 och KS 2004-06-16)
- Vattenprogram för Stockholm 2000 och Strategi för Stockholms vattenarbete (KF 1995-04-03)
- Artarken (KF 1999-10-04)
- Dagvattenstrategi för Stockholms stad (KF 2002-10-07)
- Handlingsprogram mot växthusgaser (KF 2003-04-28)
- Nya mål för miljöbilar (KF 2004-05-10)
- Biologisk utveckling av Stockholm (under utarbetande)
- Miljöpolicy för Stockholms stad (KF 1997-06-09)
- Strategi för Agenda 21-arbetet i Stockholms stad (under utarbetande)
- Renhållningsordning för Stockholms kommun med föreskrifter och avfallsplan 2002-2005 (KF 2003-11-17, ny under utarbetande)

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Staden ska minska miljöbelastningen genom miljöanpassad upphandling och aktivt konsumentarbete.
- Energiförbrukningen i stadens ska minska och andelen förnybar energi ska öka.
- Avfallshanteringen ska leda till minskade avfallsmängder och ökad återanvändning och återvinning.

Miljöprogrammets sex mål ska vara styrande vid beslut i nämnder och bolagsstyrelser och utvärderas inom ramen för ILS. Samtliga nämnder ska arbeta med

att uppfylla miljö kvalitetsnormerna, utifrån det av regeringen fastställda åtgärdsprogrammet. Kommunstyrelsen ska fortsätta att samordna det arbetet.

Det är av strategisk betydelse att staden tar ett helhetsgrepp om energifrågorna för att minska stadens energiförbrukning och öka andelen förnybar energi som används. Som konstaterades i Strategi för utvecklingen av Stockholms stad åren 2006-2008 utgör energifrågorna ett viktigt utvecklingsområde. Möjligheterna att utöva ett aktivt ägandeskap i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms Stad är avgörande för att åstadkomma rådighet över energiplaneringen i nybyggnadsområden, införandet av nya energislag, utvecklingen mot förnyelsebara bränslen samt utvecklingen på avfallsområdet. Ägardirektiv för bolaget återges under Finansförvaltningen. Fortsatt utbyggnad av det storskaliga fjärrvärmenätet måste vägas mot andra alternativ, såsom småskaliga fjärrvärmeanläggningar. Stadens kommande energiplan ska kopplas till översiktsplanen och samordnas med angränsande program, framför allt miljöprogrammet och handlingsprogrammet mot växthusgaser. Målet är att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad år 2050. Energiplanen ska vara ett aktivt verktyg vid stadens exploatering.

Energicentrum, som inrättas med medel från Miljömiljarden, har till uppgift att ta ett helhetsgrepp över stadens energifrågor och ska användas av stadens verksamheter som ett stöd att minska energiförbrukningen. Inom ramen för energicentrum ska undersökas om verksamheten kan bilda en energifond, som gör det möjligt att motfinansiera statliga bidrag och EU-bidrag. 50,0 mnkr avsätts för investeringsstimulans för miljö- och energiinvesteringar i offentliga lokaler för att möjliggöra framför allt solcellsprojekt. Stadens verksamheter ska ansöka om energibidrag, vilket samordnas genom stadsledningskontoret. Kommande KLIMP-ansökningar samordnas av stadsledningskontoret.

Avfallshanteringen måste ses som en viktig del av infrastrukturen i ett modernt och miljömedvetet samhälle och vara en del i stadsplaneringen. Målen i avfallsplanen ska vara styrande. Avfallet ska ses som en resurs snarare än en restprodukt. Arbetet med insamling av biologiskt avfall och biogasproduktion ska utvecklas för att staden ska nå det nationella målet om att 35 % av matavfallet ska omhändertas genom biologisk behandling senast 2010.

En utredning ska klargöra hur staden genom egna anläggningar kan säkerställa att målen kan uppnås. Kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att ta fram underlag för beslut om framtida och ny avfallsanläggning för Stockholms stads behov. Stadsledningskontoret leder arbetet och därutöver ska renhållningsnämnden och Stockholm Vatten AB och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser inom staden delta i arbetet. Utredningen ska vara klar i februari 2006. Genom ett nämndöverskridande arbete säkerställs att nya återvinningscentraler etableras och att utbyggnaden av fastighetsnära insamling av tidningar och förpackningar fortsätter.

Agenda 21 vilar på tre grunder; den miljömässiga, den sociala och den ekonomiska och arbetet bedrivs, utifrån ett medborgarnära perspektiv, mest aktivt i stadsdelsnämnderna. Samtliga nämnder ska integrera Agenda 21-arbetet i sin

Stadsövergripande:10

verksamhet utifrån den kommande strategin. Kommunstyrelsen ska varje år följa upp stadens Agenda 21-arbete.

Stadsledningskontoret ska

- i samverkan med Stockholms Stadshus AB och berörda bolagsstyrelser och nämnder leda arbetet med att utreda hur en egen anläggning kan säkerställa att Stockholms stad långsiktigt kan klara såväl målet till 2010 om att behandla 35 % av matavfall biologiskt som en ytterligare långsiktig kapacitetsökning.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Stadens miljöledningssystem ska ingå i ILS och stärkas i samtliga verksamheter. En miljörevision ska genomföras genom en extern granskning av stadens miljöarbete.

I likhet med övriga verksamhets- och politikområden i staden är stadens arbete inom miljöområdet inordnat i den struktur som ILS innefattar i form av målstyrning, uppföljning, utvärdering och utveckling. En planering för en extern miljörevision pågår.

Demokrati, integration och diskriminering

Huvudsakliga styrdokument

- Riktlinjer för satsningen på Stadsdelsförnyelse (KF 2003-09-08)
- En god stad för barnet - reviderat handlingsprogram för Stockholm (FN:s barnkonvention) (KF 2004-09-20)
- Riktlinjer för nämnders och styrelser jämsätthets- och mångfaldsplaner, Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter (KF 2004-11-22)
- Antidiskrimineringsklausul; tillämpas vid stadens upphandlingar (KF 2005-01-24)
- Plan för jämlikhet, integration och mångfald, Lika möjligheter allas ansvar (KF 2005-05-09)
- Reviderade riktlinjer för serveringstillstånd (KF 2005-06-07)

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Skapa förutsättningar för ökad hållbar tillväxt och ekonomisk utveckling i hela staden genom insatser i ytterstaden som rör boende och bostadsförsörjning, nya arbetsplatser och goda näringslivsvillkor samt fysisk och elektronisk infrastruktur.
- Minska skillnaderna mellan olika delar av staden avseende sysselsättnings- och utbildningsnivåer, hälsa, trygghet och trivsel samt tillgång till service, kultur och fritidsaktiviteter.
- Synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande

strukturer.

Demokrati - allas lika värde, allas möjlighet till delaktighet

Jämlikhet – alla människors lika värde och varje människas okränkbarhet – är utgångspunkten för Stockholms stads integrations- och demokratiarbete. Alla invånare ska ha samma rättigheter oavsett kön, ålder, hudfärg, sexuell identitet och trosuppfattningar. Alla ska ha lika rätt att råda över sitt eget liv och lika möjligheter att påverka det samhälle man lever i.

Demokratin ska genomsyra all stadens verksamhet, i skolorna, i mötet med medborgarna och med boende i stadsdelarna. Stadsdelsnämnderna har här ett särskilt ansvar.

Medborgarnas tilltro till det politiska systemet har minskat under senare år. Många av stadens medborgare upplever att deras röster inte hörs. Känslor av utanförskap växer sig allt starkare. Valdeltagandet minskar. Allmänna val till beslutsfattande församlingar på olika nivåer är det yttersta uttrycket för ett demokratiskt samhälle. Att uppmuntra ett högt valdeltagande är därför en central del i stadsdelsnämndernas demokratiarbete. Stadsdelsnämnderna har också en viktig uppgift när det gäller att skapa och vidareutveckla förutsättningarna för demokrati och för medborgarnas delaktighet i olika beslutsprocesser.

Det finns höga förväntningar på systemets öppenhet och på de egna möjligheterna att påverka. Medborgarna ska kunna påverka stadens verksamheter genom sina förtroendevalda, genom att välja mellan olika utförare och genom att påverka utformningen av den verksamhet man brukar. Den representativa demokratin måste kompletteras med olika former av direktinflytande och delaktighet. Informationsteknik är här ett viktigt verktyg.

En demokrati behöver både möjligheter för alla att delta i beslutsprocessen och valda representanter som arbetar på medborgarnas mandat. Ett ökat inslag av deltagardemokrati föder ansvarstagande och engagemang och skulle bland annat bidra till att öka valdeltagandet. Stadsdelsnämnderna ska därför aktivt arbeta för att utveckla arbetsmetoder för en fördjupad deltagardemokrati. För insatser inom detta område samt för arbetet med jämställdhets-, minoritets- och mångfaldsfrågor avsätts 7,0 mnkr i Central medelsreserv.

Det pågående arbetet med att stärka ungas inflytande i den egna närmiljön, både i skolan och på fritiden, ska fortgå och vidareutvecklas. Stadens verksamheter ska också lägga särskilt stor vikt vid att barnets bästa beaktas vid alla beslut som fattas samt se till, att barnets rätt att komma till tals efterlevs i enlighet med stadens handlingsprogram för barnkonventionen.

I september 2006 genomför staden för första gången en kommunal folkomröstning. Omröstningen och dess resultat ska ha hög legitimitet. Erfarenheter från folkomröstningar i andra städer utgör en viktig del av det förberedelsearbete som startar hösten 2005.

Förtroendevaldas villkor

Grundläggande i en demokrati är att villkoren för förtroendevalda är sådana att alla, någon gång i livet, ska kunna åta sig ett förtroendeuppdrag, oavsett bakgrund. Det gäller allt från ekonomiska villkor till teknisk utrustning, möjlighet till fortbildning m.m.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska

- utveckla nya arenor och skapa fora som ökar medborgarnas insyn i och möjlighet att delta i de politiska beslutsprocesserna.

Kommunstyrelsen ska

- genomföra en särskild satsning för att öka valdeltagandet
- följa upp stadens handlingsprogram En god stad för barnet.

Stadsdelsnämnderna ska

- genomföra insatser för att öka inslaget av deltagardemokrati.

Integration - hållbar utveckling

Att bryta segregationen är vår tids stora utmaning och måste genomsyra samtliga verksamhetsområden. Genom satsningen på Stadsdelsförnyelse, som fokuserar på möjligheter, har den negativa utvecklingen kunnat stävjas. I flera stadsdelar står stora delar av den vuxna befolkningen utanför arbetsmarknaden. Det leder ofta till att vuxnas uppmuntran och engagemang i sina barns liv blir bristfällig. Detta får i sin tur konsekvenser på barns och ungdomars skolmotivation och skolresultat. Kompetensfonden har lett till att många fler som stått långt från arbetsmarknaden getts tillträde till denna. Majoritetens prioritering på barn och unga har också bidragit i arbetet med att bryta segregationen. Resursfördelningen har setts över så att den bättre utgår från behov och förutsättningar. Alla barn ska erbjudas likvärdiga uppväxtvillkor i hela staden.

Ekonomiska, sociala, kulturella och etniska klyftor måste överbryggas för att Stockholm ska få en långsiktigt hållbar utveckling som är gynnsam för hela staden och som inkluderar alla stockholmare. Insatser inom utbildningsområdet samt för att öka sysselsättningsgraden är särskilt angelägna. Integrationsarbetet ska genomsyra alla politikområden och alla kommunala verksamheter. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att arbetet samordnas, följs upp och utvärderas.

Staden behöver bli bättre på att ta till sig internationella erfarenheter vad gäller frågor som rör jämlikhet och mänskliga rättigheter, dvs. jämställdhet, mångfald och diskriminering, integration och vissa demokratifrågor. Stadsledningskontoret ska göra en särskild redovisning av andra städers arbete och organisation, för att därefter föreslå framtida former och inriktning för detta arbete.

Erfarenheter från tidigare storstadspolitiska satsningar, liksom både svensk och internationell forskning, visar att eftersatta områden har mycket svårt att på egen hand vända en negativ utveckling. Insatser behöver göras på bred front,

på lång sikt och så att det även berör kringliggande områden och större samhällsstrukturer. Riktlinjerna för stadens satsning på Stadsdelsförnyelse är utformade med utgångspunkt från dessa lärdomar. Denna inriktning kommer att förstärkas ytterligare genom de kommunala bostadsbolagens möjlighet att ta ett utökat ansvar när det gäller att åstadkomma en positiv social och ekonomisk utveckling i vissa eftersatta stadsdelar.

Stadsdelsförnyelse

Satsningen på Stadsdelsförnyelse skapar möjligheter för alla människor, unga som gamla, att vara med att bygga en stad för alla. Satsningen är en viktig del i arbetet för ökad integration.

Under 2006 kommer behovet av samverkan mellan olika kommunala nivåer att lyftas fram och vidareutvecklas. Det kommuncentrala stödet avseende informations- och kommunikationsinsatser ska förstärkas.

Kommunstyrelsen ska

- fastställa direktiv för en utredning vars syfte är att, i samverkan med berörda nämnder, utöka de allmännyttiga bostadsbolagens ansvar för att åstadkomma social och ekonomisk utveckling i eftersatta delar av ytterstaden.

Berörda facknämnder och bolagsstyrelser ska

- förstärka sin medverkan i de lokala utvecklingsprocesserna.

Satsning på mångfald – mot diskriminering

En viktig utgångspunkt i stadens arbete för mångfald och mot diskriminering är alla människors lika värde och att alla ska ha likvärdiga möjligheter att utvecklas efter sina förutsättningar och önsknings. Diskriminering innebär en särbehandling som direkt eller indirekt missgynnar, knäcker eller begränsar individens handlingsutrymme inom olika delar av samhällslivet och som också kränker individens personliga integritet.

Staden ska bedriva ett aktivt mångfaldsarbete, både i sin roll som arbetsgivare och i förhållande till medborgarna. Inom den egna organisationen ska staden präglas av mångfald på alla nivåer. I sina relationer till omvärlden ska stadens förhållningssätt vara att bejaka befolkningens mångfald. I kraft av sin storlek har Stockholm också en viktig opinionsbildande roll. Staden ska aktivt motverka diskriminering genom att tillämpa antidiskrimineringsklausulen i alla upphandlingar, motverka diskriminering i det offentliga rummet samt kontinuerligt utveckla nya former för att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer. Kommunstyrelsen ska genomföra en undersökning av förekomsten av diskriminering i staden.

Det är angeläget att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till delaktighet och inflytande samt stödja minoritetsspråken och minoriteternas kulturella särart. Målet är att förstärka deras möjligheter till inflytande och stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Kommunstyrelsen ska se

Stadsövergripande:14

över vilka åtgärder som bör vidtas samt tillsammans med berörda nämnder klargöra stadens ansvar.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska

- utveckla metoder för att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer
- tillämpa antidiskrimineringsklausulen vid stadens upphandlingar
- upprätta en jämställdhets- och mångfaldsplan.

Arbetsmarknads- och integrationsberedningen

Kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning har ett övergripande ansvar för stadens insatser på integrations- och demokratiområdet.

Arbetsmarknads- och integrationsberedningen ska

- stödja, samordna, följa upp och utvärdera nämnders och styrelser integrationsarbete enligt kommunövergripande riktlinjer och nyckeltal
- föreslå åtgärder mot diskriminering och för ökad mångfald i bred bemärkelse
- stödja, samordna, följa upp och utvärdera nämnders och bolagsstyrelser demokratiarbete
- följa upp stadens arbete avseende nationella minoriteter
- verka för en samordning av stadens insatser inom ramen för Stadsdelsförnyelsen med Vision för Söderort och Kista Science City samt andra särskilda insatser som syftar till att stärka och utveckla hela Stockholm
- ansvara för stadens kontakter med nationella och internationella organ på integrationsområdet
- föreslå pristagare till staden årliga integrationspris, Nelson Mandela priset.

Jämställdhet

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Staden bedriver ett offensivt jämställdhetsarbete. Hur detta utvecklas ska beskrivas i budget för 2006.

Hur jämställdhetsarbetet utvecklas redovisas enligt följande

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms stads personalpolitik (KF 1998-02-16, revidering slutförs första kvartalet 2006)
- Jämställdhetspolicy för Stockholms stad (KF 1998-09-08)
- Stockholms stads lönepolitik (KF 1999-05-12, revidering slutförs första kvartalet 2006)

- Riktlinjer för nämnders och bolagsstyrelser jämslälldhets- och mångfaldsplaner ”Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter” (KF 2004-11-22)
- Ledarstrategi för chefer i Stockholms stad (KF 2005-05-23)
- Kompetensförsörjningsstrategi för Stockholms stad (Beslut väntas i KF under hösten 2005)

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Alla kvinnor och män anställda i staden ska kunna förena förvärvsarbete och familjeliv.
- Resurser till kvinnor och män, flickor och pojkar, för exempelvis fritid, kultur, idrott, samhällsplanering ska fördelas rättvist.

Kommunstyrelsens jämslälldhetsråd har till uppgift att utveckla strategier för att uppnå jämslälldhetsmålen och driva på det jämslälldhetsarbete som utförs inom stadens olika förvaltningar, bolag och stiftelser. Jämslälldhetsrådet har i dag tjänstemannastöd genom stadens diskrimineringsfunktionär. För att ytterligare stärka jämslälldhetsarbetet ska stadsledningskontoret säkra den strategiska jämslälldhetskompetensen för att kunna stödja nämnder och bolag med underlag, utredningar och statistik. Medel för jämslälldhetsarbetet har reserverats i Central medelsreserv.

Enligt stadens jämslälldhetspolicy ska jämslälldhetsarbetet bedrivas på tre nivåer: i personalpolitiken, i stadens verksamheter och i ett omvärldsperspektiv. Arbetet med jämslälldhet ska genomsyra alla politikområden och alla verksamheter. Inom förskola, grundskola, gymnasieskola samt i fritidsverksamheter ska jämslälldhetsarbetet stärkas.

Målet med jämslälldhetsarbetet är kvinnors och mäns lika möjligheter och skyldigheter inom alla områden i samhället. För att nå dit krävs en jämn fördelning av makt och inflytande samt likvärdiga förutsättningar till studier, arbete och utvecklingsmöjligheter.

Stadens invånare möter dagligen kommunens verksamheter i form av ex.vis förskola, skola, stadsplanering och fritidsverksamhet. I samtliga verksamheter ska invånarna bemötas jämslälldt. Detta innebär att jämslälldhetsarbetet inte kan utformas isolerat från andra områden i politiken utan måste ingå som en naturlig del i målformuleringar, uppföljning och utvärdering.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska

- upprätta en jämslälldhets- och mångfaldsplan som redovisas i verksamhetsplan och följs upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelse.

Kommunstyrelsen ska

- synliggöra förhållanden för kvinnor och män på alla områden genom att könsuppdelad statistik, faktaunderlag och jämslälldhetskonsekvenser i beslutsunderlag tas fram

- erbjuda utbildning för att höja kunskapen hos chefer och handläggare på olika nivåer i genuskunskap, för att de ska kunna analysera och konsekvensbeskriva sin verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Arbetsmarknadspolitik

Huvudsakliga styrdokument

- Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad (KF 2004-12-06)
- Stockholms stads näringslivspolitiska program

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka förvärvsfrekvensen.
- Öka antalet sommarjobb för ungdomar.

Stockholms stads insatser på arbetsmarknads- och näringslivsområdet ska i samverkan med övriga politikområden verka för en väl fungerande arbetsmarknad och skapa goda förutsättningar för näringslivets tillväxt. Stadens insatser ska inriktas på fortsatt hållbar ekonomisk utveckling, integration och breddad välfärd.

En grundläggande utgångspunkt för stadens insatser är att alla människor har arbetsförmåga och att alla människors kompetens och arbetsförmåga ska tillvaratas. Ingen ska tvingas stå utanför arbetsmarknaden. Ett eget arbete och möjlighet till självförsörjning är en viktig förutsättning för integration och individens delaktighet i samhällsgemenskapen.

Med tanke på kommande rekryteringsbehov inom såväl offentlig som privat sektor behöver arbetskraftsutbudet öka. Alla stadens verksamheter måste ta ett ansvar för det framtida arbetskraftsbehovet. Människor som idag inte räknas in i arbetskraften ska mobiliseras genom exempelvis kompetensutveckling, validerings- och matchningsprogram och vuxenutbildning. Parallellt med detta behöver tillväxten i näringslivet stimuleras så att efterfrågan på arbetskraft ökar. Det är viktigt att motverka de mekanismer, handlingar och värderingar som gör diskriminering till en del i det svenska arbetslivet. Stockholms stad ska vara ett föredöme i fråga om att motverka diskriminering.

Särskild vikt ska läggas på insatser för att motverka arbetslöshet bland ungdomar genom att staden ska erbjuda feriearbeten, praktikplatser och andra arbetsmarknadsinsatser. Arbetslöshet bland unga är ett särskilt allvarligt problem eftersom svårigheter att nå en formell position på arbetsmarknaden medför svårigheter att nå delaktighet på andra områden.

Kompetensfonden är en viktig resurs när staden vidareutvecklar sina insatser på arbetsmarknadsområdet. Fonden möjliggör t.o.m. 2006 åtgärder som bidrar till en ökning av förvärvsfrekvensen bland människor som står utanför eller har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Fonden gör det också möjligt att främja tillväxten genom bristyrkesutbildningar. Fondfinansieringen upphör succes-

sivt och nämnderna bör redan inför 2006 överväga vad som ska implementeras i reguljär verksamhet. Många av de projekt som har drivits med stöd av fonden har visat på mycket goda resultat vad gäller att få människor att gå från försörjningsstöd till arbete. För att underlätta för arbetslösa som bedöms stå långt ifrån arbetsmarknaden är det av stor vikt att dessa projekt blir en del av den ordinarie verksamheten.

Stadsdelsnämnderna har ansvaret för arbetsmarknadsåtgärder och ska i samverkan med Stockholms Näringslivskontor AB utveckla kontakterna mellan staden och det lokala näringslivet. Stadsdelsnämnderna har också ett ansvar för samarbetet med arbetsförmedling och försäkringskassa. På motsvarande sätt ansvarar kommunstyrelsen för att systematiskt vidareutveckla samverkan inom detta område med länsarbetsnämnden, näringslivets organisationer och andra viktiga aktörer på kommunal och regional nivå.

Stadens åtgärder inom arbetsmarknadsområdet ska inte ersätta utan endast komplettera den nationella arbetsmarknadspolitiken. För att stadens insatser ska bli effektiva och bidra till att lösa den kommande arbetskraftsförsörjningen och minska kostnaderna för ekonomiskt bistånd, är det viktigt att samverka med arbetsförmedlingen för att få del av de särskilda stödinsatser i form av arbetsmarknadsutbildning, arbetspraktik och anställningsstöd som förmedlingen förfogar över. Stadens verksamheter ska medverka i arbetet med att förbättra levnadsvillkor och motverka utanförskap genom insatser som bidrar till en ökad förvärvsfrekvens.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska

- arbeta aktivt med att varje arbetsenhet kontinuerligt tillhandahåller praktikplatser
- medverka till att antalet anställningar med anställningsstöd ökar med syfte att underlätta inträde på arbetsmarknaden.

Personalpolitik

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms stads personalpolitik (KF 1998-02-16, revidering slutförs första kvartalet 2006)
- Distansarbete i Stockholms stad (KS 1998-04-22)
- Jämställdhetspolicy för Stockholms stad (KF 1998-09-07)
- Stockholms stads lönepolitik (KF 1999-05-12, revidering slutförs första kvartalet 2006)
- Riktlinjer för nämnders och styrelser jämsälldhets- och mångfaldsplaner "Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter" (KF 2004-11-22)
- Ledarstrategi för chefer i Stockholms stad (KF 2005-05-23)
- Kompetensförsörjningsstrategi för Stockholms stad (beslut väntas i KF under hösten 2005)

- Arbetsmiljöpolicy för Stockholm stad (beslut väntas i KF under första kvartalet 2006)
- Policy mot alkohol- och drogmissbruk för Stockholms stad (beslut väntas i KF under första kvartalet 2006)

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Stärka staden som en attraktiv arbetsgivare genom bl.a. ökade möjligheter till utveckling, karriär och inflytande.
- Öka sysselsättningsgraden bland stadens anställda för de som så önskar.
- Utjämna osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor och höja lönerna för de personalgrupper som har sämst betalt.
- Minska sjukfrånvaron.

Stadens kompetensförsörjning

För att möjliggöra det långsiktiga rekryteringsarbetet är det nödvändigt att stärka staden som attraktiv arbetsgivare. En viktig del i detta arbete är att staden erbjuder möjlighet till heltidsarbete. Ökad sysselsättningsgrad bland de anställda i staden skulle främst gynna kvinnor eftersom det är i de kvinnodominerade yrkena deltidslösheten är mest utbredd. Det är också viktigt att stadens anställda ges möjlighet till ökat inflytande över sin arbetstid och får vara delaktiga i utformningen av schemaläggning. Så kallade delade turer som är ofrivilliga bör undvikas.

Medelåldern bland stadens anställda är hög, ca var fjärde anställd är 55 år eller äldre. Staden kommer, under en period av år framöver, att ha stora grupper medarbetare som går i pension. Detta ställer krav på generationsskiftessatseringar för att ny kunskap ska tillföras organisationen samtidigt som mångårig erfarenhet och kompetens överförs och tas tillvara. Det bör uppmärksammas av stadens samtliga nämnder.

Stockholm är en stad med en heterogen befolkning sammansatt av kvinnor och män med olika utbildnings- och erfarenhetsbakgrund, med olika etnisk bakgrund, i alla åldrar, med olika sexuell läggning, utan eller med funktionshinder. Detta ska avspeglas hos de medarbetare som arbetar i staden genom att staden som arbetsgivare kontinuerligt bedriver ett aktivt jämställdhets- och mångfaldsarbete.

Kompetenskonto

Under 2006 gör staden ett uppehåll vad gäller nytecknande av avtal med medarbetarna om kompetenskontosparande. Inga nya avtal kommer att tecknas oavsett vilken nämnd medarbetaren är anställd vid. Redan ingångna avtal löper i enlighet med de regler som gäller. Inför 2007 kommer nytt ställningstagande att göras.

Lönepolitik

Det lönepolitiska utvecklingsarbetet är en viktig del i stadens strävan att bli en ännu attraktivare arbetsgivare. Satsningen på att förbättra lönerna i de kvinno-

dominerade låglöneyrkena i stadens verksamheter ska fortsätta. En uppvärdering av de lågavlönade, ofta kvinnodominerade, yrkeskategorierna är nödvändig för att dagens ungdomar ska känna sig attraherade av att söka sådana arbeten. Det pågående lönekartläggningsarbetet ska fortsätta.

Löneskillnader får inte bero på kön, ålder, etniskt ursprung, facklig tillhörighet, sexuell läggning eller andra faktorer som är utan tydlig koppling till den anställdes arbetsinsats och kompetens. För att utesluta diskriminering i lönesättningen ska staden använda sig av arbetsvärderingssystem (BAS).

Arbetstider och kompetensutveckling

Under 2005 initierades ett antal projekt gällande arbetstidsförkortning och arbetstidsutveckling i stadsdelsnämnderna. Syftet är bl.a. att utveckla och hitta nya och ändamålsenliga former för såväl kortare som flexibla arbetstid. Det är viktigt att öka medarbetarnas inflytande och möjligheter att kunna kombinera arbetsliv och privatliv. Frågan om arbetstid är starkt kopplad till arbetstillfredsställelse och medarbetarnas förutsättningar till kontroll över sitt arbetsliv. Frågan är angelägen, inte minst med tanke på behovet av att sänka sjukfrånvaron och öka de äldre medarbetarnas möjligheter att vara kvar i arbete. De projekt inom staden som rör arbetstidsförkortning ska löpa året ut så att de kan utvärderas och de goda erfarenheterna tas tillvara. Stadens anställda har även möjlighet att utnyttja den statliga friårsreformen.

I dag kräver alla arbetsuppgifter, som staden har inom sitt ansvarsområde, medarbetare med bred kunskap och kompetens. Som arbetsgivare ska staden erbjuda sina medarbetare möjlighet till kompetensutveckling i arbetet samt beredskap för de förändringar som sker inom respektive område.

Ledarutveckling och chefsförsörjning

Chefer och ledare i stadens verksamheter är nyckelpersoner såväl när det gäller att utveckla verksamheternas kvalitet som för att bibehålla stadens attraktivitet som arbetsgivare. För att underlätta för ledare att förena arbetsliv och privatliv samt göra ledarpositioner mer attraktiva ska delat ledarskap uppmuntras.

Stora pensionsavgångar medför att staden kommer att behöva ersätta ett stort antal chefer. Systematisk chefsförsörjning fortsätter att vara en viktig uppgift och en del i det arbetet består i att åstadkomma en jämn könsfördelning bland stadens chefer, på alla nivåer. Kommunstyrelsen ska utarbeta en långsiktig strategi för att öka andelen kvinnor bland bolags- och förvaltningscheferna. Basen måste breddas och chefsämnen identifieras och ges kompetensutveckling. De chefsförsörjningsprogram som hittills har genomförts har givit ett bra resultat och ett nytt chefsförsörjningsprogram planeras att starta våren 2006.

Arbetsmiljö, hälsa och rehabilitering

Sjukfrånvaron har under 2005 fortsatt att minska ytterligare. Från halvårsskiftet 2004 till halvårsskiftet 2005 har sjukfrånvaron gått ned med 0,4 procentenheter. För varje procentenhet som sjukfrånvaron går ned ökar antalet medarbetare i arbete med minst 400 personer. Samtliga nämnder och bolag ska fortsätta och utveckla arbetet för att ytterligare minska sjukskrivningarna. Som arbetsgivare

ska staden uppmuntra livsstilsförändringar som leder till ökad hälsa hos personalen. Det kan till exempel handla om hjälp att sluta röka, att börja vardagsmotionera eller att lägga om kost- eller alkoholvanor.

Kompetensfonden

	Utfall 2003	Utfall 2004	Prognos 2005	Plan 2006	Summa
Mnkr	72,3	314,1	710,0	903,6	2 000,0

Kompetensfonden är en banbrytande och mycket omfattande satsning för staden som är unik i sitt slag. Under mandatperioden har, genom stora kompetens- och metodutvecklingsinsatser, kvaliteten höjts för stadens anställda på många områden vilket ger stockholmarna en klart förbättrad service. Fonden är ett strategiskt verktyg för att staden ska kunna leva upp till kraven på hög kvalitet och effektivitet inom de kommunala verksamheterna. De utmaningar staden står inför med ökade kostnader och ökade prestationer inom vissa verksamheter ställer stora krav på organisationen, dess beslutsfattare, chefer och medarbetare.

Under de senaste två åren har ca 450 projekt startat i form av utbildningar, nya satsningar på modern teknik och utveckling av arbetsmodeller för att minska stadens kostnader och motverka framtida kostnadsökningar. Som exempel har utbildningar för 19 000 deltagare genomförts inom de pedagogiska verksamheterna och för 10 000 deltagare inom vård och omsorg. Inom chefsområdet har 1 400 personer deltagit i arbetsmiljö- och arbetsrättsutbildningar.

För att föra vidare de erfarenheter som gjorts under arbetet med kompetensfonden ska en central samordningsfunktion etableras efter fondens upphörande. Syftet är att för staden som helhet på ett kvalitativt sätt fånga upp kommande insatser och behov av kompetens- och metodutveckling. Att ta tillvara det process- och projektorienterade arbetssätt som kompetensfonden bidragit till är angeläget. Kompetensfonden har skapat nya samverkansformer över förvaltningsgränser och bolagsgränser som staden tidigare saknat. För att detta nämndöverskridande arbete ska kunna fortsätta måste en central samordningsfunktion för kompetens- och metodutveckling finnas i staden. Verksamheterna ska själva styra över de kompetens- och metodutvecklingssatsningar som ska genomföras. De erfarenheter som görs ska föras vidare genom den centrala samordningsfunktionen.

Staden kommer inte i framtiden att ha de resurser som kompetensfonden disponerat under denna mandatperiod. Staden måste därför fr.o.m. 2007 i än högre omfattning engagera sig i de möjligheter som de nya strukturfonderna inom EU kommer att ge. Det kommer att finnas avsevärda belopp att söka inom exempelvis pedagogisk verksamhet, arbetsmarknad och integration, miljö, telekom och socialtjänst. Staden bör därför se hur andra städer i närområdet, såsom Riga, Helsingfors och Tallin, har byggt upp projektkontor inom kommunledningen för att på ett strategisk sätt arbeta med stöd och projektkompetens till förvaltningar och bolag. Den nya samordningsfunktionen för kompetens- och metodutveckling som etableras efter kompetensfondens upphörande 2006 ska även samordna möjligheterna till ekonomiskt stöd via EU.

Stadsledningskontoret ska

- återkomma till kommunstyrelsen med ett särskilt ärende om en stadsövergripande permanent struktur för kompetens- och metodutveckling efter kompetensfondens upphörande.

Strategi för den internationella verksamheten

Huvudsakliga styrdokument

- Internationell strategi (fastställd av KF den 7 juni 2005, strategiska ärendet)

Möjligheterna för staden att uppnå de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen förutsätter samverkan med den regionala, nationella och internationella omgivningen. Ett aktivt förhållningssätt till internationella frågeställningar och aktörer ger också staden bättre förutsättningar att förutse, påverka och bättre anpassa sig till beslut och andra relevanta händelser.

Stockholmsregionens förmåga att locka till sig och behålla internationella investerare, besökare/turister samt kompetent arbetskraft är avhängigt ett aktivt internationellt förhållningssätt. Det ökade internationella utbytet, globaliseringen av ekonomin och Sveriges medlemskap i EU har gjort att stadens internationella kontakter har ökat och därmed även behovet av samordning av dessa kontakter.

Ansvarsfördelning

En framgångsfaktor i det internationella arbetet och med EU-frågor är att dessa upplevs som en naturlig del av den övriga verksamheten. Det internationella arbetet, inklusive arbetet med EU-frågor, ska därför inte särskiljas från den övriga verksamheten.

Kommunfullmäktige ansvarar för att fastställa den övergripande visionen och målen för det internationella arbetet.

Kommunstyrelsens ska leda, samordna och följa upp övriga nämnders internationella verksamhet och identifiera för staden viktiga frågor. Vidare ansvarar kommunstyrelsen för stadens övergripande internationella engagemang inklusive stadens engagemang i Stockholmsregionens Europakommitté (SEU) samt för internationellt relaterad omvärldsbevakning.

Stockholms Näringslivskontor AB och Stockholm Visitors Board AB ska särskilt ansvara för kontakter med EU och norra Europa i näringslivsfrågor samt utveckla och marknadsföra Stockholm som etableringsort för näringslivet och som besöksstad.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska ansvara för att inom det egna området definiera sin egen verksamhet med internationell anknytning. Det ska vara tydligt att den internationella verksamheten är kopplad till nämndens prioriteringar och verksamhetsområde.

Under 2005 och 2006 driver kommunstyrelsen ett projekt, EU i vardagen, med målet att göra EU-frågorna till en vardagsfråga i stadens verksamheter. Projektet ska föreslå hur staden i framtiden kan organisera arbetet med EU-frågor, så att de blir en naturlig del av det dagliga arbetet.

Samverkan och övrig verksamhet

Genom medlemskap i organisationer/nätverk och synlighet i internationella sammanhang får staden de personliga kontakter som krävs för att det internationella arbetet ska fungera. Kontinuitet och engagemang är viktigt i dessa sammanhang.

Kommunstyrelsen ska

- prioritera IT-/informationssamhället, miljö- och storstadsfrågor samt Östersjösamarbetet i det internationella arbetet
- prioritera EU-samarbetet och därmed sammanhängande organisationer som t.ex. Eurocities. Stadens EU-arbete samordnas i arbetsgruppen Europaforum Stockholm. I omvärldsbevakningen ingår också stadens engagemang i Stockholmsregionens Europakommitté (SEU).

Strategi för stadens kommunikation

Huvudsakliga styrdokument

- Grafisk profil för Stockholms stad (KS 1996-06-19)
- Bilden av Stockholms stad och hur vi kommunicerar den (KF 2001-09-03)

Kommunikation spelar en viktig roll för att stadens mål uppnås, blir tydliga och välkända. Kommunikationen med såväl de egna medarbetarna som intressenter i omvärlden ska utvecklas och ytterligare integreras i stadens verksamhet genom att

- en revidering av styrdokumentet för stadens kommunikationsverksamhet – stadens kommunikationsplattform – genomförs. Arbetet bedrivs i projektform med en bred förankring och deltagande från stadens förvaltningar och bolag som en viktig förutsättning
- ett nytt intranät med ett både stadsövergripande och lokalt innehåll utvecklas. Syftet är att effektivisera verksamheten och styrningen samt att öka användningen av intranätet. I detta ingår även arbetet med att presentera och tillgängliggöra stadens styrdokument
- stadens webbplats stockholm.se, som är navet för den externa kommunikationen, ska vidareutvecklas och stödja utvecklingen av e-tjänster. Detta är angeläget för att uppfylla kravet på en 24-timmarsmyndighet samt öka kvaliteten i servicen till medborgare, företagare och besökare.

Strategi för stadens krishantering

Huvudsakliga styrdokument

- Plan för Stockholms stads ledningsorganisation vid allvarliga kriser (KF 2005-06-13)
- Stockholms stads handlingsprogram för skydd mot olyckor (under utarbetande)

Kommunfullmäktige fattade i juni 2005 beslut om stadens ledningsorganisation vid allvarliga kriser. Beslutet bygger dels på krav i ny lagstiftning och dels på stadens tidigare erfarenheter av att hantera krissituationer, exempelvis kabelbränderna i Kista och katastrofen i Sydasiens. Syftet är att öka stadens förutsättningar att på ett effektivt sätt hantera kriser i fredstid.

Kommunstyrelsen ansvarar för samordning av stadens beredskaps- och säkerhetsarbete och ska 2006 genomföra en ledningsanalys i enlighet med krisberedskapsmyndighetens anvisningar. Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska under 2006 genomföra risk- och sårbarhetsanalyser som visar på risken för extraordinära händelser och konsekvenserna av dessa, i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar.

Stadens behov av informationsteknik

Huvudsakliga styrdokument

- Telestrategi för Stockholms stad (KF 2005-09-18)
- Telefonpolicy för Stockholms stad (KF 1996-09-11)
- Ordningsspolicy för elektronisk post i Stockholms stad (KF 1998-06-08)
- E-strategi för Stockholms stad (KF 2001-02-19)
- Policy och regler för informationssäkerhet vid Stockholms stad (KF 2001-09-03)
- Informationsteknisk plattform för Stockholms stad (KF 2005-02-21)

IT är ett verktyg i stadens verksamheter. Det syftar till att öka kvaliteten, minska kostnaderna och öka service till medborgarna. Det kräver nya arbetssätt där IT-användningen tar sin utgångspunkt i de olika verksamheternas behov av stöd och utveckling.

Informationsteknisk plattform (ITP)

Kommunfullmäktige beslutade i februari 2005 (utl. 2005:29) att anta förslag till informationsteknisk plattform (ITP) för staden. Det innebär att staden går mot en nödvändig ökad standardisering och mot gemensamma lösningar. Detta ger lägre drifts- och utvecklingskostnader och effektivare IT-användning. I samband med att ITP togs fram beräknades besparingen av att förslagen i ITP genomfördes till 500,0 mnkr per år. Under 2006 kommer planeringen att konkretiseras i ett antal nyttovärderade steg i en sammanhållen plan. Insatserna, som rör ett flertal områden, krävs för att staden ska kunna gå mot en ökad användning av webbtjänster både internt och externt.

Införandet av ITP kommer att löpa över minst tre år. Insatser planeras inom följande områden: informationsarkitektur, systemarkitektur, kommunikation och säkerhet.

IT för alla

Det är av stor vikt att fler anställda ansluts till stadens nätverk och har användarkonto vilket bl.a. möjliggör effektivare personal- och ekonomiadministration. Under 2006 avsätts medel för att ge fler verksamheter tillgång till IT-stöd.

Staden utvecklar nu en infrastruktur för produktion och leverans av e-tjänster. För att nå största möjliga nytta av denna infrastruktur bör den vara enkel och billig att använda för nämnder som utvecklar tjänster.

Förvaltningen av plattformen för en sammanhållen e-förvaltning, uppbyggnad och förvaltning av komponentbibliotek samt erfarenhetsuppbyggnad rörande tjänsteutformning utvecklas nu inom projektet IT för alla. Detta är nödvändiga förutsättningar för ett effektivt stöd till utvecklingen av stadens IT-användning.

Därutöver samordnas en rad IT-projekt av kommunstyrelsen. Det gäller bl.a. IT-rådet, IT i skolan och m-city.

IT och demokrati

Staden ska främja IT-utvecklingen i syfte att stödja demokratin och skapa fora för dialog. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska bidra till denna utveckling. Informationstekniken ger nya möjligheter i beslutsprocessen och i kommunikationen mellan medborgare och förtroendevalda. Det blir enkelt att tillhandahålla dagordningar, beslutsunderlag, protokoll o.d. samt information om vilka som företräder medborgarna i stadens beslutsfattande organ. Alla nämnder och styrelser ska göra sina handlingar tillgängliga via stadens hemsida. E-strategi för Stockholm stad ska kompletteras med en definition av e-demokrati som ett komplement till den ordinarie beredningen av frågor inom staden.

Alla invånare har ännu inte tillgång till den nödvändiga tekniken och därför är det viktigt att bostadsbolagens och STOKABs bredbandsutbyggnad fortgår.

Upphandling av IT-system, fast telefoni, mobil telefoni och serverdrift (KITT)

Den 31 december 2005 är KITT-projektets upphandling genomförd för nya ramavtal gällande drift och förvaltning av IT-system, fast telefoni, mobil telefoni och serverdrift i den publika och administrativa delen av stadsnätet.

IT för de pedagogiska verksamheterna

Under planperioden ska ett IT-baserat kvalitetssystem för de pedagogiska verksamheterna, som tydliggör stadens och statens uppföljningsstruktur, implementeras i nämnder och enheter. Det krävs samordning av all IT-verksamhet inom skolan, såväl de administrativa systemen, pedagogiska program och kommuni-

kationsprogram. Det är dock viktigt att den nödvändiga samordningen inte hindrar fortsatt utveckling

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Förutsättningarna för ytterligare effektiviseringar av stadens ekonomi- och personaladministration ska utredas. Användningen av IT-systemen ska rationaliseras och gemensamma system utvecklas i staden. Stadsledningskontoret ska se över och planera för att integrera IT-systemen i de pedagogiska verksamheterna för att skapa ett enhetligt system för uppföljning och redovisning av alla skolformer samt uppföljningsansvaret för unga.

Inom stadsledningskontoret har ett arbete påbörjats för att utreda förutsättningarna för samordning och effektivisering av stadens ekonomi- och personaladministration liksom integreringen av IT-systemen i de pedagogiska verksamheterna.

Förnyade avtal med IKE och Handelshögskolan

Stadens avtal med Institutet för kommunal ekonomi vid företagsekonomiska institutionen vid Stockholms universitet (IKE) och Handelshögskolan i Stockholm upphör fr.o.m. 2006 respektive 2005. Samarbetet med högskolorna har skapat såväl operativ som strategisk nytta för staden.

Stadens samarbete med universitets- och högskolevärlden är inte unikt för Stockholmsregionen. Motsvarande samarbete förekommer mellan kommuner och högskolorna i såväl Göteborgsregionen genom Kommunforskning i Västsverige (KFi) som i Malmöregionen med Kommunal Ekonomisk Forskning och Utbildning (KEFU) vid Lunds universitet.

Inför nästa avtalsperiod föreslås avtalen gälla fr.o.m. 2006 t.o.m. 2009, med oförändrade bidragsnivåer i jämförelse med tidigare år. Det är viktigt att i högre grad än tidigare marknadsföra och använda den vetenskapliga kompetens som finns och försöka få en större spridning av forskningsresultaten.

Lokaler

Stadens lokalkostnader uppgår till ca 3,3 mdkr per år. Det är väsentligt att nämnderna systematiskt arbetar med att sänka sina lokalkostnader och tar tillvara möjligheter till effektivisering av lokalutnyttjandet för att frigöra resurser till verksamheterna. Inom verksamheterna måste nya arbets- och samarbetsformer utvecklas för att skapa förutsättningar för ett över tiden flexibelt nyttjande av lokaler över nämndgränser och mellan verksamhetsområden. Stadsdelsnämnderna ger goda förutsättningar för detta.

Två tredjedelar av stadens verksamhetslokaler finns i fastigheter som ägs av stadens bolag. Bolagen fyller en viktig funktion i stadens lokalförsörjning och det är väsentligt att bolagen aktivt bidrar till nämndernas arbete med lokaleffektiviseringar. Stockholms Stadshus AB ska därför i samarbete med kommunstyrelsen göra särskilda insatser för att underlätta nämndernas arbete med avveckling och omstrukturering av lokaler.

Beslutsordning i större lokalärenden

Nämnderna ansvarar själva för planering av lokaler och lokalkostnader. Beslut angående inhyrningar av lokaler eller om-, ny- och tillbyggnader kan medföra stora kostnader för lång tid och därför prövas beslut i större eller strategiskt betydelsefulla lokalärenden av kommunstyrelsens ekonomiutskott. Gränsen för nämndernas egen beslutanderätt ändras fr.o.m. 2006, i syfte att minska detaljstyrningen och samtidigt stärka kommunstyrelsens inflytande i tidiga skeden av stora ärenden. Fr.o.m. 2006 ska följande gälla för vilka ärenden som beslutas i kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Vid beslut om inhyrning av nya lokaler

- med en årlig hyreskostnad överstigande 1 mnkr, eller
- med en årlig hyreskostnad över 0,5 mnkr *och* en hyrestid om fem år eller längre.

Vid beslut angående om-, ny- eller tillbyggnader av lokaler

- som medför en årlig hyreskostnadsökning överstigande 1 mnkr, och/eller
- som innebär en investering överstigande 10 mnkr.

I mycket stora lokalärenden är det väsentligt att beslutsprocessen ger möjlighet till samordning och prioritering i ett tidigare skede, innan stora resurser lagts ned i utredningar. I sådana ärenden ska samråd ske med kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret innan inriktningsbeslut fattas i berörd nämnd. Redovisning om genomförda samråd ska anmälas i kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Detta gäller ärenden

- som medför en beräknad investering överstigande 50 mnkr och/eller en årlig hyreskostnadsökning överstigande 5 mnkr.

Ovanstående beslutsordning avser endast lokaler som stadens nämnder förhyr och berör således fastighetsägande nämnder endast för deras egna förhyrningar. Sker investeringar eller förhyrningar i lokaler som ägs av staden ansvarar den inhyrande nämnden för att prövning sker.

Omstrukturering av lokaler m.m.

För omstrukturering av lokaler m.m. har avsatts 57,0 mnkr under Kommunfullmäktige m.m. Dessa medel ska användas för att stödja avveckling av lokaler som nämnderna på längre sikt inte behöver, och för omstrukturering av lokaler till i första hand särskilda boendeformer och förskola. Medlen ska även användas för bidraget till förskolor och skolbarnsomsorg med hög hyra, samt högst 10 mnkr för grundskoleinventarier i nya skolor och högst 7 mnkr för beställarstöd vid ny-, om- och tillbyggnad av grundskole- och gymnasielokaler.

Bidrag till förskolor och skolbarnsomsorg med hög hyra

Inriktningen från budget 2005 att under planperioden avveckla det särskilda bidraget till förskolor och skolbarnsomsorg med hög hyra ligger fast. Under

2006 är dock behovet av utbyggnad av förskolan så stort att avvecklingen fryses.

För 2006 utgår således bidraget oförändrat med 50 % av den del av hyran som överstiger takhyran. Takhyran är 1 656 kr/kvm för 2005 och kommer att justeras efter utvecklingen av konsumentprisindex inför 2006.

Fr.o.m. 2006 ansvarar utbildningsnämnden för utbetalning av bidraget till enskilda utförare.

Genomgångsbostäder

Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stiftelsen Hotellhem omstrukturera verksamheten för genomgångsbostäder för flyktingar med inriktning på en framtida avveckling.

Stimulansbidrag

Medel har avsatts i tidigare års bokslut för att stödja utbyggnad av särskilda boenden för fysiskt och psykiskt funktionshindrade, vård- och omsorgsboende för äldre samt utbyggnad av förskolor.

Ett tillfälligt stimulansbidrag utgår till enskilda anordnare av förskoleverksamhet fr.o.m. 2006. Medel har reserverats i Central medelsreserv.

Stadens idrottsanläggningar

Stadens idrottsanläggningar är en gemensam resurs för idrotten, skolan och föreningslivet. Skolornas idrottshallar och gymnastiksalarna ska i högre grad öppnas för idrottsrörelsens behov för träning, tävling och övernattnings. På samma sätt måste idrottsnämndens anläggningar stå till skolornas förfogande för skolidrott.

Nuvarande ansvarsförhållande, där ett antal skolidrottshallar/skolbad ägs av SISAB och drivs av stadsdelsnämnderna, försvårar en rationell förvaltning av dessa som en del i stadens samlade lokalresurser för idrott. Idrottsnämnden ska därför ges ett samlat ansvar även för de fristående skolidrottshallarna/skolbaden. Stadsdelsnämnderna och idrottsnämnden ska samverka för att öka idrottsrörelsens tillgång till skolornas idrottshallar och gymnastiksalarna och därigenom åstadkomma ett bättre utnyttjande av lokalresurserna.

Samlad upphandlingspolicy

Kommunstyrelsen får i uppdrag att snarast utarbeta ett förslag till samlad upphandlingspolicy för staden.

Under mandatperioden har ett antal beslut redan fattats om upphandlingsfrågor, bl.a. har kommunfullmäktige beslutat om en antidiskrimineringsklausul och inom ramen för miljöprogrammet pågår arbete med hållbar upphandling som omfattar kemikalier, energi, transporter, ekologiska livsmedel och arbetsmaskiner i entreprenader. Arbetet med olika sociala och etiska villkor i upphandlingen går också vidare och ska inarbetas i policyn. Erfarenheter ska tas tillvara från det

projekt inom organisationen Eurocities där Stockholms stad deltagit och där en handbok om sociala krav i upphandling tas fram. Erfarenheter ska också tas tillvara från det försök med användning av särskilda kontraktsvillkor vad gäller föränderliga kollektivavtal som staden beslutar om i särskilt ärende under hösten 2005.

En målsättning för den nya policyn är att minimera riskerna för att Stockholm i sin upphandling bidrar till brott mot grundläggande mänskliga rättigheter. Policyn ska kunna ses som ett verktyg för att aktivt välja globalt hållbara produkter.

Idag köper Stockholms stad livsmedel för ca 250 mnkr kronor per år för den egna produktionen av måltider. Stockholm har som mål i miljöprogrammet att 15 % av de livsmedel som stadens verksamheter köper in ska vara ekologiskt framställda. För att målet ska kunna uppnås finns 6,0 mnkr avsatta för detta ändamål i budget för 2006. Detaljerna kring genomförandet beslutas om i särskilt ärende.

Kommunstyrelsen ska

- utarbeta förslag till samlad upphandlingspolicy enligt särskilt beslut och i enlighet med ovanstående
- samordna genomförandet och informera om upphandlingen av ekologiska livsmedel
- utifrån försöket med särskilda kontraktsvillkor ta fram förslag om hur en rekommendation för en generell användning kan ingå i upphandlingspolicyn.

Nytt ekonomisystem

Under senare delen av 2005 beräknas hälften av stadens 36 nämnder vara klara för driftstart i det nya ekonomisystemet AGRESSO och samtliga nämnder planeras ha bytt system vid årsskiftet. Projektarbetet går in i en ny fas 2006. Arbetet kommer då att vara inriktat på en konsolidering av systemet för hela staden i syfte att effektivisera ekonomiprocesserna. Införandet av nya funktioner för budget, inköp, e-handel, tid och projekt samt anläggning fortsätter inom nämnderna.

Regler för ekonomisk förvaltning

Införandet av nytt ekonomisystem i staden innebär bl.a. att nya rutiner och funktioner tillkommer och att regelverket därför ses över. Det nya ekonomisystemet omfattar bl.a. möjligheter till förändrad rutin av krav- och inkassohantering samt elektronisk attest. Detta medför ändring av stadens regler för ekonomisk förvaltning 3 kap 2 § samt 5-6 § i enlighet med bilaga 9.

Nu gällande attestinstruktioner upphör att gälla i och med att fullmäktige fattat beslut om budget.

Anvisningar till stadens regler för ekonomisk förvaltning 3 kap 2 § samt 5-6 § kommer att föreläggas kommunstyrelsen i särskilt ärende.

Riktlinjer för internprissättning

Riktlinjer för internprissättning vid köp och försäljning av verksamheter mellan nämnderna redovisas i bilaga 7.

Kommunfullmäktige m.m.

Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret, Äldreomsorg samt Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

1. Kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli

Kommunfullmäktige är stadens högsta beslutande organ. Fullmäktiges 101 ledamöter väljs av medborgarna vart fjärde år. Fullmäktige fattar beslut i ärenden av principiell beskaffenhet samt fastställer mål och riktlinjer.

Kommunstyrelsen består av tretton ledamöter. Antalet ledamöter från varje parti är proportionellt till representationen i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen bereder och yttrar sig över ärenden som ska handläggas av fullmäktige. Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen har även uppsikt över kommunens bolag. Under kommunstyrelsen sorterar borgarrådsberedningen, ekonomiutskottet, arbetsmarknads- och integrationsberedningen, äldreomsorgsberedningen samt personalutskottet.

Till kommunstyrelsen är knutna en funktionshinderombudsman, en äldreombudsman, en diskrimineringsfunktionär samt Rådet till skydd för Stockholms skönhet. Under kommunstyrelsen är följande råd organiserade: pensionärsråd, handikappråd samt jämställdhetsråd.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen styr stadens verksamhet på övergripande nivå. Stadsledningskontoret och kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli tillhandahåller service i form av kansliresurser, utredningsresurser och lokaler.

1. Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret, Äldreomsorg samt Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-890,9	-949,3	-949,8	-949,8
Intäkter	165,0	143,0	131,0	131,0
Netto	-725,9	-806,3	-818,8	-818,8
Varav kostnader (-)				
personal- och lokalförsörjning	-98,0	-108,0	-98,0	-98,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Mnkr

Budget

Kostnader

-73,1

Kostnaderna avser främst arvoden till förtroendevalda, viss representation samt stadens hedersbelöningar. Partiernas budgetmedel förfogas fritt inom kommunallagens ram. Om medlen inte används för politiska sekreterare, arvoderade förtroendevalda eller liknande, får ett belopp motsvarande lönen samt hos partierna budgeterade lönerelaterade kostnader i stället utbetalas som partistöd till respektive partis kommunfullmäktigegrupp. De resurser som inte förbrukas under året får föras över till nästa år.

För år 2006 budgeteras följande för rotlar och partikanslier (tkr):

Socialdemokraterna (finansroteln, stadsbyggnads- och idrottsroteln, gatu- och fastighetsroteln, skolroteln, kultur-, arbetsmarknads- och personalroteln samt integrations- och arbetsmarknadsroteln)	22 983
Moderaterna	9 937
Folkpartiet liberalerna	6 209
Vänsterpartiet (socialroteln)	7 881
Miljöpartiet de gröna (miljö- och konsumentroteln)	5 505
Kristdemokraterna	2 057

Partistödet beräknas enligt följande per år (kr):

Grundstöd per parti	300 000
Partistöd per mandat	171 652
Utbildning per mandat	18 000

Stadsledningskontoret

Uppgifter

Stadsledningskontorets huvuduppdrag är att bistå kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i arbetet med att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämnders och bolagsstyrelsers verksamheter. Kontoret ska förse kommunfullmäktige och kommunstyrelsen med beslutsunderlag som gör det möjligt att utöva en sammanhängande ekonomisk och verksamhetsmässig styrning, uppföljning och utveckling av stadens samtliga verksamheter. Arbetet ska vara koncernövergripande, stadsövergripande, långsiktigt och strategiskt. Principerna för stadens integrerade system för lednings och uppföljning ska tillämpas.

Stadsledningskontoret ansvarar för stadens kommunövergripande

- ekonomi- och verksamhetsstyrning samt uppföljning
- personalförsörjningsstrategi, kommunikationsstrategi och IT-strategi
- samordning av infrastrukturella verksamheter
- samordning av verksamheter inom välfärd och utbildning
- samordning av äldreomsorg, integrations-, jämställdhets- och demokratiarbete samt för arbetsmarknadspolitiken
- internationellt arbete, beredskaps- och säkerhetsarbete samt upphandlingsarbete
- arbetsgivarfrågor och personalstrategisk utveckling
- strategiska fastighets- och lokalfrågor samt bedömningar av förslag till större investeringar, inhyrningar och avvecklingar av lokaler
- juridisk service inom juridik och skatteområdet till kommunstyrelsen och stadens verksamheter.

Förslag till budget

Mnkr	Budget
Kostnader	-682,2
Intäkter	143,0
Netto	-539,2

Förslag till budget 2006 innebär i jämförelse med budget 2005 en höjning av kostnadsbudgeten med 64,6 mnkr och en minskning av intäktsbudgeten med 22,0 mnkr. Minskningen av intäktsbudgeten beror på minskade statsbidrag för flyktingmottagande. Nettokostnadsökningen beror på ökade omstruktureringskostnader för omorganisationen av gatu- och fastighetsnämnden med 10,0 mnkr, IT för alla med 7,0 mnkr, förskolor med höga hyreskostnader med 10,0 mnkr, kommunförsäkring med 1,0 mnkr, bidrag till näringslivskontoret med 42,4 mnkr, dementa inom äldreomsorg med 2,0 mnkr, feriearbeten med 10,0 mnkr samt minskade kostnader för bidrag till Sveriges Kommuner och Landsting med 1,9 mnkr, konsulter med 3,1 mnkr, energi med 1,1 mnkr, effektiviseringar inom administration med 10,0 mnkr och genomgångsbostäder för flyktingar med 1,7 mnkr. I stadsledningskontorets budget inryms Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

Stadens nämnder erhåller genom S:t Erik Försäkrings AB en internförsäkring för inventarier, förmögenhets- och ansvarsskydd. Premien för år 2006 uppgår till 17,0 mnkr för stadens samtliga nämnder och finansieras av medel avsatta under Kommunfullmäktige m.m.

Forskning och utveckling

Det är av betydelse att stadens verksamheter har nära kontakt med aktuell forskning. I ett utvecklingsperspektiv är det också av strategisk betydelse att kommunstyrelsen kan ta initiativ till spridning av forskningsrön och resultat samt stimulera till forskning inom för staden relevanta områden. Stadens forsknings- och utvecklingsenhet (FoU-enheten) har överförts från socialtjänstnämnden till kommunstyrelsen. Enheten har till uppgift att i dialog med stadens nämnder m.fl. utarbeta vetenskapligt baserad kunskap som kan bidra till långsiktig utveckling inom skolans och socialtjänstens områden. Enhetens arbete vad gäller skolan ska förstärkas och forskningen ska ha en tydligare koppling till måluppfyllelse i skolan.

Det finns anledning att överväga en närmare samverkan mellan FoU-enheten och det forskningsråd som nu är knutet till kommunstyrelsens arbetsmarknads- och integrationsberedning, men som istället avses knytas till kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret har en investeringsplan med investeringsutgifter om 100,0 mnkr fr.o.m. 2005. Investeringsmedlen ska användas för att finansiera utbyte av datorer inom stadsledningskontoret och övriga nämnder. Vid införandet av en ny Office-version krävs sannolikt ett mer omfattande utbyte av hårdvara. För att bytet ska belasta fler år (normalt tre år) har en investeringsplan upprättats. Utgångspunkten är att nämnder som inte har en egen investeringsbudget beställer datorer av stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret

köper de datorer respektive nämnd beställer och hyr dem till nämnden till självkostnad motsvarande kapitalkostnaden för investeringen. Systemet kommer att öka omslutningen hos stadsledningskontoret genom kostnader för avskrivningar och internräntor, men motsvaras av en intäkt från beställande nämnd på motsvarande belopp.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Förse kommunfullmäktige och kommunstyrelsen med bättre beslutsunderlag som t.ex. djupare och mer långsiktiga ekonomiska och verksamhetsmässiga analyser.
- Stärka kommunstyrelsens kommunövergripande samordnande funktion.

Kommunstyrelsen ska

- genomföra en översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Syftet är att effektivisera förvaltningarna och frigöra resurser för prioriterade områden. Motsvarande översyn ska göras även av stadens bostadsbolag och Stockholm Vatten AB
- kartlägga stadens administrativa funktioner/stödverksamheter vid stadsledningskontoret, koncernledningen, bolag, fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningar. Syftet är att klargöra i vilken utsträckning det är möjligt att reducera kostnaderna, effektivisera och höja kvaliteten i stadens administration och omfördela resurser till stadens kärnverksamheter
- fortsätta arbetet med att minska antalet styrdokument, minska detaljstyrningen, kostnadsberäkna, samordna, tillgängliggöra, följa upp och aktualitetspröva stadens styrdokument samt koppla dem till budget
- systematisera stadens arbete med uppföljning, styrning, utvärdering m.m. i syfte att effektivisera stadens verksamheter och underlätta angelägna prioriteringar
- tillsammans med bostadsbolagen, Centrum Kompaniet i Stockholm AB och fastighets- och saluhallsnämnden utreda förutsättningar för en överföring av ytterligare kommersiella fastigheter till Centrum Kompaniet i Stockholm AB
- i samarbete med koncernledningen för Stockholms Stadshus AB ta fram ett gemensamt webbaserat system för verksamhetsuppföljning i staden
- fastställa direktiv för en utredning vars syfte är att, i samverkan med berörda nämnder, utöka de allmännyttiga bostadsbolagens ansvar för att åstadkomma social och ekonomisk utveckling i eftersatta delar av ytterstaden
- i samarbete med Stockholms Stadshus AB och bostadsbolagen ta fram förslag på hur bostadsbolagen kan intensifiera sitt arbete med socialt ansvar
- i samverkan med kulturnämnden se över stadens ansvar för de nationella minoriteterna i förhållande till gällande lagstiftning
- i större utsträckning än tidigare följa upp facknämndernas verksamheter både ekonomiskt och verksamhetsmässigt, bl.a. genom jämförelser med motsvarande verksamheter i andra kommuner

- utreda hyressättning av gemensamma ytor i LSS-boende till följd av ändrad rättspraxis
- samordna arbetet med att ta fram en plan för planering, utbyggnad och omstrukturering av vård- och omsorgsboenden
- presentera förslag om en stadsövergripande permanent struktur för kompetens- och metodutveckling
- utreda hur ett arbetsvärderingssystem kan användas för att utesluta diskriminering vid lönesättning
- uppdra åt stadsledningskontoret att säkerställa kompetensen hos stadens anställda i jämställdhetsfrågor
- genomföra en analys av skillnader i måluppfyllelse inom grundskolan och gymnasieskolan med avseende på kön och bakgrund samt föreslå åtgärder för detsamma
- kartlägga stadens resurser för studie- och yrkesvägledning inom grundskola och gymnasieskola
- följa upp och utvärdera samarbetet mellan socialtjänsten och skolan samt den överenskommelse som finns för samarbetet mellan staden och landstinget.

Projekt inom stadsledningskontoret

Inom stadsledningskontoret genomförs flera olika projekt. Stadens medverkan i försöket med miljöavgifter samordnas av miljöavgiftskansliet. Samordningen av arbetet med att påbörja 20 000 lägenheter under mandatperioden leds av stadsledningskontoret. Därutöver handhas arbetet med Miljömiljarden av stadsledningskontoret. Under 2006 ska miljöprogrammet revideras att gälla fr.o.m. 2007. Stadsledningskontoret ska leda och samordna den fortsatta utredningen om en ny evenemangsarena.

Funktionshindersombudsmannen

Stadens funktionshindersombudsman fungerar som en kunskapsresurs för stadens alla förvaltningar och bolag. Funktionshindersombudsmannen ska vara rådgivande och följa upp efterlevnaden av lagar, policy och riktlinjer samt föreslå förbättringsåtgärder.

Äldreombudsmannen

Stadens äldreombudsman (ÄO) är en fristående funktion dit äldre, deras anhöriga och andra kan vända sig med frågor, önskemål eller synpunkter som rör stadens äldreomsorg. Äldreombudsmannen har inget myndighetsansvar i enskilda ärenden eller disciplinära befogenheter. ÄO ska föra dialog med stadsdelsförvaltningar och verksamheter, sprida goda exempel, ta tillvara och följa upp synpunkter och klagomål, och förmedla dessa vidare till beslutsfattare.

Äldreomsorg

Medel för äldreomsorg har i första hand budgeterats under stadsdelsnämnderna. Under Kommunfullmäktige m.m. har medel avsatts för följande verksamheter:

Verksamhet	Budget	Budget
Mnkr	2005	2006
Äldrecentrum för döva/övergripande boendeplanering	-3,2	-3,2
Informationsinsatser inom äldreomsorgen	-2,0	-2,0
Kommunövergripande verksamheter/uppföljnings- och utredningsresurser	-2,0	-2,0
Ersättning till Stiftelsen Äldrecentrum	-5,0	-5,0
SNAC-projektet (Swedish National Study about Ageing and Care)	-1,0	-1,0
Projekt social ekonomi	-0,4	-0,4
Insatser för dementa		-2,0
Summa	-13,6	-15,6

Budgeterade medel avses att under året fördelas till berörda verksamheter.

Äldreomsorgsinspektörerna ska även fortsättningsvis arbeta med att följa och redovisa kvaliteten i den kedja av insatser som den äldre möter, från biståndshandläggning till utförda insatser.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning

Äldreomsorgsberedningen har till uppgift att bereda kommunstyrelsens ärenden avseende riktlinjer, principer, resursfördelning och uppföljning av äldreomsorgen. Äldreomsorgsberedningen har en samordningsfunktion för planeringen av vård- och omsorgsboende inom regionplaneområdena.

Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

Under Kommunfullmäktige m.m. har upptagits anslag för ersättningar till utomstående organisationer och föreningar. Ersättningarna fördelar sig enligt följande:

	Mottagare	2005	2006
	Tkr		
1.	Partistöd m.m.	20 956	20 956
2.	Stadens hederspriser	700	700
3a.	Medlemsavgift Sveriges Kommuner och Landsting	20 040	18 164
3b.	Medlemsavgift Stockholms län (KSL)	12 100	12 100
3c.	Medlemsavgift Mälardalsrådet	1 500	1 500
4.	STIM	1 500	1 500
5.	SAMI	35	35
6.	Handelshögskolan i Stockholm	1 100	1 100
7.	Institutet för kommunal ekonomi (IKE)	1 000	1 000
8.	Professur i stadshistoria	250	250
9.	Kooperativt Idécentrum	500	500
10.	Stockholms Näringslivskontor AB (varav 41 600 till Stockholm Visitors Board AB)	49 100	92 100
11.	Stockholm Visitors Board AB: Finansieringsstöd	5 000	5 000
12.	Stadens idrottsföreningar: SKIF, SKIMF m.fl.	1 120	1 120
13.	Vänortsprojekt	200	200
14.	Stiftelsen Hobby och Leksaksmuseum	500	500
15.	European Cities Against Drugs (ECAD)	500	500
16.	Stockholmsregionens Europakommitté ek.för. samt andra kostnader inom det internationella området	5 000	5 000
17.	ECAD medlemsavgift	70	70
18.	ECAD hyreskostnad	330	330
19.	Livräntor, prenumerationer, konstförening m.m.	300	300
20.	Nobelstiftelsens Museiförening	10 000	10 000
21.	Almgrens Sidenväveri & Museum	300	300
22.	Atlas över Stockholm-Mälarenregionen	110	110
23.	Eurocities (inkl. TeleCities, Culture Committee, East Wet Committee, Economic development and Urban Regeneration EDURC, Environment Committee, Social Welfare Committee och Euromed)	180	180
24.	Metropolis	120	120
25.	Union of the Capitals of European Union	5	5
26.	Union of the Baltic Cities	45	45
27.	Scandinavian Tourist Board (STB)	140	140
28.	Major Cities of Europe – IT user group	3	3
29.	Äldreomsorg: Patientnämnd kommuner/landsting	600	600
30.	Stiftelsen Hotellhem	12 500	10 800
	Summa	145 804	185 228

Stockholms Näringslivskontor AB och dess verksamhet finansieras fr.o.m. år 2006 via ersättning från stadens budget. Ersättningen för 2006 uppgår till 92,1 mnkr.

Stockholm Visitors Board AB handlägger och beslutar i ärenden om ekonomiskt stöd till evenemang inom ramen för stadens evenemangspolicy (utl. 2001:155). Det ekonomiska stödet ska rymmas inom finansieringsstödet årliga ram på 5,0 mnkr. Medel är avsatta under Kommunfullmäktige m.m. och betalas ut efter beslut av Stockholm Visitors Board AB. Beslut om utbetalda medel anmäls till kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Staden har avtal med Stiftelsen Hotellhem om tillhandahållande av ca 290 lägenheter för genomgångsbostäder för flyktingar samt viss kompletterande service. Under Kommunfullmäktige m.m. avsätts 10,8 mnkr för ersättning till Stiftelsen Hotellhem.

Kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli

Förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-11,3	-11,3	-11,3	-11,3
Intäkter	0,9	0,9	0,9	0,9
Netto	-10,4	-10,4	-10,4	-10,4

Kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli utgör en självständig förvaltning direkt underställd kommunstyrelsen och har som huvuduppgift att vara ett serviceorgan till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Kansliet ansvarar för sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, beredningar inkl. valberedningen, utskott m.m. Uppdraget innefattar slutredigering och formell granskning av ärenden, förslag till dagordningar, protokollshantering, beslutsexpediering samt utarbetande av kommunal författningssamling. Dessutom ingår kostnaderna för kommunfullmäktigetrycket.

Vidare ska kansliet vara behjälpligt med sekretariatsuppgifter till fullmäktiges presidium och stadshusdelegerade, administrera borgerliga vigslar/registrering av partnerskap i stadshuset, vara administrativt stöd till fullmäktiges presidium samt utföra sekretariatsuppgifter till andra centrala av kommunstyrelsen utsedda råd, såsom exempelvis handikapprådet och pensionärsrådet.

Kansliet, som också inrymmer fullmäktiges särskilda utredningsresurs, ansvarar för att rotlar, partikanslier, stadsledningskontor m.m. erhåller information, utbildning, stöd och service.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Kommunfullmäktige m.m.** godkänns.

Revisorskollegiet

Kollegiets uppgifter

Revisionens ansvarsområde följer av kommunallagen, lagen om kommunal redovisning, aktiebolagslagen samt revisionsstadgan och andra av kommunfullmäktige utfärdade föreskrifter. Revisionen ska granska all kommunal verksamhet som bedrivs av staden inklusive bolag och stiftelser m.m. i den omfattning som följer av god kommunal revisionssed.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-28,6	-29,7	-29,7	-29,7
Intäkter	2,3	2,3	2,3	2,3
Netto	-26,3	-27,4	-27,4	-27,4

En översyn av stadens revisionsverksamhet har genomförts under 2004/2005 på uppdrag av kommunfullmäktige. Utredningens förslag kan komma att påverka kommunfullmäktiges föreskrifter för revisionen för 2005/2006.

Revisorskollegiet ska

- i enlighet med revisionsplan för år 2005/2006, med medborgar-, individ- och brukarperspektiven som utgångspunkt, beakta följande strategiska granskningsområden inom kommunkoncernen
 - integrerad styrning, uppföljning och kontroll
 - upphandling
 - av fullmäktige prioriterade områden inom stadens kärnverksamheter
 - IT-utveckling och informationssäkerhet
 - finansiella risker
 - balanskrav, redovisningslag och pensionsavsättningar
 - personalförsörjning
 - lokalförsörjning
 - säkerhet och skydd.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

4. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Revisorskollegiet** godkänns.

Valnämnden

Nämndens uppgifter

Valnämnden svarar för organisation och genomförande av val till riksdagen samt val till landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige. Nämnden svarar också för val till EU-parlamentet. Nämnden ska dessutom genomföra eventuella extraval och folkomröstningar.

Omfattningen av nämndens samtliga uppgifter är reglerad i lagstiftning, både ansvarsområdet som sådant och i viss utsträckning den organisation som ska användas för att lösa uppgifterna.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-2,1	-15,4	-2,2	-2,2
Intäkter	0,0	0,5	0,0	0,0
Netto	-2,1	-14,9	-2,2	-2,2

Förslag till budget 2006 innebär i jämförelse med budget 2005 en höjning av kostnadsbudgeten med 13,3 mnkr och en ökning av intäktsbudgeten med 0,5 mnkr. Ökningen avser ökade kostnader och intäkter för genomförande av allmänna val och valförberedelser.

Ett riksdagsbeslut om att lägga över ansvaret för förtidsröstningen (poströstningen) på kommunerna väntas under hösten 2005. Ett sådant beslut innebär ökade kostnader för förberedelser och genomförande under 2006. Kostnaderna för de nya arbetsuppgifterna har beräknats till ca 10 mnkr.

I anslutning till det allmänna valet avser staden genomföra en folkomröstning om miljöavgifter. Kostnaden för en sådan folkomröstning beror på formerna för genomförandet. Medel har reserverats i Central medelsreserv.

Valnämnden ska

- svara för att organisation och genomförande av ordinarie val till riksdag, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige kan ske under september 2006
- i anslutning till det ordinarie valet 2006 genomföra en kommunal folkomröstning om miljöavgifter/trängselskatt.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Valnämnden** godkänns.

Stadsdelsnämnderna

Stadsdelsnämndernas uppgifter

Nämndernas arbete ska bygga på helhetssyn och goda kunskaper om förhållandena i respektive stadsdelsnämndsområde. Till stadsdelsnämndernas ansvarsområde hör kommunal förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grundskola och obligatorisk särskola. Vidare ingår i stadsdelsnämndernas ansvarsområde äldreomsorg, omsorg om personer med funktionshinder, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, fritids- och kulturverksamhet, barn- och ungdomsverksamhet, Agenda 21, mottagning och introduktion av flyktingar, viss tillsynsverksamhet, enklare bygglov och markupplåtelser, konsumentvägledning, stadsmiljö, t.ex. skötsel av gator och parker, ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsåtgärder.

Avsnittet om stadsdelsnämnderna berör i tillämpliga delar också andra nämnder i staden.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-19 145,9	-19 881,8	-19 889,8	-19 861,1
Drift och underhåll	-19 145,9	-19 856,4	-19 863,0	-19 834,1
Avskrivningar	0,0	-10,2	-11,2	-11,3
Internräntor	0,0	-15,2	-15,6	-15,7
Intäkter	479,9	503,7	503,7	503,7
Netto	-18 666,0	-19 378,1	-19 386,1	-19 357,4
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-1 323,1	-1 282,6	-1 233,6	-1 233,6
Kostnader (-)	-1 382,8	-1 341,3	-1 291,3	-1 291,3
Intäkter	59,7	58,7	57,7	57,7
Summa stadsdelsnämnder - netto	-19 989,1	-20 660,7	-20 619,7	-20 591,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-91,2	-64,3	-68,4
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-91,2	-64,3	-68,4

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	54 902	56 601	1 699	3,1%
6-15	74 300	73 373	-927	-1,2%
16-64	530 782	541 128	10 346	1,9%
65-79	69 149	72 227	3 078	4,5%
80-	42 361	40 822	-1 539	-3,6%
Totalt	771 494	784 151	12 657	1,6%

Källa: USK

Resursfördelningen till stadsdelsnämnderna

Resursfördelningssystemet utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Det ger stadsdelsnämnderna full frihet att själva välja sin organisation. Detta innebär att stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det beräknade behovet av kommunal service och politiska målsättningar och inte till sina faktiska kostnader.

I fördelningen inkluderas samtliga löpande kostnader för att bedriva en verksamhet, dvs. både personal, lokaler, administration och övriga kostnader.

Kommunfullmäktige har efterlyst en redovisning av konsekvenserna av de förändringar som hittills genomförts av resursfördelningssystemen. De förändringar som genomförts bör ha fått vara i kraft under ett år innan en uppföljning kan ske. En uppföljning kommer därför att genomföras under 2006.

Stadsdelsnämnderna får sina medel tilldelade som två anslag. Inom ramen för respektive anslag har stadsdelsnämnderna full frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål och riktlinjer som fastställs av kommunfullmäktige.

Riktlinjer för internprissättning

Riktlinjer för internprissättning vid köp och försäljning av verksamheter mellan nämnderna redovisas i bilaga 7.

Förskoleverksamhet

Huvudsakliga styrdokument

- Förskoleplan för Stockholms stad (KF 2003-06-10)

Schabloner

Tilldelningen till förskoleverksamheten baseras på grundschabloner för alla barn oavsett om de är inskrivna på deltid eller heltid. Grundschablonen för förskoleverksamhet för 2006 utgår enligt bilaga 4. Dessutom utgår ett socioekonomiskt belopp som fördelas utifrån stadsdelsnämndsområdenas olika socioekonomiska förutsättningar.

I schablonen ingår statsbidragsmedel för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen och statsbidragsmedel för personalförstärkningar. För barn inskrivna i familjedaghem utgår inga medel för lokaler. I stället lämnas ett tillägg med 4 800 kronor per barn och år för dessa barn. Medel för omsorg på obekväm arbetstid ingår i förskoleschablonen.

Stadsdelsnämnderna har erhållit resurser utifrån inskrivningen den 30 september 2005. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna barn under år 2006 och regleras i tertialrapport 2 för 2006.

Bilaga 5 visar prognos för perioden 2005-2008 för det totala antalet barn i förskoleverksamhet.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-2 649,8	-2 973,0	-2 973,0	-2 973,0
Kostnader (-)	-2 822,0	-3 153,6	-3 153,6	-3 153,6
Intäkter	172,2	180,6	180,6	180,6

Ökningen av kostnaderna för förskoleverksamheten beror på en schablonökning på 6,1 %.

Intäktsbudgeten för förskoleverksamhet har fördelats till stadsdelsnämnderna utifrån den beräknade, genomsnittliga taxeintäkten av föräldraavgiften. Beräkningen bygger på maj månads debitering år 2005 i respektive stadsdelsnämnd.

Rekryteringsbehovet inom förskolan är fortsatt stort, främst av förskollärare. Regeringen avsätter 2,0 mdkr per år under 2006 och 2007 för att anställa fler förskollärare. Stockholms stad erhåller år 2006 ca 102 mnkr under förutsättning att personaltäteten inom förskolan ökar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Minska barngrupperna med i genomsnitt två barn per grupp under mandatperioden.

Barngruppernas storlek

Förskolan har sedan maktskiftet tilldelats ökade medel med närmare 600 mnkr. Dessutom har avsatts 200,0 mnkr för om- och nybyggnation av förskolelokaler. Det är en enorm satsning som saknar motstycke de senaste decennierna. Trots den stora barnantalsökningen i staden har stadsdelsnämnderna kunnat minska barngruppernas storlek avsevärt. Nu satsas ytterligare 262,0 mnkr för att nå målet om en minskning med i genomsnitt två barn per grupp.

Mindre barngrupper är en förutsättning för att kunna erbjuda alla barn en bra pedagogisk verksamhet utifrån de mål som gäller för förskolan. Det kräver att personal-/pedagogtäteten är oförändrad eller högre.

Kommunikation, språk och kultur

Förskolan ska prioritera arbetet med barns språkutveckling. Staden har därför satsat på närmare 2 200 utbildningsplatser inom barns språkutveckling för förskolepersonal under mandatperioden. Målen om att stärka barnens förmåga att uttrycka sig har fått starkt genomslag i förskolan och ett medvetet arbete bedrivs. Däremot har alla förskolor ännu inte helt utvecklat arbetsformer kring

hur barn som har ett annat modersmål än svenska kan få modersmålsstöd i förskolan. Språkförståelsen grundas redan i småbarnsgrupperna, vilket gör det särskilt viktigt att även små barn får modersmålsstöd för att begripa och tolka sin omvärld på samma villkor som svenska barn.

Olikhet som tillgång

Förskolan ska lyfta fram olikheter på ett sätt som stärker barnets identitet och självkänsla och stimulerar till fortsatt utveckling och lärande. Generellt arbetar förskolorna mycket bra med olikheter när det gäller etnisk bakgrund. På samma sätt är det vanligt med ett inkluderande arbetssätt för barn i behov av särskilt stöd. Det är bra men däremot bör förskolorna bli bättre på att arbeta med jämställdhet. Stockholm har idag ett antal genuspedagoger i förskolan. De är en tillgång när förskolorna arbetar mer intensivt med jämställdhetsfrågorna.

Rum för lek, lärande och omsorg

Miljön i förskolan ska utformas så att barns utveckling underlättas, stimuleras och utmanas. Detta gäller även utemiljön. Förskolan ska lägga stor vikt vid miljö- och naturvårdsfrågor i syfte att barnen ska tillägna sig ett varsamt förhållningssätt till naturen. Ett ekologiskt synsätt ska präglade förskolan.

Samverkan

Övergången från förskolan till skolan ska innefatta dokumentation av vad förskolan har arbetat med, barnets behov och lärande. Övergången ska vara planerad och alla föräldrar har rätt att delta vid överlämnande samtal mellan förskola och skola. Många stadsdelsnämnder arbetar aktivt för att förbättra övergången. Målet är att alla barns övergång från förskola till grundskola ska ske enligt riktlinjerna i förskoleplanen.

Föräldrar ska ges goda möjligheter till inflytande i förskolan och dess verksamhet. Det ska ske genom utvecklingssamtal, föräldramöten och olika former av föräldraråd för enheterna och för hela stadsdelsnämnden. Barnens inflytande behöver också utökas och stärkas. Förskolans arbetsformer och förhållningssätt ska medverka till att varje barn i förskolan utvecklar demokratisk kompetens.

Personal och ledarskap

Kraftfulla satsningar på kompetensutveckling för alla medarbetare är viktigt för att stärka förskolans verksamhet. Under mandatperioden får 1 100 barnskötare pedagogisk grund- eller vidareutbildning, och 800 förskolelärare vidareutbildas med högskolekurser. Dessutom kommer föreläsningar och föreläsningsserier ha genomförts med 9 200 deltagare. Utbildningsinsatserna förstärker kvaliteten i förskolan och ska vara prioriterat i stadsdelsnämndernas planering även efter kompetensfondens avveckling.

En kvalitativ utveckling av förskolan kräver ett pedagogiskt ledarskap, som skapar förutsättningar för och stimulerar den pedagogiska verksamheten mot uppställda mål. Under mandatperioden kommer 220 förskolechefer att ha fått kompetensutveckling.

Kommunstyrelsen ska

- integrera satsningar på förskolechefernas ledarskap i kommunstyrelsens ordinarie arbete för chefsförsörjning.

Planering, uppföljning, utvärdering och utveckling

Förskolan är en målstyrd organisation vilket ställer stora krav på uppföljning, utvärdering och utveckling. Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett kvalitetssystem för de pedagogiska verksamheterna. För att detta ska bli ett fungerande verktyg för de enskilda förskolorna är det viktigt att ett utvecklingsarbete kring kvalitetsmått i förskolan sker. Den pedagogiska dokumentationen är ett viktigt led som underlättar uppföljningen. Stadsdelsnämnderna ansvarar också för att förskolorna följer upp, utvärderar och analyserar sin verksamhet i enlighet med kvalitetssystemet.

Lokalförsörjning och hyresfrågor

Stadens prognoser visar på ökat barnantal även under de kommande åren. Detta tillsammans med ambitionen att minska barngruppernas storlek i förskolan och öka andelen barn som går i förskolan innebär att det under kommande år kommer fortsätta att finnas ett betydande behov av nya förskolelokaler. I tidigare bokslut har medel avsatts för stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler. Efter tertialrapport 1 år 2005 återstår 94,4 mnkr av avsatta medel. Staden måste överväga ytterligare avsättningar till stimulansbidrag i bokslutet för att klara barnomsorgsgarantin.

Stadsdelsnämnderna ska

- skapa förutsättningar för ett över tiden flexibelt och kreativt nyttjande av lokaler för de pedagogiska verksamheterna och i detta samarbete med utbildningsnämnden där så är möjligt.

Likvärdiga villkor

Föräldrarna ska ges möjlighet att välja mellan olika kommunala och enskilda förskolor samt familjedaghem. Likvärdiga villkor för alla former av förskoleverksamhet är en förutsättning för valfrihet. De kommunalt drivna förskolorna har ansvar för att alla barn, vars föräldrar önskar plats i förskolan, erbjuds detta inom tre månader. Staden kan inte utkräva detta ansvar av de enskilt drivna förskolorna.

Stadsdelsnämnderna ska

- svara för att det i alla delar av staden finns minst en kommunalt driven förskola i närområdet.

Grundskola och skolbarnsomsorg**Huvudsakliga styrdokument**

- Skolplan för Stockholms stad (KF 2004-09-20)
- Strategi för elevhälsa i Stockholms stad (KF 2004-09-20)

Schabloner

Schablonerna för grundskola har höjts med 1,7 % och för skolbarnomsorg med 2,4 % i jämförelse med 2005.

Stadsdelsnämnderna har erhållit grundschabloner för grundskola och skolbarnomsorg utifrån inskrivningen den 27 september 2005. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2006 och regleras i tertialrapport 2 för 2006.

Utöver grundschablon tilldelas stadsdelsnämnderna ett tilläggsanslag utifrån stadsdelsnämndsområdenas olika socioekonomiska förutsättningar. Totalt fördelas ca 1 mdkr i tilläggsanslag.

Schablonen för barn inskrivna i skolbarnomsorg i skolår 4-6 är 8 400 kronor lägre än schablonen för skolår 0-3 år. Medel för lokaler utgår inte heller för barn inskrivna i familjedaghem. I schablonen ingår statsbidragsmedel för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen.

Antalet barn i skolår 0-3 kommer att minska något år 2006 jämfört med 2005 för att sedan öka under resten av planperioden. Inskrivningsgraden i skolbarnomsorgen beräknas att stabilisera sig på ca 93 % av eleverna i skolår 0-3.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Grundskola

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-4 940,5	-4 891,7	-4 891,7	-4 891,7
Kostnader (-)	-4 940,5	-4 891,7	-4 891,7	-4 891,7
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Minskningen av kostnaderna för kommunala grundskolor beror på ett mindre antal prestationer än föregående år trots att schablonen har höjt med 1,7 %. Genom minskade hyreskostnader om 25,0 mnkr är den totala ökningen av kostnadsutrymmet till stadsdelsnämnderna drygt 2 %.

Statsbidraget för personalförstärkning till grundskolan delas ut till kommunerna även för vårterminen 2006. För att erhålla resurser måste kommunerna öka antalet anställda inom skolan utifrån antalet anställda läsåret 2004/2005. Stockholms stad erhåller år 2006 ytterligare 23,3 mnkr.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Skolbarnomsorg

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-694,0	-700,5	-700,5	-700,5
Kostnader (-)	-812,9	-808,2	-808,2	-808,2
Intäkter	118,9	107,7	107,7	107,7

Ökningen av kostnaderna för skolbarnsomsorgen beror på en höjning av schablonen med 2,4 %.

Intäktsbudgeten för skolbarnsomsorg har fördelats till stadsdelsnämnderna utifrån den beräknade, genomsnittliga intäkten av föräldraavgiften. Beräkningen bygger på maj månads debitering år 2005 i respektive stadsdelsnämnd.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Andelen elever som lämnar grundskolan och har uppnått kunskapsmålen ska öka.
- Alla elever i skolår F-6 ska erbjudas en stimulerande och trygg skolbarnsomsorg.

Skolans dubbla uppdrag

Målen för grundskolan och skolbarnsomsorgen finns uttryckta i läroplanen, allmänna råd och skolplanen för Stockholms stad. Skolledningen har ett ansvar för att båda verksamheterna bedrivs enligt uppsatta mål och att också fritidsverksamheten inom ramen för skolbarnsomsorgen är kvalitativ. Detta behöver utvecklas. Därför satsas 24,0 mnkr i en ökning av schablonen för skolbarnsomsorgen. Pedagogik och metodik som används inom skolbarnsomsorgen ska stärkas och kunna användas vid andra tillfällen under skoldagen. Genom att se skola och fritidshem som en helhet där skilda yrkesgrupper berikar varandra, ökar skolan möjligheten att nå målen.

Skolans mål- och resultatstyrning genomsyrar ännu inte verksamheterna fullt ut. För att lyckas inom detta område krävs en utvecklad självutvärdering och analys av resultaten. Detta område måste alla skolor arbeta aktivt med för att klara av att nå högsta möjliga måluppfyllelse.

Kunskap och lärande

Alla ämnen i skolan är viktiga och behöver utvecklas i takt med att både omvärlden och elevsammansättningar förändras. I skolplanen lyfts språkutveckling och matematik fram som strategiska utvecklingsområden.

Alla i skolan ska vara delaktiga i ett medvetet arbete för att främja elevernas språkutveckling och läsförmåga. Att stödja modersmålet hos elever med svenska som sitt andraspråk är viktigt för elevens utveckling i alla ämnen. Ämnesundervisning och studiehandledning på modersmål ska utvecklas. De senaste två åren har staden bekostat utbildning inom språkutveckling för 550 personer,

under 2006 väntas ytterligare 400 personer få del av språkutvecklingsutbildning.

Skolan ska utveckla former för matematikundervisningen som stärker elevernas matematiska tänkande och problemlösningsförmåga för att uppnå en högre måloppfyllelse. 2 000 lärare har fått utbildning inom matematik och under 2006 kommer ytterligare matematikutbildning att genomföras. De flesta grundskolor kommer under 2005 och 2006 att ha haft deltagare i utbildning inom matematikverkstäder.

Det finns stora skillnader i resultat mellan elever med olika bakgrund. Även elevers kön har visat sig vara en viktig faktor för elevernas möjligheter att nå skolans mål.

Elevhälsa

Kriterier för arbetet med elevhälsa finns förtydligade i en elevhälsostrategi som förtydligar målen i skolplanen. Skolan ska ha ett kontinuerligt hälsofrämjande arbete som bygger på att alla verksamma i skolan är delaktiga och tar ansvar. Elevhälsoarbetet ska vara förebyggande och integreras i skolans alla verksamheter. Elevhälsoarbetet ska skapa tillit till den egna förmågan utifrån de olika förutsättningar och behov eleverna har. Varje elev har rätt att få utvecklas i skolan och få känna den glädje som det innebär att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Elever med behov av särskilt stöd ska erbjudas de insatser som krävs för att var och en på ett fullgott sätt ska kunna delta i skolverksamheten och uppnå målen. 1 100 anställda i grundskolan har fått utbildning inom elevhälsoområdet och under 2006 kommer närmare 2 000 anställda delta i elevhälsoutbildning. En annan viktig del i skolan är arbetet med jämställdhet och pojkars och flickors lika villkor. I staden finns det ett antal lärare som har utbildats till genuspedagoger. Dessa bör användas i arbetet med att förstärka jämställdhetsarbetet i skolorna.

Skolorna har handlingsprogram mot kränkande behandling som dock i flera fall inte är reviderade enligt Skolverkets rekommendationer. Skolorna måste arbeta med att inkludera alla olika former av kränkande behandling i sina handlingsprogram. Samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar i det drogförebyggande arbetet ska stärkas enligt STAN-programmet. Formerna för samarbete med hemmet, individ- och familjeomsorgen och landstinget kring den enskilde eleven behöver utvecklas för att tidigt kunna ingripa vid behov.

Skolan och skolbarnsomsorgen har en viktig uppgift att motivera alla barn F-6 att dagligen på något sätt delta i fysiska aktiviteter. På samma sätt ger skolan och skolbarnsomsorgen möjlighet till att utveckla de kulturella uttrycken.

Kommunstyrelsen ska

- genomföra kompetensutveckling i hälsofrämjande arbete för personal i skola och skolbarnsomsorg.

Elev- och föräldrainflytande

Skolan ska arbeta medvetet för att ge eleverna inflytande i och ansvar för såväl det egna lärandet som skolan som helhet. En förutsättning för detta är att eleverna får kunskap om sina rättigheter och att tydliga och förståeliga mål finns utarbetade och är kända av eleverna. Skolans dialog med föräldrarna måste också förbättras. När medarbetarna i skolan och föräldrarna får en helhetsbild av elevens utveckling ökar förutsättningarna för att möta varje enskild elevs behov från såväl skolan som hemmet.

För att öka elevers möjligheter till att välja rätt i det fortsatta utbildningssystemet krävs kunnig personal för detta ändamål. Med dagens stora valmöjligheter har det blivit allt svårare för elever att orientera sig rätt. Denna verksamhet behöver därför stärkas och kartläggas.

Ledarskap

Skolledares och lärares ledarskap är av stor betydelse för hur skolan uppnår målen. För att upprätthålla ett gott ledarskap krävs ständig fortbildning och utvecklingsarbete. Under 2006 genomförs ledarskaps- och skolchefsutbildning för skolledare i Stockholm stad som beräknas omfatta 500 chefer/ledare.

Rektorer inom gymnasieskolan anställs tidsbegränsat. Även grundskolans rektorer kan anställas på tidsbegränsade förordnanden. Eftersom ledarskapet är mycket betydelsefullt för elevernas möjlighet att nå målen, är det viktigt att rektor är den person som ska leda den pedagogiska utvecklingen och att det finns en rörlighet bland rektorerna. Fr.o.m. 2006 ska alla nyanställda rektorer inom grundskolan anställas på tidsbegränsade förordnanden på upp till fem år.

Kommunstyrelsen ska

- arbeta fram former för hur tidsbegränsade förordnanden för rektorer i grundskolan ska fungera.

Samverkan

Samarbetet internt och externt i skolan ska förbättras. Internt måste samarbetet mellan pedagogerna, mellan olika yrkesgrupper och mellan skolår och skolformer utvecklas och förstärkas. Externt ska skolan öka samarbetet med t.ex. kulturinstitutioner, högskola/universitet och näringsliv.

Samverkan kring bl.a. Kulturskolans basverksamheter ska utvecklas.

Uppföljning, utvärdering, utveckling

Skolan är en målstyrd organisation vilket ställer stora krav på organisationen på uppföljning, utvärdering och utveckling. Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett kvalitetssystem för de pedagogiska verksamheterna. Stadsdelsnämnderna ansvarar också för att förskolorna följer upp, utvärderar och analyserar sin verksamhet i enlighet med kvalitetssystemet.

2006 införs individuella framåtsyftande utvecklingsplaner för alla elever i grundskolan.

Lokalförsörjning och hyresfrågor

Skollokaler ska utvecklas utifrån de pedagogiska krav som finns och utemiljön ska stimulera till såväl rörelse som lugn och ro. Barn- och elevantal förändras över tiden. Det är angeläget att skollokalerna över tiden ger möjlighet till en flexibel användning inom främst det pedagogiska området. När underhållsåtgärder eller verksamhetsanpassningar i skollokalerna utförs ska även tillgänglighetsanpassningar genomföras.

Skolhyrorna ska hållas så låga som möjligt utifrån de krav på lokalerna som ställs. Den lokalmässiga integrationen av skolbarnsomsorgen och skolan ska fortsätta. Lokalkostnadernas andel av grundskolans budget ska minska.

Skolgårdarna är en viktig del i elevernas skolmiljö. Genom Miljömiljarden har 31 förskolor och skolor fått möjlighet att rusta upp sina gårdar. Skolor har också använt sig av ett elevaktivt arbete i förnyelseprocessen. Detta är en del i arbetet med att eleverna ska få möjlighet till att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och skaffa sig ett personligt förhållningssätt till miljöfrågor.

Särskola och skolbarnsomsorg för särskoleelever

Huvudsakliga styrdokument

- Skolplan för Stockholms stad (KF 2004-09-20)
- Strategi för elevhälsa i Stockholms stad (KF 2004-09-20)

Schabloner

Ansvar för den obligatoriska särskolan i egen regi åvilar stadsdelsnämnderna sedan den 1 juli 2005. Utbildningsnämnden ansvarar för ersättning till fristående skolor, interkommunal ersättning samt den frivilliga särskolan (gymnasie-särskolan och särvox). Utbildningsnämnden ansvarar också för beslut om mottagande i särskolan samt bedömning av behovsgrupp.

Stadsdelsnämnderna har fått schabloner för den obligatoriska särskolan utifrån inskrivningen den 27 september 2005, se bilaga 5. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2006 och regleras i tertiärrapport 2 för 2006. Schablonen för undervisning och skolbarnsomsorg har fördelats till den stadsdelsnämnd där eleven har sin skolgång. Schablonen för skolskjuts har fördelats till den stadsdelsnämnd där eleven är mantalsskriven. I särskolschablonerna ingår medel för alla resurser som krävs för att fullgöra skoluppgifterna och innefattar även medel till lokaler och skolskjuts (skolskjutsschablonen).

För elever i behovsgrupp 5 utgår preliminärt schablon enligt samma nivå som behovsgrupp 4. I samband med tertiärrapport 2 för 2006 ska nämnderna redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Nämnderna kommer, efter prövning, att kompenseras i den mån schablonen inte räcker till. Detta förfaringssätt är analogt med det som används för den högsta behovsgruppen inom omsorg om personer med funktionshinder.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	0,0	-261,3	-261,3	-261,3
Kostnader (-)	0,0	-261,3	-261,3	-261,3
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Budgeten för den obligatoriska särskolan och skolbarnsomsorg för särskoleelever låg 2005 under utbildningsnämnden avseende första halvåret. Budgeten avseende andra halvåret låg i Central medelsreserv och fördelades i samband med tertialrapport 2 för 2005. Schablonerna för den obligatoriska särskolan har höjts med 2,1 %.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka integreringen mellan särskolan och övrig skolverksamhet.

Ansvar och styrning av särskolan

Skolplanens mål omfattar också särskolan. Mål för grundskolan för budgetåret 2006 gäller således också för obligatoriska särskolan och skolbarnsomsorgen. Rektor ansvarar för uppföljning, resultatanalys och utveckling också av obligatoriska särskolan och dess skolbarnsomsorg på samma sätt som för övrig skolverksamhet. När hela ansvaret för båda skolformerna samlats till en och samma skolledning ökar möjligheter och incitament att för elevernas skull öka integrationen. En elev i särskolan ska få möjlighet att, vid tillfällen som är lämpliga, delta i undervisning tillsammans med grundskolans elever.

Utvärdering av det nya resursfördelningssystemet

Schabloniseringen i resursfördelningssystemet ledde till att några enheter fick en minskad total tilldelning medan andra fick ökad tilldelning. Konsekvenserna av förändringarna bör genomlysas så att det framgår hur kvaliteten i särskolan har påverkats.

Kommunstyrelsen ska

- utvärdera det förändrade resursfördelningssystemet för särskoleverksamheten utifrån måluppfyllelse.

Verksamhet för barn och ungdom

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-507,2	-539,2	-562,2	-562,2
Kostnader (-)	-507,2	-539,2	-562,2	-562,2
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Budgeten för 2006 ökar med 32,0 mnkr jämfört med 2005. Ökningen består av satsningar på fritidsklubbar och träffpunkter.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Varje stadsdel ska erbjuda ungdomarna en icke-kommersiell träffpunkt och alla barn ska erbjudas någon form av verksamhet i närområdet.
- Unga människors inflytande över den egna vardagen ska förbättras genom konkreta insatser i stadsdelarna.

Fritidsklubbar

10-12-åringar i Stockholm har idag olika förutsättningar för sin fritid. Forskningen visar att det i första hand är barn till högutbildade som deltar i Kulturskolans och idrottens aktiviteter. Det finns redan nu en befintlig fritidsverksamhet för barn i skolår 4-6 men den behöver kompletteras. Sedan 2004 genomförs ett pilotprojekt på nio skolor i sex stadsdelsnämndsområden där Kulturskolan och idrottens resurser utgör viktiga komponenter i verksamheten. De erfarenheter som har gjorts i pilotprojektet ska ligga till grund inför ett genomförande över hela staden.

Fr.o.m. hösten 2006 genomförs fritidsklubbar över hela staden. Alla stadsdelsnämnderna ska erbjuda fritidsklubbar för eleverna i skolår 4-6. Medel för fritidsklubbssverksamheten tillförs stadsdelsnämnderna enbart utifrån barnantalet 0-17 år fr. o m. 2006 med 23,0 mnkr. Deltagarandelen i verksamheten beräknas till 60 % av eleverna i skolår 4-6. Sedan tidigare finns ca 41 mnkr som stadsdelsnämnderna använder till verksamhet för skolår 4-6. Detta motsvarar totalt sett ca 6 500 kronor per deltagande barn och år fr.o.m. hösten 2006.

Fritidsklubbarna ska innehålla flera olika aktiviteter för eleverna att delta i, där kultur/skapande och idrott och rörelse är två viktiga komponenter. Eleverna ska också erbjudas mellanmål. Kommunstyrelsen ska besluta om riktlinjer för verksamheten.

Samverkan med Kulturskolan och idrottsföreningarna ska utvecklas. Fritidsklubbarna ska vara en viktig arena för Kulturskolans uppsökande verksamhet. Även idrottens arbete med *Handslaget* är en viktig del av verksamheten.

Stadsdelsnämnderna ska

- erbjuda alla elever i skolår 4-6 fritidsklubbar fr.o.m. hösten 2006
- samarbeta med Kulturskolan och idrottsrörelsen kring fritidsklubbarna.

Kommunstyrelsen ska

- genomföra kompetensutveckling av fritidsklubbarnas personal
- utarbeta riktlinjer för fritidsklubsverksamheten.

Träffpunkter

Under 2004 presenterades en inventering av situationen för den öppna fritidsverksamheten i Stockholm. Rapporten utgör ett viktigt underlag i det fortsatta arbetet med att etablera träffpunkter för unga. Kommunstyrelsen kommer i ett särskilt ärende ta beslut om minimikrav och nätverksorganisation för ungas mötesplatser. För att ingå i nätverket *Träffpunkt Unga Stockholm* krävs en gemensam lägsta nivå för öppettider, personaltäthet och personalens utbildning samt verksamheternas innehåll. De icke-kommersiella träffpunkterna kan drivas i såväl kommunal regi som av ideella föreningar och fristående organisationer. Verksamheterna ska riktas till både killar och tjejer på ett sådant sätt att stereotypa könsmönster motverkas.

För 2006 har 9,0 mnkr tillförts verksamhetsområde barn och ungdom, vilket innebär att satsningarna på verksamhet för unga från förra året fördubblats. Det ökade anslaget ska ytterligare förstärka utvecklingen av träffpunkter för unga.

Stadsdelsnämnderna ska

- i samverkan med kulturnämnden utforma ett nätverk för stadens träffpunkter för unga.

Ungas inflytande

Frågan om ungas inflytande är central, både nu och i ett mer långsiktigt demokratiperspektiv. Arbetsformer och fora ska utvecklas utifrån ungas egna erfarenheter och önskemål i lokalsamhället, för att skapa ökat inflytande i den egna vardagen och i frågor som berör närmiljön. Det pågående arbetet med att stärka ungas inflytande i den egna närmiljön, både i skolan och på fritiden, ska fortgå och vidareutvecklas.

Stadsdelsnämnderna ska

- verka för att finna former för inflytande för unga i den egna närmiljön.

Sommarkoloniverksamhet

Sommarkoloniverksamheten ska vara en integrerande och stadsdelsgränsöverskridande verksamhet där barn med olika etnisk, social och ekonomisk bakgrund träffas i en ny och annorlunda miljö. Nya mål och riktlinjer samt en justerad kollotaxa fr.o.m. 2005 antogs av kommunfullmäktige under hösten 2004. Beslutet innebär att stadsdelsnämnderna har gemensamma mål och riktlinjer samt att kollotaxan utgörs av ett mer differentierat avgiftssystem. Efter genomförd uppföljning av 2005 års kolloverksamhet kan justeringar av den nya taxan komma att göras för att undvika eventuella tröskeleffekter.

Stadsdelsnämnderna ska

- erbjuda alla stockholmsbarn 9-16 år, som vill åka, en plats på kollo.

Parklekar och öppna förskolan

Den öppna förskolan spelar en viktig roll för barn som inte är inskrivna i förskoleverksamhet och för hemmavarande föräldrar. Stockholms parklekar är en unik verksamhet som sedan den infördes har spelat en viktig roll för många stadsbarn. Parklekarna syftar till att barn, föräldrar och förskolor ska vara där tillsammans samtidigt som barnen ges tillfälle att leka med andra barn och med parklekens utrustning.

Barns utveckling går som fortast i förskoleåldern. Att stimulera barns språkutveckling och självtillit i de tidiga åren blir centralt. Öppna förskolan och parkleken är ofta träffpunkter i stadsdelarna där föräldrar som är hemma med sina barn möts. En utveckling av öppna förskolors och parklekens uppdrag kan vara att hitta nya former för gruppverksamhet för treåringar. Språkförskolor kan vara ett annat alternativ.

Kultur och föreningsverksamhet

Huvudsakliga styrdokument

- Konsumentpolitiskt program (beslut väntas i KF hösten 2005)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-59,7	-60,8	-60,8	-60,8
Kostnader (-)	-59,7	-60,8	-60,8	-60,8
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Det lokala kulturutbudet i staden ska stärkas och utökas för att öka tillgängligheten till kulturen.
- Alla barn och ungdomar i stadsdelsnämndsområdet ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur.
- Utveckla den lokala konsumentvägledningen för att främja stockholmarnas val av en hållbar och hälsosam livsstil.

Kultursekreterare och lokala kulturcentra

För att förstärka och fördjupa demokratin i staden krävs att alla stockholmare får rika kulturupplevelser. Kulturlivet måste vara tillgängligt för alla och utbudet av professionell kultur kan inte enbart vara förbehållet innerstaden. Det

krävs dock en tydlig struktur för arbetet med kultur på lokal nivå. Stadsdelsnämnderna bör därför ha kultursekreterare med uppgift att samordna och utveckla det lokala kulturutbudet för såväl barn, ungdomar och vuxna.

I samverkan med kulturnämnden har en satsning på lokala kulturcentra i stadsdelarna inletts. Samarbeten bedrivs mellan olika kommunala områden som Kulturskola, stadsdelsbibliotek, skolor och fristående aktörer som samlingslokaler, hemgårdar, teater- och musikgrupper samt filmklubbar. Arbetet med att förstärka det lokala kulturlivet ska intensifieras.

Stadsdelsnämnderna ska

- i samverkan med kulturnämnden, det fria kulturlivet och föreningar verka för att stärka det lokala kulturlivet och utveckla lokala kulturcentra
- genom ett aktivt kommunikationsarbete nå också dem som inte själva söker upp kulturinstitutioner och evenemang.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Stadsledningskontoret har uppdraget att under 2005, i samverkan med socialtjänstnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna, göra en översyn av stadens samlade föreningsstöd samt se över möjligheterna att underlätta för föreningslivet vad gäller lokaler och liknande infrastruktur.

Planering pågår i syfte att genomföra en översyn enligt uppdrag.

Konsumentvägledning

Idag har konsumenterna möjlighet att välja mellan ett stort antal olika produkter och tjänster inom en mängd olika områden. Därmed har de en nyckelroll för att med sina val få fram en produktion som är långsiktigt hållbar. För att konsumenterna ska kunna göra genomtänkta val ställs därför högre krav på kunskap än tidigare om olika alternativ. Konsumentverksamheten behöver därför fortsätta utvecklas med ökat fokus på förebyggande insatser. Därför tillförs stadsdelsnämnderna 2,0 mnkr för konsumentvägledning 2006.

Konsumentvägledningen i staden är en av medborgarna uppskattad och efterfrågad service. Konsumentfrågor har på ett positivt sätt kommit i fokus. Till detta bidrar konsumentnämnden men också de tillskott i budget som stadsdelsnämnderna har fått för denna verksamhet under hela mandatperioden. Målet är att genom samverkan mellan konsumentnämnden, stadsdelsnämnderna och andra facknämnder hela tiden förbättra konsumentservicen till medborgarna. Det ska vara både enkelt och smart att vända sig till sin konsumentrådgivare för goda råd.

En prioriterad grupp för stadens konsumentinformation är barn och ungdomar. Verksamheten ska kunna ge ökade möjligheter för den enskilde att förändra sin livsstil och på så sätt bidra till både en hållbar konsumtion och förbättrad hälsa.

Under 2005 antas ett konsumentpolitiskt program av kommunfullmäktige vilket ger en gemensam plattform för stadens arbete med konsumentfrågor.

Fr.o.m. 2004 deltar stadsdelsnämnderna varje år i brukarundersökningen Nöjd-kund-index. Konsumentnämnden samordnar och avrapporterar resultatet till kommunstyrelsen.

Stadsdelsnämnderna ska

- erbjuda medborgarna lättillgänglig konsumentvägledning
- öka den riktade konsumentvägledningen, särskilt till unga
- delta i brukarundersökningen Nöjd-kund-index.

Äldreomsorg

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms stads äldreomsorgsplan 2006-2010 (beslut väntas i KF hösten 2005)
- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre, fysiskt funktionshindrade, funktionshindrade med utvecklingsstörning och vissa funktionshindrade med hjärnskada (KF 2002-04-22)
- Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län om samarbete vad gäller äldres behov av särskilt boende (KF 2002-09-02)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-5 977,0	-5 928,8	-5 916,5	-5 887,6
Kostnader (-)	-6 105,0	-6 063,8	-6 051,5	-6 022,6
Intäkter	128,0	135,0	135,0	135,0

Under mandatperioden har satsningar på 436,4 mnkr gjorts inom äldreomsorgen. Därutöver har 308,0 mnkr avsatts från kompetensfonden för kompetensutveckling och utvecklingsprojekt. Dessutom har IT-satsningar för dokumentation, schemaläggning och mobila lösningar genomförts för 128,0 mnkr. En satsning på ökad kvalitet inom hemtjänst görs under 2006 med 40,0 mnkr.

Ett nytt ramavtal mellan staden och Micasa Fastigheter i Stockholm AB avseende lokaler beräknas träda i kraft den 1 januari 2006. Ramavtalet innebär minskade hyreskostnader med 53,3 mnkr och budgeten har minskats med motsvarande belopp. Budgeten har också minskats med 26,9 mnkr för att åldersstrukturen förändras, vilket leder till ett visst minskat behov av insatser inom äldreomsorgen. Debiteringsunderlaget för avgifter ökar och intäktskravet har höjts med 7,0 mnkr.

Antalet äldre

Under planeringsperioden kommer det totala antalet ålderspensionärer att öka. Däremot minskar andelen 80 år och äldre. Tabellen visar prognos för åren 2005-2008.

	2005	2006	2007	2008
Antal äldre 65-79 år	69 290	69 150	70 330	72 230
Antal över 80 år	42 930	42 360	41 560	40 820
Totalt över 65 år	112 220	111 510	111 890	113 050

USK juni 2005

Under år 2006 beräknas 21 870 personer erhålla äldreomsorgsinsatser, varav cirka 55 % hemtjänst i ordinärt boende, 15 % hemtjänst i servicehus och 30 % vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg.

Fram t.o.m. år 2008 beräknas antalet äldreomsorgstagare minska med ca 460 personer. Ett större antal av de äldre som får hjälp av hemtjänsten förväntas dock ha mer omfattande och komplexa behov av omsorgsinsatser.

Mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Livskvaliteten för de äldre inom vård- och omsorgsboenden samt för hemtjänstmottagare ska öka.
- Hemtjänsten ska utvecklas för att kunna möta ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser i det ordinära boendet.
- Utbildningsgraden ska öka bland medarbetarna.
- Fler anhöriga ska uppleva att de får ett bra stöd.

Äldrefrågorna ska vara en del av samhällsplaneringen. Insatser som ges inom äldreomsorgen ska vara av hög kvalitet oavsett om de är av förebyggande karaktär eller kvalificerade omsorgsinsatser.

Äldre har rätt till ett gott liv med god vård och omsorg, trygg tillvaro och social gemenskap. Det är en självklar rättighet att alla äldre ska ha ett reellt inflytande över sin vardag. Målsättningen för äldrepolitiken är att försöka skapa likvärdiga förutsättningar för alla äldre. Äldrepolitik handlar inte enbart om behovet av vård och omsorg utan i lika stor utsträckning om boendefrågor, närhet till service, kommunikationer och tillgänglighet.

Kvalitet i äldreomsorgen

Biståndsbeslut utgör grund för den service och omsorg som den enskilde beviljas. Skriftligt beslut ska lämnas och hjälp att överklaga ska alltid erbjudas. Biståndsbeslut ska förnyas och följas upp så att de är aktuella. Tillgänglig biståndshandläggning och god kommunikation mellan biståndshandläggare, anhöriga och omsorgsgivare är helt avgörande för att tillgodose en god kvalitet. Utifrån den nya äldreomsorgsplanen för 2006-2010 som kommer att fastställas hösten 2005 behöver en revidering av riktlinjerna för biståndsbedömning göras. Dessa ska fastställas under 2006.

Alla insatser ska utgå från likställighetsprincipen. Detta innebär att äldre i Stockholms stad ska ha samma förutsättningar oavsett var i staden de bor. Alla beslut om bistånd ska utgå från den enskildes individuella behov. Det är också viktigt att beakta att behoven av insatser ska bedömas lika oavsett kön. Det finns forskning som visar att män som vårdar sin maka/sambo ofta får mer stöd från äldreomsorgen än kvinnor i motsvarande situation.

Äldre personer med komplexa behov, t.ex. missbruk och psykiska funktionshinder, är särskilt beroende av att samarbetet mellan olika vårdgivare fungerar. Samarbetet mellan äldreomsorg, socialtjänst och landstingets olika vårdgrenar måste utgå från den enskildes behov.

Stadsdelsnämnderna utvecklar kvalitetsgarantier. Garantierna formuleras av enheterna. Därutöver upprättas individuella arbetsplaner mellan den enskilde och vårdgivaren. Planerna ska följas upp.

Kommunfullmäktige förväntas under hösten 2005 anta en policy för upphandling, kvalitet och utveckling. I policyn anges vissa grundläggande principer för hur anbudskonkurrensen ska utformas.

Kommunfullmäktige har hösten 2005 antagit en modell för kvalitetsuppföljning inom äldreomsorgen som kommer att gälla fr.o.m. januari 2006.

Kommunstyrelsen ska

- utarbeta nya riktlinjer för prövning av bistånd m.m. inom äldreomsorgen
- samordna uppföljningen av ramavtalet för enskilda platser, hemtjänst, ledsagning och avlösning.

Livskvalitet

Ett innehållsrikt liv är viktigt för välbefinnandet för äldre. Stadens äldre lever i hög grad ett aktivt och självständigt liv. De allra flesta klarar sin vardag utan behov av insatser i mycket hög ålder. Samverkan och olika former av samarbete med äldre, i t.ex. frivilligorganisationer, föreningsliv, studieförbund och andra organisationer är viktigt för att utforma stadens äldrepolitik. Stadsdelsnämnderna ska ge äldre möjlighet att medverka i olika verksamheter som förskolor och skolor. Kultur med bl.a. biblioteksservice i äldreomsorgen är ett viktigt inslag i arbetet. Ett stort antal kulturombud har utbildats. De ska föra in aktiviteter och stimulans i form av musik, bilder, film och böcker i det dagliga livet för äldre. Samverkansprojekt mellan äldreomsorgen och bl.a. Stadsteatern har påbörjats. Det är viktigt att liknande insatser för att bredda kulturutbudet för de äldre genomförs framöver.

Möjligheten till regelbunden utevistelse ska vara en självklarhet. Staden ska i samverkan med frivillig- och äldreorganisationer erbjuda olika möjligheter till aktiviteter. De sociala aktiviteterna är av stor betydelse för det fysiska och psykiska välbefinnandet. Dagverksamheter fyller en viktig funktion för att bibehålla förmågor och möjliggöra för den äldre att kunna bo kvar i sin ordinarie bostad. Maten är en viktig livskvalitetsfaktor. Det ska finnas möjlighet att välja

mat och den ska vara vällagad och näringsriktig. Även den sociala samvaron betyder mycket vid måltiden för att öka matglädjen och aptiten. Konsumentnämnden har startat en kostenhet under 2005. Kostenheten har ett projekt inom kompetensfonden i vilken dietister utbildar medarbetare inom äldreomsorgen och finns tillgängliga för att ge råd i enskilda fall. De särskilda boendena i staden har, genom tillsynsmyndigheterna, bedömts ha en god kunskap om kost och ett arbetssätt som ger goda förutsättningar för att tillfredsställa den enskildes behov av riktig kost.

Äldre människor i behov av omsorg värderar trygghet och kontinuitet högt. Person-, tids- och omsorgskontinuitet är viktigt för att den äldre ska vara trygg med den insats som ges. T.ex. är det angeläget att begränsa antalet personer som arbetar hos den enskilde och att tidpunkten för insatsen kan hållas liksom att insatsens innehåll är tydligt och klart. Alla som får insatser inom äldreomsorgen såväl i ordinärt boende som i särskilt boende, ska ha en utsedd kontaktperson.

Stadsdelsnämnderna ska

- utforma insatserna i samråd med den äldre så att de har hög kontinuitet vad gäller personal, tid och omsorg
- förbättra livskvaliteten genom att ge äldre möjlighet till regelbunden utevistelse och erbjuda kulturella upplevelser
- förbättra livskvaliteten genom att tillse att maten är vällagad och näringsriktig samt att matsituationen är inbjudande
- förbättra livskvaliteten genom att utse en kontaktman till alla som har insatser från äldreomsorgen
- samverka med frivillig- och äldreorganisationer.

Hemtjänst

En väl fungerande hemtjänst är grunden för att äldre ska kunna bo kvar i sin bostad. Alla som har hemtjänst ska känna sig trygga med den vård och omsorg som ges i hemmet. Den medicinsktekniska utvecklingen innebär att vårdtider kortas och fler kan vårdas i hemmet. Utvecklingen ställer krav på hemtjänstens organisation i form av nya arbetsformer, ökad spetskompetens samt nyttjande av teknik för att underlätta arbetet inom vården. Samarbetet med landstinget blir allt viktigare i det vardagliga omsorgsutförandet.

Andra viktiga utvecklingsområden inom hemtjänsten är bl.a. biståndshandläggning och servicetjänster som ett förebyggande arbete för äldre. Under 2005 har ett försök med fyra timmars hemtjänst för personer över 80 år med förenklad biståndshandläggning genomförts. Syftet är att ge brukarna ökade möjligheter till inflytande över sin vardag. Kommunstyrelsen har i uppdrag att utvärdera projektet som avslutas 30 oktober 2005.

Ett annat utvecklingsprojekt är försök med så kallad vaktmästarservice. Syftet är att hjälpa äldre i hemmet med riskfyllda vardagssysslor, för att förebygga fallskador och samtidigt kunna ge råd och fylla en uppsökande och social funktion. Projektet har verkat förebyggande med gott resultat. Under 2006 utvidgas detta försök med vaktmästarservice för äldre personer i hela staden som en

uppsökande och förebyggande verksamhet. Vaktmästaren kan informera om möjligheter att få hemtjänst. Den statliga satsningen på plusjobb är mycket lämplig för att inrätta denna service.

Allt fler demenssjuka och personer med psykiska funktionshinder bor hemma. Personal inom hemtjänsten behöver ha specialkunskaper för att kunna bemöta och ge stöd på ett riktigt sätt. Behovet av handledning, utbildning och avlastning är stort. I tre stadsdelsnämnder har ett projekt med direkthandledning för att utveckla hemtjänstens arbete med demenssjuka genomförts. Det är en vidareutveckling av en metod som stiftelsen Silviahemmet använder när de utbildar demensteam.

Kundval infördes 2002 inom hemtjänst, ledsagning och avlösning. Det innebär att den som har biståndsbeviljad hemtjänst själv kan välja mellan flera utförare. Ersättningen till utförarna ges i nivåer utifrån den enskildes biståndsbedömda omsorgsbehov.

Ersättningsnivåerna i kundvalssystemet höjs med 3 % och fastställs enligt bilaga 4. Ny upphandling ska göras under 2006 av hemtjänst, ledsagning och avlösning att gälla fr.o.m. år 2007.

Kommunstyrelsen ska

- genomföra en ny upphandling av hemtjänst, ledsagning och avlösning under 2006 inför 2007.

Stadsdelsnämnderna ska

- verka för att hemtjänsten utvecklas för att kunna möta en ökad efterfrågan på hemtjänst och för att kunna hantera mer komplexa vårdbehov
- verka för att vaktmästarservice inrättas som en uppsökande och förebyggande verksamhet.

Seniorboende

Kommunstyrelsen beslutade den 12 maj 2004 att möjliggöra en omvandling av 1 500 servicehuslägenheter till seniorboende med hyresrätt. Stadsdelsnämnderna har valt att omvandla ca 1 000 lägenheter. Seniorboende med hyresrätt är en ny boendeform inom staden som har inrättats för att möjliggöra för äldre över 65 år att få en anpassad bostad utan biståndsbedömning, förmedlad genom Stockholms Stads Bostadsförmedling AB. Bostadsförmedlingen har hittills förmedlat ca 200 lägenheter till nya hyresgäster. I övriga lägenheter bor antingen samma personer kvar, numera i ett seniorboende, eller så pågår det en renovering. Liksom i servicehusen erbjuder också seniorboenden gemensamhetsutrymmen. Även hemtjänstlokalen är belägen i, eller i mycket nära anslutning till, seniorboendet.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB förvaltar merparten av alla servicehus i staden. Bolaget har antagit ett utvecklingsprogram för att utifrån varje seniorboende skapa goda äldreboendemiljöer. Svenska Bostäder AB och Stockholmshem har också väl utarbetade policys för hur ett seniorboende i deras regi ska vara utformat.

Vård- och omsorgsboende

I enlighet med förslaget till äldreomsorgsplan 2006-2010 har samtliga särskilda boendeformer *vård- och omsorgsboende* som gemensam benämning. För att tillgodose äldres skiftande behov ska det finnas vård- och omsorgsboenden med olika inriktningar. Det kan vara inriktningar mot demenssjukdomar, psykiska funktionshinder eller andra specifika behov som kräver särskild omvårdnad och kompetens. Det är också viktigt att tillgodose behov av vård- och omsorgsboenden med olika språklig och kulturell inriktning.

Stockholm har som storstad särskilt goda förutsättningar för att erbjuda ett brett utbud av vård- och omsorgsboenden för olika behov. Vård- och omsorgsboenden, varhelst de är belägna, är en gemensam resurs för staden och dess äldre. Stora krav ställs också på en samordnad planering inom staden.

För att även i framtiden kunna erbjuda äldreboenden med hög standard ska nuvarande bestånd noggrant ses över. Under 2006 ska stadsdelsnämnderna i de fem regionerna justera sina äldreboendeplaner. Även stadsdelsnämndernas incitament för att bygga vård- och omsorgsboenden behöver stärkas.

I tidigare bokslut har avsättningar gjorts för upprustning och utbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre. Efter tertialrapport 1 år 2005 återstod 187,0 mnkr av avsatta medel. Ett nytt ramavtal mellan Micasa Fastigheter i Stockholm AB beräknas träda i kraft den 1 januari 2006 och innebär att stadsdelsnämndernas nettolokalkostnader kommer att minska med 53,3 mnkr.

Kommunstyrelsen ska

- under 2006 samordna arbetet med att ta fram en plan för utbyggnad, ombyggnad och omstrukturering av vård- och omsorgsboenden
- se över befintliga regler för stimulansbidrag till gruppboendestäder för personer med demenssjukdomar och psykiska funktionshinder och andra särskilda boendeformer
- i samarbete med stadsdelsnämnderna bevaka olika etniska gruppers behov av hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Stadsdelsnämnderna ska

- under 2006 justera äldreboendeplanerna
- i samarbete med kommunstyrelsen bevaka olika etniska gruppers behov av hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Kommunal hälso- och sjukvård

Staden ansvarar för hälso- och sjukvård som ges inom vård- och omsorgsboenden upp t.o.m. sjuksköterskenivå. Ansvaret omfattar även paramedicinska resurser i form av insatser som ges av arbetsterapeut och sjukgymnast. Inom vård- och omsorgsboenden bedrivs allt mer avancerad hälso- och sjukvård och det är därför viktigt att dessa frågor prioriteras.

Under 2004 genomfördes en uppföljning av MAS funktionen i staden (medicinskt ansvarig sjuksköterska). I uppföljningen framkom ett behov av att sam-

ordna vissa frågor gällande hälso- och sjukvård centralt. Under 2006 kommer staden att fortsätta att arbeta med dessa frågor med syfte att bl.a. arbeta fram gemensamma riktlinjer vad gäller stadens hälso- och sjukvård.

Med anledning av att förekomsten av MRSA (meticillin-resistenta *Staphylococcus aureus*) ökat inom Stockholms län under senare år, har staden genomfört olika satsningar under 2005 för att minska smittspridning inom äldreomsorgen. Staden ska under 2006 aktivt fortsätta detta arbete.

Staden har upphandlat ett stadsgemensamt dokumentationssystem för vård- och omsorgsdokumentation enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL), som successivt kommer att genomföras under hösten 2006.

Äldres säkerhet

Äldre och funktionshindrade är av flera skäl en utsatt grupp. Det finns ett antal åtgärder som kan vidtas för att äldre ska känna sig trygga i sin bostad. Hantering av nycklar till den äldres bostad ska ske på ett säkert sätt och äldreomsorgspersonalen ska alltid kunna visa legitimation.

Brandskyddet för äldre behöver utvecklas genom utbildning för personal inom äldreboenden, hemtjänsten och gruppboenden. En sådan utbildning kommer att erbjudas av Stockholms brandförsvär.

Anhörigstöd

Anhörigas insatser i äldreomsorgen är ovärderliga, behovet av stöd och avlastning är stort när det gäller vård och omsorg i hemmet. Anhöriga ska få ett bättre stöd. Staden erbjuder i dag ett antal olika stödfunktioner, exempelvis korttidsvård, växelvård, dagverksamhet, rätt till avlösning i hemmet fyra timmar per vecka och anhörigkonsulenter.

För att kunna ge anhöriga råd och stöd utvecklas stödfunktionen anhörigombud. Ca 100 anställda inom äldreomsorgen har nyligen avslutat sin utbildning för att kunna arbeta som anhörigombud.

Pensionat Hornskroken ger korttidsvård för personer med demenssjukdomar som vårdas i hemmet, där anhöriga kan få avlastning utan krav på biståndsbedömning. Det är en mycket uppskattad verksamhet. Pensionat Hornskroken är beläget i Maria-Gamla stans stadsdelsnämndsområde, men har upptagningsområde i hela staden. Under 2006 ska ytterligare en enhet för korttidsvård, utan krav på biståndsbedömning, startas i en ytterstadsdel.

Staten satsar stimulansbidrag för att främja utvecklingen av varaktigt stöd till anhöriga som hjälper och vårdar äldre, personer med funktionshinder eller långvarigt sjuka. Stockholms län har för 2005 tilldelats 4,1 mnkr och ytterligare medel kommer att finnas även för åren 2006-2007. Länsstyrelsen administrerar ansökningarna från kommunerna. Privata entreprenörer kan via stadsdelsnämnden söka medel från den nationella satsningen Kompetensstegen för att utveckla sitt arbete med anhöriga. I tertialrapport 1 för 2005 fördelades 2,1 mnkr till stadsdelsnämnderna för anhörigstöd.

Kommunstyrelsen ska

- i en ytterstadsdel inrätta en enhet för korttidsvård för personer med demenssjukdomar med upptagningsområde från hela staden.

Kompetensutveckling och rekrytering

För att ge äldre en god vård och omsorg behövs en bra arbetsmiljö och personal med adekvat utbildning. Vidare krävs en långsiktig planering och samverkan med universitet och högskolor.

Staden gör mycket stora satsningar på kompetensutveckling och utvecklingsprojekt under den här mandatperioden. Följande exempel kan ges på utbildningar. Vid utgången av 2005 har 645 vårdbiträden och 335 undersköterskor utbildats. Närmare 1 000 har genomgått högskoleutbildning och dokumentationsutbildning genomförs för 4 200 personer under 2005-2006. Stadsdelsnämnderna har initierat ett antal utvecklingsprojekt för att förbättra arbetsorganisationen och prövar för närvarande olika arbetstidsmodeller med inriktningen att sänka arbetstiden och utöka friskvården. Dessa satsningar är ett sätt att förbättra kvaliteten i verksamheterna och en satsning på medarbetarnas kompetens, för att också i framtiden kunna driva en kvalitativt god omsorg för äldre. Därutöver innebär dessa satsningar fokus på arbetsmiljö och ska ses som ett led i jämställdhetsarbetet.

Kompetensstegen kommer att kunna ge visst bidrag till stadens kompetensutveckling inom äldreomsorgen under åren 2005-2007. I en första ansökningsomgång har staden ansökt om projektmedel om 46,0 mnkr. Den statliga satsningen på utbildningsvikariat och plusjobb kommer att innebära en avsevärt förbättrad kvalitet med fler händer inom äldreomsorgen.

Samverkan med Stiftelsen Stockholm Läns Äldrecentrum ska fortgå under perioden för att ta tillvara forskningens resultat i arbetet inom äldreomsorgen.

Vid personalrekrytering ska behovet av fler män i omsorgsyрки beaktas. Det är också viktigt att bibehålla och dra fördel av den språkliga och kulturella mångfald som finns bland personalen inom äldreomsorg. Att erbjuda praktikplatser är ett viktigt led i rekryteringsarbetet för att på sikt öka intresset för vård- och omsorgsyrkerna.

Stadsdelsnämnderna ska

- verka för att långsiktigt klara personalförsörjningen genom att t.ex. knyta starkare band till olika utbildningsanordnare
- säkra kvaliteten genom att öka medarbetarnas kompetens och utbildningsgrad.

Samverkan med landstinget

Staden ska samverka med landstinget kring äldres vård och omsorg, såväl i den enskildes vårdplanering som på ett strukturellt plan. Särskilt viktigt är samverkan kring äldre med omfattande vård- och omsorgsbehov. Tyngdpunkten i samverkan ligger på stadsdelsnämnds-nivå med landstingets produktionsområ-

den. En kontinuerlig uppföljning sker av den överenskommelse som slöts år 2002 mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting.

Stockholms stad har under 2004/2005 anslutit sig till WebCare – ett regionalt datasystem för informationsöverföring mellan Stockholms läns landsting och länets kommuner. Syftet är främst att underlätta rutiner kring samordnad vårdplanering, utskrivning och annan samverkan enligt lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård. Närvårdscentral för äldre och tvärprofessionella team är en värdefull samverkansform som har inrättats under denna mandatperiod och som bör utvecklas ytterligare.

Omsorg om personer med funktionshinder

Huvudsakliga styrdokument

- Handikappolitiskt program för Stockholms stad (KF 2004-12-14)
- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre fysiskt funktionshindrade, funktionshindrade med utvecklingsstörning och vissa funktionshindrade med hjärnskada (KF 2002-04-22)
- Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Stockholms stad och Stockholms allmänna försäkringskassa beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet (KS 2003-09-24)
- Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget. Gemensam policy med riktlinjer i Stockholms län (KS 2003-12-17, förlängning av avtal)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-1 947,9	-2 057,3	-2 057,3	-2 057,3
Kostnader (-)	-1 949,9	-2 059,3	-2 059,3	-2 059,3
Intäkter	2,0	2,0	2,0	2,0

Budgeten för 2006 har ökat med 525,4 mnkr jämfört med 2003 och med 109,4 mnkr jämfört med 2005. Detta beror främst på ökade prestationer samt att ersättningen till stadsdelsnämnderna för statlig assistansersättning (LASS) har uppdaterats till regeringens fastställda belopp på 219 kronor per timme. Budgeten utökas med 0,5 mnkr avseende ökade kostnader för habiliteringsersättning, som höjs med 50 öre.

Nytt resursfördelningssystem

Kommunstyrelsen fortsätter arbetet med översynen av resursfördelningssystemet i samråd med socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna. Fr.o.m. 2005 gäller ett nytt resursfördelningssystem för det fasta anslaget, som ska täcka kostnader för bl.a. ledsagarservice, kontaktpersoner, personlig assistans enligt LSS samt insatser enligt socialtjänstlagen.

Ett inriktningsförslag till förändring för de prestationsrelaterade verksamheterna boende för barn och vuxna, daglig verksamhet samt korttidsboende föreslås kommunfullmäktige under 2005. I förslaget ingår även att anslaget för avlösarservice ska ingå i det fasta anslaget. Förslaget innebär också att ett centraliserat kansli för nivåbestämning ska inrättas som en projektorganisation. Kommunfullmäktiges beslut hösten 2005 kan komma att innebära förändringar jämfört med nuvarande fördelning.

Utgjämning av LSS-kostnader

Fr.o.m. den 1 mars 2004 gäller ett nationellt kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Kommunen där den funktionshindrade är folkbokförd har verksamhets- och kostnadsansvar för personer med insatser enligt LSS.

Under 2005 betalar staden en avgift om 110,2 mnkr till utjämningsystemet. Avgiften kommer sannolikt att öka när verksamhets- och kostnadsansvaret för personer med funktionshinder överförs till boendekommuner. Stadens kostnader för köp av platser i andra kommuner har minskat under 2005 och kommer att minska kraftigare fr.o.m. 2006. Regeringen kommer under 2006 att tillsätta en utredare för översyn av LSS-utjämnningen.

Ökat vårdbehov

Mellan åren 2000 och 2004 har antalet personer inom de dygnsrelaterade verksamheterna ökat med mellan 14 och 34 %. Verksamheter som mäts i timmar har ökat med mellan 36 och 48 %. Några viktiga förklaringar är: En ökad medvetenhet om de rättigheter LSS-lagstiftningen ger, utbyggnad av särskilda boendeformer, ökad inflyttning p.g.a. bättre arbets- och studiemöjligheter, nedläggning av vårdhemmen samt förändringar i lagstiftning och rättspraxis.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Barn och vuxna med funktionshinder garanteras en bra omsorg och service baserad på behovet, oavsett var i staden de bor.
- Brukarnas inflyttande och självständighet ska stärkas för att de ska kunna påverka sitt liv.

Insatser efter behov och önskemål

Målet är att staden ska garantera alla personer med funktionshinder en bra omsorg, vård och service med en likvärdig bedömning oavsett var i staden de bor samt oavsett kön, ålder, etnicitet, religion, trosuppfattning och sexuell läggning. Personer med funktionshinder ska kunna känna trygghet i att det finns en bra omsorg när de behöver det, som baseras på brukarens behov. Insatserna ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och val, så att de blir ett stöd för den enskilde att leva ett så normalt liv som möjligt. De enskilda och deras företrädare/gode män ska alltid få ett gott bemötande i sina kontakter med staden.

Stadsdelsnämnderna ska ha rutiner för samverkan och samordnade insatser så att den enskildes behov alltid tillgodoses oavsett hur verksamheten är organiserad. Därutöver ska stadsdelsnämnderna samverka med andra stadsdelsnämnder och med landstinget, så att specialkompetens om funktionshinder kan komma fler brukare till del. Det är även nödvändigt att utveckla samverkan med försäkringskassan om LASS (lag om assistansersättning).

Den individuella planen enligt LSS är ett viktigt verktyg för att den enskilde ska kunna påverka sitt eget liv. Planen kan även underlätta samordning av olika stödformer liksom samverkan mellan myndigheter och organisationer.

Tekniska hjälpmedel kan öka den enskildes självständighet och därmed möjligheten att styra sitt eget liv. Stadsdelsnämnderna ska öka sin kunskap om tekniska hjälpmedel som kan användas inom omsorgen och arbeta för att öka brukarnas användning av hjälpmedlen.

Stadsdelsnämnderna ska

- beakta samarbete och samordnade insatser mellan verksamhetsområden och stadsdelsnämnder samt med landstinget och försäkringskassan för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda
- informera den enskilde om möjligheten till individuell plan enligt LSS
- arbeta för att öka brukarnas användning av tekniska hjälpmedel.

Nybyggnation

Trots stadens kraftigt ökade utbyggnadstakt de senaste åren finns fortsatt stora behov av om- och nybyggnad av gruppbestäder och alternativa boendeformer för personer med olika funktionshinder. Under åren 2003-2006 byggs 357 fullvärdiga lägenheter för personer med fysiska funktionshinder, varav 175 byggs under 2006. Planeringen fram till 2009 omfattar hittills ytterligare 220 lägenheter. En del av dessa lägenheter ersätter äldre gruppbestäder. Särskilda boendeformer, ledsagarservice och daglig verksamhet är gemensamma resurser för hela staden.

I tidigare bokslut har medel avsatts för utbyggnad av särskilda boendeformer för fysiskt och psykiskt funktionshindrade. Efter fördelning i tertialrapport 1 år 2005 återstår 170,1 mnkr av avsatta medel.

Den centrala samordningen av planering av gruppbestäder behöver utvecklas. Stadsledningskontoret har därför fått i uppdrag att inleda en utredning om ett stadsövergripande datasystem för hantering av särskilda boenden. Stadsdelsnämndernas incitament för att bygga gruppbestäder och alternativa boendeformer behöver stärkas, varför befintliga regler för stimulansbidrag ses över. Ytterligare medel för utbyggnad av bostäder kan behöva tillföras för åren efter 2006.

Kommunstyrelsen ska

- se över befintliga regler för stimulansbidrag till gruppbestäder för personer med funktionshinder.

Stadsdelsnämnderna ska

- samverka för om- och nybyggnad av gruppboende och alternativa boende- och stödformer för att tillgodose behoven i staden.

Kvalitet

Den ändring av LSS-lagstiftningen som gäller fr.o.m. 1 juli 2005 reglerar kvalitet, dokumentation och anmälningsplikt. Fortsatt utveckling krävs inom dessa områden. Det finns bra förutsättningar för god kvalitet i verksamheten eftersom en stor del av medarbetarna fått omfattande kompetensutveckling genom Lys, kompa och funka-projektet. Samverkan med handikapporganisationerna liksom att bevaka aktuell forskning är andra viktiga faktorer för att utveckla verksamheten.

För att säkra kvaliteten krävs systematisk uppföljning av myndighetsutövning och utförande av insatser. Socialtjänstnämnden har föreslagit att två inspektörstjänster med ansvarsområdena omsorg om personer med funktionshinder och omsorg om personer med psykiska funktionshinder ska inrättas. Denna fråga utreds av kommunstyrelsen.

Livskvalitet

Staden bör medverka i utvecklingen av arbetsmarknaden för personer med funktionshinder samt stimulera anställning av personer med funktionshinder liksom sommarjobb för ungdomar med funktionshinder. Vidare bör staden utveckla och samordna fritidsverksamheter för barn och ungdomar med funktionshinder.

Kompetensutveckling och rekrytering

Staden måste upprätthålla hög kompetens hos personal inom omsorg om personer med funktionshinder. Genom Lys, kompa och funka-projektet har idag en stor del av vårdarna och de personliga assistenterna fått en basutbildning. Staden bör ha som mål att basutbildningen bör motsvara det lägsta kompetenskravet inom omsorg om personer med funktionshinder. Vidare krävs en långsiktig planering för att klara personalförsörjningen för att kunna ge god service och stöd inom verksamhetsområdet samt utveckla samverkan med universitet och högskolor. I samband med att Lys, kompa och funka-projektet avslutas 2006 är det viktigt att ta vara på de positiva erfarenheterna av kompetensutvecklingen i ordinarie verksamhet.

Stadsdelsnämnderna ska

- skapa en hållbar struktur för fortsatt kompetensutveckling och lärande.

Hyressättning

Stadens hyressättning för bostäder med boende biståndsbedömda enligt LSS beaktar inte värdet av tillgången till gemensamhetsutrymmen. Genom en dom i regeringsrätten har rättsläget för hyressättning i LSS-boende klargjorts. Inget hinder finns för att låta hyressättningen påverkas av tillgången till gemensamhetsutrymmen.

Kommunstyrelsen ska

- utreda hyressättningen av gemensamma ytor i LSS-boende till följd av ändrad rättspraxis.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Huvudsakliga styrdokument

- BUS-policyn, Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget (KS 2003-12-17)
- Stadens insatser för psykiskt funktionshindrade (KF 1998-06-08, KS 2003-04-09)
- Gemensamt policydokument för Stockholms läns kommuners och Stockholms läns landstings missbrukar- och specialiserade beroendevård (KS 1998-09-07)
- Gemensamma rekommendationer för Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende ungdomsmottagningar (KS 2002-04-10)
- Handlingsprogram för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid (KF 1999-09-06, revidering pågår.)
- Socialt program för att minska prostitutionen (KF 2001-09-17, revidering pågår)
- Stockholms Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program (STAN) (KF 2004-12-14)
- Överenskommelse mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting om samverkan kring personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik (KF 2005-05-23)
- Stockholms stads brottsförebyggande program (beslut väntas i KF hösten 2005)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-1 487,1	-1 518,3	-1 518,3	-1 518,3
Kostnader (-)	-1 524,0	-1 555,2	-1 555,2	-1 555,2
Intäkter	36,9	36,9	36,9	36,9

2005 tillfördes verksamheten 57,0 mnkr för bl.a. barn och unga, uppsökande verksamhet och personer med psykiska funktionshinder. Verksamhetsområdet barn och ungdom tillförs 13,0 mnkr med anledning av förändringar i befolkningsstrukturen. Därutöver tillförs verksamhetsområdet 14,0 mnkr för kvalitetshöjande insatser och 9,5 mnkr för trygghetsskapande åtgärder. Medlen fördelas enligt barn- och ungdomsnyckeln. Riksdagen har avsatt medel för missbruksåtgärder och för att möta dessa satsningar reserveras medel i Central medelsreserv.

Resursfördelningssystem

En översyn har gjorts av resursfördelningssystemet för socialpsykiatri och kommunfullmäktige väntas fatta beslut under hösten 2005. Förslaget innebär att socialpsykiatri bryts ut från fördelningsnyckeln för vuxna och blir en egen fördelningsnyckel. Budgeten är baserad på detta nya system. I arbetet med att fortsätta att utveckla resursfördelningssystemet ingår bl.a. att utreda vidare möjligheten att ha en särskild variabel för boendekostnader.

En översyn har under 2005 inletts av resursfördelningssystemet för individ- och familjeomsorg, i huvudsak vad gäller vuxna missbrukare. Syftet är att se över variablerna och ge bättre förutsättningar att stärka vårdkedjan.

I samband med bokslut 2003 har sammanlagt 100,0 mnkr avsatts för utbyggnad av insatser för hemlösa. I Central medelsreserv reserveras 10,0 mnkr år 2006 för rörliga team. Teamen ska arbeta med uppsökande verksamhet bl.a. genom att utveckla nya arbetsmetoder, idéer och arbetssätt för att nå fler personer med psykiska problem och stödja anhöriga.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Antalet alternativa boendeformer för olika grupper av hemlösa ska öka.
- Totalkonsumtionen av alkohol och narkotika ska jämfört med 2004 minska med 20 % för elever i skolår nio och skolår två i gymnasiet.
- Utbudet av fullvärdiga lägenheter i boende med särskild service och alternativa boendeformer samt utbudet av sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder ska öka.

Socialtjänstens arbete

Socialtjänstens arbete ska grundas på respekt för den enskilde individen, där denne ska ha inflytande över och kunna vara delaktig i utformandet av biståndet. Ett samhälle med stora klyftor mellan människor sätter upp såväl synliga som osynliga gränser, som hindrar människor från att delta och utvecklas i samhället. Alla har rätt till ett gott liv. De som drabbas av svårigheter ska ha rätt till stöd och hjälp. Målet måste vara att det ska gå att komma tillbaka till samhällsgemenskapen.

Enligt kompetensutvecklingsstrategin för individ- och familjeomsorgen ska Stockholms stad arbeta för ett kunskapsbaserat socialt arbete, vilket ökar möjligheterna att fokusera på insatsernas resultat för brukarna. För att kunna använda verkningsfulla metoder, erbjuda adekvata insatser och ha ett professionellt förhållningssätt krävs bl.a. samarbete med högskolan, ett utvecklat brukarperspektiv samt utvärdering av arbetsmetoder och insatser.

Stadsdelsnämnderna ska

- öka möjligheten för den enskilde till eget engagemang, inflytande och delaktighet
- arbeta för att systematisk utvärdering av insatser blir en del av vardagsarbetet.

Barn och unga

Insatser för barn och unga ska alltid utgå från barnets bästa och i enlighet med FN:s barnkonvention. Inom arbetet med barn och unga är de förebyggande insatserna viktiga. Samverkan ska ske mellan hem, skola och individ- och familjeomsorgen liksom med landstinget och närpolisen.

Vården av barn och unga har förskjutits från sluten vård till öppna vårdformer. I många stadsdelnämndsområden har olika arbetssätt prövats, bl.a. projekt där barns och ungdomars nätverk tas tillvara. Dessa projekt ska fortsätta och utvecklas. Öppen vård får dock inte ersätta placering i familjevård eller sluten vård när sådan är befogad. Valet av vårdform måste alltid utgå från barnets bästa.

Med tanke på behoven av insatser är det nödvändigt att verksamheterna fortsätter med det förebyggande arbetet. Stadsdelsnämnderna ska tillhandahålla rådgivning vid ungdomsmottagningar och genomföra socialt förebyggande insatser bland ungdomar. Genom stadsdelsnämndernas drog- och brottsamordnare har det förebyggande arbetet utvecklats. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med gymnasieskolorna i området så att också de innefattas i det förebyggande arbetet i enlighet med STAN-programmet. Drogvaneundersökningen 2004 visar ett trendbrott i ungdomars konsumtion av såväl alkohol som narkotika och tobak. Det är viktigt att den positiva utvecklingen kan fortsätta. Därför ska den kompetens och det arbetssätt som byggts upp med hjälp av stadsdelsnämndernas drog- och brottsförebyggande samordnare behållas och vidareutvecklas.

Stadsdelsnämnderna ska

- arbeta förebyggande för barn och unga och finna fungerande samarbets- och samverkansformer mellan socialtjänst, skola, föräldrar, landsting, polis, frivilligorganisationer och andra
- uppmärksamma barn till föräldrar med missbruksproblem, barn till psykiskt funktionshindrade och andra barn som far illa på grund av föräldrarnas problem eller på grund av egna problem
- utveckla det uppsökande arbetet
- utveckla det drog- och brottsförebyggande arbetet och inom ramen för detta samverka med närpolisen och andra berörda.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Den obalans som finns i fördelningen av budgetmedel till barn och ungdom inom individ- och familjeomsorgen bör beaktas i budget 2006.

Verksamhetsområdet har tillförts 14,0 mnkr i 2006 års budget.

Hemlösa

De flesta hemlösa har ett boende i någon form, bl.a. på stadens särskilda boenden för hemlösa. Insatserna för de hemlösa måste anpassas efter varje hemlös individuella situation.

Ingen hemlös ska stängas ute från den vård och omsorg som personen är i behov av. Karaktären på insatserna ska vara långsiktig och det uppsökande arbetet ska utvecklas. Möjligheten att nå hemlösa genom öppna verksamheter, genom samarbete över nämnd- och verksamhetsgränser samt genom samarbete med andra aktörer, ska användas.

Den uppsökande verksamheten är viktig för att nå de hemlösa, framför allt dem som sover på härbärgen eller ute. I budget 2005 tillfördes stadsdelsnämnderna medel för denna verksamhet.

I stadens prioriterade arbete mot hemlöshet är arbetet med att förhindra vräkningar en viktig del. För att undgå vräkning kan den enskilde behöva stöd och hjälp med sådant som rör boendet. Samverkan mellan socialtjänsten, hyresvärdarna och kronofogdemyndigheten måste utformas efter lokala behov och förutsättningar.

Försöks- eller träningslägenheter är ett viktigt verktyg för att hemlösa och andra bostadslösa ska kunna få en lägenhet och komma ifrån särskilda boenden och andra- eller tredjehandskontrakt. Försöks- och träningslägenheter används idag i liten omfattning till personer med familj. Möjligheten att erbjuda dessa lägenheter även till barnfamiljer ska prövas i varje enskilt fall.

Det tydliggjorda ansvaret för de hemlösa som är folkbokförda i stadsdelsnämndsområdet har inneburit att fler får kontakt med sin stadsdelsnämnd och därmed en långsiktig planering. Det innebär att fler boenden och dagverksamheter ska utvecklas i stadsdelsnämndernas regi för att möta behovet av långsiktigt hållbara insatser inom den egna stadsdelsnämnden. Utöver avsättningen om 100,0 mnkr finns 20,0 mnkr reserverat i Central medelsreserv för boenden och verksamheter för hemlösa.

Stadsdelsnämnderna ska

- metodutveckla den uppsökande verksamheten
- planera och bygga ut alternativa boendeformer för olika grupper av hemlösa, t.ex. gruppboenden, serviceboende, olika stödboende- och mellanboendeformer i samverkan med övriga nämnder.

Våld mot kvinnor och barn

Stadens arbete för att bekämpa våld mot kvinnor är prioriterat, bl.a. genom arbetet i Operation Kvinnofrid. Under år 2005 revideras och uppdateras stadens lokala handlingsprogram inom Operation Kvinnofrid samt det sociala programmet för att motverka prostitution. Vid sidan av våld i relationer har det hedersrelaterade våldet, som främst drabbar unga kvinnor, uppmärksammas alltmer. Socialtjänstens och skolans arbete är av stor betydelse för att upptäcka, fånga upp och hjälpa dem som drabbats av eller hotats av våld. Även ungdomsmottagningarna spelar en viktig roll. Skyddat boende är en akut lösning men även stöd i andra former måste utvecklas genom metodarbete, där utbildning och verksamhetsutveckling är viktiga delar.

I familjer där kvinnan utsätts för våld drabbas även barnen. Barn i våldsutsatta familjer måste särskilt uppmärksammas. I arbetet med våld mot kvinnor måste även barnens behov tillgodoses, likväl som den våldsutsatta kvinnans.

Hösten 2005 startade den första etappen av Stockholms Barncentrum där barn och ungdomar som utsätts för våld eller sexuella övergrepp tas om hand för utredning, rådgivning och vägledning i en lokal som är särskilt anpassad för barn. I lokalen ska alla berörda myndigheter samverka direkt när anmälan om misstänkt brott mot barn har gjorts. Den första etappen omfattar barn i innerstaden. Under 2006 kommer Barncentrum för hela staden att byggas upp. Barncentrum kommer även att innehålla ett kompetenscentrum.

Stadsdelsnämnderna ska

- uppmärksamma misshandlade kvinnors och barns behov
- utveckla stöd och hjälp till hotade och våldsutsatta genom bl.a. utbildning och verksamhetsutveckling
- revidera handlingsplanerna så att de följer de reviderade programmen inom området.

Tryggt och säkert Stockholm

I det förslag till brottförebyggande program som kommunfullmäktige väntas anta hösten 2005 anges att stadens övergripande mål med det brottförebyggande arbetet är att minska sannolikheten för brott och reducera skadeverkningar (inklusive rädsla) av brott i Stockholms stad. Stadsdelsnämnderna tillförs 9,5 mnkr för det brottförebyggande arbetet och för att kunna implementera det brottförebyggande programmet. Staden stöder därutöver Fryshusets Lugna gatan-verksamhet, som arbetar brottförebyggande i hela staden.

I det brottförebyggande arbetet ska insatser för att stödja och hjälpa barn, ungdomar och brottsoffer prioriteras. Arbetet ska koordineras med det drogförebyggande arbetet och andra relaterade arbetsområden, t.ex. jämställdhetsarbetet och integrationsarbetet. Brottförebyggande insatser där flera aktörer är involverade och samverkar mot samma mål bör prioriteras.

Samverkan är nödvändig mellan socialtjänst, skola och föräldrar men även med polis och ideella föreningar för att det brottförebyggande arbetet ska fungera.

Stadsdelsnämnderna ska

- utveckla samarbetet med de brottförebyggande råden
- bidra till att brottförebyggande råd startas, om sådant saknas.

Åtgärder mot missbruk

Arbetet mot missbruk inriktas på förebyggande arbete, tidiga insatser samt vård och behandling enligt STAN-programmet (Stockholms stads Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program). De lokala handlingsplanerna ska ingå i verksamhetsplanen. Tidiga insatser för unga vuxna med hög konsumtion av alkohol eller sporadiskt användande av narkotika är betydelsefulla för att bryta begynnande missbruk.

Vård och behandling för personer med missbruk är prioriterat och ska inriktas på långsiktigt hållbara vårdkedjor i samverkan med andra vårdgivare, exempelvis landsting, frivilligorganisationer och statliga vårdgivare. Projektet "Lots för livet" är ett samarbete mellan staden, polisen, landstinget och "Mobilisering mot narkotika" för att stänga de öppna drogarenorna. Erfarenheterna tas tillvara för att säkra fortsatt samplanering inom vårdkedjan.

Samverkan mellan stadsdelsnämnderna ökar mångfalden i utbudet. Stadens riktlinjer påpekar vikten av samverkan med landsting, kriminalvård, frivilligorganisationer m.fl. Uppehåll mellan avgiftning, behandling, kriminalvård eller frivård kan leda till att tidigare insatser blir verkningslösa. Även samverkan inom stadsdelsnämnderna mellan missbruksvård, socialpsykiatri, försörjningsstöd, arbetsmarknad och budget- och skuldrådgivning bör utvecklas för att hela vårdkedjan ska fungera. I varje enskilt ärende ska en plan upprättas vid inledningen av behandlingen.

Statens budget för 2006-2007 innehåller ökade resurser för kommunernas arbete mot missbruk. "Ett kontrakt för livet" innebär att statens missbrukarvård blir billigare för kommunerna och att kommunerna stimuleras att stärka vårdkedjan. Medel har reserverats i Central medelsreserv för stadens eventuella motprestationer.

Stadsdelsnämnderna ska

- redovisa åtaganden enligt lokala handlingsplaner för STAN-programmet i verksamhetsplanen
- utveckla insatser för flickor och kvinnor i riskzon
- utveckla samverkan inom staden samt mellan staden och andra vårdgivare för att stärka vårdkedjan för vård och rehabilitering av missbrukare.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnder och socialtjänstnämnden se över resursfördelningssystemet inom individ- och familjeomsorgen, i huvudsak vad avser vuxna missbrukare. Bättre förutsättningar ska ges att stärka vårdkedjan från uppsökande verksamhet, vård och behandling till stöd i boendet, sysselsättning och meningsfull fritid.

En översyn pågår och beräknas vara genomförd så att resultatet kan beaktas inför budget 2007

Insatser för personer med psykiska funktionshinder

Grundpelarna i stadens policy för insatser för personer med psykiska funktionshinder är en god bostad, ett fungerande boendestöd, arbete/sysselsättning och meningsfull fritid. Dessutom betonas det lokala engagemanget och stadens samverkan med landstinget och olika organisationer, som frivilligorganisationer.

Stadsdelsnämnderna ska förbättra livssituationen för personer med psykiska funktionshinder, exempelvis genom att bygga ut olika boendeformer och skapa

och utveckla arbetsverksamheter eller sysselsättning. Denna utbyggnad och utveckling ska fortsätta att utvecklas genom samarbete över hela staden för ett rikt och varierat utbud för kvinnor och män. Personer kan erbjudas sysselsättning eller arbetsverksamhet oavsett var den finns i staden och deltagande i sysselsättning är som huvudregel biståndsbedömt.

Information och uppsökande arbete genom rörliga team är viktiga insatser som kan behöva förstärkas för att nå fler personer med behov av stödinsatser.

Den centrala samordningen av planering av gruppboendestäder behöver utvecklas för att utbyggnaden ska fortskrida i den takt som planeras. Idag finns en brist på fullvärdiga boenden (som ersätter s.k. äldre norm) för personer med psykiska funktionshinder. Stadsledningskontoret har fått i uppdrag att inleda en utredning om utveckling av ett stadsövergripande datasystem för hantering av särskilda boenden. Stadsdelsnämndernas incitament för att bygga gruppboendestäder och alternativa boendeformer behöver stärkas, varför befintliga regler för stimulansbidrag ses över. Stimulansbidrag för utbyggnad av sysselsättningsverksamheter behöver utredas. Ytterligare medel för utbyggnad av bostäder samt sysselsättning kan behöva tillföras för åren efter 2006.

Kommunstyrelsen ska

- se över befintliga regler för stimulansbidrag till gruppboendestäder för personer med psykiska funktionshinder
- utreda behovet av stimulansbidrag för start av sysselsättningsverksamheter.

Överenskommelsen mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting för personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik ska följas upp och samarbetet mellan stadsdelsnämnderna och landstinget vidareutvecklas, i samverkan med brukarorganisationerna.

Riksdagen har beslutat om särskilda medel under 2005 och 2006 som en satsning på psykiatri och socialtjänsten. Syftet är att förbättra livssituationen för personer med allvarlig psykisk sjukdom och/eller psykiska funktionshinder. Satsningen består av medel som tillfaller respektive län och av utvecklingsmedel för hela landet. Avtal har träffats mellan stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden samt Stockholms läns landsting om långsiktigt hållbara insatser. Exempel på projekt är uppsökande arbete på Centralstationen, sysselsättning för yngre personer, stödboenden med olika grad av omhändertagande, samordnade insatser för bättre omhändertagande av hemlösa kvinnor med psykiska funktionshinder och missbruk, mellanvård, integrerade mottagningar, kartläggning och analys av insatser inom neuropsykiatri samt för döva med psykiska funktionshinder m.m.

I samband med psykiatrireformen 1997 gjordes en inventering tillsammans med landstinget av antalet personer med psykiska funktionshinder. Socialtjänstnämnden har under 2005 fått i uppdrag att göra en ny inventering med fokus på behovet av insatser, i samverkan med stadsdelsnämnderna och bru-

karorganisationerna. De lokala handikappråden är viktiga intressenter i detta arbete.

Stadsdelsnämnderna ska

- genomföra insatser för att förbättra livssituationen för personer med psykiska funktionshinder i samarbete med andra vårdgivare och brukarorganisationer. Insatser ska även genomföras inom ramen för de statliga medel som kommer att tillföras
- samverka om planeringen och utbyggnaden av särskilda boendeformer för personer med psykiska funktionshinder (inklusive dubbeldiagnoser)
- ansvara för utvecklingen av sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder i samverkan med andra stadsdelsnämnder
- utveckla det uppsökande arbetet för personer med psykiska funktionshinder.

Stadsmiljöverksamhet inkl. Agenda 21

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms parkprogram (under utarbetande)
- Strategi för Agenda 21-arbetet i Stockholms stad (under utarbetande)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna				
Kostnader (-)	-372,3	-450,3	-451,7	-451,9
Drift och underhåll	-372,3	-424,9	-424,9	-424,9
Avskrivningar	0,0	-10,2	-11,2	-11,3
Internräntor	0,0	-15,2	-15,6	-15,7
Intäkter	21,9	41,5	41,5	41,5
Netto	-350,4	-408,8	-410,2	-410,4
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-91,2	-64,3	-68,4
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-91,2	-64,3	-68,4

Kostnaderna ökar med 78,0 mnkr, varav kapitalkostnaderna för gamla och nya investeringar beräknas uppgå till 25,4 mnkr. Kostnaderna ökar med 47,0 mnkr för städning, barmarksrenhållning och skötsel av lekparkar samt klottersanering. Därutöver ökar kostnaderna med 11,2 mnkr till följd av ändrat ansvarsförhållande mellan stadsdelsnämnderna och trafiknämnden samt marknämnden. Kostnadsökningen med 11,2 mnkr består av ökade kostnader för upplåtelse med 1,8 mnkr, trafikleder 12,9 mnkr och maskinell spårning av skidspår 0,1

mnkr och minskade kostnader för kommuncentrala parker 1,4 mnkr och drift och underhåll av träd på gatumark 2,2 mnkr. Vidare minskas budgeten med 5,6 mnkr, vilket ska hanteras genom effektiviseringsåtgärder. Intäkterna ökar med 9,6 mnkr för nya upplåtelse typer och med 10,0 mnkr för volymförändringar. Från den totala kostnadsbudgeten har 4,0 mnkr för finansiering av lokala projektorganisationer för Stadsdelsförnyelsen reserverats, för att fördelas utom ramen för fördelningsmodellen direkt till berörda stadsdelsnämnder.

Stadsdelsnämndernas kapitalkostnader beräknas uppgå till totalt 25,4 mnkr 2006 för gamla och nya investeringar. Därutöver reserveras 1,0 mnkr i Central medelsreserv. Trafiknämndens budget för kapitalkostnader kommer att minskas med totalt 27,5 mnkr som en konsekvens av överföring av markanläggningar till stadsdelsnämnderna.

Fr.o.m. år 2006 tillförs verksamheten en investeringsplan med totalt 91,2 mnkr, varav 55,0 mnkr fördelas enligt resursfördelningsmodellen och 36,2 mnkr fördelas genom ett ansökningsförfarande. Av den totala investeringsramen om 86,2 mnkr avser 56,2 mnkr ökade utgifter till följd av ändrat ansvarsförhållande mellan stadsdelsnämnderna och trafiknämnden samt marknämnden. Vidare får stadsdelsnämnderna utökad investeringsplan med 35,8 mnkr. Den utökade investeringsplanen om 55,0 mnkr som fördelas enligt resursfördelningsmodellen innefattar både ökade utgifter för investeringar i park- och grönområden samt i det lokala fritids- och friluftslivet. Stadsdelsnämnderna ska i sina verksamhetsplaner återkomma med en fördelning för park- resp. idrottsinvesteringar. Därutöver överförs 10,0 mnkr för i huvudsak förskjutningar till Central medelreserv.

Det nya resursfördelningssystemet till stadsdelsnämnderna för stadsmiljöverksamheten får fullt genomslag år 2006. En justering har skett av fördelningsnyckeln 2006 till följd av ändrad ansvarsfördelning mellan stadsdelsnämnderna och trafik- respektive marknämnden samt en ettårig korrigering för Östermalms stadsdelsnämnd i samband med överföring av ansvaret för Humlegården.

De medel som fördelas för Agenda 21-verksamhet, vilka totalt i budgeten utgör 27,0 mnkr, ska endast användas för denna verksamhet. Förbrukningen av Agenda 21-medel kommer att följas noggrant under året.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka medborgarnas inflytande över angelägna stadsmiljöfrågor.
- Öka medborgarnas deltagande i hållbarhetsarbetet Agenda 21.

Stadsmiljön är något som engagerar och berör alla medborgare. Genom den kraftigt utökade budgetramen ges stadsdelsnämnderna nu möjlighet till förbättringar på många angelägna områden. Städning, snöröjning, barmarksrenhållning och skötsel av lekparken kan i och med detta förbättras. Detta ska också ge stadsdelsnämnderna förbättrade möjligheter att sköta parker och grönområden så att kvaliteten ökar. I och med att allt större arealer grönmärks ingår i naturreservat ska frågan om hur detta påverkar stadsdelsnämndernas

budget för stadsmiljö följas inför kommande revideringar av stadsmiljönyckeln.

Arbetet med minskad nedskräpning och sanering av klotter ska förbättras. Detta arbete bör ske i samverkan med den centralt inrättade samordningsgruppen, bestående av SL, polisen, socialtjänsten och övriga aktörer. Gruppen bör utveckla samarbetet med arrangörer vid genomförande av olika evenemang angående ordning och städning. Former för samverkan mellan fastighetsägare, affärsinnehavare och Stockholms stad skapas i samarbete med kommunstyrelsen. Medborgarna ska också på olika sätt engageras i att bidra till en attraktiv stadsmiljö. Det är viktigt att samtliga parter, stadens olika nämnder, bolag och näringsliv samarbetar för en renare, snyggare och tryggare stad.

Stadsdelsnämnderna har fr.o.m. 2006 ansvar för friluftslivet. I Stockholm finns goda förutsättningar för ett rikt friluftsliv. Stockholmare ska också ges goda utvecklingsmöjligheter till spontanidrott och rörelse.

Agenda 21 är en utåtriktad verksamhet och vilar på en miljömässig, en social och en ekonomisk grund. Hittills har den ekologiska grunden betonats. Alla stadsdelsnämnder ska integrera Agenda 21-arbetet i sin verksamhet, där en lokal strategi för en hållbar utveckling med tydliga sociala och ekonomiska dimensioner vidareutvecklas.

Det är naturligt att tyngdpunkten i stadens Agenda 21-arbete ligger lokalt på stadsdelsnämnds nivå, nära medborgarna. Samordning ska ske med det utvecklings- och demokratiarbete som sker inom ramen för Stadsdelsförnyelsen och inom lämpliga stadsmiljöprojekt. Det utåtriktade arbetet är grunden i Agenda 21-arbetet. Därför ska minst en heltidsarbetande Agenda 21-samordnare, som arbetar utåtriktat mot medborgare, företagare och andra aktörer, finnas inom varje stadsdelsnämnd.

Uppföljning av stadsdelsnämndernas verksamhet på detta område bör göras av kommunstyrelsen utifrån den strategi med uppföljningsbara mål som är under framtagande.

Stadsdelsnämnderna ska

- aktivt arbeta med att erbjuda medborgarna park- och grönområden med hög kvalitet samt en trygg och vacker stadsmiljö
- utveckla formerna för medborgardialog och för samverkan med övriga berörda nämnder när det gäller utveckling av parker och grönområden
- bedriva ett lokalt förankrat Agenda 21-arbete där miljö, ekonomi, demokrati och sociala aspekter förs samman. Det ska finnas en lokal Agenda 21-funktion inom varje stadsdelsnämnd.

Flyktningmottagande

Stadsdelsnämnderna ansvarar för stadens flyktningmottagande och introduktionen av nyanlända flyktingar. Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande stra-

tegiska frågor, uppföljning och utvärdering när det gäller mottagande och introduktion av nyanlända flyktingar och invandrare.

Huvudsakliga styrdokument

- Ny inriktning och organisation för stadens flyktingmottagande och SFI-verksamhet (KF 2004-06-07)
- Riktlinjer för handläggning av introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar (KF 2004-12-06)
- Lokal överenskommelse mellan Stockholms stad, länsarbetsnämnden, Migrationsverket och Stockholms läns landsting för utveckling av samarbetet kring asylsökande samt introduktionen av nyanlända flyktingar och invandrare

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-52,4	-38,4	-34,3	-34,3
Kostnader (-)	-52,4	-38,4	-34,3	-34,3
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Minskningen av kostnaderna för flyktingmottagning beror på en förväntad minskning av antalet nyanlända flyktingar.

Stadsdelsnämndernas ersättning för att bedriva introduktionsverksamhet motsvarar 30 % av statens schablonbidrag för barn, vuxna och äldre. Procentsatsen är förändrad då beräkningen 2006 omfattar samtliga flyktingar som genererar statlig schablon. Ersättningen avser flyktingens första 18 månader i Stockholms stad. I budget för 2006 fördelas medel utifrån antalet flyktingar registrerade i det administrativa systemet Flykt per den sista juni 2005. Slutlig justering av budget 2006 baseras på ett genomsnitt av avläsningar av antalet flyktingar under 2006 och regleras i tertialrapport 2 för 2006.

Den stadsdelsnämnd där flyktingen är folkbokförd ansvarar för introduktionsverksamheten. Stadsdelsnämnden får ersättning för introduktionsverksamheten i förhållande till det antal flyktingar som är folkbokförda i stadsdelsnämndsområdet. I de fall där vuxna flyktingar finner egen försörjning under den period då ersättning för introduktionsverksamhet utgår behåller stadsdelsnämnden ersättningen.

Boende för nyanlända flyktingar

Stiftelsen Hotellhem har sedan 1992 ett avtal med Stockholms stad om att tillhandahålla tillfälligt boende för nyanlända flyktingar. Stiftelsen tillhandahåller cirka 290 lägenheter samt viss kompletterande service. Dessa lägenheter fördelas utifrån särskilda kriterier av en referensgrupp med representanter för stads-

delsnämnderna och Stiftelsen Hotellhem. På grund av inlåsnings effekter bör genomgångsbostäderna på sikt avvecklas.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka andelen nyanlända flyktingar som har eget arbete under introduktionsperioden.

För att mottagandet av nyanlända flyktingar ska bli mer framgångsrikt krävs även aktiva insatser mot diskriminering. Den etniska diskrimineringen på arbetsmarknaden, liksom inom många andra samhällssektorer, är en starkt bidragande orsak till svårigheten för invandrade personer att etablera sig i Sverige. Staden strävar efter att kombinera förbättringar i flyktingmottagandet med ett brett arbete mot olika former av fördomar och diskriminering.

Syftet med introduktionsverksamheten är att individen ska kunna ta del av och bidra till det generella utbudet inom arbets- och samhällslivet. Stadens åtgärder ska i huvudsak inriktas på att individen snarast möjligt blir självförsörjande och även i övrigt får möjlighet att etablera sig i samhället. Stor omsorg ska även ägnas åt att utforma individuella handlingsplaner och en meningsfull introduktion för personer som antingen tillfälligt eller mer permanent inte kan delta i en arbetsinriktad introduktion, av hälsomässiga eller andra skäl.

Mottagandet av flyktingar under åren 2006-2008 beräknas uppgå till ca 750 personer per år.

På statlig nivå pågår en översyn av organisationen av flyktingmottagandet och SFI-verksamheten och regeringen avser att lämna ett förslag i frågan under 2006. Detta kan innebära att förutsättningarna för stadens flyktingmottagande kan komma att förändras, bl.a. gäller detta den statliga ersättningen till kommunerna.

Stadsdelsnämnderna ska

- bedriva verksamhet för flyktingmottagande och introduktion som medför att fler vuxna flyktingar finner egen försörjning
- i samarbete med utbildningsnämnden utveckla en för individen samlad helhet av introduktionsprogram, SFI, vuxenutbildning, yrkesinriktade program, praktik och eventuella ytterligare moment i mottagandet
- samarbeta med de externa aktörerna inom ramen för den lokala överenskommelsen mellan Stockholms stad, länsarbetsnämnden, Migrationsverket och Stockholms läns landsting för utveckling av samarbetet kring asylsökande samt introduktionen av nyanlända flyktingar och invandrare
- uppmärksamma barns, ungdomars, funktionshindrades och äldres behov av särskilda insatser under introduktionstiden.

Ekonomiskt bistånd

Huvudsakliga styrdokument

- Handläggning av ekonomiskt bistånd (KF 1999-06-14, rev KS 2004-06-02)
- Norm för försörjningsstöd i Stockholm (KS 1997-12-03, årlig nivåjustering SotF)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-1 256,0	-1 207,0	-1 158,0	-1 158,0
Kostnader (-)	-1 282,0	-1 232,0	-1 182,0	-1 182,0
Intäkter	26,0	25,0	24,0	24,0

Ekonomiskt bistånd minskas år 2006 med 49,0 mnkr. Minskningen bygger på antagandet om att en ökning förväntas av sysselsättningen i staden, bl.a. till följd av det statliga sysselsättningspaketet, och därmed förväntas en minskning av antalet bidragshushåll. Osäkerheten är dock stor om i vilken grad det förbättrade arbetsmarknadsläget kommer personer med ekonomiskt bistånd till del och hur försäkringskassans målsättning att minska sjukskrivningarna kommer att påverka hushållen.

En översyn har föreslagit en ny resursfördelningsmodell för handläggning av ekonomiskt bistånd. Kommunstyrelsen väntas hösten 2005 besluta att fortsätta att utreda modellen, bl.a. vad gäller variabler för socialmedicinska behov. För 2006 fördelas resurser till handläggning enligt nuvarande modell.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Antalet personer som har ekonomiskt bistånd ska halveras fram till 2007.

Minska behovet av ekonomiskt bistånd

Stockholm har under perioden 1999-2005 arbetat med ett halveringsmål, som innebär att antalet vuxna personer med bistånd ska halveras från 1999 års nivå. Fram till 2007 ska ytterligare ansträngningar göras för att nå detta mål. För att nå målet är det viktigt att stadsdelsnämnderna fortsätter att intensifiera arbetet för att öka sysselsättningen. Arbetet inriktas främst på insatser för arbetslösa utan ersättning, SFI-studerande, personer med ekonomiskt bistånd på grund av sociala eller medicinska skäl samt sjukskrivna utan ersättning från försäkringskassan.

Stadsdelsnämnderna har skilda förutsättningar att öka sysselsättningsgraden och måste därför vidareutveckla olika arbetssätt. Inom ramen för kompetens-

fonden pågår en rad satsningar för att öka sysselsättningsgraden bland människor som står långt från arbetsmarknaden.

Socialtjänsten ska arbeta på ett resurseffektivt sätt och ge personer som söker ekonomiskt bistånd ett gott bemötande. Arbetet ska präglas av kontinuerlig metodutveckling och utökad intern och extern samverkan. Det är angeläget att utveckla metoder som innebär att personer som söker ekonomiskt bistånd blir delaktiga i planeringen. Som exempel kan nämnas den utveckling av ASI-metoden och motivationshöjande samtal inom ekonomiskt bistånd som pågår med stöd av kompetensfonden inom fyra stadsdelsnämnder. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med andra aktörer på området, bl.a. försäkringskassa, arbetsförmedling och primärvård. För personer med komplexa problem, t.ex. missbruk, är samordning av insatser ett led i att säkra vårdkedjan.

Stadsdelsnämnderna ska

- arbeta med stadens halveringsmål och minska behovet av ekonomiskt bistånd
- utveckla och effektivisera arbetssätten utifrån långsiktigt verksamma metoder
- samverka med arbetsförmedling, försäkringskassa och landsting så att personer med ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet, sociala eller medicinska skäl får långsiktig egen försörjning
- verka för att SFI-studerande får heldagssysselsättning.

Barnperspektivet

Barns situation ska uppmärksammas när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Staden har 2003 antagit riktlinjer som starkare markerar barnperspektivet. Innan beslut fattas ska konsekvenser för varje barn alltid övervägas och dokumenteras.

Sedan 2004 minskas inte familjens försörjningsstöd med barnens inkomster från feriearbete. Regeringen har aviserat att barnbidragen ska höjas. Stadens norm för ekonomiskt bistånd ska ändras så att höjningen av barnbidraget inte minskar familjernas bistånd. Den standardhöjning som är regeringens avsikt med barnbidragshöjningen ska även komma familjer som uppbär ekonomiskt bistånd till del.

Stadsdelsnämnderna ska

- uppmärksamma barns behov när vuxna söker ekonomiskt bistånd.

Socialtjänstnämnden ska

- föreslå ändrad norm för ekonomiskt bistånd i samband med barnbidragshöjningen.

Motverka vräkningar

Stadsdelsnämndernas samarbete med kronofogdemyndigheten har lett till färre vräkningar. Det finns ett strukturerat samarbete mellan stadsdelsnämnderna och Stockholms Stads bostadsförmedling AB för att tillgodose behovet av bo-

städer för bostadslösa barnfamiljer. Samverkan med bostadsbolagen ska fortsätta att utvecklas. Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala handlingsplaner för att motverka vräkningar, med rutiner för handläggning och samordning av insatser.

Stadsdelsnämnderna ska

- upprätta lokala handlingsplaner för att motverka vräkningar.

Arbetsmarknadsåtgärder

Huvudsakliga styrdokument

- Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad (KF 2004-12-06)
- Stockholms stads näringslivspolitiska program (KF 2004-12-06)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-67,1	-75,6	-75,6	-75,6
Kostnader (-)	-100,8	-109,3	-109,3	-109,3
Intäkter	33,7	33,7	33,7	33,7

Budgeten minskas med 1,5 mnkr, vilket ska hanteras genom effektiviseringar av verksamheten. För år 2006 tillförs 10,0 mnkr verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder. Förstärkning ska i första hand riktas mot personer som upp-
bär ekonomiskt bistånd och arbetslösa ungdomar.

Stadsdelsnämndernas arbete med arbetsmarknadsåtgärder finansieras dels genom anslag och dels genom särskilda projektmedel från t.ex. kompetensfonden och ESF-rådet (Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige).

Under Kommunfullmäktige m.m. reserveras 20,0 mnkr för feriearbeten för ungdomar. Satsningar på feriearbeten har genomförts sedan 2003 och fördubblas under 2006. Syftet är att stimulera stadens enheter och bolag att anställa ungdomar som av olika skäl har svårt att ordna feriearbete. Ambitionen är också att väcka intresset hos fler ungdomar att så småningom arbeta i den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen beslutar om medlens fördelning till stadsdelsnämnderna i särskild ordning.

Under Kommunfullmäktige m.m. reserveras 10,0 mnkr för inrättandet av s.k. Navigatorcentra för ungdomar 16-24 år. Under 2006 ska Navigatorcentra inrättas i syfte att genom olika stödinsatser öka andelen ungdomar som fullföljer sina gymnasiestudier eller på andra sätt öka ungdomarnas etablering på arbetsmarknaden. Kommunstyrelsen beslutar om medlens fördelning.

I en översyn föreslås en ny resursfördelningsmodell för handläggning av ekonomiskt bistånd samt arbetsmarknadsåtgärder. Medel för arbetsmarknadsåtgär-

der ska, i den nya modellen, fördelas enligt beslutad resursfördelningsmodell för utbetalt ekonomiskt bistånd. Målet är att fördela medlen så att de bättre speglar målgruppens behov, då skillnader i sysselsättning mellan olika delar av staden under flera år har ökat.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka förvärvsfrekvensen.
- Minska arbetslösheten bland ungdomar, särskilt bland långtidsarbetslösa.
- Öka antalet sommarjobb för ungdomar.

Ett eget arbete och möjlighet till självförsörjning är en viktig förutsättning för integration och individens delaktighet i samhällsgemenskapen.

Lokala basverksamheter måste finnas och vidareutvecklas för att staden ska kunna öka förvärvsfrekvensen för de grupper som staden har kostnader för som t.ex. ekonomiskt bistånd. Ingenting tyder på att arbetsförmedlingen kan överta det aktiva coachningsarbete som behövs för de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden. Det arbete som utvecklats och bedrivits med stöd av kompetensfonden har varit framgångsrikt och visat på att t.ex. vissa basverksamheter och vuxenutbildningsinsatser är av avgörande betydelse för att långsiktigt höja förvärvsfrekvensen.

Arbetet med att få fler i jobb kräver långsiktighet och nära samverkan mellan stadsdelsnämnderna och vuxenutbildningen. De viktigaste frågorna här är lokala lärmiljöer, lokala studie- och yrkesvägledare samt fortsatt utveckling av valideringen. Samverkan krävs mellan arbetsförmedlingen, vuxenutbildningen och stadsdelsnämnderna när det gäller vilka utbildningar som ska genomföras. Det är vidare angeläget att staden koordinerar sina utbildningsinsatser med länsarbetsnämnden så att stadens och statens insatser kompletterar varandra.

Nämndernas åtgärder på arbetsmarknadsområdet ska inte ersätta utan endast komplettera arbetsförmedlingarnas insatser. Stadens insatser förstärks 2006 och ska primärt riktas mot personer som uppbär ekonomiskt bistånd och arbetslösa ungdomar. Av den totala budgeten för verksamheten används ca 30 % för olika arbetsmarknadsåtgärder i stadsdelsnämnderna.

Kompetensfonden finansierar insatser som är av stor betydelse för att förstärka arbetet för grupper som annars skulle riskera att hamna i permanent utanförskap. Som exempel kan nämnas Arbetsforum Sydost, Kompetens Nord, Strategi Hässelby-Vällingby och Jobb 1 i Rinkeby. För kommande period är det av yttersta vikt att staden försäkrar sig om att arbetet för att få fler människor i arbete fortsätter.

Fonden bidrar också till utvecklingen av stadsdelsövergripande projekt som bristyrkesutbildningar och matchning i kombination med t.ex. yrkessvenska för att matcha arbetslösa till jobb, exempelvis Stockholm Matchning och Rekryteringsprogrammet. För att underlätta för arbetslösa som bedöms stå långt från arbetsmarknaden att få arbete är det av stor vikt, att de framgångsrika utveck-

lingsprojekt som nu drivs stadsdelsövergripande eller i stadsdelsnämndernas regi framöver blir en del av den ordinarie verksamheten.

Staden lämnar också bidrag till externa utförare som kompletterar stadens egna verksamheter, t.ex. Simba och Livstycket. Därutöver satsar Stockholms Näringslivskontor AB bl.a. på nyföretagande genom att Nyföretagarcentrum och Internationella företagarföreningen i Sverige (IFS) får bidrag.

Flera särskilda projekt riktar sig också till den grupp unga som står utanför både arbetsmarknaden och skolväsendet. Navigatorcentra för ungdomar 16-24 år ska inrättas. Genom en lagändring har kommunen ett ansvar att hålla sig informerad om hur ungdomar som fullgjort sin skolplikt men inte fyllt 20 år är sysselsatta. Det innebär för stadsdelsnämnderna att de ansvarar för denna uppföljning. Ett särskilt ärende om inrättande av Navigatorcentra kommer att behandlas av kommunfullmäktige under hösten 2005, där bl.a. frågor om ansvarsfördelning avgörs.

Med stöd från kompetensfonden har ett utvecklingsarbete påbörjats under år 2005 för att skapa ett sammanhållet uppföljningssystem för stadens arbetsmarknadsinsatser. Systemet ska integreras med paraplysystemet och stadens ekonomisystem. När systemet är färdigutvecklat ska det användas av samtliga stadsdelsnämnder.

Stadsdelsnämnderna ska

- utveckla former för samverkan med arbetsförmedling, försäkringskassa, lokalt näringsliv samt andra lokala aktörer i syfte att öka sysselsättningsgraden
- etablera lokala samverkansöverenskommelser med arbetsförmedlingen och andra aktörer i syfte att fastställa ömsesidiga åtaganden för att öka förvärvsfrekvensen
- vidta åtgärder för att minska arbetslösheten bland ungdomar i åldern 18-24 år och ge stöd till de unga som står utanför både skolväsendet och arbetsmarknaden och som inte heller uppstår ekonomiskt bistånd.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

6. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

Brand- och räddningsnämnden

Nämndens uppgifter

Enligt lagen om skydd mot olyckor och lagen om extraordinära händelser hos kommuner och landsting är det kommunens ansvar att svara för räddningstjänsten inom kommungränsen. Brand- och räddningsnämnden svarar för räddningstjänst, förebyggande brandskydd och riskhantering, befolkningsskydd i fred och under höjd beredskap.

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms handlingsprogram för skydd mot olyckor, brandförsvarets del (KF 2004-12-14)
- Beredskapsfrågor i Stockholms stad (KF 1999-05-31)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-404,3	-423,8	-426,2	-427,3
Drift och underhåll	-355,5	-366,0	-366,0	-366,0
Avskrivningar	-31,1	-38,2	-41,2	-41,4
Internräntor	-17,7	-19,6	-19,0	-19,9
Intäkter	153,2	160,2	160,2	160,2
Netto	-251,1	-263,6	-266,0	-267,1
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-48,3	-53,5	-45,6	-47,2
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-48,3	-53,5	-45,6	-47,2

Budgeten för 2006 justeras för ökade intäkter med 7,0 mnkr avseende avtal med Solna/Sundbyberg och Lidingö. Kostnaderna för avtalen ökas med 5,6 mnkr. Mellanskillnaden om 1,4 mnkr avser den rationalisering av verksamheten som samarbetet med Solna/Sundbyberg och Lidingö förväntas leda till. Budgeten ökas med 5,3 mnkr för verksamhetsutveckling. Kostnadsminskningar med 0,1 mnkr avseende energi och 0,3 mnkr för i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten.

Kostnaderna för avskrivningar och internräntor ökar jämfört med 2005 med 9,0 mnkr. Nämndens investeringar i fordon uppgår till 23,0 mnkr, i fastigheter till 20,5 mnkr och i IT/teknik samt nytt radiokommunikationssystem till 10,0 mnkr.

Under 2006 förväntas det statliga ersättningssystemet för krishantering ändras, vilket troligen får ekonomiska konsekvenser för brand- och räddningsnämnden. Detta får hanteras i särskilt ärende.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Minimera och förebygga skador på människor, egendom och miljö vid bränder och andra olyckor.

Säkerhet, extraordinära händelser och skydd mot olyckor

Säkerhet och skydd mot olyckor för dem som bor, verkar eller vistas i Stockholm är centralt för välfärden. Staden byggs ut och blir tätare. Tunnlar och andra undermarksanläggningar används i större utsträckning. Transporter med farligt gods ökar. Detta innebär fler och nya typer av riskscenarier. Utformningen av stadens infrastruktur bör beakta riskhänsyn i syfte att förhindra olyckor, bränder och brott i boendemiljön samt avbrott i stadens försörjning. Utbyggnaden av Stockholm med 20 000 nya bostäder och flera stora infrastrukturprojekt ställer höga krav på räddningstjänsten och leder till en ökad arbetsbelastning. För att utveckla strategier och kompetens för ett säkrare samhälle krävs samarbete med andra nämnder i staden samt med bl.a. polisen, landstinget, länsstyrelsen, Vägverket, Banverket och allmänheten. Stockholms brandförsvaret är en viktig del av stadens krisledningsorganisation.

Ny lagstiftning fördjupar stadens ansvar för säkerhet och skydd mot olyckor. Bl.a. innebär den nya lagstiftningen att räddningstjänstplanen byts mot ett handlingsprogram till skydd mot olyckor som är mer målstyrt än tidigare. Som en del av detta övergripande program har brand- och räddningsnämnden utarbetat ett program för förebyggande verksamhet inom brandförsvaret och räddningstjänsten.

Inom brand- och räddningstjänsten pågår ett unikt utvecklingsarbete där en hund används för räddningsinsatser, såväl vid brand- som drunkningstillbud. Om denna verksamhet vidareutvecklas kan den utgöra ett ännu större tillskott till brandförsvaret än idag.

För att upprätthålla personalens kompetens är det av högsta vikt att det ges möjlighet till kontinuerlig utbildning, exempelvis vad avser nya tekniska lösningar. Stockholms brandförsvaret deltar i ett kompetensfondsprojekt som syftar till att förbättra arbetet med stadens interna brandskydd. I januari 2005 godkändes ett omfattande projekt om utbildning i systematiskt brandskyddsarbete.

Genom Miljömiljarden har Stockholms brandförsvaret tilldelats medel för en rad projekt. Det släckvatten som uppkommer vid brandförsvarets övningar på övningsfältet i södra Stockholm kommer att samlas upp och renas innan det går vidare i det kommunala avloppsnätet. För att förbättra arbetsmiljön och minska de miljöskadliga utsläppen i naturen, ska den petroleumbaserade vätskan som används vid övning med handbrandsläckare bytas ut mot gasol. Brandförsvarets tunga fordon ska utrustas med avgasrening. Vid övning i losstagnation av personer vid trafikolycka med bil eller brand i bil, uppstår ofta restprodukter i

form av olja, bensin, diesel och släckvatten. Området kring den nuvarande övningsplattan ska saneras, plattan tätas och uppsamlingen förbättras.

En utredning om Östermalms brandstation genomförs där alternativen är en renovering av nuvarande brandstation respektive anläggande av en ny brandstation i ett annat läge.

Stockholms brandförsvars personalgrupp är mycket homogen och insatser krävs för att förbättra jämställdheten och mångfalden.

För nämnder med teknisk verksamhet är det viktigt med kvalitetssäkring, t.ex. i form av miljöcertifiering. Detta är en långsiktig process som bör ske stegvis. Nämnden ska redovisa sina miljöresultat tydligt inom ramen för ILS med koppling till stadens antagna miljöprogram. Brand- och räddningsnämnden bör påbörja detta arbete under 2006.

Brand- och räddningsnämnden ska

- genomföra brandförsvarets del av handlingsprogrammet för skydd mot olyckor
- stödja kommunstyrelsen i implementeringen av det kommunövergripande handlingsprogrammet för skydd mot olyckor
- utarbeta en plan över det tillsynsarbete som ska bedrivas samt beräkna intäkter och kostnader av det samlade tillsynsarbetet
- bidra med expertkompetens gentemot stadens övriga infrastrukturansvariga nämnder och andra aktörer, så att utformningen av stadens infrastruktur beaktar riskhänsyn i syfte att förhindra olyckor, bränder och brott
- delta i arbetet med att genomföra planen för Stockholms stads ledningsorganisation vid allvarliga kriser
- gå vidare med arbetet kring flexibel bemanning och analysera konsekvenserna med avseende på säkerhet och verksamhet
- genomföra olycksundersökningar för att systematisera återföring av erfarenheter om orsaker till olyckor
- tillse att verksamhetsutövare lämnar in brandskyddsredogörelser vilka utgör underlag för tillsynsverksamheten
- vidta åtgärder för att förbättra jämställdheten och mångfalden bland personalen
- påbörja arbetet med en miljöcertifiering av verksamheten.

Regionalt samarbete

Räddningstjänsten i Stockholm samarbetar idag med andra brandförsvär i Stockholmsregionen bl.a. i syfte att, med bibehållen kvalitet i räddningstjänstens verksamhet, på sikt sänka kostnaderna.

Brand- och räddningsnämnden ska

- arbeta för att åstadkomma en ökad regional samverkan i syfte att hitta långsiktiga lösningar som kan leda till ett effektivare utnyttjande av räddnings-

tjänstens resurser samt utveckla ett debiteringssystem för byte av tjänster mellan olika brandförsvär inom regionen.

Projekt Supporter

Fältverksamhet riktad till ungdomar i samband med idrottsevenemang har bedrivits med framgång i projektform och finansierats av olika nämnder under ett stort antal år. För att säkra verksamheten och ge den en bredare ram tillfördes brand- och räddningsnämnden 1,0 mnkr i 2005 års budget.

Brand- och räddningsnämnden ska

- fortsätta det framgångsrika arbetet med projekt Supporter.

Information

Informationsmaterial ska utarbetas om vad allmänheten bör göra i händelse av olyckor och krissituationer. Informationsbehovet hos funktionshindrade, flyktingar och invandrare ska ägnas särskild omsorg och materialet ska kultur- och språkanpassas. Nämnden bör utreda förutsättningarna för en allmän beredskapsutbildning samt utreda förutsättningarna för genomförande av en medborgarövning.

Brand- och räddningsnämnden ska

- genomföra marknadsföringsinsatser för brandvarnare samt utvärdera de tidigare insatser som gjorts på området
- informera allmänhet och verksamhetsutövare om ansvar och skyldigheter för att minska risken för olyckor
- arbeta med ungdomar i förebyggande syfte för att minska antalet anlagda bränder i bl.a. skolor
- fortsätta erbjuda brandskyddsutbildning för personal inom äldreboenden, hemtjänsten och gruppboenden.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

7. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Brand- och räddningsnämnden** godkänns.

Fastighets- och saluhallsnämnden

Nämndens uppgifter

Fastighets- och saluhallsnämnden ska vara stadens fastighetsförvaltande resurs för lokaler som inte naturligt passar in i stadens fastighetsförvaltande bolag. Nämnden ska tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för stadens verksamheter och externa hyresgäster. Det samlade fastighetsbeståndet omfattar främst förvaltningsbyggnader, kommersiella fastigheter, kulturfastigheter, lantegendomar, partihandelsområden och saluhallar. Nämnden ska främja tillförseln av mat- och färskvaror till Stockholm och främja partihandeln med sådana förnödenheter. Nämnden är även stadens kristidsnämnd.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Resultatbudget

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Verksamhetens intäkter	918,2	845,6	850,5	856,2
Verksamhetens kostnader (-)	-493,6	-468,7	-469,9	-470,7
Verksamhetens nettokostnader (resultat 1)	424,6	376,9	380,6	385,5
Avskrivningar	-125,4	-113,1	-109,8	-113,3
Räntekostnader (-)	-228,3	-207,7	-209,9	-198,8
Summa intäkter	918,2	845,6	850,5	856,2
Summa kostnader (-)	-847,3	-789,5	-789,6	-782,8
Resultat efter avskrivningar och finansiella poster (resultat 2)	70,9	56,1	60,9	73,4
Ägartillskott (+)/avkastningskrav (-)	-70,9	-56,1	-60,9	-73,4
Årets resultat - förändring av eget kapital	0,0	0,0	0,0	0,0

Jämfört med budgeten för 2005 minskar intäkterna med 72,6 mnkr och kostnaderna med 57,8 mnkr, varav kapitalkostnaderna med 32,9 mnkr. Förändringarna beror bl.a. på verksamhetsöverföring av affärsområde Barnstugor till SISAB.

Avkastningskravet sänks från 70,9 mnkr år 2005 till 56,1 mnkr 2006 vilket är en minskning med 14,8 mnkr. I förändringen ingår ett rationaliseringskrav p.g.a. beslutad sammanslagning av fastighetsförvaltningen och saluhallsstyrelsen med 9,7 mnkr, en generell besparing om 6,7 mnkr, krav på ytterligare effektivisering av verksamheten med 7,4 mnkr, förskjutning av underhållsåtgärder med 15,0 mnkr samt en minskning av avkastningskravet p.g.a. återläggningen av engångsbesparing för 2005 om 40,3 mnkr. Kostnadsminskning med

0,5 mnkr avseende energi och 1,0 mnkr för i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten. Avkastningskravet har även minskats genom att intäkter från tomträttsavgälder med netto 19,1 mnkr förts över till marknämnden. I förändringen ingår en ökning av avkastningskravet med 4,3 mnkr p.g.a. att räntan som uppkommer under byggtiden minskar. Denna s.k. kreditivränta kompenseras, i enlighet med nuvarande regler för ekonomisk förvaltning, genom förändring av avkastningskravet. Till följd av att storleken på räntan under byggtiden är svårbedömd görs en slutlig justering av avkastningskravet i bokslutet för 2006.

Investeringsplan

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Utgifter(-)	-239,6	-341,2	-164,2	-91,0
Inkomster	0,0	0,0	2,5	2,0
Nettoinvesteringar (-)	-239,6	-341,2	-161,7	-89,0
Minskning av långfristiga skulder (-)	-621,0	-621,4	-824,7	-848,4
Summa använda medel	-860,6	-962,6	-986,4	-937,4
Finansiering				
Årets resultat-förändring eget kapital	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	125,4	114,6	110,9	110,9
Ökning av långfristiga skulder	735,2	848,0	875,5	826,5
Försäljning av anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa tillförda medel	860,6	962,6	986,4	937,4

Investeringarna ökar under 2006 med netto 101,6 mnkr jämfört med budget 2005. För hela planperioden uppgår investeringarna till netto 591,9 mnkr.

Under 2006 utgörs de enskilt största investeringarna av utbytet av ventilationsanläggning i stadsteatern i Kulturhuset med 87,0 mnkr och ombyggnad av sjukhemmet Rio 8 med 110,0 mnkr. Hyresgäst Anpassningar i kommersiella fastigheter är budgeterade till 42,0 mnkr och förvärv av bostadsrätter till 20,1 mnkr detta år. För investeringar i tillgänglighetsåtgärder har 100,0 mnkr reserverats under trafiknämnden varav vissa medel avser tillgänglighetsskapande åtgärder inom fastighets- och saluhallsnämnden.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Nämnden ska tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för stadens verksamheter och externa hyresgäster.
- Nämnden ska vara en aktiv fastighetsförvaltare.

Fastighets- och saluhallsnämnden ska

- särskilt redovisa och följa upp utvecklingen för lokalkategorierna Bostäder, Industri, Kontor, Butiker och restauranger samt Övrigt
- särskilt redovisa och följa upp verksamhetsavdelningarna Fastighetsavdelningen, Egendom, Sjukhem, Kund- och kontorsservice, Projektavdelningen och Gemensamt
- fortsätta arbetet med att föra över sjukhem till Micasa Fastigheter i Stockholm AB
- fortsätta arbetet med att föra över kulturfastigheter till AB Stadsholmen
- arbeta vidare för att bilda en stiftelse för skyddande av stadens grönområden i Stockholms län
- förbättra tillgängligheten i de offentliga lokaler som förvaltas av nämnden
- tillsammans med bostadsbolagen, Centrum Kompaniet i Stockholm AB och kommunstyrelsen utreda förutsättningarna för en överföring av ytterligare kommersiella fastigheter till Centrum Kompaniet i Stockholm AB
- förädla fastighetsbeståndet i syfte att möta nuvarande och kommande behov av fastigheter och lokaler
- se över möjligheterna till en ökad miljöanpassning i sina verksamheter, ex.vis. genom fastighetsnära källsortering.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

De budgetkonsekvenser som följer av planerna på att överföra de allmännyttiga bostadsbolagen till stiftelseform, liksom en stiftelsebildning av fastighets- och saluhallsnämndens affärsområde Egendom, ska beaktas i budgeten för planperioden.

Eventuella budgetkonsekvenser kommer att beaktas i budget under planperioden.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

8. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Fastighets- och saluhallsnämnden** godkänns.

Idrottsnämnden

Nämndens uppgifter

Idrottsnämnden ska främja idrott och friluftsliv för stadens invånare. Nämnden ombesörjer stadens bidragsgivning och stöd till idrottsföreningar och andra sammanslutningar. Nämnden svarar även för förvaltningen av stadens anläggningar för idrott, bad och motion. Nämnden handhar upplåtelse av skolidrotts-hallar och gymnastiksalor under den tid då lokalerna inte används för skoländamål. Vidare handhar nämnden ärenden rörande nolltaxa och subventioner för upplåtelser av anläggningar för idrottsverksamhet. Inom nämndens verksamhet ingår att anordna fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionshinder. Därutöver handhar nämnden fiskevård inom stadens vatten samt frågor rörande camping och friluftsverksamhet.

Huvudsakliga styrdokument

- Idrottspolitiskt program för Stockholm stad (KF 2001-04-23, under revidering)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-597,3	-698,5	-718,6	-730,7
Drift och underhåll	-459,8	-536,1	-540,1	-544,1
Avskrivningar	-68,0	-81,3	-91,0	-97,0
Internräntor	-69,5	-81,1	-87,5	-89,6
Intäkter	139,0	192,5	197,5	202,5
Netto	-458,3	-506,0	-521,1	-528,2
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-371,5	-340,7	-156,0	-50,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-371,5	-340,7	-156,0	-50,0

Nettobudgeten ökar med 47,7 mnkr. Kostnaderna ökar med 101,2 mnkr för att täcka ökade kapitalkostnader (24,9 mnkr), driftkostnader för nya anläggningar (7,0 mnkr), bidrag till Fryshuset (9,5 mnkr) samt ökade kostnader för verksamheten i övrigt (11,9 mnkr). Budgeten minskas med 5,6 mnkr. Kostnadsminskningar med 0,6 mnkr avseende energi och 0,3 mnkr för i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten. Därutöver ökar kostnader och intäkter med 53,5 mnkr för ökad verksamhetsvolym. Enligt kommunfullmäktiges beslut om stadens politiska organisation (SPO), del 2 ska ansvaret för lokal fritidsverksamhet, friluftsliv/idrottsverksamhet liksom ansvaret för anläggningar till det rörliga friluftslivet i parker och grönområden föras till stadsdelsnämnderna, med undantag för de anläggningar som ligger utanför stadens gräns. Detta in-

nebär att ansvaret för strandbadens bryggor och spårning av skidspåren övergår till stadsdelsnämnderna fr.o.m. år 2006, vilket innebär att budgeten för idrottsnämnden minskas för driften med 0,1 mnkr.

Investeringsplanen för 2006 uppgår till totalt 340,7 mnkr varav den särskilda satsningen i nya och befintliga idrottsanläggningar samt utbyggnad av konstgräsplaner beräknas uppgå till 167,5 mnkr, ersättningsanläggningar vid exploateringsprojekt 66,4 mnkr, reinvesteringar 46,5 mnkr, af Chapman 52,3 mnkr och ny kassafunktion 10,0 mnkr. För investeringar i tillgänglighetsåtgärder har 100,0 mnkr reserverats under trafiknämnden varav vissa medel avser tillgänglighetsskapande åtgärder inom idrottsnämnden. Huvuddelen av projekten inom ramen för den särskilda satsningen på idrottsanläggningar och konstgräsplaner har behandlats av kommunfullmäktige 2004 och 2005. Idrottsnämndens investeringsplan förstärks med 67,0 mnkr för år 2006 för nybyggnad av Sättra ridanläggning, ny kassafunktion och projektering av Skarpnäcks sim- och idrotts-hall. Idrottsnämndens investeringsplan förstärks med 27,0 mnkr för år 2007 för Hjulstahallen, som till viss del finansieras av medel från Stadsdelsförnyelsen år 2006. Den totala utgiften är beräknad till 35,0 mnkr. Idrottsnämnden får återkomma till kommunfullmäktige med genomförandebeslut, varvid drift- och kapitalkostnadskonsekvenser samt eventuella investeringsintäkter ska beaktas. Eventuella framtida ökade drift- och kapitalkostnader för investeringsutgifter om 67,0 mnkr ska rymmas inom nämndens plan för åren 2007-2008.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka möjligheterna för alla stockholmare oavsett kön, ålder, etnisk och social bakgrund att kunna utöva idrott och motion utifrån egna önskemål och förutsättningar.

Anläggningar

Utbudet av fritidsaktiviteter och tillgången på idrottsanläggningar har stor betydelse för stockholmarnas hälsa och livskvalitet. Stockholm lider dock brist på idrottsanläggningar. Denna brist utgör ett stort hinder för att engagera fler barn och ungdomar i idrottslig verksamhet. Majoriteten har under mandatperioden gjort en kraftig satsning på nya idrottsanläggningar. Satsningen har bland annat inneburit fler och upprustade konstgräsplaner, idrottshallar och idrottsplatser. Denna satsning fortsätter under planperioden. I investeringarna är det även fortsättningsvis viktigt att utgå från ett jämställdhets- och rättviseperspektiv och att alla grupper och idrotters behov beaktas. Barn och unga med funktionshinder ska på samma sätt som andra barn erbjudas tillfälle att delta i en lekfull och allsidig idrottsverksamhet.

Ökningen av idrottsnämndens budgetram ska komma barn, ungdomar och verksamheterna vid stadens bad tillgodo. På stadens bad är flera satsningar angelägna, bl.a. sänkta badavgifter, utökade öppettider och ytterligare säkerhetsåtgärder, bl.a. genom fler badvakter.

Idrottsnämnden ska

- möjliggöra för fler barn och ungdomar att delta i idrottsverksamhet genom att uppföra fler idrottsanläggningar

- tillgängliggöra idrottsanläggningarna för personer med funktionshinder.

Idrottsrörelsen

En stor del av idrottsverksamheten som sker i Stockholm sker inom ramen för idrottsrörelsen. Genom idrottsrörelsen skapas möjligheter för människor med olika bakgrund att på lika villkor lära känna och respektera varandra. Samtidigt fyller idrottsrörelsen en viktig fostrande funktion bl.a. vad gäller demokrati och rent spel. Staden ger idrottsrörelsen bidrag främst till barn- och ungdomsverksamhet. För att vara berättigad till dessa bidrag ställs en rad krav på föreningarna. Idrottsnämnden har tagit ställning mot elitisering i tidiga år och för en idrott öppen för alla.

Idrottsnämnden ska

- stödja ett sunt föreningsliv där alla barn känner sig välkomna och där elitisering i unga år motverkas
- främja jämställdhet i idrottsrörelsen, bl.a. via bidragssystemet.

Spontanidrott och friluftsliv

Ur ett folkhälsoperspektiv är det av stor betydelse att det finns goda förutsättningar för ett rikt friluftsliv och fria ytor för spontan idrott, motion och lek. Idrottsnämnden ska således vara en aktiv part i stadens folkhälsoarbete. De ovan nämnda organisationsförändringarna med anledning av kommunfullmäktiges beslut om SPO del 2 innebär att idrottsnämnden ska samverka med stadsdelsnämnderna och med stadsbyggnadsnämnden för att i stadsplaneringen skapa förutsättningar för motion, idrott och rekreation i hela Stockholm.

Energianvändning

Idrottsnämndens verksamheter för med sig förhållandevis höga energikostnader, bl.a. för att producera is och värma upp vatten och luft i simhallar och idrottshallar. Idrottsanläggningar kan vara lämpliga platser för stadens satsningar på alternativ energi via solceller. Med hänsyn till de begränsade resurserna och med hänsyn till miljön är det av särskild vikt att den utrustning som finns vid anläggningarna är så energisnål som möjligt.

Idrottsnämnden ska

- verka för en effektiv energianvändning vid stadens idrottsanläggningar.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunfullmäktige har i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 (utl. 2005:106) framhållit ett antal frågor som särskilt ska beaktas i samband med stadens arbete med budget för 2006.

Kommunstyrelsen har uppdraget att under 2005 göra en översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseinämnden och stadsbyggnadsnämnden. Resultatet av dessa översyner ska inarbetas i budgeten under planperioden. Ambitionen är att effektivisera förvaltningsorganisationen och frigöra resurser för att säkerställa utrymme för prioriterade områden. Vidare ska Stockholms Stadshus AB

ansvara för att driva på och följa arbetet med rationaliseringar. De bolag som omfattas i ett första skede är bostadsbolagen och Stockholm Vatten AB.

Ett arbete har inletts för att genomföra de översyner som efterlyses. De resultat som kan förväntas av dessa översyner kommer att inarbetas i budgeten under planperioden. Förväntade resultat för år 2006 har inarbetats och redovisas under respektive berörd nämnd.

Stadsledningskontoret har uppdraget att under 2005, i samverkan med socialtjänstnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna, göra en översyn av stadens samlade föreningsstöd samt se över möjligheterna att underlätta för föreningslivet vad gäller lokaler och liknande infrastruktur.

Planering pågår i syfte att genomföra en översyn enligt uppdrag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

9. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Idrottsnämnden** godkänns.

Konsumentnämnden

Nämndens uppgifter

Konsumentnämnden har hand om den övergripande konsumentverksamheten och ska främja och stödja konsumentvägledningen i Stockholms stad. Nämnden ska följa utvecklingen och främja ett folkligt engagemang kring konsumentfrågor. Nämnden ska vidare genomföra seminarier och hearings inom aktuella konsumentområden och genom information bidra till att öka konsumenternas inflytande på marknaden.

Huvudsakliga styrdokument

- Konsumentpolitiskt program (beslut väntas i KF under hösten 2005)

Förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-11,0	-11,5	-11,5	-11,5
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-11,0	-11,5	-11,5	-11,5

Konsumentnämndens budget ökas med 0,5 mnkr. Detta möjliggör ett intensifierat arbete med att göra Stockholm till en Fair Trade City. Den ökade budgeten ska också finansiera ett samarbete med Stockholm Visitors Board kring ekologiskt hållbar turism. Kostnadsminskning med 0,1 mnkr avseende i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten 2006-2008

- Främja och förstärka stockholmarnas val av en hållbar och hälsosam livsstil.

Alla stockholmare är konsumenter

Konsumentfrågor är en del av alla stockholmares vardag. Nämnden ska bidra till att stockholmaren upplever det okomplicerat och roligt att ha en hållbar livsstil och leva hälsosamt. Det ska vara både enkelt och smart att vända sig till sin konsumentrådgivare för goda råd.

Nämnden har sedan starten 2003 successivt ökat det utåtriktade arbetet och deltar i en mängd arrangemang som andra anordnar. Nämnden tar också kontinuerligt egna initiativ för att skapa mötesplatser där intressanta och aktuella frågeställningar för konsumenten tas upp. Detta sker bl.a. i samband med öppna nämndmöten.

Konsumentnämnden ska

- fortsätta samarbeta i konsumentfrågor med andra nämnder och bolag inom staden, frivilligorganisationer och företag
- i samverkan med Stockholm Visitors Board AB öka utbudet av information riktad till turister om hållbara konsumtionsalternativ, t.ex. ekologiska restauranger.

Konsumentpolitiskt program

Den praktiska konsumentvägledningen bedrivs av stadsdelsnämnderna. För att få en gemensam plattform för det konsumentpolitiska arbetet kommer ett program att föreläggas kommunfullmäktige under 2005. Ett viktigt mål för stadens konsumentvägledning är enligt förslaget att skapa förutsättningar för och bidra till en långsiktigt hållbar utveckling av Stockholm. Målet är att stadens nämnder och bolagsstyrelser ska ge en bättre service till konsumenter, brukare och medborgare.

För att följa upp vad stockholmarna tycker om verksamheten samordnar konsumentnämnden sedan 2004 arbetet med Nöjd-kund-index (NKI). Det är en stadsövergripande brukarundersökning som genomförs i stadsdelsnämndsområdena.

Konsumentnämnden ska

- verka för att det konsumentpolitiska programmet genomsyrar stadens verksamheter
- samordna, och till kommunstyrelsen redovisa, stadens uppföljning av Nöjd-kund-index.

Mat, hälsa och miljö

En ständigt aktuell fråga som engagerar stockholmarna är mat. Detta gäller flera olika aspekter såsom pris, kvalitet, ursprung, belastning på miljön och tillgänglighet. Nämnden är tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden drivande i arbetet med att ta fram märkning av restauranger.

Under 2005 har en kostenhet bildats som stöttar stadens egna verksamheter att uppnå en god matkvalitet. Behovet av information och stöd är mycket stort. Med medel från kompetensfonden pågår ett stort antal riktade utbildningar inom detta område. Dessa satsningar är viktiga för en bättre folkhälsa.

Konsumentnämnden ska

- genom sin kostenhet fortsätta att utveckla och stötta stadens arbete med att uppnå en god matkvalitet inom de egna verksamheterna
- ta fram riktlinjer för stadens måltidsverksamheter.

Ungdomar

Barn och ungdomar är en av konsumentnämndens viktigaste målgrupper. Projektet Jag:Konsument har syftat till att öka den riktade konsumentvägledningen till unga och permanentas nu. Projektet syftar också till att öka ungas engage-

mang för konsumtionsfrågor, speciellt med fokus på etik och miljö. Verksamheten omfattar bl.a. samarbete med skolor och frivilligorganisationer och deltagande i Ung08-festivalen.

Etisk och miljövänlig konsumtion

Ett arbete pågår för att göra Stockholm till en Fair Trade City. Det övergripande målet är att markant öka kunskapen och engagemanget för rättvis handel inom staden, näringslivet och bland allmänheten. Genom konsumtion påverkas de sociala villkoren för människor i de fattiga delarna av världen och rättvis handel kan bidra i arbetet för hållbar utveckling. Arbetet ligger i linje med Aalborgöverenskommelsen som undertecknats av Stockholm 2005. Konsumentnämnden deltar också i projekt på EU-nivå kring hållbar konsumtion.

Konsumentnämnden ska

- arbeta för att Stockholm blir en s.k. Fair-Trade City.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

10. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Konsumentnämnden** godkänns.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Nämndens uppgifter för kulturförvaltningen

Kulturnämnden ansvarar för delar av stadens kulturverksamhet. Nämnden ska följa och främja utvecklingen av kulturlivet i staden och inom sitt verksamhetsområde ombesörja stadens bidragsgivning till kulturell verksamhet samt stödet till de allmänna samlingslokalerna, hemgårdarna, de kommunövergripande verksamheterna Akalla by och Husby gård samt 4H-gårdarna. Nämnden ska genom sitt ansvar för bidragsgivning till projekt och föreningar motverka segregation och främja ökad integration. Nämnden ansvarar för medborgarskapsceremonien. Nämnden har också uppföljningsansvar för fritids- och sommarkoloniverksamhet för barn och ungdomar. Nämnden ska tillhandahålla kulturskolverksamhet i hela staden. Nämnden ska svara för verksamheten vid Stockholms stadsbibliotek, Kulturhuset, Liljevalchs konsthall, stadens konstkansli m.m. samt svara för konstnärlig utsmyckning av allmänna platser.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-709,8	-749,3	-751,0	-750,8
Drift och underhåll	-706,3	-744,2	-744,2	-744,2
Avskrivningar	-1,8	-3,1	-4,6	-4,6
Internräntor	-1,7	-2,0	-2,2	-2,0
Intäkter	75,2	75,2	75,2	75,2
Netto	-634,6	-674,1	-675,8	-675,6
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-5,5	-1,5	-1,5	-1,5
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-5,5	-1,5	-1,5	-1,5

Budgeten för 2006 ökar med 39,5 mnkr netto jämfört med 2005. Ökningen består av satsningar på kulturfestival, nationaldagsfirande, Kulturskolan, fria grupper samt fri entré och förlängt öppethållande på Kulturhuset. Kostnadsminskningar med 1,6 mnkr avseende energi har inarbetats i budgeten.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Nya grupper både bland publik och bland utövare ska nås.
- Kulturskolan ska fördubbla antalet deltagare.
- Förbättra förutsättningarna för unga att utöva och uppleva kultur på egna villkor.

- Verksamheterna inom de egna kulturinstitutionerna samt inom det fria kultur- och föreningslivet ska präglas av jämställdhet.

Biblioteksverksamheter

En fungerande biblioteksverksamhet är en grundläggande del i samhällets kulturella och demokratiska infrastruktur. I dagens kunskaps- och informations-samhälle utgör folkbiblioteken en potentiell plattform för att skapa jämlika förutsättningar för såväl informellt som formellt lärande. De lokala biblioteken är potentiella knutpunkter i stadsdelarnas kulturliv och har en viktig funktion att stimulera människors kreativitet, vidareutbildning och personliga utveckling, särskilt för barn och unga. Stadsdelsbiblioteken ska ha ett nära samarbete med skolorna och skolbiblioteken för att stärka och underlätta elevernas språk-utveckling. En förstudie angående en tillbyggnad av huvudbiblioteket vid Odengatan-Sveavägen har tagits fram. Arbetet med en fördjupad programstudie kommer att fortsätta och kompletteras med ekonomiska kalkyler. Därefter ska en arkitektävling om ett nytt stadsbibliotek utlysas.

Kulturnämnden ska

- utveckla samarbetet mellan stadsdelsbibliotek, skolor och skolbibliotek för att stärka och underlätta elevernas språkutveckling
- utveckla stadsdelsbibliotekens möjligheter till att vara en central plats för såväl formellt som informellt lärande.

Kulturskolan och lokala kulturcentra

I Kulturskolan läggs grunden till ett kulturellt kapital som barn och ungdomar bär med sig genom hela livet. Där ges också möjlighet till att fördjupa förmågan att uttrycka sig på många olika sätt. De satsningar, t.ex. BAS-lag och arbetet med fritidsklubbar, som påbörjats för att nå barn och ungdomar som inte själva söker sig till verksamheten, ska fortsätta och förstärkas.

Kulturnämnden ska

- rikta insatser för att nå grupper som idag är underrepresenterade, det utvecklings- och moderniseringsarbete som inletts ska fortsätta
- genom Kulturskolan, vid sidan om stadsdelsbiblioteken och kulturstödet, samverka med stadsdelsnämnderna i utvecklandet av lokala kulturcentra och träffpunkter för unga.

Kultur för och av unga

Ungas kulturvanor har länge varit ett eftersatt område vad gäller deras konsumtion av kultur och deras möjlighet att producera kultur. Träffpunkter med utrymme för musik, dans, film och tillfälliga kulturevenemang placeras högst på ungdomars önskelista.

Det nyutbyggda Lava och det nya Ungdomsbiblioteket på Medborgarplatsen blir centrala resurscentrum för ung kultur och ger möjligheter till projektverksamhet i samverkan med träffpunkterna för unga i stadsdelarna. Kulturnämnden ska ansvara för att nätverk bildas mellan träffpunkterna i staden där Lava, Ungdomsbiblioteket, Kulturskolan, Ung08festivalen, Kulturstöd m.fl. ska ingå.

Kulturnämnden ska

- samverka med stadsdelsnämnderna för att utveckla en god infrastruktur för ungas egna kulturaktiviteter
- i samverkan med stadsdelsnämnderna utforma ett nätverk för stadens träffpunkter för unga.

Stöd till det fria kulturlivet

Det fria kulturlivet har sedan länge visat sig vara motor och nyskapare och är därmed viktigt för att Stockholm ska vara en vital kulturstad. Att skapa förutsättningar för ett starkt kulturliv vid sidan av institutionerna är ytterst en fråga om yttrandefrihet och demokrati. Stadens ekonomiska kulturstöd har utökats och ska inriktas på det professionella kulturlivet, på kultur för barn och ungdomar samt lokal kultur.

Staden kommer på olika områden vidta åtgärder för att ge fler barn och ungdomar tillfälle att uppleva och själva utöva kultur i olika former. Staden är angelägen om att finna former för ett nära samarbete med Stockholms fria kulturliv i dessa satsningar.

Kulturnämnden ska bevaka det pågående arbetet med att skapa förutsättningar för långfilmsproduktion. Det är av kulturpolitisk vikt att det finns strukturer för att stödja tillväxt och mediepedagogik i samband med att ett fjärde produktionscentrum för långfilm byggs upp.

Samlingslokalerna är generellt i behov av upprustning och ny teknik för att väl kunna fungera som moderna mötesplatser för föreningslivet och det fria kulturlivet. En inventering av investeringsbehov vid lokalförvaltande organisationer presenteras för kommunstyrelsen under hösten 2005. För upprustningsbehov och investeringar i samlingslokaler finns reserverat medel i Central medelsreserv.

Kulturnämnden ska

- genom de egna verksamheterna samverka med och genom kulturstödet stärka de lokala fria kulturaktörerna
- verka för att ge plats för nya kulturella uttryck och utövare.

Kulturfestivalen och nationaldagsfirandet

En kulturfestival har genomförts i augusti 2005 som ett pilotevenemang och erfarenheterna från denna kommer att ligga till grund inför kommande års evenemang. Nästa år genomförs festivalen i det stora formatet under en längre festivalperiod med flera scener i de centrala delarna av staden samt med satelliter i ytterstadsdelarna.

Staden arrangerade för första gången nationaldagsfirandet under temat "Fest i Stan". Fr.o.m. 2006 genomförs stadens nationaldagsfirande som ett årligen återkommande evenemang.

Mångkulturåret och fri entré

Under det av regeringen utlysta Mångkulturåret ska det arbete som redan pågår för att öka mångfalden i kulturen intensifieras. Det berör Kulturskolans arbete med att nå barn och unga som traditionellt inte deltar, utvecklandet av träffpunkter för unga stockholmare, etablerandet av nya kulturaktörer i ytterstadsdelarna, samverkan mellan de egna kommunala kulturinstitutionerna och det fria kulturlivet m.m. Kulturfestivalen och nationaldagsfirandet ska också ha ett tydligt mångkulturellt perspektiv. Kulturlivet ska med stadens hjälp internationaliseras.

Reformen med fri entré på de statliga museerna är lyckad och innebär att nya grupper nås. Därför ska Kulturhuset också införa fri entré samt öka tillgängligheten på kvällstid genom att ha längre öppettider.

Kulturnämnden ska

- införa fri entré och förlänga öppettiderna på Kulturhuset.

Nationella minoriteter

Lämpliga åtgärder krävs inom staden med utgångspunkt från den nationella minoritetslagsstiftningen. Det är angeläget att stadens ansvar klargörs. Det ska ske i samverkan mellan kommunstyrelsen och kulturnämnden samt med representanter för de nationella minoriteterna.

Övrigt

För investeringar i tillgänglighetsåtgärder har 100,0 mnkr reserverats under trafiknämnden varav vissa medel avser tillgänglighetsskapande åtgärder inom kulturnämnden.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Stadsledningskontoret har uppdraget att under 2005, i samverkan med socialtjänstnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna, göra en översyn av stadens samlade föreningsstöd samt se över möjligheterna att underlätta för föreningslivet vad gäller lokaler och liknande infrastruktur.

Planering pågår i syfte att genomföra en översyn enligt uppdrag.

Kulturnämnden: Stadsarkivet

Nämndens uppgifter för stadsarkivet

Nämnden är arkivmyndighet och ansvarar för Stockholms stadsarkiv.

Huvudsakliga styrdokument

- Arkivreglemente för Stockholms stad (KF 1996-12-04)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-59,6	-61,4	-61,4	-61,4
Intäkter	18,0	18,0	18,0	18,0
Netto	-41,6	-43,4	-43,4	-43,4

Budgeten för 2006 ökar med 1,8 mnkr netto jämfört med 2005, främst till följd av ökade kostnader för magasinshyror. Kostnadsminskningar med 0,3 mnkr avseende energi har inarbetats i budgeten.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka tillgängligheten till stadsarkivet.

Magasinen är en arbetsplats för medarbetarna vid stadsarkivet och många personer arbetar dagligen i dessa utrymmen. Ett motiv till renoveringen är att förbättra arbetsmiljön i magasinen, dels den fysiska arbetsmiljön och dels genom att utnyttja modern IT-teknik.

Välordnade arkiv är en nödvändighet för det demokratiska och öppna samhället. En väl fungerande arkivverksamhet är en förutsättning för att offentlighetsprincipen ska fungera. Arkiv möjliggör en kritisk granskning av makthavare och de beslut som fattas. De möjliggör också forskning ur historiska perspektiv och säkerställer en god tillgång till information för kommande generationer.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

11. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Kulturnämnden: kulturförvaltningen och stadsarkivet** godkänns.

Kyrkogårdsnämnden

Nämndens uppgifter

Kyrkogårdsnämnden svarar för förvaltningen av stadens egna och åt staden upplåtna begravningsplatser samt för frågor som rör begravningsverksamheten enligt begravningslagen.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-150,4	-147,6	-149,7	-149,7
Drift och underhåll	-140,5	-137,0	-139,0	-139,0
Avskrivningar	-6,6	-7,4	-7,8	-8,2
Internräntor	-3,3	-3,2	-2,9	-2,5
Intäkter	28,5	28,5	28,5	28,5
Netto	-121,9	-119,1	-121,2	-121,2
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-5,0	-11,0	-4,5	-4,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-5,0	-11,0	-4,5	-4,0

Nämndens nettobudget 2006 minskas med 2,8 mnkr beroende på minskade kostnader för markering av gravar och renovering av gamla gravkvarter. Investeringsplanen uppgår till 11,0 mnkr, varav 5,0 mnkr avser planering för ny begravningsplats i norra Stockholm, 1,0 mnkr avser förprojektering av upp- rustning av Skogskyrkogårdens krematorium samt 5,0 mnkr avser maskinin- vesteringar m.m.

Begravningsverksamheten ska i sin helhet finansieras av begravningsavgiften, som fastställs av kommunfullmäktige. Några ytterligare avgifter får enligt lag inte tas ut från ett dödsbo för de ingående tjänsterna. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras till nästkommande budgetår. För år 2006 uppgår be- gravningsavgiften till 7 öre per skattekrona, vilket är oförändrat sedan år 2003. Med föreslagen budget och bibehållen begravningsavgift blir det ett underskott i begravningsverksamheten om 15,0 mnkr. Underskott ska täckas ur nämndens begravningsfond, som efter detta beräknas uppgå till ca 3,9 mnkr vid utgången av år 2006.

Begravningsavgiften ska hållas så stabil över åren som möjligt och det är inte önskvärt att öka begravningsavgiften för år 2006. Staden väljer istället att täcka underskottet genom att belasta begravningsfonden. Då begravningsfonden i stort sett kommer att vara tömd vid utgången av år 2006 kan en höjning av be- gravningsavgiften år 2007 behöva göras.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Erbjuda stockholmarna rofyllda, vackra och miljömässigt hållbara begravningsplatser.

Behov av gravplatsmark

Att säkra behovet av mark för begravningsändamål samt se till att det finns ett utbud av olika möjligheter till gravsättning är några av nämndens viktigaste uppgifter. I de norra delarna av Stockholm finns ett stort behov av kistgravplatser. Arbetet med att hitta lämplig mark har pågått under ett antal år inom staden och i samverkan med kringliggande kommuner. Det är nu viktigt att arbetet intensifieras så att frågan får en tillfredsställande lösning.

Kyrkogårdsnämnden ska

- i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och marknämnden fortsätta planeringen för och säkerställande av en ny begravningsplats i norra Stockholm.

Begravningsplatserna som kulturarv och besöksmål

Stadens begravningsplatser är en del av vårt kulturarv och fyller också en funktion som park- och naturmiljö. Det är nämndens ansvar att begravningsplatserna inte bara är tillgängliga utan också upplevs som rofyllda. Det finns många intressenter, svenska och utländska, som på plats vill skaffa sig kunskaper om begravningsplatsernas kulturhistoria och arkitektur. Skogskyrkogården är särskilt populär med sin världsarvsstatus.

Inför stundande pensionsavgångar är det viktigt att inom nämnden säkra kompetensförsörjning och generationsväxling.

Kyrkogårdsnämnden ska

- föra en dialog kring riktlinjer för begravningsplatserna som kombinerar tillgänglighet med krav på rofylldhet.

Miljöhänsyn

Under 2005 har nämnden bl.a. fått anslag från Miljömiljarden för att finansiera mätning av rökgasens kvicksilverhalt i krematorierna på Råcksta och Skogskyrkogården. Stockholm ska fortsätta vara ledande kring utvecklingsarbetet när det gäller miljöhänsyn i samband med driften av krematorier. Under 2002 gjordes en modernisering av krematoriet på Råcksta begravningsplats. Ur miljö- och arbetsmiljöhänsyn är det viktigt att även påbörja en upprustning till modern standard av Skogskyrkogårdens krematorium.

Kyrkogårdsnämnden ska

- under 2006 påbörja upphandling avseende upprustning av Skogskyrkogårdens krematorium med inriktning på genomförande under 2007 och 2008.

Kyrkogårdsnämnden arbetar även för att öka den ekologiska skötseln av begravningsplatserna och anordnade under 2005 bl.a. en tävling i ekologiska binderier. Enligt de regler som förvaltningen har för sorgbinderier och kistdekorationer ska dessa vara gjorda så att de kan komposteras i sin helhet. Tyvärr föl-

jer många blomsterhandlare inte dessa regler. För att underlätta sortering av avfall och minska användningen av svåråtervinningsbart material bör nämnden lyfta fram ekologiska alternativ samt undersöka efterlevnaden av kravet att inte använda svåråtervinningsbart material.

För nämnder med teknisk verksamhet är det viktigt med kvalitetssäkring, t.ex. i form av miljöcertifiering. Detta är en långsiktig process som bör ske stegvis. Nämnden ska redovisa sina miljöresultat tydligt inom ramen för ILS med koppling till stadens antagna miljöprogram. Kyrkogårdsnämnden bör påbörja detta arbete under 2006.

Kyrkogårdsnämnden ska

- upprätthålla kravet att inte använda svåråtervinningsbart material
- påbörja arbetet med en miljöcertifiering av verksamheten.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

12. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Kyrkogårdsnämnden** godkänns.

Marknämnden

Nämnden inrättades den 1 maj 2005. Ansvaret för verksamheten låg tidigare hos den numera nedlagda gatu- och fastighetsnämnden.

Nämndens uppgifter

Marknämnden har ett samlat ansvar för markförvaltning och markexploatering. Nämnden handhar inom sitt verksamhetsområde frågor om förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fastigheter, tomträtter och andra nyttjanderätter. Marknämnden har även till uppgift att genomföra gällande detaljplaner i den mån det ankommer på staden när det gäller gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser samt annan mark under nämndens förvaltning. Det ingår i marknämndens ansvar att tillhandahålla intäktsfinansierad expertkompetens till stadsdelsnämnderna och trafiknämnden inom området drift och investeringar i parker och grönområden. Nämnden har även till uppgift att samverka i arbetet med att utveckla planeringen för stadens framtida bostadsförsörjning tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen. Nämnden ansvarar vidare för myndighetsutövning gällande hamnfrågor.

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms parkprogram (under utarbetande)
- Översiktsplan 1999 och byggnadsordning (KF 1999-10-04)
- Genomförandeplan för byggande av 20 000 nya lägenheter under perioden 2003-2006. Bostadsförsörjningsprogram (KF 2005-03-21)
- Program för miljöanpassat byggande i Stockholm (KF 2005-10-10)
- Stockholms miljöprogram och kommunikationsstrategi (KF 2003-02-17, KS 2004-06-16)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	0,0	-1 304,3	-1 401,9	-1 499,5
Drift och underhåll	0,0	-110,6	-110,6	-110,7
Avskrivningar	0,0	-49,6	-60,9	-72,1
Internräntor	0,0	-1 144,1	-1 230,4	-1 316,7
Intäkter	0,0	1 637,5	1 637,5	1 637,5
Netto	0,0	333,2	235,6	138,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-2 063,8	-2 040,4	-1 665,3
Inkomster	0,0	137,5	82,7	12,2
Netto	0,0	-1 926,3	-1 957,7	-1 653,1
Försäljningsbeting	0,0	500,0	500,0	500,0

Verksamhetens kostnader ökar jämfört med 2005, bl.a. avseende ökade kostnader för avskrivningar med 11,3 mnkr och internräntor med 95,0 mnkr. Budgeten minskas med 1,5 mnkr, vilket ska hanteras genom effektivisering av verksamheten. Kostnadsminskningar med 0,2 mnkr avseende energi och 0,7 mnkr för i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten.

Verksamhetens intäkter för 2006 ökar med 20,0 mnkr jämfört med 2005. Förändringen beror på ökat intäktskrav för tomträttsavgälder.

Nettokostnaderna för driftverksamheten 2006 ökar med 99,9 mnkr. För åren 2007-2008 ökar nettokostnaderna gentemot nivån i budget 2005 med 197,5 mnkr och 259,1 mnkr respektive år. Förändringarna beror främst på ökade kostnader för internräntor och avskrivningar beroende på den ökande investeringsvolymen.

I förslaget till budget för 2006 ges ekonomiska förutsättningar och medelstilldelning för markexploatering och marksanering. Jämfört med budget 2005 ökar verksamhetens nettoinvesteringsutgifter för åren 2006, 2007 och 2008 med respektive 727,8 mnkr (61 %), 759,2 mnkr (63 %) och 454,6 mnkr (38 %).

Stora investeringsutgifter relaterat till bostäder och arbetsplatser för perioden 2006-2008 planeras för Hammarby Sjöstad (ca 960 mnkr), Nordvästra Kungsholmen (ca 630 mnkr) och hamnområdet Hjorthagen/Värtahamnen/Frihamnen (ca 1 300 mnkr). Huvuddelen av nettoinvesteringsutgifterna härrör sig till planeringsprojekt, dvs. projekt som i dagsläget inte är beslutade. Investeringsansvaret för Slussen har överförts från trafiknämnden. För kommuncentrala parker avsätts 6,0 mnkr avseende Järvafältet.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Möjliggöra en mångfald av boende och boendeformer i staden genom att skapa förutsättningar för ett långsiktigt bostadsbyggande i jämn takt.
- Genom effektiv, ekonomisk och miljövänlig markanvändning bidra till en tillgänglig och ekologiskt uthållig stad för alla.

Bostadsbyggande och markförvaltning

Kommunfullmäktiges mål om att påbörja byggandet av 20 000 nya bostäder under perioden 2003-2006 är på väg att uppfyllas. De nya bostäderna är tillgängliga, miljövänliga och bidrar till en mångfald i staden, bland annat genom olika boendeformer. En fortsatt jämn tillväxttakt och långsiktig planering i bostadsbyggandet är en förutsättning för att kunna leva upp till Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 och Vision Stockholm 2030.

Stadens mark ska förvaltas i enlighet med marknämndens markanvisningspolicy. Denna policy beaktar att stadens markinnehav förenklar plangenomförandet och ökar stadens förutsättningar att genomföra ansvarsfulla utbyggnader av infrastruktur och bostads- och arbetsområden. En god förvaltning förutsätter vidare att staden gör affärer som bidrar till att angelägna mål kan uppfyllas. Förvärv och försäljningar är en naturlig del av en sådan förvaltning.

Marknämnden ska

- prioritera genomförandet av de projekt som ingår i stadens program för att påbörja byggandet av 20 000 bostäder under mandatperioden
- i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och kyrkogårdsnämnden fortsätta planeringen för och säkerställande av en ny begravningsplats i norra Stockholm.

God ekonomi och markanvändning

Stockholm är en stad i ständig förändring och utveckling, vilket gör markanvändningen till en strategisk fråga. Tillgången på exploateringsbar mark är begränsad och befintliga grönområden måste värnas. Det är därför viktigt att ett helhetsgrepp tas vid planering och utveckling av bostadsområden. Det ska finnas plats för bostäder, arbetsplatser, rekreationsområden, idrott, service, kultur och tillgång till förskolor. Då grönytor och parkmark har ett stort rekreativvärde för stadens medborgare ska det tydligt framgå i planeringen att byggande i första hand ska ske på redan exploaterad mark. I projekt där grön mark föreslås tas i anspråk ska förslag till kompensationsåtgärder tas fram. Ibland tas idrottsmark i anspråk för byggnation av bostäder och det är viktigt att där också föreslå lämpliga kompensationsåtgärder. Vid planering av nya bostadsområden måste hänsyn också tas till barns behov av lämplig mark för lek och idrott.

I syfte att möjliggöra grönmarkskompensation vid exploatering på mark som inte ägs av staden samt skapa möjlighet att bygga en ekodukt, avsätts 50,0 mnkr i nämndens investeringsplan för 2006.

Stadens mark ska användas funktionellt men även långsiktigt ekonomiskt, effektivt och ekologiskt hållbart. Högre exploatering än normalt kan prövas där

det är lämpligt, samtidigt som byggnadsordningen respekteras. Det är ett av flera sätt att arkitektoniskt sätta Stockholm på kartan.

Enligt målen för miljöprogrammet ska andelen förnyelsebart bränsle inom fjärrvärmens öka från 70 till 80 %. Ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk inom befintlig nätstruktur leder till att målen uppnås. Det bör studeras och vägas mot andra behov inom staden i enlighet med energiplanen.

Marknämnden ska

- fortsätta det aktiva arbetet med att pressa ner boendekostnaderna
- utveckla instrumentet med markanvisningstävlan där lägsta hyreskostnad premieras och genomföra ett antal sådana tävlingar för lämpliga objekt
- utveckla metoder för grönmarkskompensation
- under kommunstyrelsens ledning, i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och stadsbyggnadsnämnden, bygga ut infrastrukturen och kompensera eventuell ianspråktagen grönyta i samband med bostads- och arbetsplatsutbyggnaden
- öka exploateringsgraden i nya bostadsprojekt där det är lämpligt.

Stockholms utvecklingsområden

Staden har ett antal stadsutvecklingsprojekt, såsom Hammarby Sjöstad, Kista, Husarviken-Värtan, Nordvästra Kungsholmen, Liljeholmen, Norra Station och Ulvsunda-Bromma som fortsätter vara högaktuella för byggnation. Stadsutvecklingen ska följa översiktsplanen och dess principer om en tät stad där bilberoendet minskar och om att bygga på redan exploaterad mark. I utvecklingsområdena ska staden arbeta för varierade upplåtelseformer som ett sätt att motverka segregation, ge en god bebyggd miljö med höga estetiska värden och motverka otrygghet. Erfarenheterna med miljöarbetet i Hammarby Sjöstad ska tas tillvara och tillämpas vid andra projekt. Staden ska verka för nedläggning av Bromma flygplats och marken ska bli föremål för ett nytt stadsutvecklingsområde.

Marknämnden ska

- fortsätta planeringen för den nya Slussen
- utreda förutsättningarna för en försäljning av garagedelen i Sjöstadshallen till Stockholms Parkerings AB samt utreda till vilken nämnd resterande del av byggnaden ska överföras.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

13. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Marknämnden** godkänns.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämndens uppgifter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden svarar för det övergripande miljö- och hälsoskyddet i staden och bidrar därmed till att upprätthålla skydd av människors hälsa och miljö. Nämnden ansvarar för tillsyn enligt miljöbalken, livsmedels-, djurskydds-, karantäns-, smittskydds- och tobakslagstiftningen. Tillsynsverksamheten omfattar bl.a. miljöfarlig verksamhet, livsmedelshantering, inomhusmiljö, offentliga lokaler och djurhållning. Nämnden utgör även prövningsmyndighet för vissa av de verksamheter som omfattas av nämnda lagstiftningar. Till uppgifterna hör också miljö- och luftövervakning, bullerbekämpning, djurskyddsfrågor samt planering och samordning inom miljöskydds- och naturvårdsområdet.

Huvudsakliga styrdokument

- Stockholms miljöprogram och kommunikationsstrategi (KF 2003-02-17, KS 2004-06-16)
- Miljöpolicy Stockholms stad (KF 1997-06-09)
- Strategi för Agenda 21-arbetet i Stockholms stad (under framtagande)
- Vattenprogram för Stockholm 2000 (KF 1995-04-03)
- Handlingsprogram mot växthusgaser (KF 2003-04-28)
- Program för miljöanpassat byggande i Stockholm (KF 2005-10-03)
- Dagvattenstrategi för Stockholms stad (KF 2002-10-07)
- Artarken (KF 1999-10-04)
- Nya mål för miljöbilar (KF 2004-05-10)
- Biologisk utveckling av Stockholm (beslut väntas i KF under hösten 2005)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-132,9	-148,3	-148,3	-148,3
Intäkter	32,7	37,3	37,3	37,3
Netto	-100,2	-111,0	-111,0	-111,0

Nettobudgeten ökar med 10,8 mnkr. Kostnaderna ökar med 15,4 mnkr vilket avser bl.a. överföring av miljöcentrum 7,8 mnkr från Kommunfullmäktige m.m. 3,0 mnkr avser ökade kostnader för livsmedeltillsyn, 5,0 mnkr avser tillsyn av naturreservat, planhandläggning av bostäder samt inrättande av ett miljöpris till stadens skolor. Kostnaderna minskas med 3,3 mnkr. Kostnads-

minskningar med 0,2 mnkr avseende energi och 0,5 mnkr för i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten. Intäktsbudgeten ökar med 1,9 mnkr vilket bl.a. avser överföring av miljöcentrum från Kommunfullmäktige m.m. och ökade intäkter för livsmedelstillsyn enligt den statliga taxan.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Vara pådrivande i arbetet med att förbättra luftkvaliteten i Stockholm genom tillsyn, miljöövervakning, information och rådgivning.
- Bidra till en långsiktigt hållbar utveckling av staden genom sin expertkompetens.
- Öka det nationella och internationella kunskapsutbytet i miljöfrågor.

Tillsyn

Tillsynen kräver alltmer av nämndens resurser för att uppnå mål satta av bland annat EU, riksdag och centrala myndigheter. Genom projektet Målinriktad tillsyn fokuseras tillsynsverksamheten mer mot de nationella miljömålen och mot att åstadkomma mest miljönytta med så små medel som möjligt. I samband med arbetet med målstyrd tillsyn revideras taxan i syfte att få större kostnadstäckning.

Livsmedelssäkerheten har varit och är en fortsatt prioriterad fråga. Kostnader och mål för tillsynen har varit föremål för upprepade statliga utredningar. Oavsett vad resultatet av dessa blir krävs en förstärkning av tillsynen för att Stockholms stad ska kunna uppnå Livsmedelsverkets nuvarande norm om i genomsnitt ett kontrolltillfälle per år och verksamhet. Information om godkända restauranger ska, i enlighet med kommunfullmäktigebeslut, publiceras på Internet.

För att garantera stockholmarna tillgång till skyddade grönområden kommer antalet naturreservat att öka markant framöver och därmed utökas tillsynen.

Arbetet med kemikalietillsynen ska intensifieras, bl.a. till följd av EU:s program REACH (registration, evaluation and authorisation of chemicals). Det är ännu oklart om behovet av tillsyn kommer att öka. Inom kemikalietillsynen ska nämnden samverka med konsumentnämnden för att effektivisera arbetet gentemot medborgarna.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- fortsätta arbetet med att utveckla livsmedelskontrollen
- utöka tillsynen av de lagskyddade naturområdena
- planera tillsynsarbetet så att det motsvarar EU:s kemikaliedirektiv.

Klimatarbete

Stadens handlingsprogram för växthusgaser och information kring programmet ska integreras med informationen om miljöprogrammet. Staden har stora förutsättningar för att bidra till en minskning av växthusgaser, även i Sverige i sin helhet, på grund av sin trafiktäthet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- verka för att växthusgaserna minskar i enlighet med stadens handlingsprogram.

Trafikmiljö

Vägrafiken är den största källan till luftföroreningar och buller i staden. Kommunstyrelsen samordnar nämndernas arbete för att uppnå fastställda miljö kvalitetsnormer. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll i att bistå kommunstyrelsen som sakkunnig i detta arbete. Nämnden ska även inrikta sitt arbete på att minska biltrafikens miljöpåverkan till förmån för en utökad kollektivtrafik, cykling, bilpooler m.m. Detta innebär ett utökat samarbete med trafiknämnden kring mobilitetsfrågorna.

Stockholms miljöbilsprojekt ska fortsätta och nämnden ska under året följa upp de miljöbils mål som antagits av kommunfullmäktige att gälla t.o.m. 2006 samt definiera nya mål att gälla fr.o.m. 2007. Projektet är delvis EU-finansierat och ligger i framkant inom EU:s satsning på miljöbilsområdet. Nämnden ska även delta i arbetet med uppföljning och utvärdering av miljöeffekterna vid införandet av försöket med miljöavgifter. Informationsinsatserna ska samordnas med miljöavgiftskansliet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- utföra tillsyn och bidra med expertkunskap för att klara miljö kvalitetsnormerna
- fortsätta att driva på utvecklingen inom området alternativa fordon och drivmedel, bl.a. genom att fortsätta driva Stockholms miljöbilsprojekt.

Marksanering och planhandläggning

Staden arbetar intensivt utifrån målet om 20 000 nya bostäder samt utvecklar nya trafik anläggningar. Nämnden bistår stadsbyggnadsnämnden, marknämnden och trafiknämnden med kompetens inom områdena miljö och naturvård. Det fortsatta karteringsarbetet av förorenade områden är viktigt för att nämnden ska kunna erbjuda service till exploatörer, stadens nämnder och bolag samt till allmänheten i frågor om förorenad mark. Under perioden kommer flera trafikanknutna kontrollprogram att hanteras.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- biträda stadsbyggnadsnämnden och marknämnden med att uppfylla målet om 20 000 nya bostäder under mandatperioden
- biträda med spetskompetens inom området markföroreningar till exploatörer, stadens nämnder och bolag samt till allmänheten
- biträda med spetskompetens vid kontrollprogram för t.ex. Centraltunneln och Norra Länken.

Aktuellt programarbete

Nämnden har en viktig roll som expert och att stödja kommunstyrelsen i framtagandet av det nya miljöprogrammet som ska gälla fr.o.m. 2007. Nämnden

den kommer fortsättningsvis, på uppdrag av kommunstyrelsen, ges en central roll i implementeringen och uppföljningen av det nya miljöprogrammet.

Vattenprogrammet visar den nya ambitionsnivån i Stockholms stads fortsatta vattenarbete. I arbetet med att genomföra konkreta åtgärder bör samarbete sökas med andra nämnder och kommuner. Vidare kommer stadens vattenarbete att påverkas av EU-direktivet för vatten och hur kostnaderna för det operativa arbetet fördelas mellan staten och kommunerna.

Nämnden ska även delta med sin expertkompetens i stadens aktuella arbete med att ta fram ett folkhälsoprogram. Det är lämpligt att senare integrera miljöprogrammet och folkhälsoprogrammet. Barns och ungdomars miljöer är ett prioriterat område som på ett tydligare sätt kommer att ingå i ett nytt miljöprogram. Sverige har undertecknat den europeiska handlingsplanen för barns miljö och hälsa som framförallt fokuserar på luftföroreningar, kemikalier och buller i bostäder och lokaler där barn och ungdomar vistas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- under året stödja kommunstyrelsen i arbetet med att ta fram ett nytt miljöprogram som ska gälla fr.o.m. 2007
- aktivt samarbeta med övriga nämnder och bistå med expertkunskaper vid framtagande av folkhälsoprogrammet och andra program
- verka för att utsläpp av växthusgaser minskar och integrera informationen kring stadens handlingsprogram för växthusgaser med miljöprogrammets informationsarbete.

Miljöskydd

Miljöbalken befinner sig i ett utvecklingsskede och beslut kommer att fattas om ett förenklat provningssystem. Förslag har lagts fram om att lyfta av provningsmyndigheterna ett antal ärenden och istället göra dem till anmälningsärenden. Kommunerna kommer med förslaget att få utökade arbetsuppgifter, vilket staden ska planera för.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- ha beredskap för utökade arbetsuppgifter i samband med förändring av miljöbalken.

Agenda 21

Agenda 21-arbetet har tydligt prioriterats under mandatperioden, både miljö- och hälsoskyddsnämndens och stadsdelsnämndernas Agenda 21-verksamhet har utökats. Den inriktningen fortsätter. Den lokala förankringen och ett hållbarhetsperspektiv är grundläggande för Agenda 21. Nämnden samordnar Agenda 21-arbetet som ska vidareutvecklas med utgångspunkt från den strategi med uppföljningsbara mål som är under framtagande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- fortsätta att utveckla och stödja nämndernas arbete med miljödelen av Agenda 21.

Skolornas miljöpris

Under 2005 har medel funnits avsatta för skolor, förskolor och organisationer att söka inom ramen för Miljömiljarden. Detta har resulterat i en mer stimulerande utemiljö för lek och rekreation för skol- och förskolebarn. Kriterierna var delaktighet, en genomtänkt miljöpedagogik och en ekologisk inriktning. För att fortsätta stimulera miljötankande och kreativitet ute i verksamheterna inrättas ett "Skolornas miljöpris". Syftet med priset är inte i första hand att utse vinnare utan en möjlighet för skolorna att kunna få ett ekonomiskt bidrag till en bra verksamhet ur miljösynpunkt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- inrätta ett "Skolornas miljöpris".

Miljöanpassad upphandling

Stadens upphandling omfattar stora belopp och är därför av stor strategisk betydelse för omställningen till ett hållbart samhälle. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska samverka med stadsledningskontoret och andra nämnder i framtagande av en ny upphandlingspolicy för Stockholms stad.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- tillsammans med stadsledningskontoret vidareutveckla stadens arbete med miljöanpassad upphandling inom programområdena livsmedel, säkra varor, energi och transporter
- samverka med stadsledningskontoret samt andra nämnder i framtagandet av en ny upphandlingspolicy.

Djurskydd

Utvecklingen avseende djurskydd går snabbt och är kopplat till utvecklingen nationellt och inom EU. Nämnden ska fullgöra sina åligganden om att utöva tillsyn inom detta område och på så sätt se till att garantera djurens skydd inom Stockholms stad, såväl för husdjur och sällskapsdjur som försöksdjur. Idag ges många tillstånd att hålla exotiska djur, t.ex. orm. Dessa tillstånd bör prövas mer restriktivt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska

- fortsätta arbetet med att värna djur inom Stockholms stad genom en fullgod tillsynsverksamhet
- utreda möjligheter till en restriktiv hållning av exotiska djur inom planlagda områden
- se över bidraget till skadade fåglar och vilt så att detta kan användas även för omhändertagande av övergivna husdjur.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunfullmäktige har i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 (utl. 2005:106) framhållit ett antal frågor som särskilt ska beaktas i samband med stadens arbete med budget för 2006.

Kommunstyrelsen har uppdraget att under 2005 göra en översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseinämnden och stadsbyggnadsnämnden. Resultatet av dessa översyner ska inarbetas i budgeten under planperioden. Ambitionen är att effektivisera förvaltningsorganisationen och frigöra resurser för att säkerställa utrymme för prioriterade områden. Vidare ska Stockholms Stadshus AB ansvara för att driva på och följa arbetet med rationaliseringar. De bolag som omfattas i ett första skede är bostadsbolagen och Stockholm Vatten AB.

Ett arbete har inletts för att genomföra de översyner som efterlyses. De resultat som kan förväntas av dessa översyner kommer att inarbetas i budgeten under planperioden. Förväntade resultat för år 2006 har inarbetats och redovisas under respektive berörd nämnd.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

14. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Miljö- och hälsoskyddsnämnden** godkänns.

Renhållningsnämnden

Nämndens uppgifter

Renhållningsnämnden svarar för de uppgifter som enligt miljöbalken eller andra författningar åvilar staden i fråga om avfallshantering. Stadens lagstadgade avfallshantering ska ombesörjas på ett miljömässigt och kostnadseffektivt sätt. Nämnden ska upprätta förslag till renhållningsordning och avfallsplan efter samråd med berörda nämnder och styrelser. Nämnden ska upprätta förslag till taxor för hämtning, transporter och behandling av avfallet samt samordna stadens agerande beträffande sådant avfall som omfattas av producentansvaret. Vidare ska nämnden svara för övergripande information och rådgivning i avfallsfrågor samt följa och stimulera utvecklingen av miljöanpassade och kostnadseffektiva åtgärder inom avfallsområdet.

Huvudsakliga styrdokument

- Renhållningsordning för Stockholms kommun med föreskrifter och avfallsplan 2002-2005 (KF 2003-11-17, ny under utarbetande)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-340,6	-350,2	-382,6	-399,6
Drift och underhåll	-334,2	-340,9	-369,4	-384,4
Avskrivningar	-4,8	-6,9	-9,4	-11,4
Internräntor	-1,6	-2,4	-3,8	-3,8
Intäkter	340,6	340,6	340,6	387,1
Netto	0,0	-9,6	-42,0	-12,5
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-25,0	-32,6	-5,7	-6,6
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-25,0	-32,6	-5,7	-6,6

Nämnden har upparbetat ett överskott t.o.m. år 2004 om 64,1 mnkr som fondersats.

Nämndens intäkter för 2006 är oförändrade jämfört med budget 2005. Ökningen av nämndens kostnader under detta år finansieras helt genom att tidigare års överskott tas i anspråk. Under 2007 finansieras kostnadsökningarna i första hand av tidigare års överskott. Beroende på omfattningen av kommande kostnadsökningar kan en höjning av renhållningstaxan bli aktuell 2007 och därefter.

Kostnadsökningen under 2006 beror framför allt på drift av ny återvinningscentral och på ingånget avtal med AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad som ger successivt höjda behandlingsavgifter för förbränning av hushållsavfall m.m. under hela planperioden. Fr.o.m. år 2007 börjar kostnaderna att öka för den biologiska behandlingen av matavfallet, samtidigt som mängden avfall som förs till förbränning därmed minskar.

Ytterligare taxehöjning under planperioden kan komma att bli aktuell på grund av eventuellt beslut om införande av bl.a. förbränningsskatt. Investeringsutgifterna för 2006 avser främst en återvinningscentral och investeringar i insamlingssystem för avfall.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka arbetet med att integrera avfallshanteringen vid nybyggnation och i det befintliga bostadsbeståndet.
- Bidra till att genererat avfall per invånare minskar.
- Mängden avfall som nyttiggörs ska öka.

Minskade avfallsmängder

EU:s avfallshierarki ska styra nämndens arbete. Första steget i avfallshierarkin är att minimera uppkomsten av avfall. Renhållningsnämnden måste i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden, konsumentnämnden och andra nämnder utveckla strategier för att minska avfallsmängderna, som idag ökar.

Infrastruktur för avfallshantering

Återvinningscentralerna utgör en viktig del i infrastrukturen avseende avfallshantering. En ny återvinningscentral öppnar hösten 2005. Renhållningsnämnden har tillsammans med mark-, stadsbyggnads- och trafikinämnden tagit fram förslag på lokaliseringar för flera nya återvinningscentraler som kan tas i drift 2006 och 2007. Detta arbete ska fortsätta och minst en återvinningscentral ska tas i drift 2006 och därefter sker ytterligare utbyggnad till minst 6-8 återvinningscentraler. Den planerade upprustningen av befintliga centraler fortgår och verksamheten med återvinningsbåt utvecklas. För att minska avfallsmängderna och öka återanvändning bör nya sätt att främja återbruk prövas.

Regeringens nationella mål om att samla in 35 % organiskt avfall till år 2010 kräver att ett system för insamling och att nya anläggningar för behandling av organiskt avfall byggs upp. Renhållningsnämnden ska ta fram en plan för hur det nationella målet ska uppfyllas. Huvudinriktningen att producera biogas kvarstår. Renhållningsnämnden har erhållit medel ur Miljömiljarden för att utreda vilka alternativ som finns för ytterligare produktion av biogas och vilka investeringar som krävs. Det finns en marknad för förädlade produkter från organiskt avfall. Om marknadsmässighet tillämpas vid uppbyggnaden av produktionskapacitet minimeras fördyringar för taxekollektivet. Ett regionalt samarbete är av stor vikt. Kompostering är ett fortsatt möjligt alternativ för en del av det renaste organiska avfallet.

Inriktningen att utveckla den fastighetsnära källsorteringen kvarstår. Denna infrastruktur måste vara en del av försörjningen vid bostadsbyggande och även i det befintliga bostadsbeståndet. Innan systemet med fastighetsnära källsortering fungerar tillfredsställande finns återvinningsstationer som komplement. Antalet återvinningsstationer kan behöva öka och behållarna bli större. Staden har sagt upp markupplåtelseavtalet för återvinningsstationer. Det nya avtalet ska börja gälla senast 1 januari 2007. En förutsättning för att få markupplåtelse för återvinningsstationer ska vara att det finns åtaganden om utbyggnad av den fastighetsnära insamlingen för hushåll och en utveckling av ett fungerande system för insamling av verksamheternas förpackningar och returpapper. Det måste också finnas långtgående garantier för hur återvinningsstationerna sköts. För att nå en god servicenivå för medborgarna krävs samarbete mellan renhållnings-, stadsbyggnads-, mark- och stadsdelsnämnderna. Insatser ska göras för att få fastighetsägare att införa fastighetsnära källsortering,

Planer finns på att föra över tillsynen över producentansvaret från miljö- och hälsoskyddsnämnden till renhållningsnämnden. Renhållningsnämndens verksamhet påverkas om detta fullföljs.

Insamling av farligt avfall är prioriterat. För att underlätta för medborgare att lämna ifrån sig sitt farliga avfall krävs en utbyggnad av fasta miljöstationer samt en utveckling av mobil insamling av farligt avfall. Elektriskt och elektroniskt avfall faller sedan augusti 2005 under producentansvaret, men nämnden ska fortsätta verka för fler insamlingsplatser.

Många mindre verksamheter har brister i avfallshanteringen. Ofta saknas kunskap. Verksamheter kan genom renhållningsnämnden få stöd i att hitta bra lösningar för hur de ska ta hand om olika typer av avfall.

Renhållningsnämnden ska

- tillsammans med mark-, stadsbyggnads- och trafiknämnden genomföra nyetableringen av återvinningscentraler
- säkerställa att regeringens nationella mål om att samla in 35 % organiskt avfall till år 2010 uppnås för staden
- upphandla och teckna avtal för att säkerställa det kortsiktiga omhändertagandet av biologiskt avfall till dagens nivåer och i syfte att nå målet om att 35 % av allt matavfall ska behandlas biologiskt till år 2010
- delta i arbetet och bidra med sin kompetens i den utredning som syftar till att säkerställa Stockholms stads behov av att behandla avfall genom egen anläggning
- bidra till att öka produktionen av biogas
- öka mängden insamlat farligt avfall
- bidra till att verksamheter hittar bra lösningar för sin avfallshantering.

Taxan

Den totala taxeramen är oförändrad för 2006. Renhållningstaxans styrande effekt ska stimulera till minskade avfallsmängder, ökad källsortering och därmed minskad miljöbelastning. Inriktningen mot tvåveckorshämtning fortgår.

Renhållningsnämnden ska

- använda renhållningstaxan för att stimulera till minskade avfallsmängder, ökad källsortering och därmed minskad miljöbelastning.

Kommunikation

Kommunerna har fått ett utökat informationsansvar för avfallshanteringen i sin helhet. Kommunikation och dialog med medborgarna är avgörande. Det är viktigt att stadens information till medborgarna sker på ett enhetligt sätt och att den är lättillgänglig. Nämnden ska utveckla det informationsarbete som rör producentansvarsavfallet och vidareutveckla informationen till medborgare och verksamheter, särskilt småföretagare, om var och när de olika avfallsfraktionerna kan lämnas.

Renhållningsnämnden ska

- öka medborgarnas kunskap om hur avfallet ska hanteras på ett miljömässigt riktigt sätt.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunfullmäktige har i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 (utl. 2005:106) framhållit ett antal frågor som särskilt ska beaktas i samband med stadens arbete med budget för 2006.

Kommunstyrelsen har uppdraget att under 2005 göra en översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseinämnden och stadsbyggnadsnämnden. Resultatet av dessa översyner ska inarbetas i budgeten under planperioden. Ambitionen är att effektivisera förvaltningsorganisationen och frigöra resurser för att säkerställa utrymme för prioriterade områden. Vidare ska Stockholms Stadshus AB ansvara för att driva på och följa arbetet med rationaliseringar. De bolag som omfattas i ett första skede är bostadsbolagen och Stockholm Vatten AB.

Ett arbete har inletts för att genomföra de översyner som efterlyses. De resultat som kan förväntas av dessa översyner kommer att inarbetas i budgeten under planperioden. Förväntade resultat för år 2006 har inarbetats och redovisas under respektive berörd nämnd.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

15. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Renhållningsnämnden** godkänns.

Socialtjänstnämnden

Nämndens uppgifter

Inom socialtjänstnämndens ansvarsområde finns verksamheter som har öppet när staden i övrigt har stängt, bl.a. socialjour, äldre- och handikappjour, skyddade boenden för våldsutsatta kvinnor och uppsökande arbete. Nämnden säljer också tjänster till stadsdelsnämnder och andra kommuner, bl.a. institutionsvård för barn, ungdomar och vuxna missbrukare. Vidare ansvarar nämnden för ett antal specialistfunktioner såsom familjerådgivning, rådgivning för alkohol- och narkotikamissbrukare samt tillståndsgivning och tillsyn över stadens restauranger enligt alkohollagen. Nämnden samverkar också med ca 100 frivilligorganisationer och ansvarar för bidragsgivningen till dessa. Därutöver utarbetar nämnden riktlinjer för socialtjänsten i Stockholms stad samt har ett samordnande och övergripande ansvar för stadens drog- och brottsförebyggande arbete samt för planering av bostäder med särskild service för funktionshindrade.

Huvudsakliga styrdokument

- BUS-policyn, Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget (KS 2003-12-17)
- Stadens insatser för psykiskt funktionshindrade (KF 1998-06-08, KS 2003-04-09)
- Gemensamt policydokument för Stockholms läns kommuners och Stockholms läns landstings missbrukar- och specialiserade beroendevård (KS 1998-09-07)
- Gemensamma rekommendationer för Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende ungdomsmottagningar (KS 2002-04-10)
- Handlingsprogram för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid (KF 1999-09-06. Revidering pågår)
- Socialt program för att minska prostitutionen (KF 2001-09-17. Revidering pågår)
- Stockholms Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program (STAN) (KF 2004-12-14)
- Överenskommelse mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting om samverkan kring personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik (KF 2005-05-23)
- Stockholms stads brottsförebyggande program (beslut väntas i kommunfullmäktige hösten 2005)
- Reviderade riktlinjer för serveringstillstånd (KF 2005-06-07)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 126,4	-1 058,1	-1 058,1	-1 058,1
Intäkter	396,8	396,8	396,8	396,8
Netto	-729,6	-661,3	-661,3	-661,3

Fr.o.m. 2002 har nämnden bl.a. tillförts 40,6 mnkr för arbetet med hemlösa och 66,0 mnkr för andra satsningar som skyddade boenden och akutplaceringar av barn. I budget 2006 tillförs 4,4 mnkr p.g.a. ökade kostnader för boendet för hemlösa i Råcksta, 1,0 mnkr för permanentning av projektet Puman samt 17,0 mnkr för satsningar på hemlösa, föreningsstöd och Barncentrum. Kostnadsminskningar med 1,2 mnkr avseende energi och 1,5 mnkr för i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten.

Ett nytt ramavtal för omsorgsfastigheter som staden hyr av Micasa Fastigheter i Stockholm AB ska tas fram att gälla fr.o.m. 2006. Förslaget medför höjda hyreskostnader för socialtjänstnämnden varav merparten gäller vård och boende inom HVB-vuxna, som är en intäktsfinansierad verksamhet.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten 2006-2008

- Fler utsatta kvinnor och barn ska nås av stadens insatser.
- Antalet alternativa boendeformer för olika grupper av hemlösa ska öka.
- Fler missbrukare ska förmås upphöra med sitt missbruk.

Metodutveckling inom socialtjänsten är ett prioriterat område. Det är angeläget att stärka den enskildes delaktighet och möjligheter att påverka beslut. Inom ramen för kompetensfonden pågår en rad utvecklingsprojekt med anknytning till socialtjänsten.

Särskilda satsningar för kvinnor

Våld mot kvinnor är ett uttryck för den manliga maktstrukturens förtryck av kvinnor. Misshandlade kvinnors behov måste uppmärksammas. Kriscentrum för kvinnor är ett boende för kvinnor som utsatts för misshandel. Dygnsavgiften på Kriscentrum har sänkts under mandatperioden. För att stärka skyddet för missbrukande misshandlade kvinnor ska akuta boendeplatser för dessa tas fram.

Ett växande problem är situationen för unga kvinnor i patriarkala familjer. I staden finns idag ett subventionerat boende för flickor i åldrarna 13-20 år som på grund av våld eller hot om våld från nära anhörig är i behov av skyddat boende. Dessutom startade staden under 2004 ett stöd- och rådgivningscenter för flickor/unga kvinnor med utländsk härkomst.

Stadens deltagande i Operation Kvinnofrid fortsätter. Stadens representanter ska arbeta för en myndighetssamverkan angående våldtagna kvinnor inom ramen för Operation Kvinnofrid.

Handlingsprogrammet för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid är under revidering och beräknas bli antaget under 2006.

Prostitution

Nämnden har sedan tidigare i uppdrag av kommunfullmäktige att revidera och uppdatera det sociala programmet för att minska prostitutionen med bl.a. avsnitt om trafficking och prostitution via Internet. Prostitutionsenheten har ett pågående projekt i samverkan med polisen kring prostitution via Internet i syfte att stärka enhetens arbete med nätprostitution.

Syftet med stadens arbete mot prostitution är att minska andelen brott mot sexköpslagen, förebygga att kvinnor och män hamnar i prostitution och underlätta för dem som säljer sexuella tjänster att lämna sexhandeln.

Sedan 2005 följer staden en samverkansplan för stöd till personer utsatta för människohandel. Stadens och socialtjänstens roll är att finna ett lämpligt boende och annat ekonomiskt och socialt stöd för personer som blivit offer för människohandel. Under 2006 ska socialtjänstnämnden fortsätta arbetet med att utveckla samverkansformer med andra myndigheter och städer, både inom Sverige och utom.

Barn i behov av stöd

I våldsutsatta familjer är barn särskilt utsatta. När en kvinna utsätts för våld i familjen drabbas barnen direkt eller indirekt. Barn i familjer där föräldrar missbrukar eller är psykiskt funktionshindrade kan också vara utsatta och behöva socialtjänstens stöd. Barnens behov måste tillgodoses och insatserna göras utifrån ett barnperspektiv.

Socialtjänstnämnden driver flera akut- och utredningshem, som sedan 2004 är anslagsfinansierade vad gäller inledande akut placering. Trots att två av dessa hem lagts ned 2005 är utbudet av platser större än efterfrågan. I arbetet med att anpassa resurserna så att de motsvarar stadsdelsnämndernas behov måste även behovet av en beredskapsorganisation beaktas. Fortsatta och fördjupade studier måste göras av såväl de öppna som slutna vårdformerna för att säkerställa att utsatta barn och ungdomar får de insatser som de är i behov.

Hösten 2005 startade Stockholms första Barncentrum där våldsutsatta barn kan möta alla involverade myndigheter på plats. Under 2006 ska Barncentrum utvecklas ytterligare så att alla våldsutsatta barn i Stockholms stad ska kunna tas emot. Barncentrum ska bestå av två delar – samordnade utredningar och kunskapsutveckling. Socialtjänstnämnden tillförs extra medel för denna satsning.

Socialtjänstnämnden ska

- fortsätta utvecklingsarbetet inom HVB barn och ungdom

- erbjuda stadsdelsnämnderna utbildning kring metoder att upptäcka och möta barn i våldsutsatta familjer, barn till missbrukare och barn till psykiskt funktionshindrade
- utveckla arbetsmetoderna för att på bästa sätt kunna möta våld inom familjen
- utveckla verksamheten med myndighetssamverkan inom ramen för Barncentrum
- föreslå ändrad norm för ekonomiskt bistånd i samband med barnbidragshöjningen.

Hemlöshet

Sedan valet 2002 har 168 boendeplatser för hemlösa tillkommit. Det finns idag totalt 2 149 platser som drivs av socialtjänstnämnden i egen regi, av Stiftelsen Hotellhem eller med ekonomiskt stöd av socialtjänstnämnden. Under hösten 2005 och våren 2006 planeras ytterligare 187 platser tillkomma. Inriktningen är att ytterligare platser ska tillkomma även under senare delen av 2006.

Arbetet med att motverka hemlösheten ska även fortsättningsvis inriktas på att ersätta tillfälliga och akuta lösningar med långsiktiga och permanenta, främst vad gäller boenden. Stadens garanti om en härbärgesplats har utvecklats mot en flexibel och fäلتförlagd biståndsbedömning, i syfte att förhindra att härbärgesboende permanentas. Natthärbärgen och dagverksamheter är akuta verksamheter som ska leda vidare till andra och långsiktiga insatser. Den uppsökande verksamheten är en viktig länk i detta arbete.

I arbetet med att möta de hemlösa är det viktigt att ingen stängs ute från den vård och omsorg som personen är i behov av. Arbetsstrategierna måste vara mångfacetterade. Hemlösheten kan inte mötas enbart med boende. Meningsfull sysselsättning är en förutsättning för en väg tillbaka. Frivilligorganisationerna är ett viktigt komplement i arbetet mot hemlöshet. Det goda samarbete som idag finns med organisationerna ska fortsätta.

Hemlösa kvinnor är ofta dubbelt utsatta, bl.a. utsätts de för misshandel och övergrepp i en större omfattning än andra. En del hemlösa kvinnor behöver ett stödboende utan män och manlig personal innan de är redo för ett blandat boende. Ett stödboende enbart för kvinnor bör därför inrättas.

Arbetet med att stödja stadsdelsnämndernas arbete att motverka vräkningar bland annat genom seminarier och erfarenhetsutbyte med olika aktörer ska fortsätta.

Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) är en av stadens viktiga aktörer för att ta fram långsiktiga boenden. Omstruktureringen mot fler omvårdnadsboenden ska fortsätta liksom arbetet med att ta fram ytterligare boendeplatser.

I samband med bokslut 2003 har sammanlagt 100,0 mnkr avsatts för utbyggnad av insatser för hemlösa. Medel finns också reserverat i Central medelsreserv för boenden och dagverksamheten för hemlösa.

Socialtjänstnämnden ska

- ta fram boenden med olika former av boendestöd, även med möjligheten för de hemlösa att själva delta i byggandet genom självbyggeriprojekt
- utöka lågtröskelverksamheter och öppna dagverksamheter, gärna i samverkan med andra nämnder och/eller frivilligorganisationer
- fortsätta utveckla samarbetet med landstinget, frivilligorganisationerna och andra aktörer
- utreda förutsättningar för att införa personliga ombud för hemlösa.

Åtgärder mot missbruk

Det förändrade alkoholpolitiska läget i omvärlden har lett till att de traditionella alkoholpolitiska verktygen försvagats och staden behöver därför fortsätta att utveckla sina arbetssätt. Stadens alkohol-, narkotika- och tobaksprogram (STAN-programmet) ger en grundstruktur för det förebyggande arbetet, tidiga insatser samt för vård och behandling. En gemensam strategi har tagits fram för missbrukarvårdens utveckling och under 2006 ska en åtgärdsplan tas fram för det återstående arbetet. Effekterna av skärpta regler för serveringstillstånd och begränsning av rätten att dricka alkohol i offentliga miljöer som genomfördes 2005 behöver följas. Utbildning av tillståndshavare av serveringstillstånd är en annan viktig insats för att begränsa tillgängligheten till alkohol och droger.

Drogvaneundersökningen i Stockholms skolor 2004 visar på ett trendbrott i konsumtionen av alkohol, narkotika och tobak. Staden har med stöd av statliga medel utvecklat flera framgångsrika arbetssätt, bl.a. MST-team som övergår i ordinarie verksamhet i sju stadsdelsnämnder. Stockholm, Göteborg och Malmö fortsätter med Trestadssatsningen för att minska narkotikamissbruket och stärka det förebyggande arbetet. Socialtjänstnämnden ska fortsätta att utveckla Precens stöd och samordning av stadens drog- och brottsförebyggande arbete.

Tidiga insatser för unga vuxna med hög alkoholkonsumtion eller sporadiskt användande av narkotika är betydelsefulla för att bryta begynnande missbruk. Socialtjänstnämnden tillförs 1,0 mnkr för att permanenta Puman-projektet som vänder sig till unga vuxna 18-28 år i riskzonen.

Vård och behandling för personer med missbruk är prioriterat och ska inriktas på långsiktigt hållbara vårdkedjor i samverkan med andra vårdgivare, exempelvis landsting, frivilligorganisationer och statliga vårdgivare. Erfarenheterna från samarbetet mellan staden, polisen och landstinget för att stänga de öppna drogarenorna ska tas tillvara för att säkra fortsatt samplanering av vårdkedjan. Statens budget för 2006-2007 innehåller ökade resurser för kommunernas arbete mot missbruk. "Ett kontrakt för livet" innebär att statens missbrukarvård blir billigare för kommunerna och att kommunerna stimuleras att stärka vårdkedjan. Medel om 8,0 mnkr reserveras i Central medelsreserv för kommunala motprestationer för statliga satsningar inom missbrukarvården.

Socialtjänstnämnden ska

- stimulera tidiga insatser riktade till främst unga vuxna i riskzon

- förbättra samverkan mellan staden och andra vårdgivare för att stärka vårdkedjan för vård och behandling av missbrukare
- utveckla hållbara metoder för vård och rehabilitering av missbrukare i samarbete med stadsdelsnämnderna.

Brottsförebyggande arbete

Utveckling av brottsförebyggande arbete är en prioriterad uppgift för att målet om ett tryggt och säkert Stockholm ska kunna nås. I det förslag till brottsförebyggande program som beräknas antas hösten 2005 anges att stadens övergripande mål med det brottsförebyggande arbetet är att minska sannolikheten för brott och reducera skadeverkningar (inklusive rädsla) av brott i Stockholms stad. I det brottsförebyggande arbetet ska insatser för att stödja och hjälpa barn, ungdomar och brottsoffer prioriteras. Arbetet ska koordineras med det drogförebyggande arbetet och andra relaterade arbetsområden.

Socialtjänstnämnden ska

- stödja stadsdelsnämndernas brottsförebyggande arbete.

Insatser för personer med psykiska funktionshinder

Staden har det huvudsakliga ansvaret för att ordna boende och sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder. Ett nära samarbete med främst landstinget och rättspsykiatri är nödvändigt för att tydliggöra ansvarsförhållanden. Överenskommelsen mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting för personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik ska följas upp och samarbetet mellan staden och landstinget vidareutvecklas i samverkan med brukarorganisationerna.

Avtal har träffats mellan stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden samt Stockholms läns landsting om långsiktigt hållbara insatser, inom ramen för riksdagens satsning på psykiatri och socialtjänsten.

Genomförandegruppen för utbyggnad av bostäder med särskild service för personer med funktionshinder arbetar med planering för fler boenden och nya boendeformer. Idag finns en brist på boenden för personer med psykiska funktionshinder, men i takt med stadens ökade ambition i bostadsbyggandet ökar antalet nya gruppboendestäder. Ytterligare 49 fullvärdiga lägenheter byggs för personer med psykiska funktionshinder under 2006. Kommunstyrelsen har i uppdrag att se över genomförandegruppernas ansvar och organisation samt behovet av regionala planeringsgrupper inom staden för att öka det stadsövergripande perspektivet vid planering och utbyggnad.

Personer med psykiska funktionshinder behöver en meningsfull och daglig sysselsättning. Socialtjänstnämnden ska verka för en förmedling av arbets- och sysselsättningstjänster. Arbetet med att samla information från olika verksamheter på en gemensam hemsida fortsätter.

Projektet Socialpsykiatriskt kunskapscentrum finansieras till och med september 2006 genom kompetensfonden och ska lägga grunden för ett kunskapscent-

rum om sociala insatser för personer med psykiska funktionshinder i Stockholm.

Stadens verksamhet med personliga ombud för personer med psykiska funktionshinder har inneburit ökade möjligheter till stöd.

I samband med psykiatrireformen 1997 gjordes en inventering tillsammans med landstinget av antal personer med psykiska funktionshinder. Socialtjänstnämnden har under 2005 fått i uppdrag att göra en ny inventering med fokus på behovet av insatser, i samverkan med stadsdelsnämnderna och brukarorganisationerna. De lokala handikappråden är viktiga intressenter i detta arbete.

Socialtjänstnämnden ska

- stärka samarbetet mellan staden och landstinget för personer med psykiska funktionshinder
- ansvara för utvecklandet av fler boendeformer för personer med psykiska funktionshinder inklusive dubbeldiagnoser
- stödja utvecklingen av stadsdelsnämndernas arbete med att skapa meningsfull sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder
- verka för en förmedling av olika arbets- och sysselsättningstjänster för personer med psykiska funktionshinder.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Stadsledningskontoret har uppdraget att under 2005, i samverkan med socialtjänstnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna, göra en översyn av stadens samlade föreningsstöd samt se över möjligheterna att underlätta för föreningslivet vad gäller lokaler och liknande infrastruktur.

Planering pågår i syfte att genomföra en översyn enligt uppdrag.

Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnder och socialtjänstnämnden se över resursfördelningssystemet inom individ- och familjeomsorgen, i huvudsak vad avser vuxna missbrukare. Bättre förutsättningar ska ges att stärka vårdkedjan från uppsökande verksamhet, vård och behandling till stöd i boendet, sysselsättning och meningsfull fritid.

En översyn pågår och beräknas vara genomförd så att resultatet kan beaktas inför budget 2007

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

16. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Socialtjänstnämnden** godkänns.

Stadsbyggnadsnämnden: Stadsbyggnadskontoret och utrednings- och statistikkontoret

Nämndens uppgifter för stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för fysisk planering i staden. Här ingår huvudansvar för övergripande planering avseende bl.a. bostadsförsörjning, arbetsplatser, miljö och trafik. Nämnden har myndighetsansvar för planprocess, bygglov och bygganmälan. Nämnden handhar stadens grundläggande fristående mättnings- och kartläggningsverksamhet samt inrättande och upphävande av naturreservat, kulturresevat och djur- och växtskyddsområde enligt miljöbalken. Nämnden har vidare till uppgift att besluta om bidrag till bostadsanpassning för personer med funktionshinder.

Huvudsakliga styrdokument

- Översiktsplan 1999 och byggnadsordning (KF 1999-10-04)
- Genomförandeplan för byggande av 20 000 nya lägenheter under perioden 2003-2006. Bostadsförsörjningsprogram (KF 2005-03-21)
- Program för miljöanpassat byggande i Stockholm (KF 2005-10-10)
- Stockholms miljöprogram och kommunikationsstrategi (KF 2003-02-17, KS 2004-06-16)
- Energiplan för Stockholm (under utarbetande)
- Parkprogram för Stockholm (under utarbetande)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-271,0	-292,5	-290,6	-290,6
Intäkter	58,7	78,6	79,8	81,0
Netto	-212,3	-213,9	-210,8	-209,6

Nettobudgeten ökar med 1,6 mnkr. Kostnaderna ökar med 21,5 mnkr, varav 5,0 mnkr avser ökade kostnader för planhandläggare och 0,5 mnkr för handläggning av bostadsanpassningsbidraget. Kostnaderna minskar med 3,9 mnkr. Kostnadsminskningar med 0,3 mnkr avseende energi och 0,8 mnkr för i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten. Därutöver ökar kostnader och intäkter med 19,9 mnkr för volymförändringar i huvudsak för planverksamhet. Bostadsanpassningsbidraget kommer 2006 att uppgå till 94,1 mnkr, varav 5,0 mnkr finansieras av tidigare avsatta medel i bokslutet för det s.k. köprojektet, vilka ska sökas i särskild ordning i samband med nämndens upprättande av verksamhetsplan för år 2006. Intäktsfinansieringsgraden för stadsmätning, plan- och bygglovsverksamheten har ökat mellan 2003 och 2004, i synnerhet för bygglov som nu börjar uppnå samma nivå som i början på 2000-talet. För

att kunna möta ökade kostnader i framtiden krävs att intäktsfinansieringsgraden fortsätter att öka.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Uppfylla kommunfullmäktiges mål om 20 000 påbörjade lägenheter under mandatperioden 2003-2006.
- Tillgodose behovet att skydda såväl ekologiska som rekreationsmässiga värden genom att flera naturreservat bildas.

20 000 nya bostäder och framtida bostadsförsörjning

Nämnden ska fullfölja arbetet med att uppnå målet om 20 000 påbörjade lägenheter år 2003-2006 enligt den fastställda genomförandeplanen och inom givna tidsramar. Från 2003 har stadsbyggnadsnämnden antagit detaljplaner för över 14 000 nya lägenheter. Beredskapen för produktion av detaljplaner för bostäder ska vara fortsatt hög för att även klara den framtida efterfrågan. Det är också angeläget att planera för fler student- och ungdomsbostäder samt för nya förskolor och andra kommunala verksamhetslokaler. Nämnden ska eftersträva en jämn fördelning mellan hyres- och bostadsrätt och uppmuntra områden med blandade upplåtelseformer för att motverka segregation.

I strävan att pressa produktionskostnaderna och hyresnivåerna i nyproduktion kan flera åtgärder vidtas. Ett exempel är att i större omfattning använda industrialiserat byggande, prefabricerade materiel som metod samt tillåta olika former av typhus. Nämnden ska i likhet med övriga berörda nämnder och bolag arbeta aktivt med att sänka produktionskostnaderna.

Då grönytor och parkmark har ett stort rekreativvärde för stadens medborgare ska det tydligt framgå i planeringen att byggande i första hand ska ske på redan exploaterad mark. Vid planering av nya bostadsområden måste hänsyn också tas till barns behov av lämplig mark för lek och idrott. Stadsbyggnadsnämnden ska samverka med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna för att i stadsplaneringen skapa förutsättningar för lek, motion, idrott och rekreation i alla stadsdelar.

Nämnden ska fortsätta planeringen för stadens framtida bostadsförsörjning och ha huvudansvaret för att ta fram ett förslag till bostadsförsörjningsprogram för 2007-2011 i samråd med marknämnden och kommunstyrelsen.

Ett långsiktigt hållbart Stockholm

För att skapa ett långsiktigt uthålligt samhälle är det viktigt att bygga och planera för minskat bilberoende. Det gäller bl.a. att planera ny bebyggelse i nära anslutning till kollektivtrafikleder, vilket i sin tur möjliggör bevarandet av Stockholms grönkilar. Staden ska motverka en utglesning av regionen och verka för en stjärnformad bebyggelsestruktur som medger en god kollektivtrafikförsörjning.

En god tillgång till grönområden är en förutsättning för en god boendemiljö. Under mandatperioden genomförs flera naturreservatsbildningar. Kommun-

fullmäktige har fattat beslut om Grimsta och Flatens naturreservat och kommer inom kort att behandla inrättande av Nackareservatet i Stockholm och Igelbäckens kulturresevat. Stadsbyggnadskontoret ska under 2006 slutföra arbetet med reservatsbildningen för Årstaskogen och Sätmaskogen samt den fördjupade översiktsplanen för Nationalstadsparken. Reservatsbildningen för Rågsveds friområde/Fagersjöskogen inklusive Högdalstopparna fortsätter och reservatsbildningen i Kyrkhamn påbörjas under 2006. Naturreservaten är viktiga även ur ett friluftsperspektiv. I beslutsunderlagen ska även framgå om ansvarsfördelning, framtida skötsel och investeringskostnader.

Ytterstadens attraktionskraft ska ökas genom komplettering av infrastruktur, tillskott av arbetsplatser, utbildningslokaler, hotell och bostäder samt genom att skapa goda förutsättningar för butiker och annan service i närområdet. Arbetet med Vision för Söderort ska fortsätta. För att inte generera mer biltrafik och försvåra för den centrumnära servicen ska nya butiker lokaliseras till bra kollektivtrafiklägen och befintliga centrum. Stadsbyggandet ska också skapa rum för social gemenskap i både ytter- och innerstaden och medverka till att öka tryggheten och minska segregationen i samband med större om- och nybyggnationer.

Det finns ett antal angelägna projekt där stadsbyggnadsnämnden spelar en viktig roll såsom exempelvis nydaningen av Slussen, renoveringen av Sergels Torg, förslagen om en stor evenemangsarena, ny kongressanläggning i centrala Stockholm och ett nytt stadsbibliotek. Till detta kommer ett antal infrastruktur-satsningar där stadsbyggnadsnämnden har en viktig roll att samordna och utveckla framtidens Stockholm. Stadsbyggnadsnämnden ska arbeta med planläggning av en ny begravningsplats i norra Stockholm.

Staden har ett antal stadsutvecklingsområden såsom Hammarby Sjöstad, Kista, Husarviken-Värtan, Nordvästra Kungsholmen, Liljeholmen, Norra Station och Ulvsunda-Bromma som fortsätter vara högaktuella för byggnation och där kontoret ska fortsätta planeringen. Den fortsatta planeringen ska inriktas på en tät stad med stor mångfald som tilltalar stadens alla målgrupper. Erfarenheterna med miljöarbetet i Hammarby Sjöstad ska tas tillvara och tillämpas i andra projekt. Stadsbyggnadskontoret ska fortsätta arbetet med att hitta nya utvecklingsområden.

För närvarande arbetar stadsbyggnadskontoret med att ta fram en energiplan för staden. Beslut väntas i kommunfullmäktige under 2006. Det är av strategisk betydelse att staden tar ett helhetsgrepp över energifrågorna. Möjligheten att utöva ett aktivt ägandeskap i AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm stad är avgörande för att åstadkomma rådighet över energiplaneringen i nybyggnadsområden, införandet av nya energislag, utvecklingen mot förnyelsebara bränslen samt utvecklingen på avfallsområdet. Stockholm måste ta ställning till vilka satsningar staden ska göra de kommande åren för att främja införandet av förnybara energikällor och ny energiteknik. Fortsatt utbyggnad av det storskaliga fjärrvärmenätet måste vägas mot andra alternativ och energiplanen ska innehålla mål för egen energiframställning t.ex. genom solceller, värmepumpar, biogas, småskalig fjärrvärme etc.

Enligt målen för miljöprogrammet ska andelen förnyelsebart bränsle inom fjärrvärmen öka från 70 till 80 %. Ett nytt biobränsleeldat kraftvärmeverk inom befintlig nätstruktur leder till att målen uppnås. Det bör studeras och vägas mot andra behov inom staden i enlighet med energiplanen.

Stadsbyggnadsnämnden och marknämnden ges i uppdrag att i samverkan med Fortum Värme studera en lösning för ökad biobränslebaserad fjärrvärmeproduktion.

Stadsbyggnadsnämnden ska

- i samarbete med marknämnden och kyrkogårdsnämnden fortsätta planeringen för och säkerställande av en ny begravningsplats i norra Stockholm
- vara delaktig i den fortsatta utredningen om en ny arena.

Arbetet med kommande översiktsplan

Stadsbyggnadsnämnden ska med utgångspunkt från pågående aktualitetsprövning och diskussionsunderlaget "Vision Stockholm 2030" fortsätta arbetet med stadens översiktsplan. Det är angeläget att nämnden söker en bred debatt inom detta arbete. Nämnden ska också aktivt medverka i kommunstyrelsens arbete med att ta fram en samlad vision för Stockholms stad.

Bostadsanpassning och tillgänglighet

Stockholms ambition att bli världens mest tillgängliga huvudstad ska av stadsbyggnadsnämnden mötas genom dess ansvar för den fysiska miljöns utformning i samband med bygglov och detaljplanehantering.

Bostadsanpassningsbidrag ges till personer med funktionshinder för att de ska kunna anpassa sin bostad med hänsyn till sina funktionshinder. Behovet av biståndsinsatser från stadsdelsnämnderna kan minska genom att människor kan bo kvar hemma. Under 2005 har kötiden minskats drastiskt till runt en månad för mer komplicerade ärenden med kompletta ansökningar. Enkla ärenden med kompletta ansökningar fördelas ofta ut på respektive handläggare dagen efter att ansökan inkom till stadsbyggnadskontoret.

Planprocessen

Staden ska arbeta för att göra planprocessen enklare utan att minska medborgarnas insyn. Ambitionen är att på sikt sträva efter att tiden från start till färdig detaljplan ska minska, bl.a. genom att se över remissförfarandet inom och utanför staden. Samtidigt ska möjligheter till insyn och lokal delaktighet stärkas i enlighet med kommunfullmäktiges beslut om SPO del 2. Utveckling av områdesplanering är en viktig del i detta arbete. Stadsbyggnadskontoret ska slutföra utvärderingen av den omvända planprocessen som tillämpades i Kärrtorpsprogrammet och pröva ytterligare områden för omvänd planprocess.

Planprocessen regleras av plan- och bygglagen, som för närvarande utreds. Ett slutbetänkande har presenterats. Det är viktigt att stadsbyggnadsnämnden medverkar i diskussionerna kring förslaget.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunfullmäktige har i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 (utl. 2005:106) framhållit ett antal frågor som särskilt ska beaktas i samband med stadens arbete med budget för 2006.

Kommunstyrelsen har uppdraget att under 2005 göra en översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseinämnden och stadsbyggnadsnämnden. Resultatet av dessa översyner ska inarbetas i budgeten under planperioden. Ambitionen är att effektivisera förvaltningsorganisationen och frigöra resurser för att säkerställa utrymme för prioriterade områden. Vidare ska Stockholms Stadshus AB ansvara för att driva på och följa arbetet med rationaliseringar. De bolag som omfattas i ett första skede är bostadsbolagen och Stockholm Vatten AB.

Ett arbete har inletts för att genomföra de översyner som efterlyses. De resultat som kan förväntas av dessa översyner kommer att inarbetas i budgeten under planperioden. Förväntade resultat för år 2006 har inarbetats och redovisas under respektive berörd nämnd.

Stadsbyggnadsnämnden: Utrednings- och statistikkontoret (USK)

Nämndens uppgifter för USK

Utrednings- och statistikkontoret ska tillgodose stadens behov av utredningsstöd, statistik och prognoser som underlag för stadens verksamhet, planering och uppföljning. Kontoret ska utifrån övriga nämnders behov genomföra undersökningar baserade på intervjuer och enkäter. Kontoret ska också tillhandahålla statistiska uppgifter av allmänt intresse.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0

Verksamheten är från och med 2004 helt intäktsfinansierad och definieras som en resultatenhet. Verksamheten har en årlig omsättning på ca 30,0 mnkr, varav 58 % av intäkterna är reglerade genom överenskommelser inom staden. Enligt årsprognosen i tertialrapport 1 år 2005 kommer 95 % av intäkterna att vara interna (från stadens förvaltningar och bolag) och 5 % externa.

Stadsbyggnadsnämnden USK ska

- tillgodose behovet av basstatistik i enlighet med överenskommelsen mellan

stadsledningskontoret och utrednings- och statistikkontoret som löper t.o.m. den 31 december 2007.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

17. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Stadsbyggnadsnämnden: stadsbyggnadskontoret och utrednings- och statistikkontoret (USK)** godkänns.

Stadsmuseinämnden

Nämndens uppgifter för stadsmuseet

Nämnden har till uppgift att bevara, levandegöra och förmedla stadens kulturhistoriska värden till stadens invånare, stadens besökare och till framtida generationer. Nämnden ska utgöra stadens kompetens i arkeologiska och bygghistoriska frågor. Nämnden är remissinstans i bygglovs- och detaljplaneärenden som kan påverka eller förändra kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Huvudsakliga styrdokument

- Byggnadsminnesförklaring – policy för Stockholms stads egna byggnader (KF 1992-11-09)
- Kartredovisning över kulturhistorisk klassificering av bebyggelsen i Stockholms innerstad (KF 1996-04-22)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-79,5	-85,7	-85,0	-85,0
Intäkter	14,2	14,2	14,2	14,2
Netto	-65,3	-71,5	-70,8	-70,8

Budgeten för 2006 ökar med 6,2 mnkr netto jämfört med 2005. Ökningen består främst av kostnader för remisshantering av planärenden samt satsningar på fri entré på stadsmuseet och medeltidsmuseet. Kostnadsminskningar med 0,3 mnkr avseende energi och 0,3 mnkr för i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Stadens museiverksamhet ska även nå grupper som i dag inte tar del av verksamheten.

Det är av vikt att bevara, levandegöra och förmedla stadens kulturhistoriska värden. De senaste årens ökande intresse för Stockholms historia måste stimuleras och utvidgas till de grupper som inte traditionellt besöker museer. Stadsmuseet ska med sin antikvariska erfarenhet vara delaktig på ett tidigt stadium i plan- och bygglovsprocessen. För att klara den ökade remisshandläggningen ska en förstärkning göras.

Fri entré

Reformen med fri entré på de statliga museerna är lyckad och innebär att nya grupper nås. Stadsmuseinämnden ska därför införa fri entré på Stockholms stadsmuseum och Stockholms medeltidsmuseum.

Byggnadsklassificering

Stockholm har länge saknat en utförlig inventering och kulturhistorisk klassificering av bebyggelsen i ytterstaden. Detta arbete har påbörjats under 2004 och ska fortsätta under tre års tid fram till 2007.

Stadsmuseinämnden ska

- fortsätta klassificering av bebyggelsen i ytterstaden
- vara en aktiv och delaktig resurs i det pågående bostadsbyggandet
- införa fri entré på Stockholms stadsmuseum och Stockholms medeltidsmuseum.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunfullmäktige har i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 (utl. 2005:106) framhållit ett antal frågor som särskilt ska beaktas i samband med stadens arbete med budget för 2006.

Kommunstyrelsen har uppdraget att under 2005 göra en översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseinämnden och stadsbyggnadsnämnden. Resultatet av dessa översyner ska inarbetas i budgeten under planperioden. Ambitionen är att effektivisera förvaltningsorganisationen och frigöra resurser för att säkerställa utrymme för prioriterade områden. Vidare ska Stockholms Stadshus AB ansvara för att driva på och följa arbetet med rationaliseringar. De bolag som omfattas i ett första skede är bostadsbolagen och Stockholm Vatten AB.

Ett arbete har inletts för att genomföra de översyner som efterlyses. De resultat som kan förväntas av dessa översyner kommer att inarbetas i budgeten under planperioden. Förväntade resultat för år 2006 har inarbetats och redovisas under respektive berörd nämnd.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

18. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Stadsmuseinämnden** godkänns.

Trafiknämnden

Nämnden inrättades den 1 maj 2005. Ansvar för verksamheten låg tidigare hos den numera nedlagda gatu- och fastighetsnämnden.

Nämndens uppgifter

Nämnden har ansvar för strategisk trafikplanering, för utveckling av trafiksäkerhet och för trafikövervakning. Nämnden har investeringsansvar för gator, vägar, torg och vissa parker och ska som huvudman för allmänna platser och som väghållare verka för samordning och utveckling av stadsdelsnämndernas tekniska verksamhet på detta område. Inom nämndens ansvarsområde ligger även skötseln av stadens samtliga träd på gatumark. Nämnden ansvarar också för vissa upplåtelser.

Huvudsakliga styrdokument

- Översiktplan 1999 och byggnadsordning (KF 1999-10-04)
- Stockholms stads trafiksäkerhetsprogram för åren 2005-2010 (2005-02-21)
- Stockholms parkprogram (under utarbetande)
- Stockholms miljöprogram och kommunikationsstrategi (KF 2003-02-17, KS 2004-06-16)

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	0,0	-1 035,8	-1 089,1	-1 149,4
Drift och underhåll	0,0	-712,0	-712,9	-720,8
Avskrivningar	0,0	-159,5	-198,2	-236,9
Internräntor	0,0	-164,3	-178,0	-191,7
Intäkter	0,0	666,0	666,0	666,0
Netto	0,0	-369,8	-423,1	-483,4
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-727,5	-767,4	-793,7
Inkomster	0,0	26,2	20,8	13,5
Netto	0,0	-701,3	-746,6	-780,2

Verksamhetens kostnader minskar jämfört med 2005, bl.a. minskade räntekostnader för Tranebergsbron med 11,7 mnkr och minskade kostnader för internräntor med 1,6 mnkr. Förändringen beror bl.a. på ändrat ansvarsförhållande mellan trafiknämnden och stadsdelsnämnderna. Därutöver ingår ökade drift- och underhållskostnader för nya områden med 8,6 mnkr och ökade avskrivningar med 27,8 mnkr. Budgeten minskas med 11,3 mnkr, vilket ska hanteras genom effektivisering av verksamheten. Kostnadsminskningar med 0,5 mnkr

avseende energi och 1,4 mnkr för i huvudsak konsultkostnader har inarbetats i budgeten.

Verksamhetens intäkter minskar med 9,6 mnkr 2006 jämfört med 2005. Förändringen beror på ändrat ansvarsförhållande mellan trafiknämnden och stadsdelsnämnderna.

Nettokostnaderna för 2006 minskar med 7,7 mnkr. Nettoresultaten för åren 2007-2008 försämrats gentemot nivån i budget 2005 (med 45,6 mnkr och 105,9 mnkr respektive år), främst orsakat av ökade kostnader för internräntor och avskrivningar beroende på den ökande investeringsvolymen.

I förslaget till budget för 2006 ges ekonomiska förutsättningar och medelstilldelning för utbyggd trafik- och infrastruktur. Jämfört med budget 2005 minskar verksamhetens nettoinvesteringsutgift för 2006 med 27,9 mnkr (4 %). Förändringen beror bl.a. på att investeringsansvaret för Slussen har överförs till marknämnden. Nettoinvesteringsutgifterna ökar för åren 2007 och 2008 med respektive 17,4 mnkr (2 %), och 51,0 mnkr (7 %).

Cirka 25 % av investeringarna 2006-2008 avser stora projekt (nord-sydaxeln, Klarastrandsleden m.fl.). Därutöver ingår bl.a. reinvesteringar och gatuupprustningar samt investeringar i cykelåtgärder, stadsmiljö, trafiksäkerhet och tillgänglighet. För kommuncentrala parker avsätts 8,1 mnkr 2006 bl.a. avseende Kungsträdgården. Huvudansvaret för Humlegården ska ligga på Östermalms stadsdelsnämnd.

Reinvesteringsmedel finns även för att förbättra och utveckla stadens gatubeläggningar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Skapa ett trafiksystem och en trafikmiljö som tar hänsyn till olika trafikantgruppers perspektiv och leder till en mer tillgänglig, säker och framkomlig stad.
- Öka antalet insatser som främjar övergång från bil till kollektiva färdmedel, cykel eller gångtrafik.
- Arbeta med åtgärdsprogrammet ”partiklar och kväveoxider” så att staden klarar miljö kvalitetsnormerna.

Trafik och infrastruktur

Under denna mandatperiod har Stockholm utvecklas till en region med god hållbar tillväxt och utveckling. Tydliga tecken finns på att näringslivet och företagandet växer igen och tilltron bland medborgarna i staden för Stockholm som bostads- och arbetsort ökar också. Givetvis har bostadsmålet om 20 000 bostäder haft inverkan på denna utveckling. Återigen är Stockholm den del av landet där tillväxten är som bäst. Målet med en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stadsutveckling blir ur detta perspektiv därför extra viktigt. Det ställer stora krav på en samlad trafikplanering, där varustransporter och kollektivtrafik prioriteras så att dessa fungerar effektivt. Goda och tillgängliga alternativ som underlättar övergångar från bil till kollektivtrafik kan leda till ett

minskat bilberoende. Vad gäller större investeringar i vägprojekt i Stockholm ligger Norra Länken, ombyggnaden av E18 och ökad kapacitet på Klarastrandsleden först i tiden. Vad gäller spårutbyggnader är Citybanan/Mälartunneln det enskilt största projektet. I infrastrukturplaneringen följs Stockholmsberedningens prioriteringsordning. Arbetet med utbyggnad av tunnelbanenätet, snabbspårvägen och utredning om möjlighet till kollektivtrafik på stadens vattenvägar fortsätter också. Ett stort projekt som är av betydelse för infrastrukturen och som kommer att prägla de närmaste årens arbete är nord/sydaxeln. Nämndens arbete med planering av den nya Slussen förs till marknämnden.

Stockholms hamnfunktioner är viktiga som en del för att erhålla hållbara godstransporter till och från Stockholm. Nämnden har en central roll i att bistå kommunstyrelsen i genomförandet av stadens nya hamnstrategi.

Framkomlighet och trafiksäkerhet ska vara vägledande för trafikplaneringen, gatumiljöarbetet och parkeringspolitiken. Stadens målsättning ska, likt Vägverkets, bygga på en nollvision och nämnden har en central uppgift att förverkliga det nyligen antagna trafiksäkerhetsprogrammet. För investeringar i tillgänglighetsåtgärder reserveras 100,0 mnkr, varav vissa medel avser åtgärder inom samtliga nämnders verksamheter. Det handlar inte bara om den fysiska tillgängligheten utan viktigt är också tillgänglig information, bemötande och attityder. Ett antal av stadsdelsnämnderna arbetar utifrån lokala tillgänglighetsplaner upprättade tillsammans med trafiknämnden, fler borde ta detta initiativ. Viktigt är också att medlen som finns avsatta för tillgänglighet förbrukas. Riktlinjerna för utdelning av investeringsmedlen för tillgänglighetsåtgärder bör ses över och samordnas av kommunstyrelsen. Insatserna för att utveckla den lokala gatumiljön fortsätter och inriktningen är att främja framkomlighet och trafiksäkerhet och förbättra trafikmiljön för gång-, cykel- och kollektivtrafik. Nämndens arbete med cykelplaner för inner- och ytterstaden ska intensifieras.

Parkeringsfrågorna är av stor betydelse för stadens invånare. Arbetet med en högre andel fordon som parkerar rätt ska intensifieras och en ökad styrning till parkering på tomtmark måste till för att frigöra gatumark. Parkeringspolitiken ska leda till bättre framkomlighet, säkerhet och miljö, bl.a. genom styrandet av gatuparkering till tomtmarksparkering. Kollektivtrafikresenärer, yrkestrafik, personer med funktionshinder och oskyddade trafikanter har alla fördelar av en väl fungerande parkeringssituation.

Nämndens arbete med att fördjupa konsekvensutredningen om förlängd spår-vagnslinje mellan Djurgården och Centralen ska fortsätta med målsättningen att kunna förlänga spårvägslinjen från Djurgården till Centralen.

Staden har sedan år 2000 drivit projektet "nattljusvision". Syftet har varit att skapa trevnad och trygghet med hjälp av belysningsåtgärder. Två olika belysningsmotiv har funnits, det mer estetiska och den belysning som skapar trygghet. Trafiknämndens arbete på detta område bör fortsätta och intensifieras. Ny energieffektiv teknik ska användas.

I budget för 2006 avsätts 2,5 mnkr för upprustning av belysning och beläggning på Sergels Torg.

Barns och ungdomars uppväxtmiljö har förändrats under åren och det har alltmer uppdagats hur den ökande biltrafiken påverkar barns möjligheter till trygga och skyddade lekområden. Kunskap finns om barnens närmiljöer och hur dess utformning har en avgörande betydelse för deras säkerhet. Trafikmiljön kring skolor är trots det inte tillfredställande och huvuddelen av trafikolyckorna där barn är inblandade sker i dessa områden. Trafiksäkerhetsprogrammets mål och åtgärder ska vara vägledande för nämndens arbete. Trafiknämnden har även uppdraget att följa upp och utvärdera trafiksäkerhetsprogrammet, bland annat avseende 30-zonerna. Detta arbete ska ske i nära samverkan med stadsdelsnämnderna.

Trafiknämnden ska

- driva ett flertal större projekt för att förbättra framkomligheten i staden. I investeringsplanen för 2006 ingår bl.a.
 - nord/sydaxeln (ca 434 mnkr under planperioden för renoveringar/ombyggnationer av bl.a. Söderledstunneln, Klaratunneln, Blekholms-tunneln, Centralbron/Tegelbacken och nytt trafikstyrssystem)
 - ombyggnad av Klarastrandsleden (77,0 mnkr under planperioden)
- genomföra nödvändiga åtgärder för att realisera försöket med miljöavgifter, framför allt vad gäller utbyggnad av infartsparkeringar, gatuombyggnader, skapande av kontrollstationer samt nya busshållplatser
- fullgöra uppgiften som arkivhållare i samband med Stockholmsförsöket
- fortsätta arbetet med att öka andelen rätt parkerade fordon
- intensifiera arbetet med framtagande och genomförande av cykelplaner
- fördjupa konsekvensutredningen av förlängd spårvägslinje mellan Djurgården och Centralen med målsättningen att kunna förlänga spårvägslinjen från Djurgården till Centralen
- starta citycykelprojektet
- fortsätta arbetet med att genomföra projektet med biogasbåtar på Stockholms vattenvägar
- intensifiera och stödja arbetet med bilpooler i alla 18 stadsdelsnämndsområden tillsammans med stadsdelsnämnderna och Stockholm Parkering AB
- fortsätta arbetet med belysningsprojekt i staden i syfte att skapa trygghet och trivsel
- arbeta för att förverkliga trafiksäkerhetsprogrammet med särskild inriktning på barn och unga.

Drift och underhåll

Ett långsiktigt och välplanerat underhållsarbete är en förutsättning för att på sikt säkerställa insatt kapital.

Trafiknämnden ska

- uppdatera underhållsplanen löpande och redovisa förslag på åtgärder för att förbättra uppfyllelsen av planen till kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

19. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Trafiknämnden** godkänns.

Utbildningsnämnden

Nämndens uppgifter

Utbildningsnämnden ansvarar för drift av kommunal verksamhet inom gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, svenska för invandrare (SFI), enheterna inom S:t Örjans rektorsområde, skolhälsovården och elevvårdsenheten. Utbildningsnämnden ansvarar också för mål, uppföljning, utvärdering och utveckling av gymnasieskola, vuxenutbildning och svenska för invandrare (SFI). För förskola och grundskola ansvarar utbildningsnämnden för den stadsövergripande kvalitetsredovisningen och inspektörsverksamheten. Nämnden har även hand om all hantering av enskilt driven förskola och fristående skola. Nämnden ansvarar för att lika villkor gäller mellan egenregiverksamheter och enskilt drivna verksamheter. Nämnden har vidare hand om bidrag till utomstående organisationer som bedriver verksamheter inom skolans område, där detta inte ankommer på stadsdelsnämnd.

Huvudsakliga styrdokument

- Skolplanen (KF 2004-09-20)
- Strategi för elevhälsa i Stockholms stad (KF 2004-09-20)

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-4 687,7	-4 903,3	-4 945,2	-4 962,1
Drift och underhåll	-4 667,2	-4 882,7	-4 920,6	-4 933,8
Avskrivningar	-18,2	-18,0	-21,5	-24,9
Internräntor	-2,3	-2,6	-3,1	-3,4
Intäkter	527,6	652,7	652,7	449,1
Netto	-4 160,1	-4 250,6	-4 292,5	-4 513,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	-20,0	-28,0	-30,0	-30,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-20,0	-28,0	-30,0	-30,0

Driftverksamhet

Driftbudgeten för 2006 ökar med 90,5 mnkr netto jämfört med 2005. Kostnaderna påverkas av ökade prestationer inom framförallt gymnasieskolan, enskilt driven förskola och fristående grundskola. Schablonerna för gymnasieskolan har höjts med 2,5 %. Av denna schablonhöjning avser 1 % utveckling av IV-programmen från och med höstterminen 2006, vilket finansierats av ökade generella statsbidrag. För att ytterligare höja kvaliteten i SFI höjs schablonen med 4,7 %. Kostnadsminskningar med 25,0 mnkr för effektiviseringar av verksamheten samt 8,1 mnkr avseende energikostnader finns inarbetade i budgeten.

Nämndens budget för särskola i egen regi, som avser obligatorisk särskola, skolbarnsomsorg och förskoleklasser inom särskolan, har flyttats till stadsdelsnämnderna. Intäkterna påverkas av ökade statsbidrag för personalförstärkningar inom förskolan och skolan.

Investeringsplan

Investeringsutgifterna för år 2006 uppgår till 28,0 mnkr. För åren 2007 och 2008 uppgår utgifterna för respektive år till 30,0 mnkr. Investeringarna avser främst inventarier och IT-utrustning.

Gymnasieskolan

Antalet stockholms elever i gymnasieskolan, både den kommunala och de fristående, beräknas öka med drygt 800 elever år 2006. År 2007 beräknas antalet elever öka med ytterligare knappt 300 och till år 2008 med ytterligare knappt 200 elever. Det budgeterade elevantalet inom gymnasieskolan framgår av bilaga 5.

Utbildningsnämnden erhåller resurser för gymnasieskolan efter prestation. En schablon per prestation (elev) utgår enligt bilaga 5. Olika typer av riktade statsbidrag till utbildningssektorn ingår i schablonerna.

Resurser för gymnasieskolan har erhållits utifrån en prognos för år 2006. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2006 och regleras i tertiärrapport 2 för 2006.

Utbildning för vuxna

Vuxenutbildningen är anslagsfinansierad både vad gäller grundläggande och gymnasial utbildning.

Svenska för invandrare (SFI)

Antalet nyanlända flyktingar minskar kraftigt, men volymen för SFI-verksamheten bedöms ändå öka med 300 studerande jämfört med budget 2005, vilket innebär en årsvolym på ca 5 700 studerande. Skälet till detta är dels att nyanlända flyktingar endast utgör en mindre del av de studerande inom SFI, dels att det besvärliga arbetsmarknadsläget för invandrare gör att volymerna bedöms ligga på denna nivå under planperioden. Det budgeterade elevantalet inom SFI framgår av bilaga 5.

En schablon per prestation (elev) utgår enligt bilaga 5. Olika typer av riktade statsbidrag till utbildningssektorn ingår i schablonerna. Resurser för SFI har erhållits utifrån en prognos för år 2006. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2006 och regleras i tertiärrapport 2 för 2006.

Särskolan

Ansvaret för den obligatoriska särskolan i egen regi åvilar stadsdelsnämnderna sedan den 1 juli 2005. Utbildningsnämnden ansvarar för ersättning till fristående

de skolor, interkommunal ersättning samt den frivilliga särskolan (gymnasie-särskolan och särvox). Utbildningsnämnden ansvarar också för beslut om mottagande i särskolan samt bedömning av behovsgrupp.

Utbildningsnämnden har erhållit schabloner för den obligatoriska särskolan för elever i fristående skolor och elever i andra kommuner samt för samtliga stockholms elever i den frivilliga särskolan utifrån inskrivningen den 27 september 2005. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2006 och regleras i tertialrapport 2 för 2006. I särskolschablonerna ingår medel för alla resurser som krävs för att fullgöra skoluppgiften och innefattar även medel till lokaler. Det budgeterade elevantalet inom särskolan framgår av bilaga 5.

För elever i behovsgrupp 5 utgår preliminärt schablon enligt samma nivå som behovsgrupp 4. I samband med tertialrapport 2 för 2006 ska nämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Nämnden kommer, efter prövning, att kompenseras i den mån schablonen inte räcker till. Detta förfaringssätt är anslutet till det som används för den högsta behovsgruppen inom omsorg om personer med funktionshinder.

Schabloner för särskoleverksamheten för 2006 har ökat med 2,1 % för den obligatoriska särskolan och 1,5 % för den frivilliga särskolan och utgår enligt bilaga 5.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 2006-2008

- Öka andelen elever som lämnar gymnasieskolan med högskolebehörighet.
- 80 % av eleverna inom varje yrkesförberedande gymnasieprogram ska erhålla slutbetyg (idag 63 %, år 2004 57 %).
- 80 % av vuxenstuderande ska nå godkända betyg (idag 78 % vux och 66 % i SFI).

Kunskap och lärande

Andelen högskolebehöriga gymnasieelever har ökat, men alla elever når ännu inte dit. Skolorna behöver arbeta med att utveckla nya metoder för att alla elever oavsett kön och bakgrund ska nå målen.

Alla ämnen i skolan är viktiga och behöver utvecklas i takt med att både omvärlden och elevsammansättningar förändras. I skolplanen lyfts språkutveckling och matematik fram som strategiska utvecklingsområden

Alla i skolan ska vara delaktiga i ett medvetet arbete för att främja elevernas språkutveckling och läsförmåga. Att stödja modersmålet hos elever med svenska som sitt andraspråk är viktigt för elevens utveckling i alla ämnen. Ämnesundervisning och studiehandledning på modersmål ska utvecklas.

Skolan ska utveckla former för matematikundervisningen som stärker elevernas matematiska tänkande och problemlösningsförmåga. I gymnasieskolan finns en nollvision som innebär att ingen ska lämna gymnasieskolan utan god-

känt i matematik A. Lärare från de flesta av stadens gymnasieskolor har deltagit i utbildning inom området.

Under 2005 har en omorganisation av det individuella programmet genomförts. Fogelströmska gymnasiet har lagts ned och alla stadens skolor kommer nu att kunna erbjuda det individuella programmet. Under 2006 tilldelas utbildningsnämnden 18,0 mnkr i statsbidrag för förstärkning av IV-programmet.

Alla vuxna som inte har fått en utbildning som motsvarar en gymnasieutbildning ska få detta. Inom vuxenutbildningen rekryteras fler lågutbildade. Det är positivt, men har också lett till att betygsresultaten inte ökat så som önskvärt. Samlokaliseringen mellan vuxenutbildningen och SFI ska leda till ytterligare ökad flexibilitet, särskilt för de SFI-studerande som också behöver annan vuxenutbildning. För att ytterligare höja kvaliteten i SFI höjs schablonen med 6,0 mnkr, vilket är en höjning med 4,7 %.

Utbildningsnämnden ska

- genomföra en utvärdering av förändringarna inom gymnasieskolans individuella program
- följa upp konsekvenserna av förändringarna av undervisningsformerna i SFI.

Elevhälsa

Skolan ska ha ett kontinuerligt hälsofrämjande arbete som bygger på att alla verksamma i skolan är delaktiga och tar ansvar. Elevhälsoarbetet ska vara förebyggande och integreras i skolans alla verksamheter. Elevhälsoarbetet ska skapa tillit till den egna förmågan utifrån de olika förutsättningar och behov eleverna har. Varje elev har rätt att få utvecklas i skolan och få känna den glädje som det innebär att göra framsteg och övervinna svårigheter. Kriterier för arbetet med elevhälsa finns förtydligade i en elevhälsostrategi. Målen i STAN-programmet ska också uppfyllas. Former för samarbete med hem, individ- och familjeomsorgen och landstinget kring den enskilde eleven ska utvecklas för att vid behov kunna ingripa tidigt.

En annan viktig del i skolan är arbetet med jämställdhet och pojkars och flickors lika villkor. I staden finns det ett antal lärare som har utbildats till genuspedagoger. Dessa bör användas i arbetet med att förstärka jämställdhetsarbetet på skolorna.

De studerandes psykiska och fysiska hälsa har alltid betydelse för inlärning oavsett ålder. Arbets- och studiemiljön för de vuxenstuderande ska vara ergonomisk och tillgänglighetsanpassad för att också grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden p.g.a. fysiska eller psykiska funktionshinder ska kunna tillgodogöra sig undervisningen. Undervisningsmiljöer och arbetssätt som i högre grad möter individuella behov ska utvecklas inom SFI och utbildningen för vuxna.

Elev-, studerande- och föräldrainflytande

Skolan ska arbeta medvetet för att ge eleverna och de studerande inflytande i och ansvar för såväl det egna lärandet som skolan som helhet. En förutsättning för detta är att eleverna får kunskap om sina rättigheter och att tydliga och förståeliga mål finns utarbetade och är kända av eleverna. Metoderna för arbetet med elev- och föräldrainflytande behöver utvecklas. Utbildningsnämnden ska se över möjligheterna att inrätta en elevrådsombudsman.

Individuella utvecklingssamtal ska genomföras i gymnasieskolan, grundvux, gymnasial vuxenutbildning och SFI. Studieplanerna i SFI ska vara ett levande redskap för att individualisera lärandet och öka den studerandes möjlighet till inflytande över den egna studiesituationen. Vägledningen ska förbättras och stärkas.

Under 2005 har lokal styrelse med elevmajoritet införts på Globala gymnasiet. Kommunfullmäktige har fattat beslut som möjliggör liknande förändring på fler skolor.

Ledarskap

Skolledares och lärares ledarskap är av stor betydelse för hur skolan uppnår målen. För att upprätthålla ett gott och tydligt ledarskap krävs ständig fortbildning och utvecklingsarbete. Det finns därför inom utbildningsnämnden ett chefsutvecklingsprogram som arbetar med kompetensutveckling och rekrytering av nämndens skolledare.

Samverkan

Samarbete internt och externt i skolan ska förbättras. Internt måste samarbetet mellan pedagogerna, mellan olika yrkesgrupper, mellan skolår och skolformer utvecklas och förstärkas.

Externt ska skolan också öka samarbetet med t.ex. kulturinstitutioner, högskola/universitet och näringsliv. Inom de yrkesförberedande programmen ska den arbetsförlagda utbildningen stärkas och förbättras i nära samarbete med respektive bransch. Arbetet med att genomföra utvecklingsinsatser inom de yrkesförberedande gymnasieprogrammen ska intensifieras.

Inkluderingen av särskolans verksamhet i den övriga skolverksamheten är ett centralt utvecklingsområde. Särskolans elever ska ges möjlighet att delta i verksamhet inom skolan utifrån sina förmågor.

Staden ser positivt på den utveckling som sker av en gemensam gymnasieregion i Stockholms län. En gemensam intagning för länet genomfördes för andra gången inför läsåret 2005/2006. En förutsättning för Stockholms stads deltagande i den gemensamma intagningen är att det inte sker med gemensam betygsintagning utan att varje kommun ges möjlighet att fastställa sina egna intagningsregler. Det krävs dock en fortsatt utveckling av systemet för att ge eleverna ett brett utbud av studieinriktningar och en väl fungerande intagning.

Utbildningsnämnden ska samverka med stadsdelsnämnderna för att underlätta kontakten med de ungdomar som inte börjar eller avbryter sina gymnasiestudier. Utbildningsnämnden ska upprätta ett IT-baserat stöd för detta arbete.

Utbildningsnämnden ska

- utveckla nya former för samarbete med branschen inom de olika yrkesförberedande programmen bl.a. genom inrättande av lokala styrelser, samarbete med arbetsmarknadens parter och olika former av entreprenadavtal
- utveckla ett nära samarbete med stadsdelsnämnderna i syfte att åstadkomma en för individen samlad helhet av SFI, vuxenutbildning, yrkesinriktade program, introduktionsprogram, praktik och eventuella ytterligare moment i mottagandet.

Uppföljning, utvärdering, utveckling

Mål- och resultatstyrningen måste förbättras. Kommunfullmäktige har fattat beslut om ett kvalitetssystem för de pedagogiska verksamheterna. Utbildningsnämnden ansvarar för att kvalitetssystemet får genomslag i alla enheter i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, vuxenutbildningen och särvux samt enskilda förskolor.

Lokalförsörjning och hyresfrågor

Skollokaler ska utvecklas utifrån de pedagogiska krav som finns när det gäller pedagogiskt innehåll och programstruktur på den enskilda skolan. Eftersom relevantalet förändras över tiden är det angeläget att skollokalerna ger möjlighet till en flexibel användning. När underhållsåtgärder eller verksamhetsanpassningar utförs i skollokalerna ska även tillgänglighetsanpassningar genomföras.

Ytterstadsgymnasierna

Det finns betydande skillnader i förutsättningar mellan stadens gymnasieskolor. I huvudsak är det några gymnasieskolor i ytterstaden där det krävs särskilda insatser för att stärka kvaliteten och öka skolornas attraktionskraft. Under de tre senaste åren har ett stort utvecklingsarbete på Tensta, Skärholmen och Farsta gymnasium genomförts. Utbildningsnämnden ska under 2005 presentera ett utvecklingsprogram även för Brännkyrka gymnasium.

Enskilt driven förskola och skolbarnsomsorg samt fristående grundskola

För enskilt driven förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och fristående grundskolor har medel fördelats utifrån avläsning per den 27 september 2005. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna barn/elever under år 2006 och regleras i tertialrapport 2 för 2006.

För ersättning till enskilt driven förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg utgår schabloner. Schablonerna justeras eftersom de enskilda anordnarna uppstår sina avgifter själva.

Avdraget för avgifter motsvarar den genomsnittliga debiteringen per barn i respektive stadsdelsnämnd i maj månad respektive år. Då de enskilda anord-

narna inte har rätt att göra momsavdrag, görs ett tillägg som motsvarar det statsbidrag som staden erhåller för momskostnader. För barn inskrivna i familjedaghem utgår inte medel för lokaler. Familjedaghem i enskild regi erhåller ett tillägg med 4 800 kr/barn och år utöver fastställd peng.

Gällande pengsystem kan leda till ekonomiska problem för enskilt drivna förskolor och familjedaghem om anordnaren erhåller lägre föräldraintäkter per barn i förhållande till genomsnittet i den stadsdelsnämnd verksamheten är belägen. De enskilda anordnarna kan erhålla ekonomisk kompensation för detta efter ansökan till utbildningsnämnden. Vid beräkning av kompensationen ska anordnaren vara garanterad stadsdelsnämndens genomsnittliga avgift utifrån det totala barnantalet.

Peng till enskild anordnare av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg redovisas i bilaga 4.

Stimulansbidrag till enskilda anordnare för utbyggnad av förskolelokaler

Ett tillfälligt stimulansbidrag utgår till enskilda anordnare av förskoleverksamhet fr.o.m. 2006. Medel för detta har reserverats i Central medelsreserv.

Bidragsgivningen för utbyggnad av förskolelokaler ska utformas så att enskilt driven verksamhet och kommunalt driven verksamhet hanteras på ett likartat sätt. Stimulansbidraget har stöd i skollagen och uppfyller syftet att öka antalet platser inom förskoleverksamheten.

Bedömning av ansökningarna görs av utbildningsnämnden och beslut om de utökade stimulansbidragen fattas av kommunstyrelsen. Berörd stadsdelsnämnd ska informeras i ett tidigt skede för att underlätta deras planering. Utbetalning utförs av utbildningsnämnden. Bidraget kommer att kräva en ökad administration för att hantera riktlinjer samt ansökningar och beslut. Bl.a. ska kontroll ske att nya platser ges till stockholmsbarn. Stadsledningskontoret ska utarbeta tillämpningsanvisningar för stimulansbidrag till enskilda anordnare.

Bidrag till förskolor och skolbarnsomsorg med hög hyra

Från 2006 ansvarar utbildningsnämnden för utbetalning av bidraget till enskilda förskolor och skolbarnsomsorg. Medel för detta har reserverats under Kommunfullmäktige m.m.

Utbildningsnämnden ska i tertialrapport 2 för 2006 redovisa hur mycket som betalats ut i stimulansbidrag till enskilda anordnare för utbyggnad av förskolelokaler samt bidrag till enskilda förskolor och skolbarnsomsorg med hög hyra. Nämndens budget kommer därefter att justeras för dessa kostnader.

Lika villkor kommunal och fristående förskole- och skolverksamhet

Föräldrar och elever ges möjlighet att välja skola och inriktning utifrån individens skiftande förutsättningar och önskemål. Alla skolor ges likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Stadens inriktning är att de fristående skolorna ska delta i stadens uppföljnings- och utvärderingssystem som en del i arbetet med att skapa likvärdiga villkor för olika skolverksamheter.

Vid ansökan om tillstånd och rätt till bidrag för fristående skola ska staden i sitt yttrande till Skolverket tydligt klargöra eventuella för- och nackdelar med en skoletablering i staden. Varje ansökan ska bedömas i relation till skolsituationen såväl i stadsdelsnämndsområdet som i staden som helhet. Stadsdelsnämndernas yttrande ska alltid ingå i stadens yttrande till Skolverket.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

20. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Utbildningsnämnden** godkänns.

Överförmyndarnämnden

Nämndens uppgifter

Överförmyndarnämndens uppgifter är att utifrån gällande lagstiftning, i huvudsak föräldrabalken, förmyndarskapsförordningen och förvaltningslagen, så långt möjligt motverka rättsförluster för personer som inte själva kan sköta sin ekonomi, bevaka sin rätt eller sörja för sin person. Dessa personer, huvudmännen, som kan vara gamla, sjuka eller funktionshindrade, förses med god man eller förvaltare, över vilka överförmyndarnämnden utövar tillsyn och kontroll. Nämnden ansvarar också för tillsyn och kontroll över förmyndare, såväl legala som särskilt förordnade, i Stockholms stad som förvaltar underåriga barns tillgångar.

Förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-24,0	-23,8	-23,8	-23,8
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-24,0	-23,8	-23,8	-23,8

Överförmyndarnämnden fick en ökning av budgeten för 2004 och 2005.

I den statliga utredningen (Ju 2002:04) om förmyndare, gode män och förvaltare föreslås bl.a. förändringar beträffande när kommunerna ska påta sig betalningsansvaret för arvoden till ställföreträdare. Skulle förslaget träda i kraft under 2006 kan nämndens kostnader för arvoden komma att öka.

Den nya lagen om god man för ensamkommande barn m.fl. trädde i kraft den 1 juli 2005 (SFS nr: 2005:429). Lagen innebär att gode mannens uppdrag utökats och därmed också överförmyndarnämndens tillsyn.

Överförmyndarnämnden ska

- så långt möjligt motverka rättsförluster för personer som inte kan tillvarata sina intressen, dvs. underåriga samt personer som har god man eller förvaltare förordnad för sig.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunfullmäktige har i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 (utl. 2005:106) framhållit ett antal frågor som särskilt ska beaktas i samband med stadens arbete med budget för 2006.

Kommunstyrelsen har uppdraget att under 2005 göra en översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälso-

skyddsnämnden, stadsmuseinämnden och stadsbyggnadsnämnden. Resultatet av dessa översyner ska inarbetas i budgeten under planperioden. Ambitionen är att effektivisera förvaltningsorganisationen och frigöra resurser för att säkerställa utrymme för prioriterade områden. Vidare ska Stockholms Stadshus AB ansvara för att driva på och följa arbetet med rationaliseringar. De bolag som omfattas i ett första skede är bostadsbolagen och Stockholm Vatten AB.

Ett arbete har inletts för att genomföra de översyner som efterlyses. De resultat som kan förväntas av dessa översyner kommer att inarbetas i budgeten under planperioden. Förväntade resultat för år 2006 har inarbetats och redovisas under respektive berörd nämnd.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

21. Förslaget till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008 för **Överförmyndarnämnden** godkänns.

Budget och ägardirektiv 2006 för koncernen Stockholms Stadshus AB

Stockholms stad har valt att organisera vissa verksamheter i bolagsform. Dessa verksamheter ska ses som en mycket viktig del av den samlade kommunkoncernen på samma sätt som gäller för de verksamheter som bedrivs i förvaltningsform. Stadens verksamheter som bedrivs i bolagsform är oomtvistat att anse som sedvanlig kommunal affärsverksamhet om de bedrivs utan vinstsyfte och innebär att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medborgarna. Verksamheterna som bedrivs av stadens bolag avser också till övervägande del att tillhandahålla grundläggande infrastruktur och andra kollektiva nyttigheter. Det är verksamheter som inte kan överlåtas till andra aktörer om staden ska kunna ta ett långsiktigt ansvar för till exempel prissättning, tillgänglighet och kvalitetsmål.

I budget för 2005 redovisades de lagar som påverkar bolagen. Inga förändringar av väsentlig betydelse har därefter tillkommit. De lagar och regler som gäller för dotterbolagen inom koncernen Stockholms Stadshus AB bör i sin helhet redovisas i budget en gång per mandatperiod och företrädesvis första budget efter ordinarie val.

Gemensamt för bolagen inom koncernen Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB är moderbolag i en koncern som för närvarande består av 16 dotterbolag eller underkoncerner. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad. Ett grundläggande skäl för att ha stadens bolag samlade i en koncern är att få en samlad överblick över företagens verksamhet och för att kunna använda möjligheten till resursoptimering, inte minst finansiellt.

Den strategiska inriktningen och de operativa besluten ska ha sin utgångspunkt i medborgarnas långsiktiga intressen. Förvaltningen av tillgångarna inom bolagssektorn ska ske på ett ansvarsfullt och effektivt sätt. Stockholmarnas kapital ska inte utsättas för några spekulativa affärsrisker. Verksamheterna ska bedrivas så att värdet av tillgångarna i reala termer åtminstone bibehålls och en rimlig avkastning lämnas till ägaren. Långsiktig värdetillväxt är ett viktigt mål.

Även bolagsstyrelserna måste bidra till att staden kan klara de prioriterade verksamheterna trots strama ekonomiska förutsättningar. Kommunfullmäktiges inriktningsmål för staden ska vara styrande för alla stadens verksamheter.

I budgeten återfinns en rad uppdrag till stadens olika organ inklusive koncernen Stockholms Stadshus AB. Vissa uppdrag är gemensamma för hela staden, andra uppdrag är specifika för respektive bolag. Flertalet av uppdragen gällde även i 2005 års budget. Andra uppdrag är nya.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Konjunkturen har vänt och tillväxten ökar. Stadens verksamheter måste dock alltså anpassas till de strama ekonomiska förutsättningarna. Kommunfullmäktiges inriktningsmål för staden ska vara styrande för alla stadens verksamheter. Bolagsstyrelserna ska formulera hur inriktningsmålen ska genomföras och redovisas detta tertial- respektive årsvis. Uppföljning av åtaganden och verksamheternas kvalitet behöver utvecklas ytterligare. De inriktningsmål som fastslogs i budgeten för 2003 ligger fast.

- Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna.
- Bygga bostäder och utveckla Stockholm.
- Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad.
- Bryta segregationen och fördjupa demokratin.
- Ta ansvar för ekonomin.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska

- formulera hur kommunfullmäktiges inriktningsmål ska genomföras.

Det är av strategisk betydelse för framför allt stadsdelsnämnderna att det råder en korrekt och långsiktig självkostnadsprissättning gentemot stadens egna utförare av service och tjänster, framför allt med avseende på bolagssektorn. Stadens olika bolag måste utifrån de egna marknadsförutsättningarna och med fokus fortsätta att se över sina kostnader och utveckla modeller för att säkerställa att ingen övervältring av kostnader sker på övriga enheter som sorterar under stadens centrala ekonomi.

Den renodling av stadens fastighetsbestånd som genomförts och fortfarande pågår innebär också stora ekonomiska fördelar genom en effektivare förvaltning. Denna renodling ska fortsätta under 2006 bland annat avseende kulturfastigheter och kommersiella fastigheter.

Behovet av lokaler för olika typer av verksamheter är påtagligt i staden. Effektiv fastighetsförvaltning innebär bl.a. att minimera antalet tomställda lokaler. Nya metoder och samverkan mellan stadens enheter och andra aktörer är avgörande för att nå målet om effektiv förvaltning.

Om en stadsdelsnämnd och ett kommunalt bolag vid t.ex. investeringar har kommit överens om att principen om självkostnad ska gälla, ska denna princip också utgöra grund för hur räntesatsen bestäms. Den räntenivå som då ska användas är bolagets genomsnittliga ränta, eftersom det är denna som utgör den faktiska räntekostnaden för bolaget och därmed utgör självkostnaden för samma enhet.

Det är av strategisk vikt för koncernens företag att de kan tillgodose kommande behov av medarbetare genom långsiktiga åtgärder.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska

- utveckla nya arenor och skapa fora som ökar medborgarnas insyn i och möjlighet att delta i de politiska beslutsprocesserna
- förstärka sin medverkan i de lokala utvecklingsprocesserna
- utveckla metoder för att synliggöra, motverka och bryta fördomar, rasism och diskriminerande strukturer
- tillämpa antidiskrimineringsklausulen vid stadens upphandlingar
- arbeta aktivt med att varje arbetsenhet kontinuerligt tillhandahåller praktikplatser
- medverka till att antalet anställningar med anställningsstöd ökar med syfte att underlätta inträde på arbetsmarknaden.

Berörda facknämnder och bolagsstyrelser ska

- förstärka sin medverkan i de lokala utvecklingsprocesserna.

Uppdrag

Allmänt

- Dotterbolagen ska prioritera mål och uppgifter enligt stadens budget och moderbolagets direktiv.
- Verksamheten ska ske med utgångspunkt från att dotterbolagen är en del av staden och en del av en kommunkoncern.
- Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och vara av hög kvalitet.
- Verksamheten och arbetet ska ske enligt stadens riktlinjer och policies.
- Medverka till ökad hållbar tillväxt och ekonomisk utveckling i hela staden.
- Medverka till att minska skillnader mellan olika delar av staden.
- Medverka till bättre levnadsvillkor och stärka integrationen genom ökad sysselsättning.
- Minska administrations- och indirekta produktionskostnader jämfört med 2005.
- Dotterbolagen ska sinsemellan arbeta för att koordinera investeringar och andra åtgärder.
- IT ska vara en ledningsfråga för alla dotterbolag.
- Definiera sin egen verksamhet som kan ha internationell anknytning.
- I Stadsdelsförnyelsen deltar bostadsbolagen, Centrum Kompaniet, Näringslivskontoret, Stadsteatern och SISAB.
- Dotterbolagen ska minst en gång per år inbjuda kommunfullmäktiges ledamöter till en presentation av verksamhet och ledning.
- Dotterbolagen ska en gång per mandatperiod inbjuda allmänheten till öppet hus eller liknande.
- Dotterbolagen ska på sina hemsidor redovisa vilka som ingår i bolagsstyrelsen och bolagsledningen, centrala styrdokument samt information hur allmänheten kan komma i kontakt med ansvariga.
- Samverka med bostadsbolagen i tre bolagsspecifika utredningar avseende möjligheten för dessa bolag att ta ett utökat ansvar när det gäller att åstadkomma en positiv social och ekonomisk utveckling i vissa eftersatta stadsdelar.

Miljö

- Miljöprogrammets sex mål ska vara styrande för att göra Stockholm till en ekologisk hållbar storstad.
- Dotterbolagen ska bidra till att Stockholm är en EKO-kommun.
- Dotterbolagen ska aktivt verka för en minskad energiförbrukning.
- Dotterbolagen bör se över möjligheterna till en ökad miljöanpassning i sina verksamheter, exempelvis genom fastighetsnära källsortering.

Personal och medarbetare

- Skapa arbetsmiljöer som främjar hälsa, inflytande och utveckling som leder till att staden blir en attraktiv arbetsgivare.
- Tillse att alla medarbetare får individuella kompetensutvecklingsplaner.
- Sjukfrånvaron ska fortsätta minska med hjälp av offensiva åtgärder.
- FN:s standardregler för funktionshindrade och FN:s barnkonvention ska genomsyra stadens verksamheter.
- Upprätta jämställdhets- och mångfaldsplaner som redovisas i verksamhetsplan och följs upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelse.
- Integrationsarbetet ska genomsyra stadens verksamheter.
- Verka för god återväxt vad gäller kompetenta medarbetare genom s.k. traineeprogram och andra åtgärder.

Fastigheter och lokaler

- Staden ska aktivt stödja etablering av nya lågprisbutiker i företrädesvis kollektivtrafknära lägen.
- Stockholms Stadshus AB ska tillsammans med kommunstyrelsen göra insatser för att underlätta avveckling och omstrukturering av lokaler.
- Dotterbolagen ska samverka inom staden och samarbeta med andra aktörer för att lokaler och lägenheter uthyrs maximalt på ett effektivt sätt.
- Dotterbolagen ska långsiktigt erbjuda staden ändamålsenliga, tillgängliga och kostnadseffektiva lokaler.

Ekonomisk sammanställning för bolagen

Koncernens omsättning år 2006 beräknas uppgå till 12 485 mnkr. Resultatet efter finansnetto planeras till 733,0 mnkr.

Resultat efter finansnetto (Mnkr)

	2006	2007	2008
<i>Moderbolaget</i>			
Stockholms Stadshus AB	350	350	350
Utdelning från dotterbolag	40	40	40
<i>Dotterbolagen</i>			
Svenska Bostäder	72	200	300
Familjebostäder	111	150	200
Micasa Fastigheter i Stockholm	36	36	34
Stockholmshem	129	150	200
Bostadsförmedlingen	0	0	0
Centrum Kompaniet	70	70	110

SISAB	0	0	0
Stockholm Vatten	26	32	11
Stockholms Hamn	65	65	65
Stokab	62	74	91
Stockholm Parkering	50	50	50
Stockholms Stadsteater	-196	-196	-196
Globenarenorna	-68	-64	-60
S:t Erik Försäkring	6	6	6
Stockholms Näringslivskontor	0	0	0
S:t Erik Markutveckling	-20	-15	-13
KONCERNEN	733	948	1 188

Den samlade investeringsvolymen inom koncernen budgeteras till 7 774,0 mnkr år 2006. Bostadsbolagen och Centrum Kompaniet i Stockholm AB ska årligen tillsammans avsätta 75,0 mnkr för insatser inom ramen för Stadsdelsförnyelsen.

Bruttoinvesteringar (Mnkr)	2006	2007	2008
<i>Moderbolaget</i>			
Stockholms Stadshus AB			
<i>Dotterbolagen</i>			
Svenska Bostäder	2 505	2 403	1 813
Familjebostäder	1 152	1 152	959
Micasa Fastigheter i Stockholm	216	190	190
Stockholmshem	1 695	1 641	1 324
Bostadsförmedlingen	1	1	1
Centrum Kompaniet	615	613	192
SISAB	450	400	350
Stockholm Vatten	607	647	553
Stockholms Hamn	170	110	50
Stokab	133	144	146
Stockholm Parkering	140	162	262
Stockholms Stadsteater	10	10	10
Globenarenorna	30	30	30
S:t Erik Markutveckling	50	20	5
KONCERNEN	7 774	7 523	5 885

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholms Stadshus AB har en sammanhållande funktion för merparten av Stockholms stads aktiebolag. Bolaget är ansvarigt för styrning och uppföljning av dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges direktiv. Koncernstyrelsen ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Omstrukturering av de allmännyttiga bostadsbolagen

Långsiktighet och trygghet i förvaltandet av hyresrätter är något som på ett direkt och tydligt sätt gynnar såväl Stockholms utveckling som nuvarande och kommande hyresgäster/stockholmare. Staden ska utreda möjligheten att omstrukturera de tre allmännyttiga bostadsbolagen. Kommunfullmäktige ska föreläggas ett förslag till beslut som säkerställer hyresrättens långsiktiga fortlevnad. Stadsledningskontoret ska leda arbetet. Uppdraget beskrivs närmare under Stadsövergripande frågor.

Utredning om behandlingen av biologiskt nedbrytbart avfall

Det är viktigt att Stockholm stad långsiktigt kan säkerställa behandlingen av biologiskt avfall med tillräcklig kvantitet och till rimliga kostnader. Målet är att till år 2010 behandla 35 % av matavfallet biologiskt. En utredning ska klargöra hur staden genom egna anläggningar kan säkerställa att målet uppnås. Stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB får i uppdrag att ta fram underlag för beslut om framtida och ny avfallsanläggning för Stockholm stads behov. I arbetet ska renhållningsnämnden och Stockholm Vatten AB delta och därutöver andra berörda nämnder och bolagsstyrelser inom staden. Utredningen ska vara klar i februari 2006.

Bolagsstyrelsen ska

- svara för koncernens övergripande utveckling och strategiska planering
- svara för styrningen av de finansiella resurserna på ett för ägaren och koncernen optimalt sätt
- svara för löpande ekonomisk kontroll och uppföljning
- svara för verkställande av kommunfullmäktiges beslut som är av ägarkaraktär avseende koncernens inriktning och struktur
- säkerställa och följa upp att dotterbolagen hänskjuter frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt till kommunfullmäktige för beslut
- utveckla samspelet mellan ägaren, koncernledningen och dotterbolagen avseende verksamheternas resultat och budgethållning, effektivitet och kvalitet
- utveckla effektivare styrformer med sikte på ökade inslag av målstyrning mot kommunfullmäktiges ägarkrav

- årligen se över och vid behov redovisa förslag till omprövning av verksamhetsinriktning och/eller innehav av verksamheter med utgångspunkt från förändrade förutsättningar när det gäller marknad, lagstiftning och teknisk utveckling
- följa utvecklingen vad gäller kostnadseffektiviseringar inom samtliga dotterbolag inom koncernen
- särskilt följa utvecklingen vad gäller effektiviseringar i bolag med höga kostnader
- i samverkan med kommunstyrelsen utarbeta former för ökad insyn i dotterbolagen och att fler tillfällen ges för att diskutera bolagens verksamheter och innehåll
- i samarbete med kommunstyrelsen göra särskilda insatser för att underlätta nämndernas arbete med avveckling och omstrukturering av lokaler
- tillsammans med AB Familjebostäder, övriga bostadsbolag, kommunstyrelsen och fastighets- och saluhallsnämnden slutföra överföringen av stadens vård- och omsorgsboenden till Micasa Fastigheter i Stockholm AB
- tillsammans med bostadsbolagen, Centrum Kompaniet i Stockholm AB, kommunstyrelsen och fastighets- och saluhallsnämnden utreda förutsättningar för en överföring av ytterligare kommersiella fastigheter till Centrum Kompaniet i Stockholm AB
- kontinuerligt tillsammans med bostadsbolagen redovisa konsekvenserna på bolagens resultat och balansräkningar av den ökade nyproduktionen och de kommande upprustningsförslagen
- kontinuerligt följa större investeringsprojekt, till exempel Vällingby Centrum, Skärholmens Centrum och Studentskrapan
- ansvara för bevakning och samordning av ägarintresset i de bolag där staden är delägare, t.ex. AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad och Mässfastigheter i Stockholm AB, i enlighet med ägardirektiv som anges under Finansförvaltningen
- i samverkan med stadsledningskontoret och berörda bolagsstyrelser och nämnder utreda hur egna anläggningar kan säkerställa att Stockholm stad kan klara såväl målet att till år 2010 behandla 35 % av matavfall biologiskt, som en ytterligare långsiktig kapacitetsökning.

Gemensamt för dotterbolagen

Mål och uppgifter

Varje dotterbolag ska prioritera mål och uppgifter enligt stadens budget och moderbolagets direktiv i sin kärnverksamhet. Bolagen ska verka med utgångspunkt från att de är en del av staden. Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och vara av hög kvalitet.

Bolagsstyrelserna ska

- arbeta enligt stadens allmänna riktlinjer och policies
- bibehålla tillgångarna i reala termer och ge en rimlig avkastning
- bedriva ett kontinuerligt utvecklings-, effektiviserings- och kvalitetssäkringsarbete

- utveckla dialogen sinsemellan och utveckla formerna för samverkan med näringslivet
- implementera IT som ledningsfråga
- minska administrations- och indirekta produktionskostnader under år 2006 jämfört med år 2005.

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunfullmäktige har i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 (utl. 2005:106) framhållit ett antal frågor som särskilt ska beaktas i samband med stadens arbete med budget för 2006.

Kommunstyrelsen har uppdraget att under 2005 göra en översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseinämnden och stadsbyggnadsnämnden. Resultatet av dessa översyner ska inarbetas i budgeten under planperioden. Ambitionen är att effektivisera förvaltningsorganisationen och frigöra resurser för att säkerställa utrymme för prioriterade områden. Vidare ska Stockholms Stadshus AB ansvara för att driva på och följa arbetet med rationaliseringar. De bolag som omfattas i ett första skede är bostadsbolagen och Stockholm Vatten AB.

Ett arbete har inletts för att genomföra de översyner som efterlyses. De resultat som kan förväntas av dessa översyner kommer att inarbetas i budgeten under planperioden. Förväntade resultat för år 2006 har inarbetats och redovisas under respektive berörd nämnd.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

22. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Koncernen Stockholms Stadshus AB** godkänns.

Bostadsbolagen

Bolagens mål och uppgifter

De kommunala allmännyttiga bostadsbolagen ska vara livskraftiga och ekonomiskt starka föregångare som leder utvecklingen mot framtidens boende. I egenskap av demokratiskt ägda företag ska de verka för ett antal allmännyttiga mål.

Målet för staden är att boendekostnaderna långsiktigt ska kunna hållas på rimliga nivåer. Såväl byggande som förvaltning av bostäder måste därför ske på ett kostnadseffektivt sätt. Samtliga bostadsbolag måste aktivt och kraftfullt verka för att sänka byggkostnaderna och minimera kostnaderna i driftverksamheten. Det är angeläget att bolagen tillämpar och använder sig av de möjligheter som står till buds, bl.a. genom de särskilda byggkostnadsprojekt som genomförs som påvisar möjligheten till sänkta kostnader. De successivt skärpta avkastningskraven på bostadsbolagen kommer med nödvändighet att innebära att bolagen framöver måste bli mer kostnadseffektiva. Det råder utdelningsbegränsning i de allmännyttiga bostadsbolagen. Avkastningen kommer långsiktigt hyresgästerna till del, t.ex. genom att bolagen kan täcka eftersatt underhåll.

Tillgång till en god bostad ska finnas för alla, oavsett ekonomiska eller sociala resurser. Att minska kostnaderna för nyproduktion av bostäder är en av de mest angelägna frågorna. För att garantera att alla människor får tillgång till en bostad av god standard och till en rimlig kostnad i attraktiva miljöer måste affärsmässighet och socialt ansvar gå hand i hand. De allmännyttiga bostadsföretagen kan i detta avseende ses som verktyg för att motverka segregation och sociala klyftor.

De kommunala allmännyttiga bostadsbolagen har ett särskilt ansvar för att uppfylla stadens behov av försöks- och träningslägenheter, vilka i möjligaste mån också bör spridas över staden. En diskussion bör även inledas med de privata fastighetsägarna om hur de kan bidra i detta avseende till ett Stockholm som är till för alla. Behovet av försöks- och träningslägenheter förväntas öka under 2006 och stadens bostadsbolag måste med kraft samverka med stadsdelsnämnderna och bostadsförmedlingen i syfte att möta behovet av försöks- och träningslägenheter. Bostadsbolagen ska aktivt tillsammans med Stockholms stads Bostadsförmedling AB, stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden säkerställa tillräckligt antal lägenheter i detta syfte. I respektive bolags styrelse ska uppdraget konkretiseras och därefter löpande följas upp och utvärderas under året utifrån stadsdelsnämndernas behov.

Allmännyttan ska vidareutveckla miljöarbetet med utgångspunkt från ett brukarperspektiv och låta lokala och sociala frågor ha en viktig roll. Allmännyttan ska, genom förebyggande arbete för att minska antalet vräkningar och avhysningar, ta ansvar för att inte människor utesluts från boende.

Bolagsstyrelserna ska

- bidra till Stockholms försörjning av billiga och bra bostäder. Under mandatperioden ska de kommunala allmännyttiga bostadsbolagen bygga minst 8 000 bostäder
- leverera försöks- och träningslägenheter till Stockholms Stads Bostadsförmedling AB med utgångspunkt från de behov som efterfrågas från stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden
- samverka med Stockholms Stadshus AB i tre bolagsspecifika utredningar avseende möjligheten för dessa bolag att ta ett utökat ansvar när det gäller att åstadkomma en positiv social och ekonomisk utveckling i vissa eftersatta stadsdelar, i enlighet med de direktiv som kommunstyrelsen fastställer
- bidra till att de boendes möjligheter att ta ansvar ökar genom samarbete med de boende kring underhåll och förvaltning
- bidra till att hyresgästernas inflytande över sitt boende ökar
- bidra till utvecklingen av ett ekologiskt hållbart samhälle
- stärka sin byggherrekompetens samt arbeta för att ta fram upphandlingsformer och produktionsmetoder som leder till lägre byggkostnader
- tillämpa integrations- och genusperspektiv i nyproduktion och förvaltning
- delta aktivt i Stadsdelsförnyelsen och samverka med berörda stadsdelsnämnder om de åtgärder som planeras
- samarbeta med övriga berörda kommunala bolag och fastighets- och saluhallsnämnden för riktade satsningar på underhåll, trygghet och säkerhet
- anta en policy med syfte att minska antalet avhysningar och vräkningar samt underlätta kvarboende i det egna bolaget och utveckla former för samarbete med socialtjänsten
- utveckla system för att få bort otillåtna andrahandsuthyrningar
- arbeta för att ta fram upphandlingsformer och produktionsmetoder, som leder till lägre byggkostnader
- undersöka möjligheten att utveckla fastighetsbeståndet genom förvärv av fastigheter på affärsmässig grund
- tillsammans med Centrum Kompaniet i Stockholm AB delta i framtagandet av lämpliga lokaler för lågprisbutiker, företrädesvis i kollektivnära lägen
- tillsammans med Stockholms Stadshus AB, Centrum Kompaniet i Stockholm AB, kommunstyrelsen och fastighets- och saluhallsnämnden utreda förutsättningar för en överföring av ytterligare kommersiella fastigheter till Centrum Kompaniet i Stockholm AB
- vidareutveckla miljöarbetet och prioritera fastighetsnära källsortering
- tillsammans med Stokab fullfölja utbyggnaden av IT-nät till samtliga fastigheter.

-

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

De budgetkonsekvenser som följer av planerna på att överföra de allmännyttiga bostadsbolagen till stiftelseform, liksom en stiftelsebildning av fastighets- och saluhallsnämndens affärsområde Egendom, ska beaktas i budgeten för planperioden.

Eventuella budgetkonsekvenser kommer att beaktas i budget under planperioden.

AB Svenska Bostäder

Bolagets mål och uppgifter

Svenska Bostäder ska långsiktigt äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Bolaget har givits ett särskilt ansvar för att produktionen av studentbostäder i staden kommer till stånd. Nuvarande varierade utbud av attraktiva bostäder med stor geografisk spridning över Stockholms stad ska utvecklas. Förvaltningen ska ge en långsiktig värdetillväxt. Svenska Bostäders dotterbolag AB Stadsholmen äger och förvaltar kulturhistoriskt skyddade fastigheter. Stadsholmens fastigheter är en viktig del av Stockholms kulturarv. Stockholms Stadshus AB uppmanas att tillsammans med AB Svenska Bostäder, kommunstyrelsen och fastighets- och saluhallsnämnden fortsätta arbetet med att föra över och samla stadens innehav av kulturfastigheter hos AB Stadsholmen.

Ägardirektiv för 2006-2008

Svenska Bostäder ska koncentrera verksamheten till en kostnadseffektiv förvaltning av ett varierat bestånd av attraktiva bostäder inom stadens gränser.

Bolagsstyrelsen ska

- uppnå en nyproduktion om minst 4 000 lägenheter under mandatperioden
- bygga studentbostäder
- fullfölja underhållsinsatserna i 1940- och 1950-talsbestånden och väsentligt öka ombyggnads- och underhållsåtgärderna i miljonprogramsbeståndet
- utveckla fastighetsbeståndet genom förvärv av fastigheter, på affärsmässig grund, framför allt i stadsdelar med låg andel allmännyttiga lägenheter
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service i samspel med hyresgästerna
- fortsätta ombyggnaden av Vällingby Centrum
- fortsätta ett aktivt miljöarbete
- genomföra om- och nybyggnad i Studentskrapan
- anpassa AB Stadsholmens organisation till ett ökat antal fastigheter i beståndet.

Uppdrag

Bolagsstyrelsen får i uppdrag att rationalisera och effektivisera verksamheten.

AB Familjebostäder

Bolagets mål och uppgifter

Familjebostäder ska långsiktigt äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Nuvarande varierade utbud av attraktiva bostäder med stor geografisk spridning över Stockholms stad ska utvecklas. Förvaltningen ska ge en långsiktig värdetillväxt.

Ägardirektiv för 2006-2008

Familjebostäder ska koncentrera verksamheten till en kostnadseffektiv förvaltning av ett varierat bestånd av attraktiva bostäder inom stadens gränser.

Bolagsstyrelsen ska

- uppnå en nyproduktion om minst 500 lägenheter per år
- fortsätta upprustningen av de bostäder som byggdes under 1940–1960-talen
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service i samspel med hyresgästerna
- utveckla fastighetsbeståndet genom förvärv av fastigheter, på affärsmässiga grunder, framför allt i stadsdelar med låg andel allmännyttiga lägenheter
- bibehålla miljöcertifieringen med fortsatt inriktning på att minska förbrukningen av energi och kemikalier samt att förbättra avfallshanteringen.

Uppdrag

Bolagsstyrelsen får i uppdrag att rationalisera och effektivisera verksamheten.

AB Stockholmshem

Bolagets mål och uppgifter

Stockholmshems huvuduppgift är att långsiktigt äga och förvalta hyresbostäder med geografisk koncentration till Stockholms stad. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras. Förvaltningen ska ge en långsiktig värdetillväxt.

Ägardirektiv för 2006-2008

Fokus för perioden blir att genomföra det utökade investeringsprogrammet med en ökad nyproduktion och ombyggnad av det äldre beståndet.

Bolagsstyrelsen ska

- uppnå en nyproduktion som uppgår till minst 500 lägenheter per år
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service i samspel med hyresgästerna
- utveckla fastighetsbeståndet genom förvärv av fastigheter, på affärsmässig grund, framför allt i stadsdelar med låg andel allmännyttiga lägenheter
- fortsätta miljöarbetet och försvara miljöcertifikatet

- bistå Stiftelsen Hotellhem i dess verksamhet.

Uppdrag

Bolagsstyrelsen får i uppdrag att rationalisera och effektivisera verksamheten.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

23. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **AB Svenska Bostäder**, **AB Familjebostäder** och **AB Stockholmshem** godkänns.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Under 2005 övergick bolaget från AB Familjebostäder och blev ett direktägt dotterbolag till Stockholms Stadshus AB. Bolaget förvaltar servicehus som innehåller lägenheter, lokaler, särskilda boenden och sjukhem. Bolaget har en viktig uppgift att tillhandahålla välskötta fastigheter för ett tryggt äldre- och omsorgsboende. Stockholms Stadshus AB fullföljer tillsammans med övriga bostadsbolag, kommunstyrelsen och fastighets- och saluhallnämnden överföringen av stadens vård- och omsorgsboende till Micasa Fastigheter i Stockholm AB.

Ägardirektiv för 2006-2008

Under de kommande årens förändringar i åldersstrukturen inom staden måste bolaget möta de nya krav och behov som såväl stadsdelsnämnderna som medborgarna kommer att ha på boendet. Detta kommer att ställa stora krav på bolaget, både ekonomiskt och verksamhetsmässigt. I treårsplanen finns därför medel upptagna för strukturförändringar inom fastigheterna. Underhållsbehovet i fastigheterna är omfattande. I planen har hänsyn tagits till det extra underhållsbehovet. Fastighetsförvaltning av den karaktär som bolaget bedriver, innebär att lägenheter och bostäder under perioder kan vara tomställda. Bolaget bör undersöka hur tidvis tomställda lägenheter kan användas av stadsdelsnämnderna för att täcka deras behov av tillfälliga boenden.

Bolagsstyrelsen ska

- tillhandahålla välfungerande, välskötta och trygga bostäder för stadens äldre och funktionshindrade
- tillsammans med Stockholms Stadshus AB, bostadsbolagen, kommunstyrelsen och fastighets- och saluhallnämnden slutföra överföring av ytterligare omsorgsboenden till Micasa Fastigheter i Stockholm AB
- fortsätta arbetet med att konvertera vissa äldreboenden från servicehus till seniorboende med hyresrätt
- genomföra ombyggnader och upprustningar i befintligt bestånd
- tillsammans med stadsdelsnämnderna m fl. medverka till att sänka stadens totala kostnader för lokaler
- utveckla omsorgsboendet och äldreboendet i Stockholm i samverkan med staden och övriga aktörer inom denna verksamhet
- tillhandahålla korttidshem för personer med demenssjukdomar med upptagningsområde från hela staden.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

24. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Micasa Fastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholms Stads Bostadsförmedlings uppgift är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering samt förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter. Bolaget ska vara ett verktyg i den sociala bostadspolitiken.

Ägardirektiv för 2006-2008

Under perioden ska verksamheten utvecklas i stadens ägo. Verksamheten är självfinansierad och bolagets avgifter regleras i förhållande till intäkterna.

Bolagsstyrelsen ska

- fr.o.m. den 1 januari 2006 sänka köavgiften generellt och sänka förmedlingsavgiften för seniorbostäder
- ge bättre service till bostadssökande
- öka antalet förmedlade lägenheter genom fortsatta riktade insatser mot fastighetsägare
- sträva efter en regionalisering av verksamheten
- bidra i arbetet att förmedla försöks- och träningslägenheter.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

25. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Stockholms Stads Bostadsförmedling AB** godkänns.

Centrum Kompaniet i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att äga och förvalta fastigheter. Bolaget ska förvärva fastigheter när det är lämpligt. Bolaget ska vara aktivt i det lokala utvecklingsarbetet och bidra till arbetet för en trivsamt närmiljö och en god närservice i hela Stockholm. Bolagets huvuduppgift är att utveckla verksamheten i centrumanläggningarna.

Ägardirektiv för 2006-2008

Centrum Kompaniet ska genom sina anläggningars utbud och tillgänglighet attrahera stockholmarna och ge en god service. En god värdetillväxt ska säkras. Centrum Kompaniets anläggningar ska bidra till god närservice, trygga mötesplatser och levande stadsdelar. Anläggningarna ska stå öppna för politiska, sociala och kulturella möten.

I Skärholmens centrum har ombyggnaden påbörjats. Det är ett projekt som sträcker sig över 4-5 år och tar betydande resurser i anspråk. Sammantaget utgör det bolagets största enskilda projekt. Projektet kommer att följas upp av Stockholms Stadshus AB.

Bolagets anläggningar är starkt konkurrensutsatta. Bolaget måste därför följa utvecklingen och vidta åtgärder för att bibehålla anläggningarnas kommersiella attraktivitet.

Bolagsstyrelsen ska

- fortsätta ombyggnaden av Skärholmens Centrum
- delta i framtagandet av lämpliga lokaler för lågprisbutiker
- tillsammans med Stockholms Stadshus AB, bostadsbolagen, kommunstyrelsen och fastighets- och saluhallsnämnden fortsätta överföring av kommersiella fastigheter till Centrum Kompaniet i Stockholm AB
- delta i Stadsdelsförnyelsen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

26. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Centrum Kompaniet i Stockholm AB** godkänns.

Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB

Bolagets mål och uppgifter

SISAB ska tillhandahålla ändamålsenliga, flexibla och kostnadseffektiva lokaler för stadens skolverksamhet och tillsammans med hyresgäster skapa utbildningsmiljöer med kvalitet, sund ekonomi och långsiktig miljöhänsyn.

Ägardirektiv för 2006-2008

Behovet av skollokaler för grundskolan kommer att minska under perioden. Gymnasieskolans lokaler har ett visst kapacitetsöverskott, som till stor del beräknas tas i anspråk av en ökad efterfrågan under perioden. Nivån på underhåll, verksamhetsanpassningar och investeringar i skolor kommer att vara fortsatt hög. Arbetet med lednings- och kvalitetsutveckling inom bolaget ska fortsätta prioriteras. Tillgänglighetsanpassningar görs i samband med andra åtgärder i skolorna.

Under 2005 överfördes de friliggande förskolorna från gatu- och fastighetsnämnden. Under kommande år kommer SISAB att genomföra ett omfattande upprustningsarbete.

Bolagsstyrelsen ska

- bidra bland annat till utveckling av nya ventilationslösningar, val av miljövänliga material och förebyggande av allergier i skolorna
- arbeta för att skapa ett över tiden flexibelt och kreativt nyttjande av lokaler för de pedagogiska verksamheterna
- delta i Stadsdelsförnyelsen och prioritera insatser för att skapa gröna skolgårdar samt en tryggare miljö i och omkring skolorna
- i samverkan med idrottsnämnden utveckla användningen av skolornas gymnastiksalar
- fortsätta prioritera såväl det förebyggande arbetet mot klotter och annan skadegörelse som klottersanering
- tillsammans med Stockholms Stadshus AB fortsätta arbetet för att samla stadens innehav av lokaler för pedagogiska ändamål inom SISAB
- tillsammans med stadsdelsnämnderna m.fl. medverka till att sänka stadens totala kostnader för lokaler.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

27. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB** godkänns.

Stockholm Vatten AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholm Vatten ska säkerställa leverans av hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm samt under högt ställda säkerhets- och miljökrav ombesörja avloppshanteringen inklusive dagvatten i området och bidra till en hållbar samhällsutveckling.

Ägardirektiv för 2006-2008

Produktionen och distributionen av dricksvatten ska bli ännu mindre miljöbelastande. Utsläppen av renat avloppsvatten ska bli ännu mindre miljöstörande. Omorganisationen som gäller fr.o.m. den 1 januari 2005 innebär rationaliseringar och lägre kostnader i bolaget. Den fulla effekten får genomslag först efter 2006. I samarbete med koncernen pågår även genomlysning för ytterligare effektivisering. Taxan förutsätts revideras under de kommande åren, även i syfte att förenkla den. Regionalt samarbete är viktigt för att bättre utnyttja gjorda investeringar i vattenproduktionsanläggningar. Bolaget kan bidra till kunskapsutbyte genom att delta i internationella projekt i enlighet med styrelsens prioriteringar, under förutsättning av att extern finansiering finns, t.ex. genom SIDA.

Det är viktigt att Stockholms stad långsiktigt kan säkerställa behandlingen av biologiskt avfall med tillräcklig kvantitet och till rimliga kostnader. Målet är att till år 2010 behandla 35 % av matavfallet biologiskt. Staden måste därutöver planera för en ytterligare kapacitetsökning för ett långsiktigt omhändertagande av biologiskt avfall. Ecoferms pilotanläggning har gett bl.a. staden värdefull kunskap och innebär att också staden kan driva utvecklingen i rätt riktning för ett fortsatt omhändertagande inom staden. Stockholm Vatten ska delta i en fortsatt utredning som ska vara klar i februari 2006 om det långsiktiga omhändertagandet av biologiskt avfall.

Bolagsstyrelsen ska

- fortsätta arbetet med sjörestaureringar enligt vattenprogrammet
- utifrån ett kretsloppstänkande utveckla restprodukterna som uppstår i verksamheten
- bidra till kunskapsutbyte genom att delta i internationella projekt
- tillsammans med andra myndigheter utveckla arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin
- fortsätta investera i ledningsnätet för att förbättra standard och säkerställa kapacitet
- definiera sitt affärsområde om avfalls- och biogashantering. I uppdraget ligger också att klara ut vilka utvecklingsområden som bör inrymmas i verksamheten för att säkerställa de långsiktiga målen
- delta i arbetet och bidra med sin kompetens i den utredning som syftar till att säkerställa Stockholms stads behov av att behandla avfall genom egna anläggningar.

R VIII
SVAB:2

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

28. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Stockholm Vatten AB** godkänns.

Stockholms Hamn AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholms Hamnar ska medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för sjöfarten och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling. Därtill har Stockholms Hamnar en viktig roll när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Verksamheten ska stimulera och vara ett föredöme för ett miljövänligt transportarbete.

Ägardirektiv för 2006-2008

Det fortsatta arbetet med Stockholms Hamnars utveckling ska bedrivas med inriktning att bolaget ska medverka till att regionens behov av effektiv hamnkapacitet kan tillgodoses i ett långt perspektiv. Det ska ske i lämpliga former av samverkan med andra hamnar och intressenter. Infrastruktur, verksamhet och organisation ska utvecklas i takt med EU:s utvidgning och den snabba utvecklingen i Östersjöregionen samt transportmarknadens krav och bygga på sunda ekonomiska kalkyler. Utvecklingsarbetet ska ske inom ramen för samarbetet mellan Stockholm och östra hamnregionen.

Arbetet med att söka alternativ för oljeverksamheten vid Loudden fortsätter. Arbetet ska inriktas på långsiktiga och miljömässigt hållbara lösningar som inte äventyrar stadens tillgångar eller regionens försörjning avseende oljeprodukter. Miljöförbättrande åtgärder samt säkerhetsåtgärder är nödvändiga inslag till dess att alternativa lokaliseringar kan realiseras. Det är av största vikt att arbetet bedrivs skyndsamt och med en helhetslösning som mål.

I enlighet med Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 ska Stockholms Hamnar fullfölja arbetet med den s.k. hamnvisionen. Förslaget innebär bl.a. en utveckling och omstrukturering av Värtahamnen och Frihamnen där bostadsexploatering kommer att vara en del. En annan strategisk fråga är en eventuell utbyggnad av en ny djuphamn i Norvik, Nynäshamn och modernisering av hamnen i Kapellskär.

Antalet kryssningsanlöp har ökat kraftigt de senaste åren. För att möta den stora grupp kryssningsresenärer som besöker Stockholm och dess omgivning, bör ett utredningsarbete inledas med sikte på en kryssningsterminal.

Bolagsstyrelsen ska

- fortsätta arbetet med att söka alternativ med målet att avveckla oljeverksamheten vid Loudden
- fullfölja arbetet med den s.k. hamnvisionen i samarbete med stadens andra berörda nämnder och bolagsstyrelser
- fortsätta utvecklingen av stadens innerstadskajer
- fortsätta och vidareutveckla sitt arbete med ett tillämpat system för differentierade avgifter beroende på fartygens miljöpåverkan.

R III
Stohab:2

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

29. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Stockholms Hamn AB** godkänns.

AB Stokab

Bolagets mål och uppgifter

Stokabs uppgift är att bygga ut och underhålla kommunikationsnät i Stockholm i samverkan med övriga regionen samt att hyra ut nät. Utifrån ett demokratiskt perspektiv ska bolaget tillhandahålla nät som är öppet för alla på lika villkor. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Ägardirektiv för 2006-2008

Genom stadens utbyggnad av IT-infrastrukturen finns en unik tillgång till fiberkapacitet i Stockholm. Det kvarstår dock att ansluta många fastigheter till bolagets nät. Staden ska därför genom de kommunala bostadsbolagen driva på utvecklingen och koppla upp hyresgästerna i det kommunala bostadsbeståndet genom investeringar i fastighetsnät. Stadens bostadsbolag och Stokab ges i uppdrag att genomföra denna bredbandsutbyggnad enligt den handlingsplan som antagits av kommunfullmäktige. Utbyggnadstakten beror också av bolagets ekonomi och finansiella ställning. Utbyggnad utanför staden ska ske i samverkan med andra aktörer och berörda kommuner.

Det finns också ett stort behov av att bygga ut och integrera en trådlös infrastruktur mot Stokabs fasta nät. Staden ska därför genom bolaget verka för en systematisk utbyggnad av infrastrukturen för trådlös kommunikation i Stockholm. Utbyggnaden bör ske i samverkan med telemarknadens aktörer och andra intressenter.

En genomlysning av Stokab, dess strategi och verksamheter, tillsammans med en omorganisation av stadsledningskontoret, har uppdragat ett behov av förändrade roller avseende förvaltningen av IT-infrastrukturen i Stockholms stad. Stokab innehar, driver och utvecklar IT-infrastrukturen i form av ett kommunikationsnät (S:t Erik Kom). Det är Stokab som från och med 2006 har det fulla och samlade ansvaret för stadens kommunikationslösningar. Stokab kommer således att få ett utökat ansvar för den samlade nätförvaltningen i staden.

Bolagsstyrelsen ska

- utveckla kommunikationsnätet avseende täckning, funktion och säkerhet för att kunna möta kundernas och ytterst medborgarnas krav på kvalitet, service och säkerhet samt tillgång till externa tjänster
- fortsätta arbetet med kostnadseffektiviseringar och rationaliseringar
- administrera och utveckla stadens samlade kommunikationsnät
- genomföra bredbandsutbyggnaden enligt handlingsplanen
- verka för en utbyggnad av infrastrukturen för trådlös kommunikation.

R I

Stokab:2

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

30. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **AB Stokab** godkänns.

Stockholms Stads Parkerings AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholm Parkerings främsta uppgift är att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon genom att finansiera byggandet av nya garage och ha en hög beläggning i de anläggningar bolaget förfogar över. Bolaget medverkar på så sätt till stadens ambition att styra över gatuparkering till tomtmarksparkering. Bolaget bygger och driver både anläggningar som verkar på den kommersiella marknaden och anläggningar som har som enda syfte att avlasta gatunätet, exempelvis infartsparkeringar. I de kommersiella anläggningarna ska lönsamheten vara god för att klara av finansieringen av övriga anläggningar samt byggnation av nya.

Ägardirektiv för 2006-2008

Treårsperioden präglas starkt av genomförandet av bolagets investeringsplan. Byggstart planeras för ett tiotal nya parkeringsanläggningar. Bolaget ska bibehålla en försiktig prispolitik, men genomföra prisjusteringar när marknaden så medger.

Bolagsstyrelsen ska

- skapa effektiva och attraktiva infartsparkeringar med ett gott serviceutbud
- fortsätta utveckla verksamheten i det helägda dotterbolaget Parkab
- fortsätta kvalitetsarbetet inom bolaget, vilket bland annat innebär ökad trygghet och trivsel för bilisterna
- följa upp om nybyggda garage ger minskad söktrafik i aktuella områden
- tillsammans med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna stödja inrättandet av bilpooler.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

31. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Stockholms Stads Parkerings AB** godkänns.

Stockholms Stadsteater AB

Bolagets mål och uppgifter

Stadsteatern ska göra god teater av hög konstnärlig kvalitet. Genom bredd i repertoaren ska stadsteatern erbjuda stockholmarna och stadens gäster, allt från lättillgänglig folklighet till smalt experimenterande föreställningar. Teatern ska aktivt verka för att nå nya publikgrupper.

Ägardirektiv för 2006-2008

Arbetet med att aktivt söka en ny publik bland stadens unga befolkning i ytterstaden fortsätter. En framgångsrik utvecklingsprocess förutsätter att teatern försäkras om en viss andel rörliga resurser. Denna process fortgår under kommande år. Samtidigt ska det konstnärliga arbetet inom den fasta ensemblen präglas av långsiktighet och kontinuitet.

Under perioden genomförs en genomgripande ombyggnad av stadsteaterns lokaler i Kulturhuset inklusive de administrativa lokalerna. De ökade hyreskostnaderna fr.o.m. 2007 regleras i enlighet med Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008. Parkteatern är ett viktigt verktyg i arbetet att nå nya grupper och ska liksom verksamheten för barn och unga förstärkas. I detta syfte förstärks denna verksamhet med 4,0 mnkr.

Bolagsstyrelsen ska

- aktivt arbeta med att nå nya grupper både genom Sergelscenen och de verksamheter som bedrivs i andra delar av staden
- genomföra ombyggnaden och åtgärda ventilationsproblemen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

32. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Stockholms Stadsteater AB** godkänns.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Bolagets mål och uppgifter

Målet för verksamheten är att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och bidra till utvecklingen av Stockholm som turist- och evenemangsstad. I syfte att renodla verksamhetsgrenarna är AB Stockholm Globe Arena sedan 2002 uppdelat i ett fastighets- och ett evenemangsbolag, där fastighetsbolaget är moderbolag till evenemangsbolaget.

Ägardirektiv för 2006-2008

Verksamheten ska ge förutsättningar för ett evenemangsutbud av hög attraktionskraft bestående av bland annat sport, konserter, kultur- och familjeaktiviteter. Bolaget genomför ett omfattande arbete för att utveckla nuvarande evenemang och finna nya evenemang till arenorna. Därutöver ska bolaget vara delaktig i den fortsatta utredningen om en ny arena.

Bolagsstyrelsen ska

- delta i stadens arbete med Globenområdets utveckling i syfte att öka områdets attraktionskraft.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

33. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Stockholm Globe Arena Fastigheter AB** godkänns.

S:t Erik Försäkrings AB

Bolagets mål och uppgifter

S:t Erik Försäkring har som uppgift att svara för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av staden och närstående bolag. Bolaget ska förmedla försäkringslösningar, minimera försäkringskostnaderna och förbättra riskhanteringen för samtliga berörda enheter inom kommunkoncernen. S:t Erik Försäkring ska vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet för stadens förvaltningar och bolag.

Ägardirektiv för 2006-2008

Samtliga sakförsäkringar som stadens förvaltningar och bolag har behov av ska tecknas med bolagets medverkan. Målsättningen är att bolaget ska ta en större andel av varje skadekostnad för att hålla kostnaderna för återförsäkring nere.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

34. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **S:t Erik Försäkrings AB** godkänns.

Stockholms Näringslivskontor AB

Inklusive dotterbolagen Stockholm Visitors Board AB och Business Arena Stockholm AB.

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget ska, som moderbolag i den nya koncernen, leda arbetet med att stärka det samlade näringslivsarbetet och marknadsföringen av Stockholm så att kommunfullmäktiges intentioner uppnås. Målet för koncernens verksamhet är att Stockholm ska utvecklas till Sveriges och norra Europas ledande region.

Ägardirektiv för 2006-2008

Koncernen ska verka som en samlande enhet för hela besöksnäringen i Stockholm och utveckla hela Stockholm och Stockholmsregionen som besöksort. Koncernen ska utveckla och förbättra stadens kontakter med näringslivet, utveckla näringsperspektivet i stadens verksamheter, marknadsföra Stockholm ur ett näringslivsperspektiv samt bidra till utveckling och diversifiering av stadens näringsliv. Stockholm ska förstärkas som kunskapsstad, IT-metropol, biomedicinskt centrum, finansplats, evenemangsstad, designstad och miljöhuvudstad.

Koncernen ska aktivt verka för att utveckla mångfalden i stadens näringsliv genom att stötta företagande och entreprenörskap bland kvinnor och utrikes födda. Fokus i verksamheten ska även ligga på lokal utveckling av småföretagandet inom stadsdelarna.

Stockholms Näringslivskontor AB ska i samverkan med kulturnämnden aktivt medverka i det regionala arbetet för att utveckla ett fjärde produktionscenter för långfilm. En regional filmfond av långfilmsproduktion är ett ansvar för Stockholms stad med kranskommuner, landsting och stat.

Koncernen och dess verksamhet finansieras via ersättning från stadens budget från och med 2006.

Bolagsstyrelsen ska

- utveckla och förbättra stadens kontakter med näringslivet
- utveckla näringsperspektivet i stadens verksamheter
- marknadsföra Stockholm ur ett näringslivsperspektiv
- bidra till utveckling och diversifiering av stadens näringsliv
- utveckla mångfalden i stadens näringsliv genom stöd till ökat företagande bland kvinnor och utrikes födda.
- utveckla besöksnäringen i Stockholm
- arbeta målinriktat för flera stora evenemang
- i samverkan med konsumentnämnden, genom Stockholm Visitors Board AB, verka för ökad profilturism, med information riktad till turister om hållbara konsumtionsalternativ.

R I
SNK:2

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

35. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **Stockholms Näringslivskontor AB** godkänns.

S:t Erik Markutveckling AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att äga och förvalta aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser. Bolaget äger aktierna i Fastighets AB Runda Huset, Fastighets AB G-mästaren (f.d. Carlsberg Bryggeri) samt Jernhusen Norra Station AB.

Ägardirektiv för 2006-2008

S:t Erik Markutveckling AB bildades i oktober 2004 i samband med strategiska fastighetsförvärv inför Slussens ombyggnad samt inför framtida byggande av bostäder och arbetsplatser i Ulvsunda och vid Norra Station. Syftet med ett ägande i bolagsform är att uppnå en för staden kostnadseffektiv förvaltning.

Bolagets verksamhet ska under perioden inriktas på förvaltning och uthyrning av lokaler till så god avkastning som möjligt med hänsyn tagen till fastigheters begränsade återstående livslängd. Uthyrningen av lediga lokaler i Fastighets AB G-mästaren (f.d. Carlsbergs bryggeri) ska inriktas mot handel, kontor, lager och distributionsverksamhet. Bolaget ska noga bevaka tidplaner i kommande detaljplaneprocesser och ha god en beredskap för evakueringar av hyresgäster.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

36. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2006-2008 för **S:t Erik Markutveckling AB** godkänns.

BUDGETEN I SAMMANDRAG

Sammanfattande driftverksamhet Nettokostnader	Bilaga 1:1
Sammanfattande driftverksamhet Driftkostnader	Bilaga 1:2
Sammanfattande driftverksamhet Avskrivningar	Bilaga 1:3
Sammanfattande driftverksamhet Interränta	Bilaga 1:4
Sammanfattande driftverksamhet Intäkter	Bilaga 1:5
Sammanfattande investeringsverksamhet Utgifter	Bilaga 1:6
Sammanfattande investeringsverksamhet Inkomster	Bilaga 1:7

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

NETTOKOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008	Förändring 2005/2006
Kommunfullmäktige m.m.					
1. KF, KS och SLK m.m.	-725,9	-806,3	-818,8	-818,8	-80,4
2. KF/KS kansli	-10,4	-10,4	-10,4	-10,4	0,0
Revisorskollegiet	-26,3	-27,4	-27,4	-27,4	-1,1
Valnämnden	-2,1	-14,9	-2,2	-2,2	-12,8
Stadsdelsnämnderna (R I)	-19 989,1	-20 635,3	-20 592,9	-20 564,0	-646,2
Brand- och räddningsnämnden (R VIII)	-202,3	-205,8	-205,8	-205,8	-3,5
Fastighets- och saluhallsnämnd (R III)	424,6	376,9	380,6	385,5	-47,7
Gatu- och fastighetsnämnden (R III)	1 384,0	0,0	0,0	0,0	-1 384,0
Iddrottsnämnden (R II)	-320,8	-343,6	-342,6	-341,6	-22,8
Konsumentnämnden (R VIII)	-11,0	-11,5	-11,5	-11,5	-0,5
Kulturnämnden, kulturförvaltn. (R IV)	-631,1	-669,0	-669,0	-669,0	-37,9
Kulturnämnden, stadsarkivet (R IV)	-41,6	-43,4	-43,4	-43,4	-1,8
Kyrkogårdsnämnden (R VIII)	-112,0	-108,5	-110,5	-110,5	3,5
Marknämnden (R III)	0,0	1 526,9	1 526,9	1 526,8	1 526,9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (R VIII)	-100,2	-111,0	-111,0	-111,0	-10,8
Renhållningsnämnden (R VIII)	6,4	-0,3	-28,8	2,7	-6,7
Socialtjänstnämnden (R VII)	-729,6	-661,3	-661,3	-661,3	68,3
Stadsbyggnadsnämnden: sbk (R II)	-212,3	-213,9	-210,8	-209,6	-1,6
Stadsbyggnadsnämnden: USK (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmuseinämnden (R IV)	-65,3	-71,5	-70,8	-70,8	-6,2
Trafiknämnden (R III)	0,0	-46,0	-46,9	-54,8	-46,0
Utbildningsnämnden (R IV)	-4 139,6	-4 230,0	-4 267,9	-4 484,7	-90,4
Överförmyndarnämnden (R VII)	-24,0	-23,8	-23,8	-23,8	0,2
SUMMA	-25 528,6	-26 330,1	-26 348,3	-26 505,6	-801,5
Avskrivningar (-)	-425,9	-487,3	-555,6	-621,1	-61,4
Central medelsreserv (-)					
Oförutsedda behov	-284,1	-361,9	-653,5	-1 359,0	-77,8
Prestationsreserv	-325,7	-221,7	-550,7	-850,7	104,0
Pensionsavgifter (-)	-541,8	-589,2	-589,2	-589,2	-47,4
Särskilda effektiviseringar och översyner	0,0	0,0	40,0	65,0	0,0
TOTALT	-27 106,1	-27 990,2	-28 657,3	-29 860,6	-884,1

Bilaga 1:2

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

DRIFTKOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	-890,9	-949,3	-949,8	-949,8
2. KF/KS kansli	-11,3	-11,3	-11,3	-11,3
Revisorskollegiet	-28,6	-29,7	-29,7	-29,7
Valnämnden	-2,1	-15,4	-2,2	-2,2
Stadsdelsnämnderna (R I)	-20 528,7	-21 197,7	-21 154,3	-21 125,4
Brand- och räddningsnämnden (R VIII)	-355,5	-366,0	-366,0	-366,0
Fastighets- och saluhallsnämnd (R III)	-493,6	-468,7	-469,9	-470,7
Gatu- och fastighetsnämnden (R III)	-852,5	0,0	0,0	0,0
Idrottsnämnden (R II)	-459,8	-536,1	-540,1	-544,1
Konsumentnämnden (R VIII)	-11,0	-11,5	-11,5	-11,5
Kulturnämnden, kulturförvaltn. (R IV)	-706,3	-744,2	-744,2	-744,2
Kulturnämnden, stadsarkivet (R IV)	-59,6	-61,4	-61,4	-61,4
Kyrkogårdsnämnden (R VIII)	-140,5	-137,0	-139,0	-139,0
Marknämnden (R III)	0,0	-110,6	-110,6	-110,7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (R VIII)	-132,9	-148,3	-148,3	-148,3
Renhållningsnämnden (R VIII)	-334,2	-340,9	-369,4	-384,4
Socialtjänstnämnden (R VII)	-1 126,4	-1 058,1	-1 058,1	-1 058,1
Stadsbyggnadsnämnden: sbk (R II)	-271,0	-292,5	-290,6	-290,6
Stadsbyggnadsnämnden: USK (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmuseinämnden (R IV)	-79,5	-85,7	-85,0	-85,0
Trafiknämnden (R III)	0,0	-712,0	-712,9	-720,8
Utbildningsnämnden (R IV)	-4 667,2	-4 882,7	-4 920,6	-4 933,8
Överförmyndarnämnden (R VII)	-24,0	-23,8	-23,8	-23,8
SUMMA	-31 175,6	-32 182,9	-32 198,7	-32 210,8

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

AVSKRIVNINGAR

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	0,0	0,0	0,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna (R I)	0,0	-10,2	-11,2	-11,3
Brand- och räddningsnämnden (R VIII)	-31,1	-38,2	-41,2	-41,4
Fastighets- och saluhallsnämnd (R III)	-125,4	-113,1	-109,8	-113,3
Gatu- och fastighetsnämnden (R III)	-170,0	0,0	0,0	0,0
Iddrottsnämnden (R II)	-68,0	-81,3	-91,0	-97,0
Konsumentnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden, kulturförvaltn. (R IV)	-1,8	-3,1	-4,6	-4,6
Kulturnämnden, stadsarkivet (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden (R VIII)	-6,6	-7,4	-7,8	-8,2
Marknämnden (R III)	0,0	-49,6	-60,9	-72,1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Renhållningsnämnden (R VIII)	-4,8	-6,9	-9,4	-11,4
Socialtjänstnämnden (R VII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden: sbk (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden: USK (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmuseinämnden (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Trafiknämnden (R III)	0,0	-159,5	-198,2	-236,9
Utbildningsnämnden (R IV)	-18,2	-18,0	-21,5	-24,9
Överförmyndarnämnden (R VII)	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	-425,9	-487,3	-555,6	-621,1

Bilaga 1:4

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

INTERNRÄNTA

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	0,0	0,0	0,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna (R I)	0,0	-15,2	-15,6	-15,7
Brand- och räddningsnämnden (R VIII)	-17,7	-19,6	-19,0	-19,9
Fastighets- och saluhallsnämnd (R III)	-228,3	-207,7	-209,9	-198,8
Gatu- och fastighetsnämnden (R III)	-1 215,0	0,0	0,0	0,0
Idrottsnämnden (R II)	-69,5	-81,1	-87,5	-89,6
Konsumentnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden, kulturförvaltn. (R IV)	-1,7	-2,0	-2,2	-2,0
Kulturnämnden, stadsarkivet (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden (R VIII)	-3,3	-3,2	-2,9	-2,5
Marknämnden (R III)	0,0	-1 144,1	-1 230,4	-1 316,7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Renhållningsnämnden (R VIII)	-1,6	-2,4	-3,8	-3,8
Socialtjänstnämnden (R VII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden: sbk (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden: USK (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmuseinämnden (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Trafiknämnden (R III)	0,0	-164,3	-178,0	-191,7
Utbildningsnämnden (R IV)	-2,3	-2,6	-3,1	-3,4
Överförmyndarnämnden (R VII)	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	-1 539,4	-1 642,2	-1 752,4	-1 844,1

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

INTÄKTER

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	165,0	143,0	131,0	131,0
2. KF/KS kansli	0,9	0,9	0,9	0,9
Revisorskollegiet	2,3	2,3	2,3	2,3
Valnämnden	0,0	0,5	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna (R I)	539,6	562,4	561,4	561,4
Brand- och räddningsnämnden (R VIII)	153,2	160,2	160,2	160,2
Fastighets- och saluhallsnämnd (R III)	918,2	845,6	850,5	856,2
Gatu- och fastighetsnämnden (R III)	2 236,5	0,0	0,0	0,0
Ildrotnsnämnden (R II)	139,0	192,5	197,5	202,5
Konsumentnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden, kulturförvaltn. (R IV)	75,2	75,2	75,2	75,2
Kulturnämnden, stadsarkivet (R IV)	18,0	18,0	18,0	18,0
Kyrkogårdsnämnden (R VIII)	28,5	28,5	28,5	28,5
Marknämnden (R III)	0,0	1 637,5	1 637,5	1 637,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (R VIII)	32,7	37,3	37,3	37,3
Renhållningsnämnden (R VIII)	340,6	340,6	340,6	387,1
Socialtjänstnämnden (R VII)	396,8	396,8	396,8	396,8
Stadsbyggnadsnämnden: sbk (R II)	58,7	78,6	79,8	81,0
Stadsbyggnadsnämnden: USK (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmuseinämnden (R IV)	14,2	14,2	14,2	14,2
Trafiknämnden (R III)	0,0	666,0	666,0	666,0
Utbildningsnämnden (R IV)	527,6	652,7	652,7	449,1
Överförmyndarnämnden (R VII)	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	5 647,0	5 852,8	5 850,4	5 705,2

Bilaga 1:6

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

INVESTERINGSUTGIFTER

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna (R I)	0,0	-91,2	-64,3	-68,4
Brand- och räddningsnämnden (R VIII)	-48,3	-53,5	-45,6	-47,2
Fastighets- och saluhallsnämnd (R III)	-239,6	-341,2	-164,2	-91,0
Gatu- och fastighetsnämnden (R III)	-1 997,0	0,0	0,0	0,0
Idrottsnämnden (R II)	-371,5	-340,7	-156,0	-50,0
Konsumentnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden, kulturförvaltn. (R IV)	-5,5	-1,5	-1,5	-1,5
Kulturnämnden, stadsarkivet (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden (R VIII)	-5,0	-11,0	-4,5	-4,0
Marknämnden (R III)	0,0	-2 063,8	-2 040,4	-1 665,3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Renhållningsnämnden (R VIII)	-25,0	-32,6	-5,7	-6,6
Socialtjänstnämnden (R VII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden: sbk (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden: USK (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmuseinämnden (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Trafiknämnden (R III)	0,0	-727,5	-767,4	-793,7
Utbildningsnämnden (R IV)	-20,0	-28,0	-30,0	-30,0
Överförmyndarnämnden (R VII)	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	-2 811,9	-3 791,0	-3 379,6	-2 857,7

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

INVESTERINGSINKOMSTER

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	0,0	0,0	0,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna (R I)	0,0	0,0	0,0	0,0
Brand- och räddningsnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastighets- och saluhallsnämnd (R III)	0,0	0,0	2,5	2,0
Gatu- och fastighetsnämnden (R III)	69,3	0,0	0,0	0,0
Idrottsnämnden (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Konsumentnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden, kulturförvaltn. (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kulturnämnden, stadsarkivet (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Marknämnden (R III)	0,0	137,5	82,7	12,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Renhållningsnämnden (R VIII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Socialtjänstnämnden (R VII)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden: sbk (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden: USK (R II)	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmuseinämnden (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Trafiknämnden (R III)	0,0	26,2	20,8	13,5
Utbildningsnämnden (R IV)	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden (R VII)	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	69,3	163,7	106,0	27,7

CESAM-BILAGA**Förändringar mellan kommunfullmäktiges budget 2005 och kommunstyrelsens förslag till budget 2006**

Kommunfullmäktige m.m.	2
Kommunfullmäktiges/Kommunstyrelsens kansli	3
Revisorskollegiet	3
Valnämnden	4
Stadsdelsnämnderna	5
Brand- och räddningsnämnden	13
Fastighets- och saluhallsnämnden	14
Idrottsnämnden	15
Konsumentnämnden	16
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	16
Kulturnämnden: stadsarkivet	17
Kyrkogårdsnämnden	18
Marknämnden	19
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	20
Renhållningsnämnden	21
Socialtjänstnämnden	22
Stadsbyggnadsnämnden: stadsbyggnadskontoret	22
Stadsbyggnadsnämnden: utrednings- och statistikkontoret	23
Stadsmuseinämnden	23
Trafiknämnden	24
Utbildningsnämnden	25
Överförmyndarnämnden	26

Kommunfullmäktige m.m.**1. Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret, Äldreomsorg samt Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar****Specifikation av förändringar i driftverksamheten**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-890,9	165,0
Ökade kostnader för internförsäkring, S:t Erik Försäkring AB	-1,0	
Minskade intäkter för flyktingmottagande		-22,0
Minskade kostnader för genomgångsbostäder för flyktingar	1,7	
Ökade kostnader för gatu- och fastighetskontorets omorganisation	-10,0	
Ökade kostnader för IT för alla/anställdas tillgång till användarkonton etc.	-7,0	
Minskade kostnader och intäkter, överföring av Miljöcentrum till Miljö- och hälsoskyddsnämnden	6,8	
Ökade kostnader för ersättning till Stockholms Näringslivskontor AB (helårseffekt)	-43,0	
Ökade kostnader för förskolor med höga hyreskostnader	-10,0	
Minskade kostnader för administrativa effektiviseringar	10,0	
Ökade kostnader för insatser för dementa	-2,0	
Ökade kostnader för feriearbetande skolungdom	-10,0	
Minskade kostnader för medlemsavgift till Sveriges Kommuner och landsting	1,9	
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	3,1	
Minskade kostnader för energi	1,1	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-949,3	143,0
Minskade intäkter för flyktingmottagande		-12,0
Ökade kostnader för ersättning till Stockholms Näringslivskontor AB (helårseffekt)	-8,5	
Ökade kostnader för insatser för dementa (helårseffekt)	-2,0	
Minskade kostnader för gatu- och fastighetskontorets omorganisation	10,0	
Plan 2007	-949,8	131,0

Kommunfullmäktiges/Kommunstyrelsens kansli

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-11,3	0,9
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-11,3	0,9
Plan 2007	-11,3	0,9
Plan 2008	-11,3	0,9

Revisorskollegiet

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-28,6	2,3
Ökade kostnader för utrednings- och utvecklingsarbete	-1,1	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-29,7	2,3
Plan 2007	-29,7	2,3
Plan 2008	-29,7	2,3

Valnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-2,1	0,0
Ökade kostnader för avtalen med stadsledningskontoret och KF/KS kansli	-0,1	
Ökade kostnader och intäkter för allmänna val	-11,5	0,4
Ökade kostnader för valförberedelser	-1,7	
Ökade intäkter för särskild röstmottagning		0,1
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-15,4	0,5
Minskade kostnader och intäkter - inget ordinarie val	13,2	-0,5
Plan 2007	-2,2	0,0
Plan 2008	-2,2	0,0

Stadsdelsnämnderna

Pedagogisk verksamhet: Förskoleverksamhet

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-2 822,0	172,2
Ökade kostnader och intäkter för prestationer 2005	-133,7	8,4
Ökade kostnader för prestationer - socioekonomiskt tillägg	-15,6	
Ökade kostnader för höjd schablon med 6,1 %	-181,9	0,0
Ökade kostnader för kommunövergripande verksamhet: Reimers förskola och Bamse språkförskola	-0,4	
Ökade kostnader och intäkter för prestationer - reserveras i Central medelsreserv	±141,0	±9,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-3 153,6	180,6
Ökade kostnader och intäkter för prestationer - reserveras i Central medelsreserv	±112,0	±7,0
Ökade kostnader för barn med behov av särskilt stöd - reserveras i Central medelsreserv	±8	0,0
Plan 2007	-3 153,6	180,6
Ökade kostnader och intäkter för prestationer - reserveras i Central medelsreserv	±88,0	±6,0
Plan 2008	-3 153,6	180,6

Pedagogisk verksamhet: Skolbarnsomsorg

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-812,9	118,9
Minskade kostnader för prestationer 2005	19,1	-10,5
Minskade kostnader för prestationer 2006	4,6	-0,7
Minskade kostnader för prestationer 2006 - reserveras i Central medelsreserv	±8,9	±0,9
Ökade kostnader för höjd schablon, skolbarnsomsorg	-19,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-808,2	107,7
Ökade kostnader och intäkter för prestationer - reserveras i Central medelsreserv	±15,5	±1,9
Plan 2007	-808,2	107,7
Ökade kostnader och intäkter för prestationer - reserveras i Central medelsreserv	±26,6	±3,2
Plan 2008	-808,2	107,7

Pedagogisk verksamhet: Skola**Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008****Specifikation av förändringar i driftverksamheten**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-4 940,5	0,0
Ökade kostnader för höjd schablon 1,7%	-64,2	
Minskade kostnader för Nordiskt Skolspel	1,1	
Minskade kostnader för prestationer 2005	63,3	
Minskade kostnader för prestationer 2006	62,3	
Minskade kostnader genom minskning av tilläggsanslag	14,5	
Minskade kostnader för prestationer 2006 - reserveras i Central medelsreserv	±22,8	
Ökade kostnader för FH-klasser	-28,2	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-4 891,7	0,0
Minskade kostnader för prestationer - reserveras i Central medelsreserv	±37,2	
Plan 2007	-4 891,7	0,0
Minskade kostnader för prestationer - reserveras i Central medelsreserv	±30,6	
Plan 2008	-4 891,7	0,0

Pedagogisk verksamhet: Särskola**Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008****Specifikation av förändringar i driftverksamheten**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	0,0	0,0
Ökade kostnader för obligatorisk särskola inkl. förskoleklass	-242,0	
Ökade kostnader för skolbarnsomsorg inom särskolan	-62,2	
<i>Prestationsförändringar</i>		
Ökade kostnader för obligatorisk särskola inkl. förskoleklass	-10,6	
Minskade kostnader skolbarnsomsorg inom obl. särskola	5,4	
Ökade kostnader för höjd schaboln obl. särskola	-5,2	
Ökade kostnader för höjd schaboln skolbarnsomsorg	-0,8	
Minskade kostnader för obligatorisk särskola inkl. förskoleklass (fristående och interkommunal), överförs till UtbN	46,1	
Minskade kostnader för skolbarnsomsorg (fristående och interkommunal), överförs till UtbN	8,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-261,3	0,0
Plan 2007	-261,3	0,0
Plan 2008	-261,3	0,0

Verksamhet för barn och ungdom**Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008****Specifikation av förändringar i driftverksamheten**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-507,2	0,0
Ökade kostnader för fritidsklubbar ht 2006	-23,0	
Ökade kostnader för träffpunkter	-9,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-539,2	0,0
Ökade kostnader för fritidsklubbar	-23,0	
Plan 2007	-562,2	0,0
Plan 2008	-562,2	0,0

Kultur- och föreningsverksamhet

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-59,7	0,0
Minskade kostnader effektivisering 1,5%	0,9	
Ökade kostnader konsumentvägledning	-2,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-60,8	0,0
Plan 2007	-60,8	0,0
Plan 2008	-60,8	0,0

Äldreomsorg

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-6 105,0	128,0
Minskade kostnader för volymförändring	26,9	
Minskade hyreskostnader	53,3	
Minskade kostnader för Edsättrahemmet	1,0	
Ökade intäkter p.g.a. ökat debiteringsunderlag		7,0
Ökade kostnader, ökad kvalitet hemtjänst	-40,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-6 063,8	135,0
Minskade kostnader för volymförändring	11,3	
Minskade kostnader för Edsättrahemmet	1,0	
Plan 2007	-6 051,5	135,0
Minskade kostnader för volymförändring	28,9	
Plan 2008	-6 022,6	135,0

Omsorg om personer med funktionshinder

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-1 949,9	2,0
Höjning timersättning LASS	-14,4	
Ökade kostnader för prestationer 2005	-96,3	
Minskade hyreskostnader	1,8	
Ökade kostnader HAB ersättning	-0,5	
Ökade kostnader för prestationer 2006 - reserveras i Central medelsreserv	±146,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-2 059,3	2,0
Ökade kostnader för prestationer - reserveras i Central medelsreserv	±200,0	
Plan 2007	-2 059,3	2,0
Ökade kostnader för prestationer - reserveras i Central medelsreserv	±200,0	
Plan 2008	-2 059,3	2,0

Individ- och familjeomsorg

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-1 524,0	36,9
Ökade kostnader för barn och ungdom (befolkningsstruktur)	-13,0	
Ökade kostnader för barn och ungdom (kvalitetshöjning)	-14,0	
Ökade kostnader för barn och ungdom (tillgänglighet)	-9,5	
Ökade kostnader socialpsykiatri	-7,0	
Minskade kostnader effektivisering 1,5% exkl barn & ungdom	12,3	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-1 555,2	36,9
Plan 2007	-1 555,2	36,9

Stadsmiljöverksamhet

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-372,3	21,9
Ökade kostnader och intäkter ändrat ansvarsförhållande, överföring från trafiknämnden	-11,1	9,6
Ökade intäkter, korrigerig för volymförändring		10,0
Ökade kostnader spåring av skidspår	-0,1	
Minskade kostnader effektivisering 1,5%	5,6	
Ökade kostnader för städ m.m. och skötsel av parker	-47,0	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade/minskade kostnader för avskrivningar	-10,2	
Ökade/minskade kostnader för internräntor	-15,2	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-450,3	41,5
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade/minskade kostnader för avskrivningar	-1,0	
Ökade/minskade kostnader för internräntor	-0,4	
Plan 2007	-451,7	41,5
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade/minskade kostnader för avskrivningar	-0,1	
Ökade/minskade kostnader för internräntor	-0,1	
Plan 2008	-451,9	41,5

Flyktingmottagande

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-52,4	0,0
Minskade kostnader för flyktingmottagande	14,0	
Ökade kostnader för prestationer- reserveras i Central medelsreserv	±3,6	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-38,4	0,0
Minskade kostnader för flyktingmottagande	4,1	
Plan 2007	-34,3	0,0
Plan 2008	-34,3	0,0

Ekonomiskt bistånd

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-1 282,0	26,0
Minskade kostnader/intäkter för ökad sysselsättningsgrad	50,0	-1,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-1 232,0	25,0
Minskade kostnader/intäkter för ökad sysselsättningsgrad	50,0	-1,0
Plan 2007	-1 182,0	24,0
Plan 2008	-1 182,0	24,0

Arbetsmarknadsåtgärder

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-100,8	33,7
Minskade kostnader effektivisering 1,5 %	1,5	
Ökade kostnader arbetsmarknadsprojekt	-10,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-109,3	33,7
Plan 2007	-109,3	33,7
Plan 2008	-109,3	33,7

Brand- och räddningsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-404,3	153,2
Ökade kostnader och intäkter för avtal med Solna/Sundbyberg/Lidingö	-7,0	7,0
Minskade kostnader för rationalisering 20%	1,4	0,0
Ökade kostnader för verksamheten	-5,3	
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	0,3	
Minskade kostnader för energi	0,1	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-7,1	
Ökade kostnader för internräntor	-1,9	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-423,8	160,2
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-3,0	
Minskade kostnader för internräntor	0,6	
Plan 2007	-426,2	160,2
Ökade kostnader för drift av Rakel kommunik. syst.	0,0	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-0,2	
Ökade kostnader för internräntor	-0,9	
Plan 2008	-427,3	160,2

Fastighets- och saluhallsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-847,3	918,2
Minskade kostnader och intäkter för överföring av förskolor till SISAB	26,2	-47,1
Minskade intäkter för tomträttsavgälder p.g.a. överföring av mark till marknämnden		-22,6
Minskade intäkter pga förändring i fastighetsbestånd,		-3,9
Ökade kostnader för drift	-11,5	
Ökade kostnader för underhåll	-14,6	
Minskade kostnader för generell besparing	6,7	
Minskade kostnader pga omorganisation	9,7	
Minskade kostnader effektivisering 1,5 %	7,4	
Minskade kostnader övrigt	0,5	
Ökade intäkter och kostnader arbeten åt utomstående	-1,0	1,0
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	1,0	
Minskade kostnader för energi	0,5	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Minskade kostnader för:		
avskrivningar	2,8	
internräntor	5,5	
internräntor p.g.a. överföring av mark till marknämnden	3,5	
avskrivningar, överföring till SISAB	9,5	
internräntor, överföring till SISAB	7,3	
kreditivräntor	4,3	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-789,5	845,6
Ökade intäkter pga hyresförhandlingar indexreglering mm.		4,1
Minskade kostnader för drift	-0,1	
Ökade kostnader för underhåll	-1,5	
Minskade kostnader och ökade intäkter övrigt	0,4	0,8
<i>Kapitalkostnader</i>		
Minskade kostnader för avskrivningar	3,3	
Minskade kostnader för kreditivräntor	0,2	
Ökade räntekostnader	-2,4	
Plan 2007	-789,6	850,5
Ökade intäkter pga hyresförhandlingar indexreglering mm.		5,4
Ökade kostnader för underhåll	-0,5	
Ökade kostnader och intäkter övrigt	-0,3	0,3
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-3,5	
Minskade kostnader för kreditivräntor	12,5	
Ökade räntekostnader	-1,4	
Plan 2008	-782,8	856,2

Idrottsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-597,3	139,0
Ökade kostnader för drift av Sjöstadshallen, helårseffekt	-3,5	
Ökade kostnader för drift av Hässelbyhallen	-2,5	
Ökade kostnader för drift av bandybana Gubbängens IP	-1,0	
Minskade kostnader för effektivisering för drift Hässelbyhallen och bandybana Gubbängens IP 20 %	0,7	
Ökade kostnader och intäkter pga ökad verksamhetsvolym 2000-2006 på simhallarna mm	-40,5	40,5
Ökade kostnader för verksamheten	-11,9	
Ökade kostnader och intäkter pga nytt gymavtal	-13,0	13,0
Minskade kostnader för spårning av skidspår	0,1	
Minskade kostnader genom organisationsöversyn 2006	3,9	
Ökade kostnader för bidrag till Fryshuset	-9,5	
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	0,3	
Minskade kostnader för energi	0,6	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-13,3	
Ökade kostnader för internräntor	-11,6	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-698,5	192,5
Ökade kostnader och intäkter pga förväntad ökad verksamhetsvolym på simhallarna 2007	-5,0	5,0
Minskade kostnader för effektivisering simhallar 20 %	1,0	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader avskrivningar	-10,3	
Minskade kostnader avskrivningar Skanstullshallen förskjutning	0,6	
Ökade kostnader intern ränta	-7,4	
Minskade kostnader internräntor Skanstullshallen förskjutning	1,0	
Plan 2007	-718,6	197,5
Ökade kostnader och intäkter pga förväntad ökad verksamhetsvolym på simhallarna 2008	-5,0	5,0
Minskade kostnader för effektivisering simhallar 20 %	1,0	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader avskrivningar	-5,4	
Ökade kostnader avskrivningar, Skanstullshallen	-0,6	
Ökade kostnader intern ränta	-1,1	
Ökade kostnader internräntor, Skanstullshallen	-1,0	
Plan 2008	-730,7	202,5

Konsumentnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-11,0	0,0
Ökade kostnader Fair Trade (SVB)	-0,6	
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	0,1	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-11,5	0,0
Plan 2007	-11,5	0,0
Plan 2008	-11,5	0,0

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-709,8	75,2
Ökade kostnader för fri entré Kulturhuset	-5,0	
Ökade kostnader för förlängt öppethållande på Kulturhuset	-2,5	
Ökade kostnader för Kulturskolan	-10,0	
Ökade kostnader för Fria grupper	-4,0	
Ökade kostnader för Kulturfestival, Östersjö, Nationaldagsfirande	-18,0	
Minskade kostnader för energi	1,6	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-1,3	
Ökade kostnader för räntor	-0,3	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-749,3	75,2
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-1,5	
Ökade kostnader för räntor	-0,2	
Plan 2007	-751,0	75,2
<i>Kapitalkostnader</i>		
Minskade kostnader för räntor	0,2	
Plan 2008	-750,8	75,2

Kulturnämnden: stadsarkivet**Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008****Specifikation av förändringar i driftverksamheten**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-59,6	18,0
Minskade kostnader för hyllbyte	0,6	
Ökade kostnader för magasinshyror	-4,1	
Minskade kostnader för hyra av tillfällig arkivförvaring	0,5	
Minskade kostnader effektivisering 1,5%	0,9	
Minskade kostnader för energi	0,3	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-61,4	18,0
Plan 2007	-61,4	18,0
Plan 2008	-61,4	18,0

Kyrkogårdsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-150,4	28,5
Minskade kostnader för byte av system för markering av gravar	1,5	
Minskade kostnader för renovering av gamla gravkvarter	2,0	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar (Räcksta krematorium)	-0,8	
Minskade kostnader för internräntor (Räcksta krematorium)	0,1	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-147,6	28,5
Ökade kostnader för kulturhistoria renoveringar	-2,0	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar (Räcksta krematorium)	-0,4	
Minskade kostnader för internräntor (Räcksta krematorium)	0,3	
Plan 2007	-149,7	28,5
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar (Räcksta krematorium)	-0,4	
Minskade kostnader för internräntor (Räcksta krematorium)	0,4	
Plan 2008	-149,7	28,5

Marknämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	0,0	0,0
Överfört från gatu- och fastighetsnämnden 1 maj 2005	-789,6	1 078,3
Justering till helårsbasis	-394,8	539,2
Minskade kostnader pga omorganisation	0,2	
Ökade kostnader för Järvafältet, överföring från sdn	-0,4	
Minskade kostnader genom effektivisering 1,5 %	1,5	
Ökade kostnader för färja Hammarby Sjöstad, överföring från trafikinämnden	-6,4	
Minskade kostnader för personal som ansvarar för skadereglering, överföring till trafikinämnden	1,0	
Ökade kostnader för parkplanering, överföring från trafikinämnden	-10,4	
Ökat intäktskrav för tomträttsavgälder		20,0
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	0,7	
Minskade kostnader för energi	0,2	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-11,3	
Ökade kostnader för internräntor	-95,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-1 304,3	1 637,5
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-11,3	
Ökade kostnader för internräntor	-86,3	
Plan 2007	-1 401,9	1 637,5
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-11,3	
Ökade kostnader för internräntor	-86,3	
Plan 2008	-1 499,5	1 637,5

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Förändringar i driftverksamhet

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-132,9	32,7
Ökade kostnader/intäkter efter taxeöversyn 2004	-2,1	2,1
Ökade kostnader/intäkter för värmepumpstillstånd	-0,8	0,8
Minskade kostnader/intäkter för kostinformation	0,2	-0,2
Ökade livsmedelsintäkter (statlig taxa)		0,9
Ökade kostnader tillsyn	-3,0	
Ökade kostnader	-5,0	
Ökade kostnader och intäkter, överföring av Miljöcentrum från Kommunfullmäktige m.m.	-7,8	1,0
Minskade kostnader för rationalisering av nya taxor, 20 %	0,6	
Minskade kostnader genom organisationsöversyn 2006	1,8	
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	0,5	
Minskade kostnader för energi	0,2	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-148,3	37,3
Plan 2007	-148,3	37,3
Plan 2008	-148,3	37,3

Renhållningsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-340,6	340,6
Ökad kostnader, insamling	-1,5	
Ökad nettokostnad, matavfallsinsamling	-0,4	
Minskad nettokostnad biologisk behandling	1,2	
Ökad kostnad, förbränning Högdalen	-8,3	
Ökad kostnad, bef ÅVC och FA	-2,7	
Minskad kostnad poducentansvar	9,0	
Ökad kostnad ny ÅVC	-11,0	
Minskade kostnader	7,0	
Minskade intäkter genom behållarbyte		-1,8
Ökade taxeintäkter enligt KF-plan		1,8
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökad kostnad avskrivning	-2,1	
Ökad kostnad internränta	-0,8	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-350,2	340,6
Ökad kostnader, insamling	-4,9	
Ökad nettokostnad, matavfallsinsamling	-10,5	
Ökad nettokostnad biologisk behandling	-2,6	
Ökad kostnad, förbränning Högdalen	-7,8	
Ökad kostnad, bef ÅVC och FA	-2,7	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnad avskrivning	-2,5	
Ökad kostnad internränta	-1,4	
Plan 2007	-382,6	340,6
Ökad kostnader, insamling	-5,2	
Ökad nettokostnad, matavfallsinsamling	-2,3	
Ökad nettokostnad biologisk behandling	-3,3	
Ökad kostnad, förbränning Högdalen	-1,9	
Ökad kostnad, bef ÅVC och FA	-2,3	
Minskade intäkter genom behållarbyte		-5,5
Ökade taxeintäkter enligt KF-plan		52,0
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökad kostnad avskrivning	-2,0	
Plan 2008	-399,6	387,1

Socialtjänstnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-1 126,4	396,8
Ökade kostnader för Räcksta	-4,4	
Ökade kostnader hemlösa	-10,0	
Ökade kostnader Barncentrum	-5,0	
Ökade kostnader föreningsbidrag	-2,0	
Ökade kostnader Puma	-1,0	
Minskade kostnader för utomlänsplaceringar	88,0	
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	1,5	
Minskade kostnader för energi	1,2	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-1 058,1	396,8
Plan 2007	-1 058,1	396,8
Plan 2008	-1 058,1	396,8

Stadsbyggnadsnämnden: stadsbyggnadskontoret

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-271,0	58,7
Ökade kostnader för anpassning till 2005 års omslutningsnivå	-14,6	14,6
Ökade kostnader/intäkter planverks. 20K	-0,5	0,5
" " " bygglovsverks. 20K	-3,3	3,3
" " " stadsmättningsverks. 20K mm	-1,5	1,5
Ökade kostnader för bostadsanpassning, köprojektet, handläggning	-0,5	
Ökade kostnader för handläggare, planverksamheten	-5,0	
Minskade kostnader genom organisationsöversyn 2006	2,8	
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	0,8	
Minskade kostnader för energi	0,3	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-292,5	78,6
Minskade kostnader/ökade intäkter planverks. 20K	1,9	0,7
Ökade intäkter stadsmättningsverks.		0,5
Plan 2007	-290,6	79,8
Ökade intäkter planverks.		0,7
" " stadsmättningsverks.		0,5
Plan 2008	-290,6	81,0

Stadsbyggnadsnämnden: utrednings- och statistikkontoret

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	0,0	0,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	0,0	0,0
Plan 2007	0,0	0,0
Plan 2008	0,0	0,0

Stadsmuseinämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-79,5	14,2
Minskade kostnader för projekt Byggnadsklassificering av ytterstaden	0,1	
Ökade kostnader för hyra Frihamnen	-0,8	
Minskade kostnader effektivisering genom organisationsöversyn 2006	0,9	
Ökade kostnader fri entré Stadsmuseet och medeltidsmuseet	-5,0	
Ökade kostnader planhandläggare Stadsmuseet	-2,0	
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	0,3	
Minskade kostnader för energi	0,3	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-85,7	14,2
Minskade kostnader för projekt Byggnadsklassificering av ytterstaden	0,7	
Plan 2007	-85,0	14,2
Plan 2008	-85,0	14,2

Trafiknämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	0,0	0,0
Överfört från gatu- och fastighetsnämnden 1 maj 2005	-708,8	457,1
Justering till helårsbasis	-344,3	218,5
Ökade drift- och underhållskostnader för nya områden	-8,6	
Minskade räntekostnader för Tranebergsbron	11,7	
Ökade kostnader driftbidrag för Södra Länken	-0,2	
Minskade kostnader pga omorganisation	0,5	
Minskade kostnader och intäkter ändrat ansvarsförhållande överföring till sdn m.fl.	9,7	-9,6
Minskade kostnader Humlegården, överföring till Sdn	1,4	
Minskade kostnader genom effektivisering 1,5 %	11,3	
Minskade kostnader för färja Hammarby Sjöstad, överföring till marknämnden	6,4	
Ökade kostnader för personal som ansvarar för skadereglering, överföring från marknämnden	-1,0	
Minskade kostnader för parkplanering, överföring till marknämnden	10,4	
Minskade kostnader för i huvudsak konsulter	1,4	
Minskade kostnader för energi	0,5	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-38,7	
Minskade kostnader för avskrivningar, överföring av investeringar i park- och grönområden till sdn m.fl. och CM2	10,9	
Ökade kostnader för internräntor	-15,0	
Minskade kostnader för internräntor, överföring av investeringar i park- och grönområden till sdn m.fl. och CM2	16,6	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-1 035,8	666,0
Ökade drift- och underhållskostnader för nya områden	-8,0	
Ökade kostnader, driftbidrag för Södra Länken	-0,1	
Minskade räntekostnader för Tranebergsbron	7,2	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-38,7	
Ökade kostnader för internräntor	-13,7	
Plan 2007	-1 089,1	666,0
Ökade drift- och underhållskostnader för nya områden	-8,0	
Minskade räntekostnader för Tranebergsbron	0,1	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-38,7	
Ökade kostnader för internräntor	-13,7	
Plan 2008	-1 149,4	666,0

Utbildningsnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-4 687,7	527,6
<i>Prestationsförändringar</i>		
Ökade kostnader och intäkter för enskild förskoleverksamhet	-50,0	
Ökade kostnader för socioekonomiskt tillägg enskild förskoleverksamhet	-10,0	
Ökade kostnader för socioekonomiskt tillägg enskild grundskola	-11,8	
Ökade kostnader för enskild skolbarnsomsorg	-3,7	
Ökade kostnader för fristående grundskola	-50,5	
Ökade kostnader för gymnasieskolan	-60,3	
Ökade kostnader för SFI-undervisning	-6,7	
Ökade kostnader för frivillig särskola	-5,7	
Minskade kostnader för FH-klasser	14,1	
Minskade kostnader för obligatorisk särskola inkl. förskoleklass	121,0	
Minskade kostnader för skolbarnsomsorg särskola	31,1	
Ökade kostnader för obligatorisk särskola inkl. förskoleklass (fristående och interkommunal)	-46,1	
Ökade kostnader för skolbarnsomsorg särskola (fristående och interkommunal)	-8,0	
<i>Schablon förändringar</i>		
Ökade kostnader för höjd schablon, förskola	-84,8	
Ökade kostnader för socioekonomiskt tillägg enskild förskoleverksamhet	-4,4	
Ökade kostnader för höjd schablon, skolbarnsomsorg	-5,0	
Ökade kostnader för höjd schablon, grundskola	-13,6	
Ökade kostnader för socioekonomiskt tillägg enskild grundskola	-3,2	
Ökade kostnader för höjd schablon, heltidsutbildning på IV-programmet, gymnasieskolan	-18,0	
Ökade kostnader för höjd schablon gymnasieskolan	-25,6	
Ökade kostnader för höjd schablon SFI	-6,0	
Ökade kostnader för höjd schablon frivillig särskola	-1,4	
<i>Övrigt</i>		
Ökade intäkter av statligt bidrag för personalförstärkn i förskolan		101,8
Ökade intäkter av statligt bidrag för personalförstärkn i skolan		23,3
Minskade kostnader, effektivisering av administration och lokaler	25,0	
Minskade kostnader för energi	8,1	
<i>Kapitalkostnader</i>		
Ökade kostnader för avskrivningar	-1,1	
Ökade kostnader för internränta	-0,2	
Minskade kostnader för avskrivningar	1,3	
Ökade kostnader för internränta	-0,1	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-4 903,3	652,7

Bilaga 2:26

Utbildningsnämnden, forts.

Prestationsförändringar

Ökade kostnader för gymnasieskolan -19,9

Kapitalkostnader

Ökade kostnader för avskrivningar -2,7

Ökade kostnader för internränta -0,3

Ökade kostnader för avskrivningar -0,8

Ökade kostnader för internränta -0,2

Ökade kostnader för heltidsutbildning på IV-programmet -18,0

Plan 2007

-4 945,2	652,7

Prestationsförändringar

Ökade kostnader för gymnasieskolan -13,2

Minskade intäkter av statligt bidrag för personalförst i förskolan -203,6

Kapitalkostnader

Ökade kostnader för avskrivningar -3,4

Ökade kostnader för internränta -0,3

Plan 2008

-4 962,1	449,1

Överförmyndarnämnden

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och inriktning för 2007 och 2008

Specifikation av förändringar i driftverksamheten

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2005	-24,0	0,0
Minskade kostnader effektivisering genom organisationsöversyn 2006	0,2	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2006	-23,8	0,0
Plan 2007	-23,8	0,0
Plan 2008	-23,8	0,0

Stadsdelsnämnd Kista

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-888,4	-932,7	-932,4	-931,7
Drift och underhåll	-888,4	-931,4	-931,1	-930,4
Avskrivningar	0,0	-0,5	-0,5	-0,6
Internräntor	0,0	-0,8	-0,8	-0,7
Intäkter	14,1	14,0	14,0	14,0
Netto anslag 1	-874,3	-918,7	-918,4	-917,7
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-117,6	-112,2	-108,3	-108,3
Kostnader (-)	-122,3	-117,2	-113,5	-113,5
Intäkter	4,7	5,0	5,2	5,2
Summa stadsdelsnämnd - netto	-991,9	-1 030,9	-1 026,7	-1 026,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-2,9	-1,0	-1,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-2,9	-1,0	-1,0

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	2 139	2 115	-24	-1,1%
6-15	3 436	3 162	-274	-8,0%
16-64	21 097	20 911	-186	-0,9%
65-79	1 988	2 113	125	6,3%
80-	846	847	1	0,1%
Totalt	29 506	29 148	-358	-1,2%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Rinkeby

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-635,8	-654,0	-654,1	-653,9
Drift och underhåll	-635,8	-653,2	-653,1	-652,9
Avskrivningar	0,0	-0,3	-0,4	-0,4
Internräntor	0,0	-0,5	-0,6	-0,6
Intäkter	7,9	7,5	7,5	7,5
Netto	-627,9	-646,5	-646,6	-646,4
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-128,8	-113,0	-110,1	-110,1
Kostnader (-)	-132,3	-117,6	-115,2	-115,2
Intäkter	3,5	4,6	5,1	5,1
Summa stadsdelsnämnd - netto	-756,7	-759,5	-756,7	-756,5
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-4,2	-0,4	-0,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-4,2	-0,4	-0,3
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Ungdomens Hus, kostnader	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Språkinstitut, kostnader	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3
Rinkeby kulturskola, kostnader	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3
Flyktingarnas flytt till annan kommun, kostnader	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	1 684	1 579	-105	-6,2%
6-15	2 656	2 588	-68	-2,6%
16-64	9 702	9 504	-198	-2,0%
65-79	779	817	38	4,9%
80-	207	218	11	5,3%
Totalt	15 028	14 706	-322	-2,1%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 123,3	-1 199,0	-1 200,9	-1 200,1
Drift och underhåll	-1 123,3	-1 198,5	-1 200,4	-1 199,6
Avskrivningar	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
Internräntor	0,0	-0,3	-0,3	-0,3
Intäkter	24,5	26,2	26,2	26,2
Netto	-1 098,8	-1 172,8	-1 174,7	-1 173,9
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-134,9	-130,2	-126,6	-126,6
Kostnader (-)	-139,2	-135,7	-132,6	-132,6
Intäkter	4,3	5,5	6,0	6,0
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 233,7	-1 303,0	-1 301,3	-1 300,5
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-2,6	-1,0	-1,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-2,6	-1,0	-1,0

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	3 254	3 211	-43	-1,3%
6-15	5 407	5 327	-80	-1,5%
16-64	22 289	22 687	398	1,8%
65-79	2 656	2 796	140	5,3%
80-	1 045	1 074	29	2,8%
Totalt	34 651	35 095	444	1,3%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 672,2	-1 750,8	-1 754,0	-1 751,9
Drift och underhåll	-1 672,2	-1 750,3	-1 753,5	-1 751,4
Avskrivningar	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
Internräntor	0,0	-0,3	-0,3	-0,3
Intäkter	42,1	43,0	43,0	43,0
Netto	-1 630,1	-1 707,8	-1 711,0	-1 708,9
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder				
Kostnader (-)	-107,8	-111,9	-107,9	-107,9
-112,5	-112,5	-116,9	-112,9	-112,9
Intäkter	4,7	5,0	5,0	5,0
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 737,9	-1 819,7	-1 818,9	-1 816,8
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-3,8	-1,7	-1,7
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-3,8	-1,7	-1,7

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	4 386	4 582	196	4,5%
6-15	7 591	7 552	-39	-0,5%
16-64	37 698	39 173	1 475	3,9%
65-79	6 142	6 220	78	1,3%
80-	3 492	3 511	19	0,5%
Totalt	59 309	61 038	1 729	2,9%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Bromma

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 553,2	-1 616,2	-1 618,5	-1 616,1
Drift och underhåll	-1 553,2	-1 614,6	-1 616,9	-1 614,5
Avskrivningar	0,0	-0,7	-0,7	-0,7
Internräntor	0,0	-0,9	-0,9	-0,9
Intäkter	48,2	51,0	51,0	51,0
Netto	-1 505,0	-1 565,2	-1 567,5	-1 565,1
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder				
Kostnader (-)	-46,2	-45,4	-43,4	-43,4
Intäkter	-48,8	-47,7	-45,4	-45,4
	2,6	2,3	2,0	2,0
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 551,2	-1 610,6	-1 610,9	-1 608,5
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-4,9	-2,0	-2,0
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-4,9	-2,0	-2,0
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Josefinahemmet				
Kostnader	-6,2	-6,2	-6,2	-6,2

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	4 794	4 911	117	2,4%
6-15	7 093	7 135	42	0,6%
16-64	39 699	40 803	1 104	2,8%
65-79	4 995	5 238	243	4,9%
80-	3 541	3 329	-212	-6,0%
Totalt	60 122	61 416	1 294	2,2%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Kungsholmen

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 033,2	-1 032,4	-1 030,3	-1 028,0
Drift och underhåll	-1 033,2	-1 030,1	-1 028,0	-1 025,8
Avskrivningar	0,0	-0,9	-0,9	-0,9
Internräntor	0,0	-1,4	-1,4	-1,3
Intäkter	33,5	33,7	33,7	33,7
Netto	-999,7	-998,7	-996,6	-994,3
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-40,7	-34,3	-32,0	-32,0
Kostnader (-)	-44,0	-36,1	-33,4	-33,4
Intäkter	3,3	1,8	1,4	1,4
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 040,4	-1 033,0	-1 028,6	-1 026,3
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-4,2	-1,6	-1,6
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-4,2	-1,6	-1,6
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Förskola för döva och hörselskadade barn, Kungsholmen				
Kostnader	-10,5	-10,5	-10,5	-10,5
Intäkter	4,3	4,3	4,3	4,3
Habiliteringsenheten i Stadshagen				
Kostnader	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	3 415	3 584	169	4,9%
6-15	2 638	2 746	108	4,1%
16-64	41 269	41 741	472	1,1%
65-79	4 774	5 229	455	9,5%
80-	3 139	2 890	-249	-7,9%
Totalt	55 235	56 190	955	1,7%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Norrmalm

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 116,2	-1 136,2	-1 135,4	-1 133,3
Drift och underhåll	-1 116,2	-1 134,2	-1 133,0	-1 131,0
Avskrivningar	0,0	-0,8	-1,0	-1,0
Internräntor	0,0	-1,2	-1,4	-1,3
Intäkter	34,2	38,6	38,6	38,6
Netto	-1 082,0	-1 097,6	-1 096,8	-1 094,7
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-37,5	-32,0	-30,0	-30,0
Kostnader (-)	-40,5	-33,7	-31,4	-31,4
Intäkter	3,0	1,7	1,4	1,4
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 119,5	-1 129,6	-1 126,8	-1 124,7
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-11,7	-3,1	-3,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-11,7	-3,1	-3,1
Varav kommunövergripande verk- samheter, som anslagsfinansieras				
Adolf Fredriks musikklasser, Vasa Real, Rödabergsskolan, profilskolor				
Kostnader	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Vasaträffen				
Kostnader	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	4 250	4 387	137	3,2%
6-15	3 648	3 596	-52	-1,4%
16-64	46 603	46 331	-272	-0,6%
65-79	5 044	5 522	478	9,5%
80-	2 742	2 562	-180	-6,6%
Totalt	62 287	62 398	111	0,2%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Östermalm

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 291,2	-1 324,6	-1 325,3	-1 322,1
Drift och underhåll	-1 291,2	-1 324,3	-1 324,3	-1 321,1
Avskrivningar	0,0	-0,1	-0,4	-0,4
Internräntor	0,0	-0,2	-0,6	-0,6
Intäkter	37,5	38,4	38,4	38,4
Netto	-1 253,7	-1 286,2	-1 286,9	-1 283,7
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder				
Kostnader (-)	-30,3	-32,2	-30,0	-30,0
Kostnader (-)	-32,8	-34,0	-31,5	-31,5
Intäkter	2,5	1,8	1,5	1,5
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 284,0	-1 318,4	-1 316,9	-1 313,7
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-12,1	-2,2	-2,2
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-12,1	-2,2	-2,2
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Nordiska skolspel				
Kostnader	-1,2	-0,1	-0,1	-0,1

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	3 595	3 680	85	2,4%
6-15	3 968	3 871	-97	-2,4%
16-64	42 488	42 678	190	0,4%
65-79	6 632	7 257	625	9,4%
80-	4 768	4 503	-265	-5,6%
Totalt	61 451	61 989	538	0,9%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Maria-Gamla stan

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 408,6	-1 465,9	-1 464,8	-1 462,2
Drift och underhåll	-1 408,6	-1 463,8	-1 462,6	-1 460,0
Avskrivningar	0,0	-0,8	-0,9	-0,9
Internräntor	0,0	-1,3	-1,3	-1,3
Intäkter	35,2	37,9	37,9	37,9
Netto	-1 373,4	-1 428,0	-1 426,9	-1 424,3
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder				
Kostnader (-)	-66,8	-65,1	-62,0	-62,0
-70,8	-68,4	-64,9	-64,9	
Intäkter	4,0	3,3	2,9	2,9
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 440,2	-1 493,1	-1 488,9	-1 486,3
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-10,1	-2,9	-2,9
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-10,1	-2,9	-2,9
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Högalidsskolan, profilskola				
Kostnader	-7,5	-7,5	-7,5	-7,5
Utgångspunkten				
Kostnader	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Club Reimers				
Kostnader	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Intäkter	1,8	1,8	1,8	1,8
Tellus fritidscenter, kostnader	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7
Hornskroken, kostnader	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
Eriksdalsskolan, profilskola				
Kostnader	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Reimers förskola, Maria				
Kostnader	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Intäkter	0,1	0,1	0,1	0,1
Mariahissen				
Kostnader	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Språkförskola Bamse				
Kostnader	-4,5	-4,5	-4,5	-4,5
Intäkter	0,6	0,6	0,6	0,6

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	3 521	3 561	40	1,1%
6-15	4 491	4 219	-272	-6,1%
16-64	46 122	46 094	-28	-0,1%
65-79	6 113	6 629	516	8,4%
80-	3 495	3 433	-62	-1,8%
Totalt	63 742	63 936	194	0,3%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Katarina-Sofia

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-809,3	-838,0	-837,0	-835,6
Drift och underhåll	-809,3	-835,9	-834,9	-833,6
Avskrivningar	0,0	-0,8	-0,8	-0,8
Internräntor	0,0	-1,3	-1,3	-1,2
Intäkter	22,0	23,8	23,8	23,8
Netto	-787,3	-814,2	-813,2	-811,8
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-44,5	-44,9	-42,8	-42,8
Kostnader (-)	-47,1	-47,2	-44,8	-44,8
Intäkter	2,6	2,3	2,0	2,0
Summa stadsdelsnämnd - netto	-831,8	-859,1	-856,0	-854,6
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-5,9	-1,5	-1,5
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-5,9	-1,5	-1,5
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Gotlandsgården, träffpunkt för synskadade				
Kostnader	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	3 451	3 700	249	7,2%
6-15	3 195	3 375	180	5,6%
16-64	34 509	35 280	771	2,2%
65-79	3 884	4 306	422	10,9%
80-	1 865	1 799	-66	-3,5%
Totalt	46 904	48 460	1 556	3,3%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 203,6	-1 260,5	-1 263,0	-1 261,0
Drift och underhåll	-1 203,6	-1 259,2	-1 261,7	-1 259,7
Avskrivningar	0,0	-0,6	-0,6	-0,6
Internräntor	0,0	-0,7	-0,7	-0,7
Intäkter	30,6	31,6	31,6	31,6
Netto	-1 173,0	-1 228,9	-1 231,4	-1 229,4
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder				
Kostnader (-)	-57,2	-59,7	-57,2	-57,2
Kostnader (-)	-60,1	-62,6	-59,8	-59,8
Intäkter	2,9	2,9	2,6	2,6
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 230,2	-1 288,6	-1 288,6	-1 286,6
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-3,9	-1,3	-1,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-3,9	-1,3	-1,3
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Svedmyrabadet				
Kostnader	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Intäkter	0,2	0,2	0,2	0,2

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	3 363	3 504	141	4,2%
6-15	4 654	4 616	-38	-0,8%
16-64	32 016	33 077	1 061	3,3%
65-79	3 656	3 722	66	1,8%
80-	3 093	2 855	-238	-7,7%
Totalt	46 782	47 774	992	2,1%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Skarpnäck

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 086,5	-1 126,5	-1 128,0	-1 126,7
Drift och underhåll	-1 086,5	-1 124,7	-1 126,2	-1 124,7
Avskrivningar	0,0	-0,7	-0,8	-0,8
Internräntor	0,0	-1,1	-1,0	-1,2
Intäkter	24,3	25,0	25,0	25,0
Netto	-1 062,2	-1 101,5	-1 103,0	-1 101,7
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-83,9	-78,9	-76,0	-76,0
Kostnader (-)	-87,2	-82,4	-79,4	-79,4
Intäkter	3,3	3,5	3,4	3,4
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 146,1	-1 180,4	-1 179,0	-1 177,7
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-6,6	-1,0	-1,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-6,6	-1,0	-1,1
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Habiliteringsverksamheten i Skarpnäck				
Kostnader	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3
Habiliteringsverksamhet för barn				
Kostnader	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	2 894	2 931	37	1,3%
6-15	4 446	4 144	-302	-6,8%
16-64	27 918	28 350	432	1,5%
65-79	2 860	2 860	0	0,0%
80-	2 114	1 974	-140	-6,6%
Totalt	40 232	40 259	27	0,1%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Farsta

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 214,4	-1 255,9	-1 255,2	-1 253,1
Drift och underhåll	-1 214,4	-1 254,5	-1 253,8	-1 251,7
Avskrivningar	0,0	-0,6	-0,6	-0,6
Internräntor	0,0	-0,8	-0,8	-0,8
Intäkter	29,1	30,9	30,9	30,9
Netto	-1 185,3	-1 225,0	-1 224,3	-1 222,2
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder				
Kostnader (-)	-115,7	-116,3	-112,2	-112,2
-120,4	-120,4	-121,5	-117,5	-117,5
Intäkter	4,7	5,2	5,3	5,3
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 301,0	-1 341,3	-1 336,5	-1 334,4
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-2,9	-1,3	-1,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-2,9	-1,3	-1,3

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	3 004	3 121	117	3,9%
6-15	4 748	4 649	-99	-2,1%
16-64	29 160	30 230	1 070	3,7%
65-79	5 573	5 361	-212	-3,8%
80-	3 329	3 291	-38	-1,1%
Totalt	45 814	46 652	838	1,8%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Vantör

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-953,7	-990,7	-990,6	-989,1
Drift och underhåll	-953,7	-989,9	-989,8	-988,3
Avskrivningar	0,0	-0,3	-0,3	-0,3
Internräntor	0,0	-0,5	-0,5	-0,5
Intäkter	19,5	20,0	20,0	20,0
Netto	-934,2	-970,7	-970,6	-969,1
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-113,2	-111,0	-107,2	-107,2
Kostnader (-)	-117,5	-115,7	-112,1	-112,1
Intäkter	4,3	4,7	4,9	4,9
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 047,4	-1 081,7	-1 077,8	-1 076,3
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-2,9	-0,8	-0,8
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-2,9	-0,8	-0,8

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	2 514	2 638	124	4,9%
6-15	3 876	3 877	1	0,0%
16-64	23 320	24 352	1 032	4,4%
65-79	3 586	3 384	-202	-5,6%
80-	2 171	2 166	-5	-0,2%
Totalt	35 467	36 417	950	2,7%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Älvsjö

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-679,7	-709,7	-711,1	-710,7
Drift och underhåll	-679,7	-709,5	-710,7	-709,9
Avskrivningar	0,0	-0,1	-0,3	-0,3
Internräntor	0,0	-0,1	-0,1	-0,5
Intäkter	19,8	20,5	20,5	20,5
Netto	-659,9	-689,2	-690,6	-690,2
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	-20,0	-19,7	-18,8	-18,8
Kostnader (-)	-21,1	-20,7	-19,7	-19,7
Intäkter	1,1	1,0	0,9	0,9
Summa stadsdelsnämnd - netto	-679,9	-708,9	-709,4	-709,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-4,8	-0,6	-0,6
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-4,8	-0,6	-0,6

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	1 762	1 789	27	1,5%
6-15	2 991	2 911	-80	-2,7%
16-64	13 750	14 211	461	3,4%
65-79	1 820	1 937	117	6,4%
80-	1 322	1 280	-42	-3,2%
Totalt	21 645	22 128	483	2,2%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Liljeholmen

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-717,7	-740,4	-740,7	-739,7
Drift och underhåll	-717,7	-738,8	-739,2	-738,2
Avskrivningar	0,0	-0,7	-0,7	-0,7
Internräntor	0,0	-0,9	-0,8	-0,8
Intäkter	17,5	20,0	20,0	20,0
Netto	-700,2	-720,4	-720,7	-719,7
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder				
Kostnader (-)	-46,2	-47,9	-45,9	-45,9
Kostnader (-)	-48,5	-50,2	-48,2	-48,2
Intäkter	2,3	2,3	2,3	2,3
Summa stadsdelsnämnd - netto	-746,4	-768,3	-766,6	-765,6
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-3,8	-1,2	-1,2
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-3,8	-1,2	-1,2

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	2 431	2 675	244	10,0%
6-15	2 507	2 652	145	5,8%
16-64	24 131	25 532	1 401	5,8%
65-79	2 318	2 527	209	9,0%
80-	1 547	1 509	-38	-2,5%
Totalt	32 934	34 895	1 961	6,0%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Hägersten

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-768,8	-800,4	-799,5	-797,9
Drift och underhåll	-768,8	-798,9	-798,0	-796,5
Avskrivningar	0,0	-0,6	-0,6	-0,6
Internräntor	0,0	-0,9	-0,9	-0,8
Intäkter	22,9	24,5	24,5	24,5
Netto	-745,9	-775,9	-775,0	-773,4
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder				
Kostnader (-)	-36,0	-33,3	-31,9	-31,9
-38,0	-34,9	-33,3	-33,3	-33,3
Intäkter	2,0	1,6	1,4	1,4
Summa stadsdelsnämnd - netto	-781,9	-809,2	-806,9	-805,3
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-1,8	-0,6	-0,6
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-1,8	-0,6	-0,6

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	2 057	2 157	100	4,9%
6-15	2 794	2 833	39	1,4%
16-64	19 706	20 298	592	3,0%
65-79	2 922	2 928	6	0,2%
80-	2 207	2 086	-121	-5,5%
Totalt	29 686	30 302	616	2,1%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Skärholmen

Kommunstyrelsens förslag till budget 2006 och plan för 2007 och 2008

Mnkr	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-990,1	-1 019,7	-1 020,8	-1 019,8
Drift och underhåll	-990,1	-1 016,4	-1 017,6	-1 016,6
Avskrivningar	0,0	-1,3	-1,3	-1,3
Internräntor	0,0	-2,0	-1,9	-1,9
Intäkter	17,0	17,1	17,1	17,1
Netto	-973,1	-1 002,6	-1 003,7	-1 002,7
Anslag för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder				
Kostnader (-)	-95,8	-94,6	-91,3	-91,3
	-99,7	-98,8	-95,7	-95,7
Intäkter	3,9	4,2	4,4	4,4
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 068,9	-1 097,2	-1 095,0	-1 094,0
Investeringsplan				
Utgifter (-)	0,0	-2,1	-0,8	-0,8
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-2,1	-0,8	-0,8
Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Edsättrahemmet, kostnader	-2,9	-1,9	-0,9	0

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2006	Prognos 2008	Differens	Differens i %
0-5	2 386	2 476	90	3,8%
6-15	4 161	4 119	-42	-1,0%
16-64	19 305	19 876	571	3,0%
65-79	3 407	3 379	-28	-0,8%
80-	1 439	1 494	55	3,8%
Totalt	30 698	31 344	646	2,1%

Källa:USK

Peng till enskilda anordnare av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg samt schabloner för omsorg om personer med funktionshinder och ersättningsnivåer för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning och ledsagning

Peng till enskilda anordnare av förskoleverksamhet

Hel och deltid 1-3 år

Stadsdelsnämnd	Schablon fr.o.m 1 jan	Genom- snittlig avgift	Myndig- hets- utövning	Moms komp.	Peng fr.o.m. 1 jan	Dagbarnv.* peng
Kista	118 050	-4 330	-1 181	7 012	119 552	108 552
Rinkeby	118 050	-3 280	-1 181	7 012	120 602	109 602
Spånga-Tensta	118 050	-6 020	-1 181	7 012	117 862	106 862
Hässelby-Vällingby	118 050	-6 970	-1 181	7 012	116 912	105 912
Bromma	118 050	-8 730	-1 181	7 012	115 152	104 152
Kungsholmen	118 050	-8 770	-1 181	7 012	115 112	104 112
Normalm	118 050	-9 210	-1 181	7 012	114 672	103 672
Östermalm	118 050	-8 620	-1 181	7 012	115 262	104 262
Maria-Gamla stan	118 050	-7 950	-1 181	7 012	115 932	104 932
Katarina-Sofia	118 050	-8 680	-1 181	7 012	115 202	104 202
Enskede-Årsta	118 050	-7 430	-1 181	7 012	116 452	105 452
Skarpnäck	118 050	-6 750	-1 181	7 012	117 132	106 132
Farsta	118 050	-6 740	-1 181	7 012	117 142	106 142
Vantör	118 050	-5 130	-1 181	7 012	118 752	107 752
Älvsjö	118 050	-8 500	-1 181	7 012	115 382	104 382
Liljeholmen	118 050	-7 740	-1 181	7 012	116 142	105 142
Hägersten	118 050	-7 850	-1 181	7 012	116 032	105 032
Skärholmen	118 050	-4 360	-1 181	7 012	119 522	108 522

* Avgår dagbarnvårdare 15 800 kronor för lokalkostnader

* Tillägg dagbarnvårdare 4 800 kronor för slitage

Peng till enskilda anordnare av förskoleverksamhet

Hel och deltid 4-5 år

Stadsdelsnämnd	Schablon fr.o.m 1 jan	Genom- snittlig avgift	Myndig- hets- utövning	Moms komp.	Peng* fr o m 1 jan	Dagbarnv.* peng
Kista	99 100	-4 330	-991	5 887	99 666	88 666
Rinkeby	99 100	-3 280	-991	5 887	100 716	89 716
Spånga-Tensta	99 100	-6 020	-991	5 887	97 976	86 976
Hässelby-Vällingby	99 100	-6 970	-991	5 887	97 026	86 026
Bromma	99 100	-8 730	-991	5 887	95 266	84 266
Kungsholmen	99 100	-8 770	-991	5 887	95 226	84 226
Normalm	99 100	-9 210	-991	5 887	94 786	83 786
Östermalm	99 100	-8 620	-991	5 887	95 376	84 376
Maria-Gamla stan	99 100	-7 950	-991	5 887	96 046	85 046
Katarina-Sofia	99 100	-8 680	-991	5 887	95 316	84 316
Enskede-Årsta	99 100	-7 430	-991	5 887	96 566	85 566
Skarpnäck	99 100	-6 750	-991	5 887	97 246	86 246
Farsta	99 100	-6 740	-991	5 887	97 256	86 256
Vantör	99 100	-5 130	-991	5 887	98 866	87 866
Älvsjö	99 100	-8 500	-991	5 887	95 496	84 496
Liljeholmen	99 100	-7 740	-991	5 887	96 256	85 256
Hägersten	99 100	-7 850	-991	5 887	96 146	85 146
Skärholmen	99 100	-4 360	-991	5 887	99 636	88 636

* Avgår dagbarnvårdare 15 800 kronor för lokalkostnader

* Tillägg dagbarnvårdare 4 800 kronor för slitage

Bilaga 4:2

Peng till enskilda anordnare av allmän förskola

Stadsdelsnämnd	Schablon	Genom- snittlig avgift	Utb- n erhåller	Myndig- hets- utövning	Moms komp.	Peng
Kista	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Rinkeby	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Spånga-Tensta	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Hässelby-Vällingby	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Bromma	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Kungsholmen	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Normalm	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Östermalm	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Maria-Gamla stan	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Katarina-Sofia	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Enskede-Årsta	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Skarpnäck	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Farsta	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Vantör	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Älvsjö	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Liljeholmen	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Hägersten	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427
Skärholmen	47 100	0	47 100	-471	2 798	49 427

Peng till enskilda anordnare av skolbarnsomsorg

Skolbarnsomsorg 6-9 år

Stadsdelsnämnd	Schablon	Genom- snittlig avgift	Myndig- hets- utövning	Moms komp.	Peng*	Dagbarnv.* peng	10-12 år exkl. lokal- kostnad
Kista	38 564	-3 130	-386	2 291	37 339	33 739	28 939
Rinkeby	38 564	-2 190	-386	2 291	38 279	34 679	29 879
Spånga-Tensta	38 564	-4 410	-386	2 291	36 059	32 459	27 659
Hässelby-Vällingby	38 564	-5 410	-386	2 291	35 059	31 459	26 659
Bromma	38 564	-6 140	-386	2 291	34 329	30 729	25 929
Kungsholmen	38 564	-5 850	-386	2 291	34 619	31 019	26 219
Normalm	38 564	-5 770	-386	2 291	34 699	31 099	26 299
Östermalm	38 564	-6 200	-386	2 291	34 269	30 669	25 869
Maria-Gamla stan	38 564	-5 710	-386	2 291	34 759	31 159	26 359
Katarina-Sofia	38 564	-6 040	-386	2 291	34 429	30 829	26 029
Enskede-Årsta	38 564	-5 030	-386	2 291	35 439	31 839	27 039
Skarpnäck	38 564	-4 860	-386	2 291	35 609	32 009	27 209
Farsta	38 564	-5 110	-386	2 291	35 359	31 759	26 959
Vantör	38 564	-4 340	-386	2 291	36 129	32 529	27 729
Älvsjö	38 564	-6 000	-386	2 291	34 469	30 869	26 069
Liljeholmen	38 564	-5 360	-386	2 291	35 109	31 509	26 709
Hägersten	38 564	-5 560	-386	2 291	34 909	31 309	26 509
Skärholmen	38 564	-3 580	-386	2 291	36 889	33 289	28 489

* Avgår dagbarnvårdare 8 400 kronor för lokalkostnader

* Tillägg dagbarnvårdare 4 800 kronor för slitage

Schabloner

Grundschablonen för förskoleverksamheten är höjd med 6,1 % jämfört med år 2005.

Grundschablonen för förskoleverksamhet för 2006 utgår enligt följande.

<i>Prestation (kr)</i>	<i>1/1 2005</i>	<i>1/1 2006</i>
Grundschablon 1-3 år	111 300	118 050
Grundschablon 4-5 år	93 490	99 100
Allmän förskoleschablon	44 410	47 100

Grundschablonen för grundskolan är höjd med 1,7 % jämfört med år 2005 och schablonen för skolbarnsomsorg är höjd med 2,4 % .

Stadsdelsnämnderna har erhållit grundschabloner för grundskolan utifrån inskrivningen den 27 september 2005 och för skolbarnsomsorgen utifrån inskrivningen den 27 september 2005. Slutlig justering av budget år 2006 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2006 och regleras i tertialrapport 2.

Grundschablonen för grundskoleverksamhet för 2006 utgår enligt följande.

<i>Prestation (kr)</i>	<i>1/1 2005</i>	<i>1/1 2006</i>
Grundschablon skolår 0-3	56 480	57 440
Grundschablon skolår 4-6	61 280	62 322
Grundschablon skolår 7-9	71 270	72 480

Skolpengen till de kommunala grundskolorna för 2006 utgår enligt följande.

<i>Prestation (kr)</i>	<i>1/1 2005</i>	<i>1/1 2006</i>
Skolpeng skolår 0-3	37 590	37 590
Skolpeng skolår 4-6	42 390	42 390
Skolpeng skolår 7-9	47 050	47 050

Schablonen för skolbarnsomsorg för 2006 utgår enligt följande.

<i>Prestation (kr)</i>	<i>1/1 2005</i>	<i>1/1 2006</i>
Schablon 6-9 år	37 660	38 564
Schablon 10-12 år	29 260	30 160

Medel för lokaler utgår inte för barn inskrivna i familjedaghem. I schablonen ingår statsbidragsmedel för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen.

Bilaga 4:4

Schabloner – omsorg om personer med funktionshinder

Verksamhet	Omsorgsnivåer	Schablon
Gruppbostad	11	147 800
	12	308 300
	13	456 200
	14	616 500
	15	1 137 600
	16	I särskild ordning
Daglig verksamhet	21	47 400
	22	142 200
	23	191 800
	24	259 500
	25	394 900
	26	I särskild ordning
Familjehem	31	225 700
Bostad med	32	275 300
särskild service	33	403 900
för barn och ungdom	34	514 600
	35	1 128 400
	36	I särskild ordning
Korttidshem	41A	40 700
	41 B	189 600
	41 C	297 900
	42 A	50 800
	42 B	236 900
	42 C	372 400
	43 A	60 900
	43 B	284 300
	43 C	446 900
	44 A	71 000
	44 B	331 800
	44 C	521 200
	45 A	I särskild ordning
	45 B	I särskild ordning
	45 C	I särskild ordning

Ersättningsnivåer år 2006 för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning och ledsagning. För kommunala utförare fastställer resp. nämnd ersättningen.

Nivå	Antal timmar per månad	Enskild regi kr/månad
0	enbart larm	52
1	0 - 1,4	260
2	1,5 - 2,4	515
3	2,5 - 3,4	755
4	3,5 - 6,4	1 025
5	6,5 - 10,7	2 050
6	10,8 - 15,1	3 340
7	15,2 - 23,7	4 635
8	23,8 - 32,4	7 170
9	32,5 - 37,6	8 720
10	37,7 - 52,8	11 680
11	52,9 - 68,0	15 400
12	68,1 - 83,1	19 280
13	83,2 - 98,3	22 345
14	98,4 - 113,5	27 675
15	113,6 - 136,2	32 840
16	136,3 - 166,5	38 235
17	166,6 - 227,2	48 135
18	individuell bedömning	

Ersättningsnivåer vid timersättning år 2006. För kommunala utförare fastställer resp. nämnd ersättningen.

Tid	Enskild regi kr/månad
Dag 07.00 - 19.00	256
Kväll 19.00 - 22.00	272
Natt 22.00 - 07.00	296
fredag 19.00 - måndag 07.00	296
Storhelger	335

Volymer, antal barn i budget 2006

Förskoleverksamhet

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2005-2008 för det totala antalet barn i förskoleverksamhet.

Verksamhet	2005	2006	2007	2008
Förskoleverksamhet 1-5 år	37 100	38 100	39 100	39 800
<i>varav enskild förskoleverksamhet</i>	<i>12 200</i>	<i>12 600</i>	<i>12 900</i>	<i>13 100</i>

Grundskola inkl. förskoleklass

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2005-2008 för det totala antalet elever i grundskola inklusive förskoleklass.

Verksamhet	2005	2006	2007	2008
Grundskola inkl. förskoleklass	73 100	72 000	71 400	71 000
<i>varav fristående grundskola inkl. förskoleklass</i>	<i>10 500</i>	<i>10 500</i>	<i>10 400</i>	<i>10 400</i>

Skolbarnsomsorg

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2005-2008 för det totala antalet barn i skolbarnsomsorg.

Verksamhet	2005	2006	2007	2008
Skolbarnsomsorg 6-12 år	26 400	26 400	26 800	27 500
<i>varav enskild skolbarnsomsorg</i>	<i>5 300</i>	<i>5 300</i>	<i>5 400</i>	<i>5 500</i>

Antalet barn i skolår 0-3 kommer att vara oförändrat år 2006 jämfört med 2005 för att sedan öka under resten av planperioden. Inskrivningsgraden i skolbarnsomsorgen beräknas stabiliseras på ca 93 % av eleverna i skolår 0-3.

Schabloner i budget 2006

Verksamhet, kronor/elev	<i>Fr.o.m. 1/1 2005</i>	<i>Fr.o.m. 1/1 2006</i>
Fristående grundskola skolår 0-3	54 790	55 717
Fristående grundskola skolår 4-6	59 440	60 452
Fristående grundskola skolår 7-9	69 130	70 307
Internationella skolor skolår 0-3	14 400	14 400
Internationella skolor skolår 4-6	15 920	15 920
Internationella skolor skolår 7-9	22 060	22 060

Fristående grundskolor är angivet exkl. 6 % bidragsmoms

Internationella skolor är angivet inkl. 6 % bidragsmoms

Volym, antal elever/studerande i budget 2006

Gymnasieskola

<i>Verksamhet, antal elever</i>	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Stockholmselever i gymnasieskolan, varav	23 590	24 430	24 700	24 880
- kommunal gymnasieskola	15 130	15 417	15 480	15 685
- fristående gymnasieskola	5 720	6 469	6 672	6 637
- i annan kommun/landsting	2 740	2 544	2 548	2 558
Egen regi, varav	18 430	18 993	19 294	19 658
- stockholmselever	15 130	15 417	15 480	15 685
- annan kommun/landsting	3 300	3 576	3 814	3 973

Särskola

<i>Verksamhet antal elever</i>	<i>Budget 2005</i>	<i>Budget 2006</i>	<i>Plan 2007</i>	<i>Plan 2008</i>
Obligatorisk särskola inkl. förskoleklass	880	874	874	874
Skolbarnsomsorg i obligatorisk särskola	410	457	457	457
Frivillig särskola	320	353	353	353

SFI

<i>Verksamhet, antal heltidsstuderande</i>	Budget 2005	Budget 2006	Plan 2007	Plan 2008
Stockholmselever i SFI-utbildning	5 400	5 700	5 700	5 700

Schabloner per prestation

Gymnasieskola

<i>Kronor/elev</i>	<i>Fr.o.m. 1/1 2005</i>	<i>Fr.o.m. 1/1 2006</i>
	71 760	73 546

SFI

<i>Kronor/elev</i>	<i>Fr.o.m. 1/1 2005</i>	<i>Fr.o.m. 1/1 2006</i>
	22 420	23 468

Frivillig särskola (gymnasiesärskola)

<i>Kronor/elev</i>	<i>Fr.o.m. 1/1 2005</i>	<i>Fr.o.m. 1/1 2006</i>
Behovsgrupp 1	158 510	160 888
Behovsgrupp 2	211 470	214 642
Behovsgrupp 3	319 260	324 049
Behovsgrupp 4	448 650	455 380
Behovsgrupp 5	448 650	455 380

Obligatorisk särskola

<i>Kronor/elev</i>	<i>Fr.o.m. 1/1 2005</i>		<i>Fr.o.m. 1/1 2006</i>	
	<i>Undervisn.*)</i>	<i>Skolskjuts**)</i>	<i>Undervisn.*)</i>	<i>Skolskjuts**)</i>
<i>Behovsgrupp 1 skolår 0-3</i>	141 521	4 357	144 550	4 450
<i>Behovsgrupp 1 skolår 4-6</i>	145 961	4 357	149 085	4 450
<i>Behovsgrupp 1 skolår 7-10</i>	155 951	4 357	159 288	4 450
<i>Behovsgrupp 2 skolår 0-3</i>	187 220	11 618	191 227	11 867
<i>Behovsgrupp 2 skolår 4-6</i>	191 660	11 618	195 762	11 867
<i>Behovsgrupp 2 skolår 7-10</i>	201 650	11 618	205 965	11 867
<i>Behovsgrupp 3 skolår 0-3</i>	265 964	40 664	271 656	41 534
<i>Behovsgrupp 3 skolår 4-6</i>	270 404	40 664	276 191	41 534
<i>Behovsgrupp 3 skolår 7-10</i>	280 394	40 664	286 394	41 534
<i>Behovsgrupp 4 & 5 skolår 0-3</i>	372 118	63 900	380 081	65 267
<i>Behovsgrupp 4 & 5 skolår 4-6</i>	376 558	63 900	384 616	65 267
<i>Behovsgrupp 4 & 5 skolår 7-10</i>	386 548	63 900	394 820	65 267

*) För obligatorisk särskola i egen regi fördelas undervisningsschablonen till den stadsdelsnämnd där eleven går i skola.

**) Skolskjutsschablonen fördelas till den stadsdelsnämnd där eleven är folkbokförd.

Skolbarnsomsorg inom den obligatoriska särskolan

	<i>1/1 2005</i>	<i>1/1 2006</i>
<i>Kronor/elev</i>	<i>Skolbarnsomsorg</i>	<i>Skolbarnsomsorg</i>
<i>Behovsgrupp 1 skolår 0-6</i>	87 650	89 491
<i>Behovsgrupp 2 skolår 0-6</i>	99 060	101 140
<i>Behovsgrupp 3 skolår 0-6</i>	124 260	126 869
<i>Behovsgrupp 4 & 5 skolår 0-6</i>	163 840	167 281

För skolbarnsomsorg inom den obligatorisk särskola i egen regi fördelas schablonen till den stadsdelsnämnd där eleven går i skolbarnsomsorg. Utöver ovanstående schablon utgår ordinarie skolbarnsomsorgsschablon.

Avgifter m.m. för förskola, skolbarnsomsorg, sommar-koloniverksamhet samt äldreomsorg och omsorg om personer med funktionshinder

Avgifter för vuxna på behandlingshem, inackorderingshem samt vid placeringar i HVB-hem och familjehem

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Avgifter för förskola och skolbarnsomsorg

Taxan är indelad i hel- och deltidstaxa.

Heltidstaxa

Heltidstaxan tillämpas på förskolebarn 1-3 år med en vistelsetid som överstiger 30 timmar per vecka i stadens förskoleverksamhet.

Barn 1:	3 % av hushållets inkomster	dock högst 1 260 kr/månad
Barn 2:	2 % av hushållets inkomster	dock högst 840 kr/månad
Barn 3:	1 % av hushållets inkomster	dock högst 420 kr/månad
Barn 4 och följande:	Ingen avgift	

Deltidstaxa

Deltidstaxa tillämpas på förskolebarn 1-3 år med deltidsvistelse om högst 30 timmar per vecka, förskolebarn 4-5 år fr.o.m. augusti det år barnet fyller fyra år, med en vistelsetid som överstiger 15 timmar per vecka och skolbarn i stadens skolbarnsomsorg.

Barn 1:	2 % av hushållets inkomster	dock högst 840 kr/månad
Barn 2:	1 % av hushållets inkomster	dock högst 420 kr/månad
Barn 3:	1 % av hushållets inkomster	dock högst 420 kr/månad
Barn 4 och följande:	Ingen avgift	

Den högsta avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det yngsta barnet i hushållet och den närmast lägre avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det närmast äldre barnet. Fr.o.m. det fjärde barnet i hushållet betalas ingen avgift.

I den avgiftsgrundade inkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga transfereringar. Skattefria transfereringar som bostadsbidrag och barnbidrag ingår däremot inte.

Avgift debiteras 11 månader per år för förskoleverksamhet och 12 månader per år för skolbarnsomsorg, en månad i efterskott.

Bilaga 6:2

Barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling, har enligt kap 2 a, § 9 och 10 skollagen, rätt till avgiftsfri förskola med max 15 timmar i veckan eller 525 tim/år.

För barn över 12 år som, efter beslut av stadsdelsnämnden, erhåller korttidstillsyn enligt 9 § 7p LSS, utgår ingen avgift tidigast fr.o.m. månadsskiftet efter det att barnet fyllt 12 år.

Öppen fritidsverksamhet

Medlemsavgiften för barn som deltar i öppen fritidsverksamhet för 10-12 år i kommunal regi (Fritidsklubb) fastställs till 200 kronor per termin för 2006.

Avgifter för sommarkoloniverksamhet (kollo)

Kollotaxa 2006.

Hushållsinkomst kr/mån	Dygnsavgift per barn i kolloverksamhet, kronor			
	1 barn	2 barn	3 barn	4 barn
0 -10 000	50	40	30	25
10 001-20 000	100	80	60	50
20 001-30 000	250	200	150	125
30 001-40 000	300	250	170	140
40 001-	350	270	200	170

Avgifter m.m. för äldreomsorg

En högsta avgift för insatser inom ramen för hemtjänst i ordinärt boende och särskilt boende, dagverksamhet, kommunal hälso- och sjukvård regleras i socialtjänstlagen. Avgiften baseras på prisbasbeloppet och beräknas som en tolfte-del av 0,48 multiplicerat med prisbasbeloppet (39 700 kronor för år 2006) vilket motsvarar 1 585 kronor.

Minimibeloppet, det belopp den enskilde ska ha rätt att behålla av sina egna medel när skatt, nettokostnad för bostaden och avgiften för äldreomsorg är betald är för ensamstående i eget boende en tolfte-del av 129,4 % av prisbasbeloppet (4280 kr per månad) och för makar en tolfte-del av 112 % av basbeloppet (3 705 kr vardera per månad). För personer i särskilt boende med heldygnsomsorg förbehålls en tolfte-del av 85,9 % av basbeloppet (2 841 kronor per månad) och kvarboende maka/make/partner en tolfte-del av 129,4 % av prisbasbeloppet (4 280 kronor).

Avgiften för insatser i hemmet, dagverksamhet, korttidsvård och boende med heldygnsomsorg är indelad i sex avgiftsgrupper:

Grupp	1/12 av pris-basbelopp	Kr/mån	Insats
1.	0,032	105	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus.
2.	0,110	360	Utdelning av matlåda, hemtjänst upp till 2 timmar per månad.
3.	0,201	660	Hemtjänst vardagar 1-2 gånger per vecka. Dagverksamhet 1-2 dagar per vecka.
4.	0,268	885	Hemtjänst 3-5 vardagar i veckan dagtid. Dagverksamhet 3-5 vardagar per vecka.
5.	0,370	1 220	Hemtjänst alla dagar och/eller kvällar. Dagverksamhet 6-7 dagar per vecka.
6.	0,480	1 585	Hemtjänst hela dygnet i eget boende och servicehus. Korttidsvård och särskilt boende med heldygnsomsorg.

Avgiften för tillfällig hjälp är 180 kr/tim (0,046 % av basbeloppet), vilket är detsamma som stadens självkostnadspris.

Avgiften för kost och förbrukningsartiklar i särskilt boende med heldygnsomsorg och för korttidsvård är 2 425 kr/mån (en tolfedel av 73,3 % av basbeloppet).

Avgiften för kost i dagverksamhet är 32 kr/dag (0,08 % av basbeloppet).

Avgiftsunderlaget beräknas på den inkomst den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Med inkomst avses alla former av inkomstgrundande pensioner, privata pensionsförsäkringar m.fl. Vidare beaktas aktuella inkomster av tjänst, näringsverksamhet och livränta samt inkomst av kapital.

Särskilda övergångsregler finns för de som fyller 65 år och som tidigare haft avgifter inom omsorgen om funktionshindrade.

Avgifter m.m. för omsorg om personer med funktionshinder

Avgifterna för vård och omsorg ska tas ut med viss procent av den inkomst som överstiger lägsta avgiftsgrundande inkomst respektive folkpension plus pensionstillskott i enlighet med vad som står i socialtjänstförvaltningens tillämpningsanvisningar den 27 juni 2002 och i kommunfullmäktiges beslut den 13 maj 2002. Avgifter under 50 kronor per månad debiteras inte.

Nedanstående belopp är uträknade efter fastställt prisbasbelopp för 2006.

Avgift för trygghetslarm, hemhjälp m.m.

- Avgiften för trygghetslarm i eget boende och i servicehusboende om den enskilde har enbart larm ska uppgå till 106 kronor per månad motsvarande 0,032 % av prisbasbeloppet. Avgifter ska inte tas ut av personer tillhörande LSS personkrets.

Bilaga 6:4

- För SoL-insatserna hemhjälp, korttidsvistelse/korttidsboende samt boende med heldygnsomsorg ska avgiften uppgå för hjälp två timmar per månad till 364 kronor motsvarande 0,11 % av prisbasbeloppet. För hjälp tre timmar eller mer per månad ska avgiften uppgå till 665 kronor motsvarande 0,201 % av prisbasbeloppet.
- Avgiften för tillfälliga insatser från hemtjänsten ska uppgå till 183 kronor per timme motsvarande 0,46 % av prisbasbeloppet, dock maximalt till 665 kronor per månad.
- Avgiften för distribution av matlåda ska uppgå till 364 kronor per månad motsvarande hjälp två timmar per månad. Om personen har hjälp med distribution av matlåda och hemhjälp ska avgiften uppgå till 665 kronor per månad motsvarande 0,201 % av prisbasbeloppet.

Avgift för kost

- Avgiften för kost i daglig verksamhet enligt LSS ska uppgå till 25 kronor per dag, motsvarande 0,06 % av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i dagverksamhet enligt SoL ska uppgå till 32 kronor per dag, motsvarande 0,08 % av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i korttidsvistelse enligt SoL och LSS för barn och vuxna ska uppgå till 47 kronor per heldag, motsvarande 0,12 % av prisbasbeloppet och 24 kronor för halv dag, motsvarande 0,06 % av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i korttidsboende enligt SoL för vuxna ska uppgå till 79 kronor per dygn motsvarande 0,20 % av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i boende med heldygnsomsorg ska uppgå till 2 425 kronor per månad motsvarande 73,3 % av prisbasbeloppet.

Förbehållsbelopp

- Förbehållsbeloppet för ensamstående under 65 år i eget boende eller i boende med särskild service ska uppgå till 4 960 kronor per månad motsvarande 150 % av prisbasbeloppet. För makar eller partners i eget boende uppgår förbehållsbeloppet till 4 960 per månad vardera motsvarande 150 % av prisbasbeloppet dvs. 9 920 kronor.
- Förbehållsbeloppet för personer boende i särskilda boendeformer med helinackordering enligt SoL, där kost ingår, ska uppgå till 3 520 kronor per månad.

Avgifter för vuxna på behandlingshem, inackorderingshem samt vid placeringar i HVB-hem och familjehem

Egenavgifterna för vård och behandling av missbrukare i HVB- och familjehem är 80 kr/dygn av sjukpenningen (kap 3, § 15 AFL). För personer som saknar eller har låg sjukpenning kan avgiften sänkas helt eller delvis. Om personen genom att betala kostnaden blir beroende av försörjningsstöd ska kostnaden efterges. Denna avgift fastställs av regeringen.

För andra stöd- och hjälpåtgärder (boende) är egenavgiften 149 kr/dygn, varav 70 kr är boende och 79 kr är mat.

Vid placering för stöd- och omvårdnadsboende i familjehem är avgiften 112 kr/dygn, varav 33 kr är boende och 79 kr är mat. Kostnaden för mat per dygn motsvarar 0,2 % av prisbasbeloppet.

Avgiften för mat vid HVB- och familjehem är 79 kr/dag avseende frukost, lunch och middag. Avgiftsnedsättning ska tillämpas när vissa måltider inte intages på institutionen/familjehemmet. En förutsättning är dock att detta anmälts i förväg till institutionen/familjehemmet. Avgiften för frukost samt lunch eller middag är 47 kr/dag motsvarande 0,12 % av prisbasbeloppet och för frukost 25 kr/dag motsvarande 0,06 % av prisbasbeloppet.

Egenavgifter för vård och behandling avser endast vuxna missbrukare. Egenavgifter för andra stöd- och hjälpåtgärder (stöd-/ omvårdnadsboende) avser samtliga placerade.

Kategori	Vård/boende	Avgift	Kostnad för den enskilde
Behandlingshem, LVM-hem (HVB)	Vård och behandling för missbruk	80 kr/dag (8 kap 1 § SoL)	Bör efterges helt eller delvis enl. 9 kap. 4 § SoL om personen saknar betalningsförmåga
Familjehem	Vård för missbruk	80 kr/dag (8 kap 1 § SoL)	Bör efterges helt eller delvis enl. 9 kap. 4 § SoL om personen saknar betalningsförmåga

Bilaga 6:6

Stöd- /omvårdnads- boende (HVB)	Stödboende/ omvårdnad för missbruk och psykiska pro- blem	149 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 79 kr) ¹	Beviljas som försörj- ningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om per- sonen saknar betal- ningsförmåga
Arbetskooperativ	Stödboende för missbruk	149 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 79 kr) ¹	Beviljas som försörj- ningsstöd enl. 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsför- måga
Familjehem	Stödboende/ omvårdnad för missbruk och psykiska pro- blem	112 kr/dag (boende 33 kr samt matkostnad 79 kr) ¹	Beviljas som försörj- ningsstöd enl. 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsför- måga
Korttidsboende	Stödboende för missbruk och psykiska pro- blem	149 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 79 kr) ¹	Beviljas som försörj- ningsstöd enl. 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsför- måga
Nattlogi	Boende	50 kr per natt (måltider debite- ras inte)	Beviljas som försörj- ningsstöd enl. 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsför- måga

¹ Om inte alla måltider intages i HVB-hemmet eller i familjehemmet kan matkostna-
den reduceras till 25 kr per dag för den som endast äter frukost i hemmet och till 47
per dag för den som äter frukost och lunch eller frukost och middag. Förutsättningen
är att detta anmälts i förväg till institutionen eller familjehemmet.

Riktlinjer för nämndernas internprissättning

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna nedanstående riktlinjer för nämndernas internprissättning.

Inledning

Köp och försäljning av verksamheter sker i större skala främst inom äldreomsorg, omsorg om personer med funktionshinder och socialpsykiatri. Inom dessa områden styr fördelningsmodellen resurserna till den biståndsbeslutande stadsdelsnämnden som därmed får kostnadsansvaret för insatsen. Anledningen till detta är den åtskillnad som görs mellan myndighetsutövningen (beslutet om insatsen eller biståndet) och utförandet av insatsen.

Därutöver kan köp och försäljning mellan nämndernas övriga verksamhetsområden förekomma i mindre omfattning.

Inom ordinarie förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola sker resurstilldelningen direkt via prestation till utförande nämnd varvid inget behov av köp eller försäljning av verksamhet finns. Övriga verksamheter som omfattas av något av stadens schablon- eller pengmodeller berörs inte heller av riktlinjerna i denna bilaga då ersättning ska erläggas utifrån den av kommunfullmäktige fastställda schablonen eller peng.

Köp av verksamhet inom staden behöver inte föregås av någon form av upphandling eftersom staden räknas som en juridisk person om än uppdelad på olika nämnder. Det är däremot av strategisk betydelse att prissättningen vid köp och försäljning mellan nämnderna så långt som möjligt är konkurrensneutral. Jämförelser mellan vad det kostar att köpa från en privat vårdgivare eller från en annan stadsdelsnämnd ska kunna ske utifrån priset på tjänsten. Därför är det en strategiskt viktig fråga för staden hur priset för en tjänst ska beräknas utöver att detta även regleras i kommunallagen.

Bakgrund

Vid internprissättning mellan nämnder finns ett behov av grundläggande, för alla verksamheter gemensamma principer. Dessa principer bör utgå från kommunallagens bestämmelser om självkostnad och stadens allmänna riktlinjer på området vid upphandling. Det är väsentligt att priserna så långt som möjligt beaktar alla de faktorer som är nödvändiga för att åstadkomma en konkurrens på lika villkor mellan stadens utförare och enskilt drivna verksamheter. Vidare är det av stor vikt att öppenhet råder mellan nämnderna avseende beräkningsgrunderna av priset.

Därutöver finns behov av verksamhetsspecifika råd och anvisningar. En möjlighet som bör provas är att särskilda överenskommelser träffas mellan nämnderna och som definierar på en mer detaljerad nivå vad som ingår i priset.

För att administrativt underlätta en effektiv hantering av köp/sälj inom staden måste verksamhetssystemen utnyttjas där så är möjligt. Detta innebär behov av gemensamma prismodeller (t.ex. att priset för en viss verksamhet ska uttryckas

i kr per vård dygn, termin eller omsorgsnivå) för hela staden samt att hänsyn i övrigt måste tas till vad som är tekniskt möjligt inom stadens verksamhetssystem.

Det är mycket viktigt att på olika sätt följa upp internprissättningen i staden. Ett naturligt område för detta bör vara den granskning som utförs av stadens revisorer.

Grundprinciper vid köp och försäljning av verksamhet

Inledning

Utifrån vad som anförts ovan är det möjligt att formulera fyra grundläggande principer enligt nedan vid köp och försäljning av verksamhet mellan nämnderna. Principerna bygger på att priset utgörs av utförande nämnds självkostnad där beräkningsgrunderna öppet redovisas och beslutas av nämnden senast i samband med nämndens budget/verksamhetsplan för nästkommande år samt att köpen respektive försäljningen i så stor utsträckning som möjligt bygger på skriftliga överenskommelser.

1. Självkostnad

Kommunallagens bestämmelser om självkostnad bör vara styrande vid all prissättning. Enligt kommunallagen får priset för en vara eller en tjänst avse kostnaderna för enbart denna klart urskiljbara tjänst. Ett lägre pris på en tjänst får inte kompenseras med ett för högt pris på en annan tjänst. Principen gäller för både frivillig och specialreglerad verksamhet och tar sikte på det totala avgiftsunderlaget inom en verksamhet. Något generellt undantag från självkostnadsprincipen för verksamhet som är konkurrensutsatt finns inte i lagen.

Priset för samma tjänst bör däremot kunna variera mellan olika kunder beroende av överenskommelse eller avtal. Det bör alltså vara möjligt att förhandla fram ett lägre pris för abonnemangslika överenskommelser för flera platser inom t.ex. ett äldreboende än för enstaka köp av platser vid samma äldreboende.

Vid beräkningen av internpriset ska samtliga direkta och indirekta kostnader ingå i priset. Vidare ska priset beräknas utifrån bruttokostnaden, dvs. exklusive avgifter från den enskilde såvida inte den säljande stadsdelsnämnden har intäkter från brukaren. Detta kan exempelvis gälla boendehyror på vissa äldreboenden där de boende har egna hyreskontrakt. I sådana fall ska priset beräknas inklusive dessa intäkter.

Direkta kostnader

Direkta kostnader eller särkostnader, kan hänföras till vad verksamheten presterar. Följande kostnader ingår: personal, material, inventarier, köpta tjänster, lokaler och hyror samt lokal administration. I direkta kostnader finns både rörliga och fasta kostnader. Kostnaderna kan variera beroende på de olika tjänster som enheten tillhandahåller.

Indirekta kostnader

Med indirekta kostnader menas verksamhetens overheadkostnader. De overheadkostnader som ingår är gemensam personaladministration inklusive IT-kostnader, gemensam ekonomiadministration inklusive IT-kostnader samt övrigt t.ex. gemensam ledning, arkivfunktion, internkontroll, utbildning samt eventuella andra gemensamma resurser inom förvaltningen.

Det är möjligt och ibland önskvärt att beräkna de indirekta kostnaderna schablonmässigt som ett procentuellt påslag på de direkta kostnaderna. Beräkningsgrunderna för detta ska dock alltid kunna redovisas.

Det är viktigt att notera att i den säljande förvaltningens pris ska inte inräknas dennes kostnad för medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), politisk nämnd samt myndighetsutövning (t.ex. biståndshandläggning) då denna kostnad ligger på den köpande förvaltningen.

2. Öppenhet

Stadens interna köp och försäljning av verksamheter ska ske utifrån förtroendefulla relationer mellan nämnderna. Det är därför viktigt att det finns en öppenhet kring redovisningen av beräkningsgrunderna vid prissättningen. Detta gäller inte minst för kostnader som av praktiska skäl schablonmässigt måste fördelas t.ex. samutnyttjad nattpersonal eller lokaler.

3. Stabila priser under året

En förutsättning för en effektiv hushållning med resurser är möjligheten till långsiktighet i nämndernas planering. De interna priserna ska fastställas i samband med nämndens budget/verksamhetsplan.

Eventuellt kan förändringar av väsentlig natur ske under året till följd av beslut i kommunfullmäktige eller av kommunstyrelsen som kan påkalla behov av förändrade priser. Prisförändringar under året ska alltid beslutas av nämnden och gälla för resterande del av budgetåret.

De priser som fastställs av nämnden bör redovisas inklusive respektive exklusive lokalkostnader för att möjliggöra jämförelser mellan kostnadsnivåer inom staden som inte beror på variationer i kostnaderna för lokaler.

4. Överenskommelser

Revisionskontoret har tidigare framhållit att individuella placeringsavtal och överenskommelser som i detalj beskriver den tjänst eller det uppdrag som ska utföras i det enskilda fallet alltid bör finnas som ett led i respektive nämnds kvalitetssystem. Dokumentationen är enligt stadens revisorer nödvändig för att åstadkomma en fungerande uppföljning såväl på individnivå som på förvaltningsnivå samt för att stärka brukarinflytandet i vård- och omsorgsplaneringen.

En sådan överenskommelse kan därutöver tjäna som ett specificerat underlag till vilka kostnader som ska ingå i priset. Exempel på detta kan vara om priset ska beräknas inklusive eller exklusive transport, vad som ska gälla vid sen frånvaroanmälan och uppsägning av platsen.

Det är av stor vikt att det i nämndens delegationsordning framgår vem eller vilka som har rätt att teckna dylika överenskommelser.

Verksamhetsspecifika överväganden

ÄLDREOMSORG

De verksamheter som är aktuella för internprissättning inom äldreomsorgen är främst servicehusboende, dagverksamhet samt äldreboende med heldygnsomsorg.

Servicehus

Priset för servicehusboende beräknas i två steg: en grundkostnad och sedan en tilläggskostnad för omsorg.

Grundkostnad

Grundkostnaden avser samtliga som bor i servicelägenhet, dvs. även de som inte har individuellt bedömd insats i form av hemvård. Priset uttrycks i kronor per dygn. Kostnaden debiteras för hela den tid som personen/hushållet bor i servicelägenheten, enligt kontraktsdatum.

Direkta kostnader

Direkta kostnader är:

- hyror och övriga lokalkostnader för gemensamma utrymmen i fastigheten
- övriga gemensamma kostnader.

Direkta kostnader för hyror och övriga gemensamma utrymmen i fastigheten behöver fördelas på lämpligt sätt. Om fastigheten har flera verksamheter ska hyror och övriga lokalkostnader för de gemensamma utrymmena fördelas på de olika verksamheterna i förhållande till antal lägenheter respektive besökare i de olika verksamhetsformerna. Den andel av kostnaderna som avser serviceboendet ska fördelas på samtliga hushåll som har serviceboende.

Övriga direkta gemensamma kostnader kan t.ex. bestå av reception, vaktmästeri och larmbevakning.

Restaurang, frisör och andra former av gemensamma aktiviteter ska inte medräknas om de vänder sig även till pensionärer som inte bor i servicehuset.

Överenskommelser

Om beställaren vill överlåta åt en biståndshandläggare på den stadsdelsnämnd där servicehuset är beläget att fastställa vårdnivån ska detta framgå av överenskommelsen.

Dagverksamhet

Priset ska uttryckas i kronor per biståndsbeslutad dag. Nettokostnaden för året divideras med antalet öppetdagar. Priset ska anges inklusive och exklusive såväl hyror som resor. Debitering ska ske utifrån biståndsbeslutet.

Intäkter

Intäkter från eventuell försäljning av produkter som framställts, ska dras av från bruttokostnaden vid prissättningen.

Överenskommelser

Resorna ska betalas av köparen. Det kan dock finnas samordningsvinster om säljaren samordnar resorna och därför bör priset anges inklusive och exklusive resor. Av överenskommelsen ska framgå vem som ansvarar för beställningen av transporter.

Äldreboende med heldygnsvård (ålderdomshem, gruppboende och sjukhem)

Priset ska uttryckas i kronor per utfört vård dygn (såvida inte överenskommelse träffats om abonnemang av visst antal platser) och ska vara enhetligt för hela den särskilda boendeformen inom enheten. Kostnaden debiteras hela den tid som personen/hushållet bor i äldreboendet enligt kontraktsdatum. Om kostnaderna för en särskild inriktning (t.ex. somatisk, demens, onkologi) är avsevärt högre/lägre än den genomsnittliga kostnaden för samtliga inriktningar inom en verksamhet, bör särskilt vård dygnspris beräknas för den inriktningen. Vid redovisning av beräkningsgrunderna ska kalkylerad beläggning kunna redovisas.

OMSORG OM PERSONER MED FUNKTIONSHINDER

De verksamheter som är aktuella för internprissättning inom verksamhetsområdet är främst daglig verksamhet samt korttidshem.

Daglig verksamhet

Priset ska uttryckas i kronor per beslutad dag i en differentierad prismodell enligt det omsorgsnivåsystem som finns för daglig verksamhet. Omsorgsnivåbedömningen för daglig verksamhet omfattar sex olika nivåer. De anvisningar som finns för omsorgsnivåbedömning kan tjäna som utgångspunkt för prissättningen av respektive nivå. Det är viktigt att vid prisberäkningen skilja mellan omsorgsnivåbedömningen, som görs utifrån direkt personalstöd, och självkostnaden för en person i en viss nivå, eftersom den även ska omfatta samtliga direkta och indirekta kostnader.

Nettokostnaden för året divideras med antalet öppettid dagar. Priset ska anges inklusive och exklusive hyror respektive resor. Vid beräkning av priset ska ej kostnaden för brukarens mat ingå, då detta ska debiteras brukaren av utförande stadsdelsnämnd.

Överenskommelser

Resorna ska betalas av köparen. Det kan dock finnas samordningsvinster om säljaren samordnar resorna och därför bör priset anges inklusive och exklusive resor. Av överenskommelsen ska framgå vem som ansvarar för beställningen av transporter.

Korttidshem

Priset ska uttryckas i kronor per beslutat dygn (såvida inte överenskommelse träffats om abonnemang av visst antal platser) i en differentierad prismodell

Bilaga 7:6

enligt det omsorgsnivåsystem som finns för korttidshem. Omsorgsnivåbedömningen för korttidshem omfattar fem olika nivåer. De anvisningar som finns för omsorgsnivåbedömning kan tjäna som utgångspunkt för prissättningen av respektive nivå. Det är viktigt att vid prisberäkningen skilja mellan omsorgsnivåbedömningen, som görs utifrån direkt personalstöd, och självkostnaden för en person i en viss nivå eftersom den även ska omfatta samtliga direkta och indirekta kostnader.

Nettokostnaden för året divideras med antalet öppetdagar vilket i princip är 365. Priset ska anges inklusive och exklusive hyror respektive resor. Vid redovisning av beräkningsgrunderna ska kalkylerad beläggning kunna redovisas.

Överenskommelser

Resorna ska betalas av köparen såvida inte ansvaret för transporten åvilar särskolan/skolan. Det kan dock finnas samordningsvinster om säljaren samordnar resorna och därför bör priset anges inklusive och exklusive resor. Av överenskommelsen ska framgå vem som ansvarar för beställningen av transporter.

SOCIALPSYKIATRI

De verksamheter som är aktuella för internprissättning inom psykiatrin är främst boende och sysselsättning.

Boende

Priset ska uttryckas i kronor per utfört dygn (såvida inte överenskommelse träffats om abonnemang av visst antal platser). Kostnaden debiteras hela den tid som personen/hushållet bor i boendet enligt kontraktsdatum. Om kostnaderna för en särskild inriktning är avsevärt högre/lägre än den genomsnittliga kostnaden för samtliga inriktningar inom en verksamhet, bör särskilt dygnspris beräknas för den inriktningen. Vid redovisning av beräkningsgrunderna ska kalkylerad beläggning kunna redovisas.

Sysselsättning

Priset ska uttryckas i kronor per beslutad dag. Nettokostnaden för året divideras med antalet öppetdagar. Priset ska anges inklusive och exklusive såväl hyror som resor.

Intäkter

Intäkter från eventuell försäljning av produkter som framställts ska dras av från bruttokostnaden vid prissättningen.

Överenskommelser

Eventuella arrangerade resor till sysselsättningen ska betalas av köparen. Det kan dock finnas samordningsvinster om säljaren samordnar resorna och därför bör priset anges inklusive och exklusive resor. Av överenskommelsen ska framgå vem som ansvarar för beställningen av transporter.

BARN MED BEHOV AV SÄRSKILT STÖD

Kommunstyrelsen beslöt den 9 februari år 2000 om ersättningsregler mellan stadsdelsnämnderna avseende barn med behov av särskilt stöd (Dnr 1153/99). Beslutet innebär följande:

Inom de pedagogiska verksamheterna (förskoleverksamhet, förskoleklass, skolbarnsomsorg och grundskola) förekommer normalt inte köp och sälj mellan stadsdelsnämnderna, eftersom schablonerna i resursfördelningsmodellen går till den stadsdel, där barnet är inskrivet.

Resurser för barn med behov av särskilt stöd fördelas via fördelningsnycklar i ett tilläggsbelopp och via grundschablon för grundskola. Svenska som andra språk är ett ämne som andra ämnen i grundskoleverksamheten och ingår därför i grundschablonen. Grundschablonen inkluderar också ett basbehov av modersmål och av insatser för barn med behov av särskilt stöd. I basbehovet ingår extra stödinsatser av sådan omfattning som eleven kan behöva tillfälligt eller återkommande utöver den reguljära undervisningen. För sådant behov ska därför inte ersättning sökas från hemstadsdelen.

De tidigare schablonerna för svenska som andra språk, modersmål, flyktigbarn och barn med behov av särskilt stöd har slagits samman till ett tilläggsbelopp som fördelas efter socioekonomiska förutsättningar. Tilläggsbeloppet ska täcka behov av extra stödinsatser som eleven kan behöva för att nå de uppsatta målen. Insatserna utformas av stadsdelsnämnderna och enheterna utifrån de lokala behoven. Resurser enligt tilläggsbeloppet fördelas till den stadsdelsnämnd där eleven är folkbokförd. Vid mycket stora behov av extra stöd kan medel därför sökas hos hemstadsdelen för kostnader som inte täcks av grundschablonen. Det kan till exempel avse extern skolplacering eller långvariga omfattande insatser i skolan. När medel sökes hos hemstadsdelen för extra stöd ska faktiska merkostnader redovisas.

Barn och grupper som omfattas

Barn och ungdomar kan ha behov av särskilt stöd p.g.a. fysiska, psykiska eller sociala skäl. De barn som har rätt till extra insatser är dels barn med diagnostiserade medicinska handikapp eller sjukdomar, dels barn med odiagnostiserade grava koncentrationssvårigheter och utvecklingsförseningar.

Insatser som köps och säljs mellan stadsdelsnämnderna

De insatser som stadsdelsnämnderna främst köper och säljer av varandra är placeringar på resursavdelningar eller i särskilda (undervisnings-) grupper samt stödpersoner, elevassistenter och andra former av individuellt stöd.

Placeringar på resursavdelningar eller i särskilda grupper

Priset ska anges i kronor per termin/halvår. Priset ska beräknas på det antal barn som normalt ska ingå i gruppen, inte på dagsaktuellt barnantal.

Hyreskostnader och driftkostnader som el och vatten, ska normalt täckas av lokaldelen i schablonen. Dessa lokalkostnader ska därför inte ingå i beräkningarna.

Bilaga 7:8

Personalkostnaderna beräknas per helår och divideras med två. För skolbarn med heldagsomsorg ska kostnader för fritidspersonal också ingå.

Från den beräknade kostnaden per barn och termin ska erhållen schablon exklusive lokalschablon dras ifrån.

Assistenter och andra former av individuellt stöd

En del barn är inskrivna i ordinarie grupper men har en personlig assistent. Den kostnad som hemstadsdelen ska betala är extrakostnaden för assistenten. Alla andra kostnader täcks av schablonen.

För assistenter med tidsbegränsad anställning ska kostnaden beräknas för faktisk anställningstid under terminen.

Överenskommelse

Det är mycket viktigt att skriftliga överenskommelser görs mellan stadsdelsnämnderna för barn med behov av särskilt stöd.

Investeringsplan för stadens nämnder 2006-2008

Investeringsutgifter (-), Investeringsinkomster (+)

	2006	2007
Mnkr	Utgift Inkomst	Utgift Inkomst
Investeringsplan inkl. CM		
Investeringsutgifter	-3 891,0	-3 479,6
Investeringsinkomster	163,7	106,0
Nettoinvesteringsutgifter	-3 727,3	-3 373,6

Central medelsreserv (CM) för investeringar	-100,0	-100,0

Alla nämnder

Investeringsutgifter	-3 791,0	-3 379,6
Investeringsinkomster	163,7	106,0
Nettoinvesteringsutgifter	-3 627,3	-3 273,6

Kommunfullmäktige mm.	-100,0	-100,0

Investeringsutgifter	-100,0	-100,0
Investeringsinkomster	0,0	0,0
Nettoinvesteringsutgifter	-100,0	-100,0

Brand- och räddningsnämnden

Planeringsprojekt

Övriga planeringsprojekt

Solna-Sundbyberg Fordon/utrustning	-0,5	-0,5
Lidingö Fordon/utrustning	-6,0	-1,0
Fordon/utrustning	-16,5	-7,3
Fastighet	-20,5	-28,3
It/teknik	-5,0	-5,0
Rakel	-5,0	-3,5
Summa övriga planeringsprojekt	-53,5	-45,6

Investeringsutgifter	-53,5	-45,6
Investeringsinkomster	0,0	0,0
Nettoinvesteringsutgifter	-53,5	-45,6

Marknämnden

Investeringsutgifter

Genomförandeprojekt

Stora genomförandeprojekt

Hammarby Sjöstad

Sickla Kanal	-4,4	-1,3
Kölnan	-13,8	-11,3
Sickla Park/Forsen	-10,7	-0,7
Sickla Udde	-0,8	-2,6
Luma	-0,6	-0,3
Mårtensdal	-3,1	-0,3
Sickla Kaj		
Sjöstadporten	-22,6	-8,5
Vägskvalpet	-5,5	-0,1
Hammarby Gård	-18,1	-30,6
Godsfinkan	-5,5	-0,3
Färjeförbindelse över Hammarbyleden	-5,0	-1,0
Summa Hammarby Sjöstad	-90,1	-57,0

Lindhagensgatan, NV Kungsholmen	-33,2	-12,2
Kojan 7, Kungsholmen	-179,3	-78,1
Norra Länken	-22,2	-63,5
Liljeholmstorget, etapp I	-2,2	-5,9
Gunnebo, Lunda	-0,7	
Formuläret/Brevhuvudet, Vällingby	-91,2	-41,0
Summa stora genomförandeprojekt	-418,9	-257,7
Övriga genomförandeprojekt		
Lux, Lilla Essingen	-2,0	-0,2
Hotell vid Skanstull	-0,8	
Sommaren - vårdbostäder, Södermalm	-1,1	-0,2
Lustgården 6	-4,4	-9,2
Fikonet, Södermalm	-13,4	
Svea Artilleri, Östermalm	-13,1	-6,0
Bylingen, Södermalm		-0,9
Blekholmstorget	-0,1	
Vattenpasset, Södermalm	-2,7	-0,2
Högalidsparken	-0,6	-0,1
Långholmen (Mälarvarvsområdet)	-0,1	-0,1
Munklägret 13, Kungsholmen	-0,8	
Kampementet, Östermalm	-1,4	
Sabbatsberg-Vasaparken	-0,5	
Smyrna 4, Östermalm	-0,1	
Bäverdalen (fd Bjursåtragatan), Rågsved	-0,1	
Flåsjön, Årsta	-0,1	
Fontänen	-1,5	
Fredsfors, Mariehäll	-2,6	
Granholmen-Harholmen	-1,0	
Hagsätra IP	-2,6	
Japanen	-0,9	
Järsätra	-2,1	
Kastanjen 9, Midsommarkransen	-1,3	
Klisterburken- Kirunagatan	-3,8	-0,1
Kvarnvingen, Rinkeby	-0,3	
Landningsbanan, Skarpnäcks Gård	-0,4	
Långbro Sjukhus Etapp 2	-2,3	-0,2
Melongatan	-0,2	
Minken	-3,2	-0,1
Måseskär	-2,7	
Pelaren	-4,4	
Sjöstöveln, Älvsjö	-0,9	
Sjöviksbacken, Liljeholmen	-4,5	-6,3
Skärholmen 5, Skärholmens Gårdsväg	-3,4	-1,2
Storsjövägen	-10,1	
Tapetrabatten	-0,2	
Tungstenen etapp II, Grimsta	-0,5	
Uranet	-2,3	
Årsjön	-0,1	
Älvsjömassan	-3,6	-3,5
Östbergahöjden, del 1 (exkl centrum)	-0,4	
Östbergahöjdens Centrum	-2,9	
Kommuncentrala parker		
Järvafältet	-6,0	-6,0
Summa övriga genomförandeprojekt	-105,5	-34,3
Projekt som finansieras genom Miljömiljarden		
Projekt nr 7, Kojan, marksanering		-20,0
Projekt nr 10, Lugnet, marksanering	-6,2	-3,5
Summa genomförandeprojekt	-530,6	-315,5

Planeringsprojekt**Stora planeringsprojekt**

Slussen	-40,0	-80,0
Hammarby Sjöstad		
Lugnet 2	-106,6	-44,3
Proppen	-23,4	-17,2
Fryshuset, Ny	-5,3	-1,5
Henriksdal	-35,9	-99,7
Godsvagnen 10 (f d Godsfinkan)	-0,4	-0,4
Mårtensdal (höga huset)	-5,0	-3,0
Danvikslösen, Stockholm	-24,2	-132,3
Summa Hammarby Sjöstad	-200,8	-298,4

Hamnområdet

Värtan	-59,8	-112,4
Värtans hamnkaj	-66,3	-70,3
Frihamnen	-1,7	-4,7
Loudden	-0,1	
Gasverksområdet (fd Husarviken)	-680,3	-535,7
Nimrod, Hjorthagen		-0,6
Elektriciteten, Östermalm	-0,4	-0,4
Energihamnen	-1,2	-0,1
Nedrundning	300,0	200,0
Summa Hamnområdet	-509,8	-524,2

Nordvästra Kungsholmen

Kristinebergshöjden(avfarten), Kungsholmen	-10,8	-69,7
Kristinebergsparken, NV Kungsholmen	-5,6	-11,3
Kristinebergs strandpark	-15,5	-17,9
Snöfrid (Fredhäll)	-0,2	-37,0
Hotell Lindhagensplan	-12,3	-7,3
Gångaren, V Kungsholmen	-1,4	-1,4
Lustgården 10, V Kungsholmen	-0,2	
Glädjen, NV Kungsholmen	-9,0	-8,6
Brovakten, V Kungsholmen	-1,7	-6,3
Krillans Krog, V Kungsholmen	-12,7	-10,0
Kristinebergs slott 11, V Kungsholmen	-0,1	-0,1
Hjalmar Söderbergs väg, NV Kungsholmen	-1,7	-1,9
Nordenflychtsvägen	-9,2	-9,6
Nedrundning	20,0	50,0
Summa Nordvästra Kungsholmen	-60,4	-131,1

Persikan, Södermalm	-16,9	-1,0
Vasastaden 1:9 mm samt Bellevue	-1,4	-1,7
Norra Station, Norrmalm	-5,1	-22,0
Norra Bantorget	-47,9	-17,3
Sabbatsberg 1:a detaljplaneområdet	-44,1	-16,1
M Samuelsgatan m fl	-0,6	
Åsötorget, Södermalm	-6,8	-9,8
Årstadal, Liljeholmen	-25,9	-53,9
Axelsberg-Örnsberg, Hägerstensåsen	-5,2	-44,5
Kablifiering Årsta - Solberga	-52,0	-144,0
Ågesta Broväg, Farsta	-60,5	-4,8
Tvålfvingan, Midsommarkransen	-0,5	-0,4
Ålvsjö Centrum	-24,0	-90,7
Högdalens Centrum, Triangeln	-2,3	-0,6
Årstastråket (Årsta kraftledningsområde)	-0,5	-104,0
Baltic, Mariehäll	-68,0	-46,5
Löfstavägen, Hässelby	-46,6	-24,5
Kista Gård - gator	-72,0	-74,5
Grönkompensation och barriäreffekter	-50,0	
Nedrundning stora planeringsprojekt	50,0	
Summa stora planeringsprojekt	-1 291,2	-1 690,0
Summa övriga planeringsprojekt	-332,0	-209,9
<u>Summa planeringsprojekt</u>	<u>-1 623,2</u>	<u>-1 899,9</u>
Generell besparing	90,0	175,0
Investeringsinkomster		
<u>Genomförandeprojekt</u>		
Stora genomförandeprojekt		
Sjöstadsporten	2,2	
Vägskvalpet		
Hammarby gård	60,1	
Godsfinkan		
Lindhagensgatan, NV Kungsholmen	8,0	
Kojan 7	1,2	
Fikonet		
Hotell vid Skanstull	0,6	
Summa stora genomförandeprojekt	72,1	0,0
Summa övriga genomförandeprojekt	3,8	3,8
<i>Projekt som finansieras genom Miljömiljarden</i>		
Projekt nr 7, Kojan, marksanering		20,0
Projekt nr 10, Lugnet, marksanering	6,2	3,5
<u>Summa genomförandeprojekt</u>	<u>82,1</u>	<u>27,3</u>
<u>Planeringsprojekt</u>		
Stora planeringsprojekt		
<i>Hammarby Sjöstad</i>		
Proppen	1,0	
Lugnet 2	15,7	
Fryshuset	0,5	
<i>Summa Hammarby Sjöstad</i>	<i>17,2</i>	
Gångaren, V Kungsholmen		0,8
Gasverksområden	28,0	48,3
Värtan	9,7	
M Samuelsgatan m fl	0,5	0,3
Sabbatsberg 1:a detaljplaneområdet		6,0
Summa stora planeringsprojekt	55,4	55,4
<u>Summa planeringsprojekt</u>	<u>55,4</u>	<u>55,4</u>
Investeringsutgifter	-2 063,8	-2 040,4
Investeringsinkomster	137,5	82,7
Nettoinvesteringsutgifter	-1 926,3	-1 957,7

Trafiknämnden

Investeringsutgifter

Genomförandeprojekt

Stora genomförandeprojekt

Nord/sydaxeln

Söderledstunneln	-20,0	-20,0
Dagvattenrening:		
Söderledstunneln		-5,0
Reinvesteringar och underhåll:		
Söderledstunneln	-35,0	-70,0
Centralbron	-8,0	-8,0
Tegelbacken	-6,0	-6,0
Söderledstunneln		-2,0
Belysning:		
Tegelbacken		
Centralbron		
Söderledstunneln	-3,0	-5,0
Summa Nord/sydaxeln	-72,0	-116,0

Summa stora genomförandeprojekt -72,0 -116,0

Övriga genomförandeprojekt

Projekt mot kapitalförstöring

Reinvesteringar	-51,6	-44,2
Gatuupprustningar	-14,5	-23,9
Summa projekt mot kapitalförstöring	-66,1	-68,1

Ny- och ombyggnadsprojekt

Träd	-10,0	-10,0
Cykelåtgärder	-61,0	-50,5
Stadsmiljö	-172,1	-106,2
Upprustning av belysning och beläggning, Sergels Torg	-2,5	
Belysning	-10,0	-10,0
Trafiksäkerhet	-69,4	-64,4
Kungörelser	-3,0	-2,5
Kompl i samband med exploatering	-9,0	-10,0
Summa ny- och ombyggnadsprojekt	-337,0	-253,6

Stomnät, miljö och buller

Stomnät	-8,0	-10,0
Årstabron		
Kollektrafikåtgärder, RI	-5,0	-5,0
Valhallavägens bussterminal	-2,0	-3,0
Bullerskyddsåtgärder (redovisas på RY)	-20,0	-15,0
Tvårbansans förlängning fr Alvik-Ulvsunda-Kista	-0,1	-0,1
Kollektrafikåtgärder, RY		-4,0
Summa stomnät, miljö, buller	-35,1	-37,1

Kommuncentrala parker

Årstafältet	-1,6	-10,0

Tillgänglighetsprojektet -100,0 -100,0

Strategisk trafikplanering

Trafikinformatik	-7,0	-6,0
Infrastruktur	-2,0	-2,0
Informationstjänster	-1,0	-1,0
Trafikanalysverktyg	-3,0	-3,0
Trafikdata utveckling	-8,0	-7,0
Vägdatabaser utveckling	-2,5	-2,0
Samhälls o trafikplanering	-4,0	-4,0
Trafiksignaler utveckling	-2,0	-2,0
Trafiksäkerhet	-10,0	-10,0
Summa Miljö/Mobility Management	-2,5	-5,0
Kista projektet	-3,0	-3,0
Summa Strategisk trafikplanering	-45,0	-45,0

Trafiktjänsten -8,0 -8,0

Parkering -11,0 -11,0

Summa övriga genomförandeprojekt -603,8 -532,8

Projekt som finansieras genom Miljömiljarden		
Väghållning	-7,4	-3,0
Adaptiva signaler	-3,9	-0,5
Mobilitetscentrum	-7,5	-7,3
Summa Miljömiljarden	-18,8	-10,8
Kompetensfonden	-0,9	-0,5
Gemensamma investeringar	-4,5	-4,5
Summa genomförandeprojekt	-700,0	-664,6
Planeringsprojekt		
Stora planeringsprojekt		
Klarastrandsleden, etapp 1	-12,0	-30,0
Nord/sydaxeln		-36,5
Utredningar, miljöplan, projekt., proj ledn mm:	-4,9	
Trafikstyrsystem MCS:	-5,0	
Byte fläkt/ställverk:		
Brandskyddsåtgärder pga föreläggande:		
Räcke och krockskydd, mittbarriär:		
Fibernät kompletterat och anpassat till GCP:		
Dagvattenrening	-1,0	
Reinvesteringar och underhåll:	-18,5	
Belysning:		
Summa Nord/sydaxeln	-29,4	-36,5
Brommaplan	-0,5	-10,0
E18 modifiering	-5,0	-10,0
Summa stora planeringsprojekt	-46,9	-86,5
Övriga planeringsprojekt		
Cykelåtgärder	-3,0	-17,0
Stadsmiljö	-12,5	-28,0
Citytunneln	-1,0	-1,5
Norra Länken	-2,0	-3,0
Tvårbanan ost	-0,6	-0,5
SPOT (avancerad styrning av trafiksignaler)	-3,0	-3,0
Omnivue	-3,0	-3,0
Investeringar i kommande datasystem	-5,0	-4,5
Inköp av arbetsmaskiner		
Parkering, nya biljettautomater	-15,0	-15,0
Kommuncentrala parker		
Kungsträdgården	-3,5	
Kungsträdgården	-2,0	
Kungsträdgården		-0,1
Strömparterren		-1,2
Berzelii Park		-0,3
GC-väg på Årstafältet längs fd Huddingevägen		-1,4
Summa övriga planeringsprojekt	-50,6	-78,5
Summa planeringsprojekt	-97,5	-165,0
Generell besparing	70,0	62,2

Investeringsinkomster**Genomförandeprojekt****Övriga genomförandeprojekt****Stomnät**

Stomnät	4,0	5,0
Kollektivtrafikåtgärder	2,5	4,5
Stomnät	6,5	9,5

Summa övriga genomförandeprojekt	6,5	9,5

Miljömiljarden

Väghållning	7,4	3,0
Strategisk trafikplanering	11,4	7,8
Summa Miljömiljarden	18,8	10,8

Kompetensfonden

Talsvar för trafiken.nu	0,4	0,4
Mobila tjänster	0,5	0,1
Summa Kompetensfonden	0,9	0,5

<u>Summa genomförandeprojekt</u>	<u>26,2</u>	<u>20,8</u>

Investeringsutgifter	-727,5	-767,4
Investeringsinkomster	26,2	20,8
Nettoinvesteringsutgifter	-701,3	-746,6

Fastighets- och saluhallsnämnden**Investeringsutgifter****Genomförandeprojekt****Stora genomförandeprojekt**

Skansen 23, Ventilation etapp 4, del 1-7, Stadsteatern	-87,0	-2,0
Summa stora genomförandeprojekt	-87,0	-2,0

Övriga genomförandeprojekt

Eldkvarn 1, Upprustningsinvestering	-5,2	
Åtgärder inom Stadsh och Tekn.nämndh.omr	-2,0	
Renovering av orgeln, Eldkvarnen 1		-6,5
Summa övriga genomförandeprojekt	-7,2	-6,5

<u>Summa genomförandeprojekt</u>	<u>-94,2</u>	<u>-8,5</u>

Planeringsprojekt**Stora planeringsprojekt**

Rio 8, Ombyggn sjukhem	-110,0	-3,0
Summa stora planeringsprojekt	-110,0	-3,0

Övriga planeringsprojekt

Åtgärder inom Stadsh och Tekn.nämndh.omr	-9,5	-9,0
Byggprojekt inom Branddörren 2, Högdalens skola	-1,5	-1,5
Ombyggnad av Glasbruket, Hantverkargatan	-5,5	-25,0
Brandåtgärder inom Klamparen	-1,4	
Stambyten o ventilation av kommersiella fastigheter	-7,0	-12,0
Hyresgäst Anpassningar av kommersiella fastigheter	-17,0	-5,0
Åtgärder inom Medborgarhuset, Spelbomskan mm	-12,5	-6,0
Skansen 23		
Spelbomskan 16, Säkerhet och brandåtgärder	-3,5	
Förvärv bostadsrätter (gruppbostad)	-20,1	-21,2
Hyresgäst Anpassning av lokaler, slakthusområdet	-25,0	-25,0
Nytt ställverk, Beridarebanan 10	-1,5	
Upprustning av Hässelby slott	-0,5	-10,0
Ombyggnad av Stadsarkivets magasin	-15,0	-15,0
Energiprojekt, Skansen 23	-17,0	-23,0
Summa övriga planeringsprojekt	-137,0	-152,7

<u>Summa planeringsprojekt</u>	<u>-247,0</u>	<u>-155,7</u>

Investeringsinkomster

Övriga genomförandeprojekt		
Renovering av orgeln, Eldkvarnen 1		2,5
Summa övriga genomförandeprojekt		2,5

Investeringsutgifter	-341,2	-164,2
Investeringsinkomster	0,0	2,5
Nettoinvesteringsutgifter	-341,2	-161,7

Idrottsnämnden**Genomförandeprojekt**

Stora genomförandeprojekt		
Eriksdalshallen	-15,0	
Hässelbyhallen	-23,5	
Zinkensdamms IP	-20,0	
Konstgräsplaner	-46,0	-29,0
Summa stora genomförandeprojekt	-104,5	-29,0

Övriga genomförandeprojekt

Reinvesteringar enligt plan	-46,5	-50,0
Ny kassafunktion simhallar	-10,0	
Skanstullshallen		-40,0
Gubbängens IP	-6,0	
Summa övriga genomförandeprojekt	-62,5	-90,0

<u>Summa genomförandeprojekt</u>	<u>-167,0</u>	<u>-119,0</u>

Planeringsprojekt

Stora planeringsprojekt		
Af Chapman	-52,3	-10,0
Hjulstahallen		-27,0
Sätra ridanläggning	-55,0	
Summa stora planeringsprojekt	-107,3	-37,0

Övriga planeringsprojekt

Exploateringsprojekt:		
Anläggningsåtaganden för finansiering av handslagsprojekt	-5,4	
Majrovägen	-20,0	
Skarpnäcksfältet	-12,0	
Västberga BP	-4,0	
Mellangårdens BP	-7,0	
Grimstafältet	-7,0	
Västboda BP	-6,0	
Mälarhöjdens IP	-3,0	
Förprojektering Skarpnäck sim- och idrottshall	-2,0	
Summa övriga planeringsprojekt	-66,4	

<u>Summa planeringsprojekt</u>	<u>-173,7</u>	<u>-37,0</u>

Investeringsutgifter	-340,7	-156,0
Investeringsinkomster	0,0	0,0
Nettoinvesteringsutgifter	-340,7	-156,0

Kyrkogårdsnämnden**Övriga genomförandeprojekt**

Maskininköp	-4,0	-4,0
Bevattningsystem	-1,0	-0,5

Övriga planeringsprojekt

Begravningsplats i norra Stockholm	-5,0	
Förprojektering Skogskyrkogårdens krematorium	-1,0	

Investeringsutgifter	-11,0	-4,5
Investeringsinkomster	0,0	0,0
Nettoinvesteringsutgifter	-11,0	-4,5

Kulturnämnden: kulturförvaltningen**Övriga genomförandeprojekt**

Fontänskulpturer	-1,5	-1,5

Investeringsutgifter	-1,5	-1,5
Investeringsinkomster	0,0	0,0
Nettoinvesteringsutgifter	-1,5	-1,5

Renhållningsnämnden**Övriga genomförandeprojekt**

Nya ÅVC	-20,0	
Upprustning	-2,0	-1,0
Kärl	-10,6	-4,7

Investeringsutgifter	-32,6	-5,7
Investeringsinkomster	0,0	0,0
Nettoinvesteringsutgifter	-32,6	-5,7

Utbildningsnämnden**Övriga genomförandeprojekt**

Inventarier och IT-utrustning	-28,0	-30,0

Investeringsutgifter	-28,0	-30,0
Investeringsinkomster	0,0	0,0
Nettoinvesteringsutgifter	-28,0	-30,0

Stadsdelsnämnder

Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden

Större investeringar

Kista

Igelbäckens kulturreservat (delas med Rinkeby, Spånga-Tensta) -0,3

Gångbanetorget mellan Husby Centrum ned till Kvarnbacka -0,5

Rinkeby

Igelbäckens kulturreservat (delas med Kista, Spånga-Rinkeby) -0,4

Rinkeby Södra stadspark -3,0

Spånga-Tensta

Igelbäckens kulturreservat (delas med Kista, Rinkeby) -0,3

Hässelby-Vällingby

Bromma

Sundby friområde inkl. cykelväg Sångavägen-Klarbärsvägen -0,3

Kungsholmen

Fredhällsparken, plaskdamm -0,3

Rålambshovsparken/Smedsudden -0,5

Normalm

Vasaparken -4,8

Östermalm

Gustav Adolfsparkens parklek -4,0

Tessinparken -0,4

Kaknäs -1,9

Gustav Adolfsparken -0,3

Humlegården -1,0

Maria-Gamla stan

Lindvallsplan -0,3

Reimersholme -0,4

Kv Plankan -0,3

Tjurbergsparken -2,0

Södermalmsallén -0,4

Skinnarviksparken -0,4

Katarina-Sofia

Axel Landqvists Park -0,3

Vitabergsparken -0,5

Fjällgatan -0,2

LP Droskan, Folkungagatan -1,5

Enskede-Årsta

Årstaskogen, flytt av småbåtshamn -1,0

Skarpnäck

PL Skölden, Bagarmossen -2,7

Sickla Skarpnäcks naturreservat -1,0

Brandparken, Skarpnäcks Allé -0,5

Farsta

Olympiaparken, Tallkrogen -0,1

Vantör

Parkplan - 10 år, Vantör -1,0

Älvsjö

Örby slottspark -2,0

Prästgårdsgården -0,4

"Vattenpark" vid Sjöängen -1,0

Liljeholmen

Botvidsparken -1,3

Hägersten

Johannisdalsparken, Slättgårdsvägen/S:t Mickelsgatan -0,5

Skärholmen

Värgårdens parklek -0,4

Ofördelat

-39,3

Summa större investeringar

-36,2

-39,3

Fördelas enligt stadsmiljönyckeln:

Mindre investeringar

-55,0

-20,0

Idrottsinvesteringar (spontanidrott) ingår år 2006 i mindre investeringar

-5,0

Investeringsutgifter	-91,2	-64,3
Investeringsinkomster	0,0	0,0
Nettoinvesteringsutgifter	-91,2	-64,3

2008

Utgift
Inkomst

-2 957,7
27,7
-2 930,0

-100,0

-2 857,7
27,7
-2 830,0

-100,0

-100,0
0,0
-100,0

-0,5

-11,6

-24,6

-10,5

-47,2

-47,2
0,0
-47,2

-1,6

-5,6

-2,3

-0,7

-0,9

-0,6

-0,5

-5,1

-4,3

-14,7

-1,4

-37,7

-27,3
 -120,2
 -7,5
 -12,2
-204,9

-2,8
 -5,2

-0,1

-0,2

-0,1

-8,4

-213,3

-180,0

-16,6

-8,9

-110,6

-133,2

-269,3

-81,6

-21,2

-1,3

-248,3

-0,6

-0,4

-0,1

100,0

-253,5

-27,4

-10,4

-40,9

-4,3

-8,3

-0,1

-91,4

-66,7
-6,0
-7,5
-79,9
-116,0
-0,5
-0,1
-92,8
-180,0
-25,6
-61,3
-37,7
-1 468,3
-123,7
<u>-1 592,0</u>
140,0
2,0
2,0
0,0
<u>2,0</u>
10,2
10,2
<u>10,2</u>
-1 665,3
12,2
-1 653,1

-20,0

-7,0

-80,0

-8,0

-7,0

-3,0

-1,0

-1,0

-7,0

-134,0**-134,0**

-49,0

-26,5

-75,5

-10,0

-56,0

-106,5

-10,0

-58,0

-2,5

-10,0

-253,0

-10,0

-5,0

-5,0

-20,0

-0,1

-4,0

-44,1

-6,5

-100,0

-6,0

-2,0

-1,0

-3,0

-7,0

-2,0

-4,0

0,0

-12,7

-10,0

-2,8

-50,5**-8,0****-5,0****-542,6**

-4,0

-4,0

-4,5

-685,1

-35,0

-46,0

-46,0

-20,0

-15,0

-116,0

-10,0

-13,0

-1,5

-3,0

-0,5

-3,0

-3,0

-4,0

-15,0

-53,0

-169,0

60,4

5,0
4,5
9,5
9,5
4,0
0,0
4,0
0,0
13,5
-793,7
13,5
-780,2

0,0

-10,0
-10,0
-10,0

0,0

-9,0
-1,5
-3,0

-5,0

-5,0

-15,0
-25,0

-10,0
-7,5

-81,0
-81,0

2,0
2,0
-91,0
2,0
-89,0

-50,0

-50,0

-50,0

-50,0
0,0
-50,0

-4,0

-4,0
0,0
-4,0

-1,5
-1,5
0,0
-1,5

-1,0
-5,6
-6,6
0,0
-6,6

-30,0
-30,0
0,0
-30,0

-43,4
-43,4
-20,0
-5,0
-68,4
0,0
-68,4

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR STOCKHOLM

Utgiven av KF/KS kansli

2004:24

Regler för ekonomisk förvaltning

Kommunfullmäktiges beslut den 11-12 november 2004

(Budgetutl)

(Jfr Kfs 2004:10)

INLEDNING

Kommunernas ekonomiska förvaltning regleras i 8 kapitlet i kommunallagen. Där stadgas bl.a. att kommunfullmäktige skall meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen. Kommunstyrelsen och övriga nämnder skall även tillämpa lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Olika regler gäller för verksamheter med beställaransvar och utföraransvar.

För av kommunen ägda bolag och stiftelser gäller även bokföringslagen, för bolagen aktiebolagslagen och årsredovisningslagen och för stiftelser stiftelselagen. Såvida inte dessa lagar stadgar annat gäller vad som nedan stadgas om nämnd även av kommunen ägda stiftelser och aktiebolag. Vad som stadgas om förvaltningschef skall även gälla för verkställande direktör (bolagschef/stiftelsechef). Varje bolag har att besluta härom.

Kommunstyrelsen får medge undantag från vad som stadgas nedan om det föreligger särskilda skäl.

1 kap BUDGET och UPPFÖLJNING

Kommunfullmäktiges budget

1 §

Kommunstyrelsen meddelar riktlinjer för nämnders budgetarbete.

Kompletterande anvisningar utfärdas av stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB.

2 §

Nämnd ingår i samband med sin verksamhetsberättelse sitt budgetförslag och sina treårsberäkningar till kommunstyrelsen som underlag för kommunstyrelsens förslag till budget och treårsberäkningar. Förslaget omfattar driftbudget och investeringsplan. Investeringsplanen skall vara uppdelad på planerade och beslutade projekt.

Förvaltningschef skall ta fram underlag till förslag för budget och treårsberäkningar i enlighet med kommunstyrelsens riktlinjer och utfärdade anvisningar.

3 §

Budgeten fastställs av kommunfullmäktige. Den skall upprättas i enlighet med kommunallagens balanskrav. Budgeten omfattar nämnder och bolagsstyrelser.

a) Nämnder

1 Plan över verksamheten

- Planen skall omfatta mål, riktlinjer och anslagsvillkor med en översikt för treårsperioden.

- 2 Driftverksamhet
 - Verksamhet med utföraransvar erhåller resultatbudget med avkastningskrav.
 - Övrig verksamhet, inklusive sådan med beställaransvar, erhåller ett eller flera anslag. Anslag kan, beroende på ändamål, meddelas brutto eller netto.
 - 3 Investeringar
 - Plan och anslag för investeringsverksamheten med beräknade drift- och kapitalkostnadseffekter samt intäktsmöjligheter.
 - 4 Stora projekt
 - Projektplan med redovisning av projektets syfte och innehåll samt ekonomiska konsekvenser.
- b) Stadens finansiering och ställning
- En plan för finansiering av stadens totala utgifter inklusive försäljningsbeting samt uppgift om stadens budgeterade ställning vid budgetårets slut.
- c) Bolagsstyrelser
- 1 Plan över verksamheten.
 - Planen skall omfatta mål och riktlinjer med resultatkrav samt en översikt för treårsperioden.
 - 2 Plan över omsättning och resultat.
 - 3 Investeringar
 - Plan för investeringar avseende all anläggningsverksamhet.

Nämndens budget

4 §

Nämnd skall med utgångspunkt från kommunfullmäktiges fastställda budget upprätta en genomförandeplan för det kommande årets verksamhet (nämndens budget/verksamhetsplan). I budgeten skall redovisas uppställda mål för verksamheten och hur tilldelade resurser skall användas.

Nämndens budget för nästkommande år skall fastställas av nämnden senast under december. År då val till kommunfullmäktige ägt rum året därpå senast under januari.

Förvaltningschefen skall upprätta förslag till budget.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB kan utfärda kompletterande anvisningar och tidsplan för budgeten.

5 §

Nämnd skall i samband med upprättande av budgeten redovisa förändrad omslutning hos kommunstyrelsen till följd av ökade externa intäkter för statsbidrag till olika projekt samt olika ersättningar. Nämnd skall även redovisa förändrad omslutning till följd av ökad försäljning av överskottskapacitet till andra nämnder.

Omslutningsförändringar av principiell betydelse skall föras upp till kommunfullmäktige för beslut.

Nämnd skall lämna sin budget till stadsledningskontoret för sammanställning.

Budgetansvar**6a §**

Nämnder är ansvariga för att anslag inte överskrider, budgeterade intäkter inflyter, avkastnings- och resultatkrav uppnås, investeringsutgifter och inkomster disponeras för beslutade objekt inom anvisad ram samt att budgeterade försäljningsbeting uppfylls. Nämnder och styrelser ansvarar också för hur verksamheten bedrivs och att kommunfullmäktiges mål uppnås.

Resultatöverföring**6b §**

Resultatenheter skall föra över hela sitt resultat, dock maximalt 5% av enhetens bruttobudget för året som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, både över- och underskott till följande år. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Verksamhet som upphandlas i konkurrens med externa entreprenörer s.k. intraprenader skall överföra 100% av sina resultat för att säkerställa konkurrensneutralitet under den tid som överenskommelsen gäller.

Om en resultatenhet visar över- eller underskott som skall föras mellan åren för ett budgetår skall nämnden i samband med bokslutet avsätta resultatet till en resultatfond. Uppkomna underskott skall täckas i samband med påföljande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år skall nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslut varvid underskottet förs över till nästkommande år och övergår till nämnden. Ansvaret att täcka underskottet åvilar därmed ytterst nämnden. Om en resultatenhet har vidtagit åtgärder för att eliminera ett underskott men inte helt har lyckats med detta under nästkommande år kan resultatenheten få vara kvar efter kommunstyrelsens prövning av åtgärdernas trovärdighet.

Överfört överskott skall användas i verksamheten.

Nämnden skall i samband med sin budget/verksamhetsplan redovisa hur planerade över- eller underskott från föregående år avses behandlas.

Kommentar: Med över/underskott avses bättre/sämre resultat än budgeterat.

Uppföljning**7 §**

Uppföljning skall ge underlag för att styra verksamheterna. Ansvaret för uppföljning ligger hos nämnderna.

Förvaltningschefen skall kontinuerligt följa upp verksamheten, upprätta erforderliga underlag till nämnden och redovisa om risk för budgetavvikelse föreligger och därvid föreslå erforderliga åtgärder.

Verksamheter med beställaransvar skall styras genom regelbunden uppföljning och avstämning mot nämndens budget, redovisa prognostiserad behovs- och prestationsutveckling samt kostnads-/utgifts- och intäkts/inkomstutveckling.

Verksamheter med utföraransvar skall styras genom regelbunden uppföljning mot beslutade resultatplaner samt fastställt avkastningskrav.

Nämnd skall besluta om former och tidpunkter för redovisning av erforderliga beslutsunderlag för sin styrning.

Finner nämnd med beställaransvar att anslag kommer att bli otillräckligt, eller att intäkter inte inflyter i budgeterad omfattning, skall nämnden vidta åtgärder för att rymma sådant överskridande eller intäktsunderskott inom nämndens budget respektive beslutade anslag och av kommunfullmäktige angivna mål och anslagsvillkor.

Finner nämnd med beställaransvar att förutsättningarna förändrats i förhållande till underlaget för kommunfullmäktiges budgetbeslut samt att mål och anslagsvillkor till följd av detta behöver ändras skall begäran härom underställas kommunfullmäktige.

För investeringar och stora projekt gäller att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt uppföljningen av medelsförbrukning, tidsplaner, prestationer samt de politiska målen. Visar uppföljningen att ett objekt kan medföra större utgifter, mindre inkomster, högre framtida kostnader eller lägre framtida intäkter än vad som ursprungligen kalkylerades eller att andra förutsättningar ändrats i väsentlig mån, skall detta omgående redovisas för nämnden. Nämnden skall snarast vidta åtgärder för att förhindra fördyringar eller göra omprioritering inom ramen för sin totala investeringsplan. Avvikelse mot investeringsbeslut skall redovisas till kommunstyrelsen i samband med den löpande uppföljningen.

Förvaltningschefen skall tillse att budgetansvaret iakttas vid varje resursanskaffning (anställning, upphandling m.m.).

8 §

Nämnd skall lämna de rapporter avseende utfall och prognoser, beslutade och föreslagna åtgärder som stadsledningskontoret eller revisionskontoret begär.

Resultatenheter

9 §

Huvudregeln är att nya resultatenheter inrättas, förändras eller avvecklas i samband med nämndens ordinarie verksamhetsplan. Nämnden skall i denna definiera vilka enheter som skall utgöra resultatenheter och hur resultatet skall mätas. Varje nämnd har ansvar för att utforma interna överenskommelser med sina resultatenheter.

För att skapa ett trovärdigt och långsiktigt stabilt system, bör nämnden inte upphäva eller förändra förutsättningarna för resultatenheterna under året. Det är viktigt att göra en helhetsbedömning då en förändring av en resultatenhet kan påverka andra resultatenheter. Enheterna skall verka i enlighet med gjorda överenskommelser.

Nämnden kan endast i undantagsfall upphäva eller förändra förutsättningarna under pågående år. Detta gäller då resultatenheten inte har verkat eller kunnat verka i enlighet med gjorda överenskommelser och detta inte kunnat förutses i samband med upprättandet av verksamhetsplanen. Nämnden kan under vissa speciella förutsättningar, t.ex. om enheten genom upphandling i konkurrens övergår till s.k. intraprenad, korrigera sin verksamhetsplan med avseende på avvikelsen. Samråd skall alltid ske med stadsledningskontoret innan beslut tas om ändring.

Slutna redovisningsenheter

10 §

Kommunfullmäktige beslutar i samband med budget vilka enheter som skall vara slutna redovisningsenheter. Enhetens verksamhet regleras i budget och i reglemente/instruktion.

Slutna redovisningsenheter arbetar under bolagsliknande former men är inte egna juridiska personer.

För slutna redovisningsenheter gäller särskilda budget- och redovisningsprinciper. Enheten upprättar resultatbudget, investeringsplan med förslag till finansiering samt balansbudget.

Kommunfullmäktige fastställer i budgeten kraven på enhetens resultat i form av avkastning som skall levereras till finansförvaltning eller ägartillskott som skall tillföras enheten från finansförvaltning. Kommunfullmäktige kan i anslutning till behandlingen av nämndens bokslut justera avkastningskrav eller ägartillskott. Övriga resultat balanseras som fritt eget kapital.

Från och med år 2003 skall nya investeringar finansieras via koncernkonto och belastas med stadens internränta. Samtliga anläggningstillgångars finansiering skall likaledes belastas med stadens internränta via koncernkonto.

Taxor, avgifter m.m.

11 §

Beslut om taxor, avgifter, prestationsrelaterade ersättningar till privata utförare (s.k. peng), investering, försäljning av mark och anläggningar samt andra ärenden, som anges i lag, fattas av kommunfullmäktige.

Kommentar: Kommunfullmäktige kan ge uppdrag åt nämnd att besluta i sitt ställe i den omfattning som följer av kommunallagen.

2 kap RÄKENSKAPER

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Kommunal redovisningslag

1 §

Stadens nämnder skall tillämpa lag (1997:614) om kommunal redovisning och reglerna i detta kapitel.

Nämndens löpande bokföring

2 §

Förvaltningschefen skall se till att fullständiga räkenskaper fortlöpande förs över förvaltningens verksamhet i enlighet med den kommunala redovisningslagen och reglerna för ekonomisk förvaltning samt utfärdade anvisningar. Förvaltningschefen ansvarar vidare för att förvaltningen tillämpar det löne- och redovisningssystem som kommunstyrelsen beslutat om.

Interna köp och försäljningar inom en nämnd får inte öka nämndens omslutning. Förvaltningschefen utfärdar anvisningar för redovisningen inom nämndens resultatenheter.

3 §

Förvaltningschefen skall efter anmodan tillhandahålla stadsledningskontoret och revisionskontoret rapporter och ekonomiska uppgifter.

Nämndens bokslut och verksamhetsberättelse

4 §

Förvaltningschefen skall snarast efter räkenskapsårets utgång se till att räkenskaperna avslutas och upprätta förslag till bokslut. Varje nämnd skall snarast efter årets slut fastställa bokslut för varje redovisningsenhet med en budget som fastställts av kommunfullmäktige och därefter inom tid och sätt som kommunstyrelsen bestämmer insända bokslutsärendet till stadsledningskontoret. Förslag till eventuella dispositioner med anledning av årets resultat skall lämnas till kommunstyrelsen.

Slutna redovisningsenheters resultat skall, med undantag för avkastning och eventuella ägartillskott, balanseras som fritt eget kapital.

Dispositioner som sammanhänger med resultatenheter anmäls i enlighet med detta reglemente 1 kap. 6 b §.

För nämnd med beställaransvar skall budgetavräkning och balansräkning ingå i bokslutet.

För nämnd med utföransvar skall resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys ingå i bokslutet.

5 §

Varje nämnd skall årligen avge en verksamhetsberättelse med redogörelse för sin verksamhet under närmast föregående räkenskapsår. Till berättelsen skall nämndens bokslut bifogas.

Verksamhetsberättelsen skall innehålla en beskrivning av årets verksamhet utifrån resultaträkningen/budgetavräkningen, måluppfyllelse och nyckeltal för nämndens verksamhet och en jämförelse med föregående räkenskapsår. Vidare skall verksamhetsberättelsen innehålla en redogörelse för mer betydande avvikelser från mål, riktlinjer och anslagsvillkor som angivits i budgeten samt förslag till dispositioner.

Nämnden skall särskilt redovisa pågående och avslutade investeringsprojekt i samband med nämndens verksamhetsberättelse för respektive år. Detta gäller även andra stora projekt.

I verksamhetsberättelsen skall nämnden redovisa hur den fullgjort sådana uppdrag som kommunfullmäktige har lämnat till den med stöd av 3 kap 10§ första stycket och 3 kap 12§ kommunallagen. Redovisningen skall lämnas i den omfattning som närmare kan anges i nämndernas reglemente och i enlighet med anvisningar från stadsledningskontoret. Verksamhetsberättelsen skall i övrigt innehålla en beskrivning av hur fullmäktiges beslut om nämndens verksamhet efterlevts och hur nämnden bedrivit verksamheten.

Förvaltningschefen skall utforma förslag till verksamhetsberättelse. Kompletterande anvisningar för verksamhetsberättelsen utfärdas av stadsledningskontoret och revisionskontoret gemensamt.

Berättelsen skall, enligt fastställd tidsplan, överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet för nämnden.

Nämndens verksamhetsberättelse och revisionsberättelse lämnas till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar om ansvarsfrihet skall beviljas för nämnden.

Stadens huvudbokslut och årsredovisning

6 §

Stadens huvudbokslut är en sammanställning av de nämndvisa boksluten. Huvudbokslutet upprättas av stadsledningskontoret och redovisas i stadens årsredovisning.

Årsredovisningen upprättas i enlighet med den kommunala redovisningslagen och med iakttagande av god redovisningssed. Årsredovisningen skall i enlighet med den kommunala redovisningslagen innehålla en sammanställd redovisning som, utöver kommunen, även omfattar övriga juridiska personer där kommunen har ett betydande inflytande.

Årsredovisningen skall överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet före kommunfullmäktiges behandling av den.

Årsredovisningen skall överlämnas till kommunfullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Delårsrapport**7 §**

Stadsledningskontoret skall årligen sammanställa en delårsrapport. Delårsrapporten skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Delårsrapporten skall upprättas i enlighet med god redovisningssed. Underlag för delårsrapporten skall lämnas av nämnderna enligt anvisningar från stadsledningskontoret.

Värderings- och kapitalkostnadsprinciper**8 §**

Med en investering avses all anläggningsverksamhet, inklusive om- och tillbyggnad, som medför standardhöjning och reinvestering samt anskaffning av utrustning till ett värde av ett prisbasbelopp eller därutöver med en ekonomisk livslängd på tre år eller mer.

9 §

Varje nämnd ansvarar för att det fortlöpande förs ett register över nämndens anläggningstillgångar.

10 §

Anläggningstillgångar skall årligen belastas med kapitalkostnader. Räntesatsen för interna räntesättningar fastställs årligen i samband med budget.

Försäljning av tillgångar**11 §**

Vid försäljning av anläggningstillgångar i mark och fastigheter redovisas realisationsvinsten alternativt realisationsförlusten under finansförvaltning.

Den nämnd som förvaltar tillgången redovisar en försäljningsinkomst som motsvarar det bokförda värdet på den försålda tillgången. Förvaltningen ersätts av finansförvaltning för verifierade externa försäljningskostnader.

Dokumentation av ekonomisystem, kontoplan m.m.**12 §**

Stadsledningskontoret skall upprätta en beskrivning över tillämpade förvaltningsgemensamma delar av ekonomisystemet i enlighet med den kommunala redovisningslagen.

Förvaltningschefen skall upprätta en beskrivning över förvaltningsspecifika delar av ekonomisystemet.

3 kap PENNINGHANTERING (tidigare medelsförvaltning)

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av följande regler.

Uppbörd och inkomstkontroll**1 §**

Varje nämnd ansvarar inom sitt verksamhetsområde för uppbörd, kontroll och redovisning av stadens pengar.

Förvaltningschefen skall se till att inbetalda pengar omedelbart sätts in på ett bank- eller postgirokonto som stadsledningskontoret har anvisat.

Vad som stadgats ovan gäller även för pengar som staden får och har hand om för annans räkning.

Fakturerings, krav och inkasso

2 §

Varje nämnd ansvarar för sin fakturerings och krav- och inkassoverksamhet.

1. Fakturerings

Räkningar skall snarast möjligt skrivas ut och föras upp i kundreskontran.

2. Krav och inkasso

- a) Om fordran inte har betalats senast på förfallodagen skall krav- och inkassoåtgärder vidtagas.
- b) En fordran anses osäker om kunden inte betalat den då inkassoförfarandet inleds. En osäker fordran skall bokföras som en befarad kundförlust.
- c) En osäker fordran skall skrivas av i bokföringen då alla inkassoåtgärder vidtagits och senast efter ett år.
En fordran som uppenbarligen inte kommer att kunna drivas in kan skrivas av direkt utan att först bokföras som osäker.
Nämnd eller delegat beslutar om avskrivning av fordran. Avskrivning av fordran skall bokföras som en konstaterad kundförlust.
- d) Indrivning av en fordran får avbrytas om ytterligare indrivningsförsök är utsiktslösa eller inte är försvarliga med hänsyn till kostnaderna och inte krävs ur allmän synpunkt.

3. Överlåtande av krav och inkassoverksamhet

Stadens nämnder skall, om de inte utför uppgiften på egen hand, anlita det inkassoföretag som staden centralupphandlat för kravverksamhet. Ett sådant uppdrag får inte innefatta överlåtelse av fordringar.

Inkassoföretaget utför enbart de nödvändiga krav- och inkassoåtgärderna medan respektive nämnd behåller beslutanderätten i alla ärenden.

Upphandling

3 §

Utgått

Leasing

4 §

Nämnd eller bolag får ingå avtal om hyra eller hyrköp (leasing) av utrustning i de fall avtalet innebär en lägre kostnad för staden, sett över utrustningens hela ekonomiska livslängd, än om utrustningen anskaffats genom köp. Hyra/leasing kan vara en ofördelaktig finansieringsform jämfört med andra tillgängliga finansieringsformer. Kostnaderna för hyra/leasing skall därför jämföras med kostnaderna för köp.

Endast om det samlade värdet av framtida betalningsförpliktelser inte kan anses ringa i förhållande till nämndens balansomslutning, eller om dessa betalningsförpliktelser överskrider av ekonomiutskottet fastställd beloppsgräns skall det tillställas ekonomiutskottet.

Alla avtal om hyra eller hyrköp (leasing) i syfte att endast finna en alternativfinansieringsform skall dock alltid tillställas ekonomiutskottet.

Vad som sägs ovan gäller även avtal med annan rubricering, men med verklig innebörd av hyra, hyrköp eller leasing.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för att ingå avtal om hyra eller hyrköp (leasing).

Kontroll och attest

5 §

Omfattning och definition

Paragrafen gäller för stadens samtliga ekonomiska händelser, inklusive interna transaktioner samt medel som staden ålagts eller åtagit sig att förvalta eller förmedla. Med ekonomiska transaktioner avses bokföringsposter i stadens samtliga bokföringssystem som omfattas av lagen om kommunal redovisning.

Attest innebär att intyga att kontroll utförts utan anmärkning. Kontroll utförs av kontrollansvarig (tidigare attestant).

Syfte

Syftet med reglerna för kontroll av ekonomiska händelser är att säkerställa att transaktioner som bokförs är korrekta avseende:

Prestation Att varan eller tjänsten har levererats till eller från staden och/eller att transaktionen i övrigt stämmer med avtalade villkor.

Bokföringsunderlag Att verifikationen uppfyller kraven i den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Betalningsvillkor Att betalning sker vid rätt tidpunkt.

Bokföringstidpunkt Att bokföring sker vid rätt tidpunkt och i rätt redovisningsperiod.

Kontering Att transaktionen är rätt konterad.

Beslut Att transaktionen överrensstämmer med beslut av behörig beslutsfattare.

Ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för utfärdandet av för staden gemensamma anvisningar till denna paragraf. Kommunstyrelsen ansvarar också för övergripande uppföljning av dessa anvisningar.

Stadens nämnder ansvarar för att antagna regler och anvisningar avseende denna paragraf följs. Varje nämnd skall därutöver vid behov utfärda ytterligare anvisningar för sitt verksamhetsområde.

Varje nämnd utser kontrollansvariga (tidigare attestanter) samt ersättare för dessa. Kontrollansvar knyts till person eller befattning och kopplas till kodplan med angivande av eventuella begränsningar. Varje nämnd svarar för att det upprätthålls aktuella förteckningar över utsedda kontrollansvariga (tidigare attestanter).

Förvaltningschefen ansvarar för att vid behov aktualisera beslut om kontrollansvariga (tidigare attestanter). Förvaltningschefen ansvarar inom nämndens verksamhetsområde för att handläggarna är informerade om reglerna och anvisningarnas innebörd.

Kontrollansvarigas (tidigare attestanternas) ansvar är att tillämpa fastställda anvisningar samt när brister upptäcks rapportera dessa till närmast överordnad chef.

Kontroller

Följande kontroll (tidigare attest)- moment finns i staden. Kontrollerna skall i tillämpliga fall utföras.

<u>Prestation</u>	<u>Vara eller tjänst har mottagits eller levererats.</u>
<u>Kvalitet</u>	<u>Mottagen eller levererad tjänst håller avtalad kvalitet.</u>
<u>Pris</u>	<u>Pris överensstämmer med avtal, taxa, bidragsregler eller beställning.</u>
<u>Villkor</u>	<u>Betalningsvillkor mm är uppfyllda.</u>
<u>Beslut</u>	<u>Behöriga beslut finns.</u>
<u>Behörighet</u>	<u>Nödvändiga kontroller (attester) har skett av behöriga personer.</u>
<u>Kontering</u>	<u>Konteringen är korrekt.</u>
<u>Formalia</u>	<u>Verifikationen uppfyller krav enligt lagstiftningen.</u>

Kontrollernas utformning

Kontrollåtgärderna skall utformas så att den interna kontrollen inom respektive nämnd är tillräcklig och att kontrollkostnaden står i rimlig proportion till riskerna. Vid utformningen av kontrollåtgärderna skall följande krav beaktas:

<u>Ansvarsfördelning</u>	<u>Ansvarsfördelningen skall vara tydlig. Ingen person ska ensam hantera en transaktion från början till slut.</u>
<u>Kompetens</u>	<u>Den som har rollen att utföra en kontrollåtgärd skall ha erforderlig kompetens för uppgiften.</u>
<u>Integritet</u>	<u>Den som utför kontroll av en annans persons transaktioner skall ha en självständig ställning gentemot den kontrollerade.</u>
<u>Jäv</u>	<u>Den som utför kontrollen får ej kontrollera in- och utbetalningar till sig själv eller närstående. Detsamma gäller utgifter av personlig karaktär. Detta innefattar också bolag och föreningar där den kontrollansvarige eller närstående har ägarintressen eller ingår i ledningen.</u>
<u>Dokumentation</u>	<u>Vidtagna kontrollåtgärder (attester) skall dokumenteras på ändamålsenligt sätt.</u>
<u>Kontrollordning</u>	<u>De olika kontrollmomenten skall utföras i en logisk ordning så att effekten av en tidigare kontrollåtgärd inte förtas av en senare kontrollåtgärd.</u>

Genomförda kontroller

Obligatoriska manuella kontroller som utförts med godkänt resultat ska dokumenteras genom attest. Attest dokumenteras i enlighet med anvisningarna. Maskinellt utförda kontroller ska framgå av systemdokumentation och behandlingshistorik. Om kontrollansvarig (tidigare attes-

tant) ej kan godkänna en ekonomisk transaktion skall den som beslutat om transaktionen underrättas. Kan inte rättelse uppnås skall underrättelse ske enligt fastställd rutin.

Begäran om utbetalning av pengar

6 §

Varje nämnd skall utse person med befogenhet att på nämndens vägnar beordra utbetalning av pengar. Som regel ger nämnden denna befogenhet till förvaltningschefen.

Förvaltningschefen skall utse ett lämpligt antal ställföreträdare med befogenhet att begära utbetalning av pengar. Rätten att begära utbetalning av pengar skall ges till namngivna personer.

Person med rätt att begära utbetalning av pengar skall innan sådan begäran säkerställa att nödvändiga kontroller har skett av behöriga personer (behörighetskontroll).

Förskottskassa

7 §

Kommunstyrelsen tillhandahåller på nämndens begäran en förskottskassa på ett belopp som kommunstyrelsen bestämmer.

Det beviljade beloppet räntebeläggs med en räntesats som kommunfullmäktige fastställer i samband med årsbudgeten. Räntesatsen skall spegla marknadsräntan.

Förvaltningschefen skall se till att förskottskassans pengar finns insatta på ett räntebärande konto, som stadsledningskontoret har anvisat, till dess att pengarna behöver användas. Räntan på detta konto tillfaller nämnden. Förvaltningschefen skall utse en person med ansvar för förskottskassan. Förvaltningschefen skall se till att pengar i förskottskassan redovisas, kontrolleras och inventeras enligt gällande regler och anvisningar.

Förvaltningschefen kan fördela förskottskassan på flera underförskottskassor. Vad som ovan sagts gäller även underförskottskassor.

Kontokort

8 §

Se kommunstyrelsens policy avseende kontokort.

Utbetalning

9 §

Kommunstyrelsen svarar för alla utbetalningar om kommunstyrelsen inte medgett undantag.

Stadsledningskontoret skall verkställa stadens utbetalningar.

Likviditetshantering

10 §

Kommunstyrelsen ansvarar för stadens likviditetshantering, upplåning och skuldförvaltning, utlåning samt tecknande av stadens borgen i enlighet med vad som föreskrivits i instruktionen för stadsledningskontoret och i Stockholms stads finansiella policy samt i andra beslut av kommunfullmäktige.

Förvaltningschefen skall på anmodan av stadsledningskontoret upprätta en likviditetsprognos och lämna in den till kontoret. Likviditetsprognosen skall vara avstämd mot beslutad budget.

4 kap DONATIONSMEDEL OCH VÄRDEHANDLINGAR

Mottagande av donation

1 §

Mottagande av donation skall underställas kommunfullmäktige för prövning då det är fråga om större värden eller ärenden av principiell beskaffenhet. I övriga fall beslutar respektive nämnd efter förslag från förvaltningschef.

Placering av fondtillgång

2 §

Tillgångar tillhörande under stadens vård ställda fonder och stiftelser, skall placeras i enlighet med av kommunstyrelsen beslutade placeringsföreskrifter.

Förvaltning av fondtillgång

3 §

Förvaltas fond eller stiftelse av nämnd, skall denna anlita kommunstyrelsen för handhavande av fondens eller stiftelsens tillgångar i den mån donationsbestämmelserna inte föreskriver annat.

Förvaring av värdehandlingar

4 §

Förvaltningschef svarar för att värdehandlingar förtecknas och förvaras tillfredsställande. Förvaltning kan anlita stadsledningskontoret för förvaring av värdehandlingar som nämnd innehar för stadens räkning.

5 kap INTERN KONTROLL

Nämnderna skall enligt kommunallagen 6 kap. 7 § var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnderna skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av kommunallagen 3 kap. 16 § har lämnats över till någon annan.

Revisorernas uppgift är enligt kommunallagen 9 kap. 9 § att pröva om bl.a. den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av följande regler i samråd med revisionskontoret.

1 §

Den interna kontrollen inom en nämnd skall bygga på en helhetssyn på den kommunala verksamheten. Detta betyder att den skall omfatta mål och strategier, styrning och uppföljning samt skydd av tillgångar. Inom dessa områden skall det finnas inbyggda uppföljnings- och kontrollsystem som säkrar en effektiv förvaltning och förebygger allvarliga fel eller förluster.

Nämnd ansvarar för att ett system för intern kontroll upprättas inom respektive verksamhetsområde med övergripande riktlinjer, regler och anvisningar i syfte att säkerställa att

- verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt
- att lagar, avtal och andra för nämnden gällande regler, föreskrifter och beslut följs
- anskaffningen och användningen av resurser är effektiv och ändamålsenlig
- stadens tillgångar skyddas

- redovisningen och uppföljningen av verksamhet och ekonomi är rätt visande, tillförlitlig och ändamålsenlig samt att
- säkerheten i redovisningsrutiner, administrativa rutiner och IT-system är tillfredsställande.

Förvaltningschef skall upprätta förslag till internt kontrollsystem för nämnden och skall tillse att konkreta regler och anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll inom alla verksamhetsområden.

Verksamhetsansvariga chefer på olika nivåer i organisationen skall bidra till utformningen av konkreta regler och anvisningar för en god intern kontroll inom sina verksamhetsområden och skall informera övriga anställda om reglernas och anvisningarnas innebörd.

Samtliga anställda är skyldiga att följa gällande regler och anvisningar för intern kontroll.

2 §

Nämnd skall årligen fastställa en internkontrollplan för att följa upp att det interna kontrollsystemet fungerar tillfredsställande inom nämndens verksamhetsområden. Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys skall nämnden välja ut ett antal områden/rutiner som skall granskas särskilt under verksamhetsåret för att verifiera att mål uppnås samt att riktlinjer och fastlagda kontroller verkligen upprätthålles/genomförs.

Förvaltningschef skall tillse att en risk- och väsentlighetsanalys genomförs och dokumenteras och med denna som underlag upprätta förslag till internkontrollplan för nämnden.

3 §

Nämnd skall försäkra sig om att internkontrollplanen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig.

Förvaltningschef skall regelbundet rapportera till nämnden om hur internkontrollplanen genomförs, hur den interna kontrollen fungerar samt föreslå nämnden erforderliga åtgärder för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig.

Bristar i den interna kontrollen skall omedelbart rapporteras till närmast överordnad.

Vid misstanke om brott av förmögenhetsrättslig karaktär skall nämnden utan oskäligt dröjsmål vidta åtgärder. Förvaltningschef skall omgående informera nämnden och revisionskontoret om det hos förvaltningen uppdagas förhållanden som medför misstanke om att sådant brott föreligger. Förvaltningschef skall också tillse att nämnden och revisionskontoret informeras om de åtgärder som vidtas.

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR STOCKHOLM

Utgiven av KF/KS kansli

2005:8

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

Kommunfullmäktiges beslut den 13 juni 2005

Utl 2005:123

Gäller från den 1 oktober 2005

(Jfr Kfs 2002:11)

1 Generella principer

1.1 Syfte med finanspolicyn

Syftet med denna policy är:

- Att ge mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen, dvs. Stockholms stad (staden), de av Stadshus AB majoritetsägda bolagen (bolagen) och stadens helägda bolag.
- Att ange hur ansvaret för finansverksamheten fördelas för Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen.
- Att klargöra vilka finansiella risker kommunkoncernen skall ta samt hur riskerna skall begränsas.

1.2 Uppdatering av kommunkoncernens finanspolicy

Ekonomidirektören ansvarar för att tillhandahålla underlag för att hålla finanspolicyn löpande uppdaterad.

Kommunkoncernens finanspolicy skall fastställas av Kommunfullmäktige årligen och revideras vid större förändringar av kommunkoncernens förutsättningar.

1.3 Generella principer för finansverksamheten

1.3.1 Syfte med finansverksamheten

Syftet med finansverksamheten inom Kommunkoncernen:

- Att tillgodose kommunkoncernens behov av tillgångsförvaltning och kostnadseffektiv lånefinansiering.
- Utnyttja skalfördelar samt optimera kommunkoncernens finansnetto inom givna risklimiter.
- Att optimera utnyttjandet av kapital och kassaflöden för kommunkoncernen.

1.3.2 Mål med finansverksamheten

Målet med kommunkoncernens gemensamma finansverksamhet är att, givet den risk kommunkoncernen beslutat att ta, tillgodose kommunkoncernens upplåningsbehov till en låg kostnad eller placera tillgångar till en hög avkastning.

Kommunkoncernen eftersträvar en hög stabilitet i resultat efter finansnettot i förhållande till budget för staden och bolagen, vilka aggregeras till kommunkoncernen.

1.3.3 Samordning av finansverksamheten inom Kommunkoncernen

Finansenheten inom Stockholm stad är kommunkoncernens gemensamma finansenhet och arbetar ur ett kommunkoncernperspektiv. All extern lånefinansiering skall göras av finansenheten i stadens namn. Om verksamhetsspecifika förutsättningar möjliggör alternativa finansieringsformer Stockholms stads budget 2006

BILAGA 10:2

skall detta godkännas av kommunstyrelsen eller koncernstyrelsen i samråd med finansenheten. Kommunkoncernens kassaflöden skall samlas i ett centralkontosystem så att kommunkoncernens betalningsströmmar kan kvittas mot varandra.

Finansenheten skall erbjuda bolagen en finansiering med villkor motsvarande de på den externa marknaden.

Staden och bolagen skall bistå finansenheten med uppgifter om finansieringsbehov och likviditetsstatus.

1.3.4 Ansvar för risk och resultat

Staden och bolagen har ansvar för sitt finansnetto inom följande givna ramar.

- Staden och bolagen ansvarar för sin respektive kapitalstruktur, investeringsbeslut och optimering av rörelsekapital.
- Finansenheten ansvarar för att hantera den beslutade ränterisken och därmed räntekostnaden, på kort och lång sikt för kommunkoncernen.

1.4 Riktlinjer beträffande finanspolicies för Stockholms stad, Stockholms Stadshus AB och bolagen

Kommunkoncernens finanspolicy sätter de yttersta ramarna för finansverksamheten i kommunkoncernen, staden och bolagen. En finanspolicy för staden skall finnas och fastställas årligen av Kommunstyrelsen och revideras vid större förändringar av kommunkoncernens förutsättningar. Det skall finnas en finanspolicy för Stockholms Stadshus AB vilken skall fastställas årligen och är överordnad bolagens policies. För varje bolag skall finnas en av varje bolags styrelse beslutad finanspolicy. Finanspolicyn skall fastställas årligen och därutöver revideras vid större förändringar av kommunkoncernens förutsättningar. Innan bolagets styrelse fattar beslut om en ny policy skall den tillställas finansenheten för yttrande. Koncernstyrelsen skall härutöver godkänna dotterbolagens finanspolicies. De av staden helägda dotterbolagen lyder under stadens finanspolicy.

Kommunkoncernens finanspolicy sätter ramarna för hur finansenheten skall agera på den externa marknaden. Finansenhetens arbete regleras mer detaljerat i stadens finanspolicy. I en bilaga till stadens finanspolicy (bilaga 1) fastställs limiter och mandat för finansenhetens verksamhet.

1.5 Principer för upplåning

Kommunfullmäktige fastställer rambelopp för kommunkoncernens totala upplåningsbehov. Inom dessa ramar fastställer kommunstyrelsen limiter för finansenheten för total extern upplåning (i bilaga 1). Limiterna skall fastställas med utgångspunkt i beslutade investeringar för staden samt planerade investeringar för bolagen.

Upplåning får bara genomföras för att täcka finansierings- eller refinansieringsbehov i någon av kommunkoncernens verksamheter. Upplåning för känt kapitalbehov skall kunna göras innan kapitalet behövs i verksamheten. Kommunstyrelsen skall i bilaga 1 fastställa hur stor denna upplåning får vara i förhållande till kommunkoncernens likviditetsprognos.

Nya upplåningsformer för finansenheten skall gå genom processen för nya upplåningsformer innan genomförande. Processen säkerställer att nya upplåningsformer kan hanteras i systemen, redovisningsmässigt och värderingsmässigt.

All upplåning i annan valuta än SEK skall kurssäkras.

1.6 Principer för placeringar

1.6.1 Likvida medel

Likvida medel skall användas till att:

- 1) täcka likviditetsbehov i någon del av kommunkoncernen.
- 2) betala av på kommunkoncernens externa lån, såvida detta inte leder till ökade kostnader för kommunkoncernen.
- 3) placeras externt, i första hand genom durationsmatchning¹ av kommunkoncernens skuldportfölj eller mot kommunkoncernens prognostiserade kapitalbehov.

¹ Matchning av genomsnittlig räntebindningstid för skuld- och tillgångsportföljerna.

1.6.2 Extern utlåning

Kommunkoncernens externa utlåning ingår i kommunkoncernens externa tillgångsportfölj vilken skall matchas mot kommunkoncernens externa skuldportfölj.

1.6.3 Tillgångsförvaltning

Nya placeringsformer för finansenheten skall gå igenom processen för nya placeringsformer innan genomförande. Processen säkerställer att nya placeringsformer kan hanteras i systemen, redovisningsmässigt och värderingsmässigt.

Alla placeringar i annan valuta än SEK skall kurssäkras.

1.6.4 Etiska regler

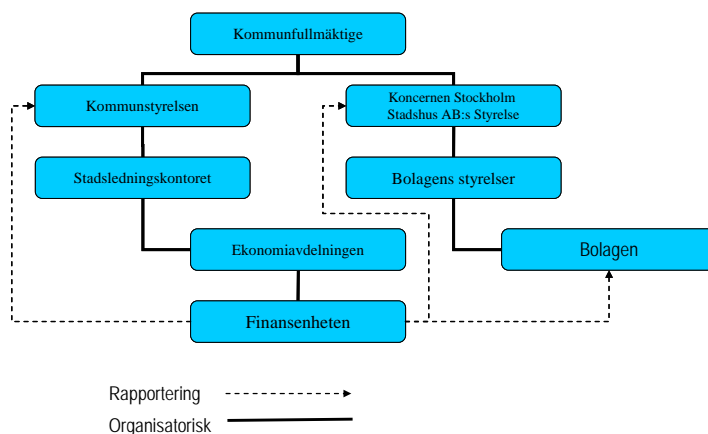
Vid placeringar skall det etiska perspektivet beaktas samt hänsyn tas till internationella konventioner avseende mänskliga rättigheter. Placeringar skall undvikas i tillgångar baserade på en verksamhet som uppenbarligen eller på förekommen anledning, bedöms vara oetiska eller i något avseende bryter mot de internationella konventionerna för mänskliga rättigheter.

1.7 Principer för försäkringsverksamhet

Särskilda placeringsregler gäller för all försäkringsverksamhet i kommunkoncernen, vilka regleras i en särskild placeringspolicy.

2 Ansvarsfördelning

Stadens ansvarsfördelning fastställs i delegationsordningen samt i stadens finanspolicy. Bolagens ansvarsfördelning fastställs i bolagens policies. Kommunkoncernens finanspolicy är överordnad delegationsordningen, i de fall policyn inte specificerar ansvarsfördelningen gäller delegationsordningen, stadens och bolagens finanspolicies.

2.1 Kommunfullmäktiges ansvar

- Att fastställa kommunkoncernens finanspolicy.
- Att fastställa långsiktig ränterisk för kommunkoncernen (normalduration) och det intervall inom vilket bolagens och stadens ränterisk skall fastställas.
- Att fastställa ram för total upplåning på den externa marknaden.
- Att fastställa stadens totala ram för utlåning och borgensteckning till bolagen.
- Att uppdraga åt Kommunstyrelsen att besluta om limiter för finansenhetens externa upplåning.

2.2 Kommunstyrelsens ansvar

- Att fastställa stadens finanspolicy.
- Att inom den av Kommunfullmäktige beslutade ramen, besluta om limiter för utlåning till bolagen, såväl varje enskilt bolag som total utlåning till samtliga bolag.
- Att inom den av Kommunfullmäktige beslutade ramen, besluta om limiter för finansenhetens externa upplåning.

BILAGA 10:4

- Att besluta om limiter för externa placeringar.
- Att fastställa risklimiter för samtliga risker i stadens finanspolicy i bilaga 1.

3 Risk

3.1 Finansieringsrisk

3.1.1 Principer för hantering av refinansieringsrisk

Kommunkoncernens externa skuld skall vara strukturerad på ett sådant sätt att låneförfallen sprids över tiden. Kommunstyrelsen skall fastställa hur stor andel av den befintliga skulden som skall tillåtas förfalla under någon enskild period. Limiten fastställs i bilaga 1.

3.1.2 Principer för hantering av finansieringsrisk

Kommunstyrelsen skall fastställa hur finansieringsberedskapen skall upprätthållas via säkra finansieringskällor. Finansieringsbehovet fastställs genom framtagandet av en långsiktig finansieringsprognos för kommunkoncernen där politiska beslut ligger till grund. Finansieringsberedskapen definieras som andel av lånefinansieringsprognosen, en limit för lägsta finansieringsberedskap fastställs i bilaga 1.

3.2 Likviditetsrisk

3.2.1 Definition av likvida medel

Likvida medel innefattar följande:

Kassa och bank.

Noterade finansiella tillgångar som kan omsättas inom 3 dagar.

Bekräftade, ej utnyttjade kreditfaciliteter.

3.2.2 Principer för hantering av likviditetsrisk

Kommunstyrelsen skall fastställa hur stor kommunkoncernens likviditetsberedskap minst måste vara, uttryckt som tillgängliga likvida medel i procent av kommunkoncernens likviditetsprognos på kort sikt. Limiten fastställs i bilaga 1.

3.3 Valutarisk

3.3.1 Principer för hantering av valutarisk

Kommunkoncernen skall ej ha någon exponering i valutarisk. Kommunstyrelsen skall med denna utgångspunkt fastställa limiter för valutariskexponeringen och specificera dessa i bilaga 1.

Valutaterminer och valutaswappar skall användas för att säkra flöden i andra valutor än SEK.

3.4 Ränterisk

3.4.1 Principer för hantering av ränterisk

För kommunkoncernen skall ränterisken, i form av en normalduration², fastställas av Kommunfullmäktige årligen eller revideras vid större förändringar av kommunkoncernens förutsättningar. När kommunkoncernen är nettoskulddagare skall denna uttryckas som ett mål för durationen i skuldportföljen, i det fall kommunkoncernen är nettoplacerare skall normaldurationen uttryckas som ett mål för durationen i tillgångsportföljen. Därutöver skall ett intervall fastställas, inom vilket avvikelser från normaldurationen är tillåtna.

Principen för ränteriskhanteringen för koncernen är att, i det fall kommunkoncernen är nettoskulddagare och måldurationen sätts på skuldportföljen, matcha durationen i tillgångsportföljen mot durationen i skuldportföljen. I det fall kommunkoncernen är nettoplacerare matchas skuldportföljens duration mot durationen i tillgångsportföljen.

Ränterisken hanteras i två separata portföljer, den långsiktiga (strategiska) bestående av in- och utlåning till staden, bolagskoncernen och den externa marknaden, samt den kortsiktiga (taktiska) bestående av positioner på den externa marknaden. Durationsmatchning mellan tillgångar och skulder skall ske i den strategiska portföljen. Resultaten i den strategiska och den taktiska portföljen skall mätas och följas upp separat. Limiter för kommunkoncernens, stadens och bolagens lång- respektive kortsiktiga ränterisk fastställs i bilaga 1.

Ränteförfallostrukturen på kommunkoncernens externa lån visar ränteförfallen inom förutbestämda tidsperioder. Limiter för ränteförfallostrukturen fastställs i bilaga 1.

² Duration är ett mått på (marknadsvärdesvägd) genomsnittlig räntebindningstid i en portfölj.

Dotterbolagen skall bidra till kommunkoncernens strategiska riskprocess genom information avseende bolagens verksamhetsförutsättningar i form av en känslighetsanalys av hur ökade räntekostnader påverkar finansnettot och en analys av nyckeltal som beskriver verksamheten.

Derivat instrument får användas i den strategiska portföljen i syfte att styra portföljernas duration mot normaldurationen och under förutsättning att maximal absolut förlust är känd på förhand. I den taktiska portföljen får derivatinstrument användas under förutsättning att maximal förlust är känd på förhand.

Nya instrument för finansenhetsen skall gå igenom processen för nya instrument innan genomförande. Processen säkerställer att nya instrument kan hanteras i systemen, redovisningsmässigt och värderingsmässigt.

3.5 Kreditrisk

Kreditexponeringen definieras som summan av exponeringen mot kreditrisk i placeringar och kreditrisken i derivat (motpartsrisk).

Exponeringen i placeringar definieras som placeringarnas nominella belopp+ upplupen ränta. Exponeringen i derivat definieras som derivatkontraktens sammanlagda marknadsvärde per motpart.

Kommunstyrelsen skall fastställa limiter för kreditexponering, per motpart och per ratingnivå. Limiterna fastställs i bilaga 1.

Lista över motparter skall finnas i finansenhetsens instruktioner.

Swap- och optionskontrakt får endast ingås efter ingånget internationellt swapavtal (ISDA).

3.6 Operativa risker

3.6.1 Syfte

Syftet med hanteringen av operativa risker är:

Att tillse att finansverksamheten bedrivs på ett kontrollerat sätt och att finansenhetsen vid varje tidpunkt har korrekt information om positioner och risker så att beslut kan fattas på korrekta grunder.

Att minimera förluster på grund av fel i processer, system eller på grund av bristande kontroll.

3.6.2 Riktlinjer för hantering av operativ risker

Det skall finnas en process för löpande identifiering, värdering och hantering av operativa risker inom finansverksamheten. Alla finansiella processer skall vara kartlagda och dokumenterade.

3.7 Riskkontroll

Det skall finnas en av finansenhetsen oberoende roll för riskkontroll som löpande skall följa upp risk och resultat i finansenhetsen utifrån kommunkoncernens och stadens finanspolicy. Rollen rapporterar direkt till Ekonomidirektören.

Regelbunden uppföljning av finansiella risker skall genomföras av Riskkontroll. Riskkontroll följer också upp hanteringen av operativa risker och säkerställer att denna är i överensstämmelse med gällande policy.

Överträdelser av ramar, limiter och mandat rapporteras till Kommunstyrelsen och koncernstyrelsen av den oberoende riskkontrollen.

Rapport	Utfärdare	Mottagare	Innehåll
Stadens likviditetsbehov	Redovisning	Finansenheten	Likviditetsbehov
Stadens kapitalbehov	Controlling	Finansenheten	Upplåningsbehov
Bolagens likviditetsbehov	Ekonomiavd inom bolagen	Finansenheten	Likviditetsbehov
Bolagens kapitalbehov	Ekonomiavd inom bolagen	Finansenheten	Upplåningsbehov
Resultat-rapportering			Uppdelat på taktisk och strategisk portfölj
Resultatrapport	Risk controller Finansenheten ³	Ekonomiavd Stockholm Stad, Ekonomiavd Stadshus AB	Resultat to date Prognos resultat resten av året
Riskrapportering (månadsrapport)			Uppdelat i taktisk och strategisk portfölj
Finansieringsrisk	Risk controller Finansenheten ¹	Ekonomiutskottet, Koncernstyrelsen Stadshus AB	Skuldens förfallostruktur i förhållande till angivna limiter Lån med längre löptid än max tillåten löptid
Likviditetsrisk	Risk controller Finansenheten ¹	Ekonomiutskottet, Koncernstyrelsen Stadshus AB	Likviditetsreservens storlek i förhållande till angivna limiter
Valutarisk	Risk controller Finansenheten ¹	Ekonomiutskottet, Koncernstyrelsen Stadshus AB	Öppna positioner
Räntenetto	Risk controller Finansenheten ¹	Ekonomiutskottet, Koncernstyrelsen Stadshus AB	Prognostiserat räntenetto och känslighet
Ränterisk	Risk controller Finansenheten ¹	Ekonomiutskottet, Koncernstyrelsen Stadshus AB	Duration och limiter
Kreditrisk	Risk controller Finansenheten ¹	Ekonomiutskottet, Koncernstyrelsen Stadshus AB	Kreditexponering per motpart och kategori enligt definitioner i policy
Operativ risk	Risk controller Finansenheten ¹	Ekonomiutskottet, Koncernstyrelsen Stadshus AB	Realiserade operativa risker som orsakat större ⁴ förluster
Avvikelse rapport	Risk controller	Koncernstyrelsen Stadshus AB, Kommunstyrelsens ekonomiutskott (vid allvarliga avvikelser)	Avvikelser

³ Rapporterna tas fram av risk controller och presenteras av finanschefen

⁴ Definieras i stadens finanspolicy

Stadsövergripande styrdokument

Budget, upphandling, lokaler m.m.

Säkerhetspolicy för Stockholms stad med kommentarer samt riktlinjer för lokal säkerhetssamordnare	KF 1993 09 06
Evenemangspolicy för Stockholms stad	KF 1995 10 02
Investeringar i Stockholms stad	KF 1999 12 18
Regler för ekonomisk förvaltning	KF 2004 11 11-12
Finanspolicy för Stockholms stad och dess bolag	KF 2005 06 13
Försäkringspolicy för Stockholms stad	KF 2004 03 01
Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006–2008	KF 2005 06 07
Antidiskrimineringsklausul som tillämpas vid stadens upphandlingar	KF 2005 06 07
Reviderade riktlinjer för serveringstillstånd. Förebyggande åtgärder mot diskriminering.	KF 2005 06 07
Policy för upphandling, kvalitet och utveckling	Beslut väntas i KF hösten 2005

Integration

Riktlinjer för Stadsdelsförnyelsen	KF 2003 09 08
Riktlinjer för nämnders och styrelser jämsällldhets- och mångfaldsplaner	KF 2004 11 22
Plan för jämlikhet, integration och mångfald	KF 2005 05 09

Barn och ungdom

Handlingsprogram för FN:s barnkonvention	KF 2004 09 20

Räddningstjänst, kris- och katastrofberedskap

Beredskapsfrågor i Stockholms stad	KF 1999 05 31
Handlingsprogram för ett tryggt och säkert Stockholm	KF 2004 12 14
Plan för Stockholms stads ledningsorganisation vid allvarliga kriser	KF 2005 06 13

Omvärldsbevakning och EU-arbete

Internationell strategi	KF 2005 06 07

Arkivering

Arkivreglemente för Stockholms stad	KF 1995 12 04

Kvalitet

Strategi för kvalitetsutveckling i Stockholms stad	KF 1999 05 10
Uppföljning av förbättringsförslag, synpunkter och klagomål – en del i stadens strategi för kvalitetsutveckling	KS 1999 11 03
Integrerat system för ledning och uppföljning av stadens verksamheter	KF 2001 02 05 Revideras i KF hösten 2005
Fortsatt inriktning av stadens kvalitetsarbete samt Stockholms stads kvalitetsutmärkelse år 2004	KS 2004 05 12

Personalpolitik

Stockholms stads personalpolitik	KF 1998 02 16 Revidering slutförs kv. 1/06
Distansarbete i Stockholms stad	KS 1998 04 22
Jämställdhetspolicy för Stockholms stad	KF 1998 09 07
Lönepolitik i Stockholms stad	KF 1999 05 12 Revidering slutförs kv. 1/06
Personaladministrativ befogenhetsfördelning (PAF 2000)	KF 2000 04 03
Hedersbelöning	KF 2000 10 16
Stockholms stads personalstrategi	KF 2001 03 05
Riktlinjer för nämnders och bolagsstyrelser jämsälldhets - och mångfaldsplaner	KF 2004 11 22
Ledarstrategi för chefer i Stockholms stad	KF 2005 05 23
Kompetensförsörjningsstrategi för Stockholms stad	Beslut väntas i KF hösten 2005
Arbetsmiljöpolicy för Stockholms stad	Beslut väntas i KF kv. 1/06
Policy mot alkohol- och drogmissbruk i Stockholms stad	Beslut väntas i KF kv. 1/06

Information – kommunikation

Grafisk profil för Stockholms stad	KS 1996 06 19
Bilden av Stockholms stad och hur vi kommunicerar den	KF 2001 09 03

Informationsteknik, telefoni

Telestrategi för Stockholms stad	KF 1995 09 18
Telefonpolicy för Stockholms stad	KS 1996 09 11
Ordningpolicy för elektronisk post i Stockholms stad	KF 1998 06 08
E-strategi för Stockholms stad	KF 2001 02 19
Policy och regler för informationssäkerhet vid Stockholms stad	KF 2001 09 03

Informationsteknisk plattform för Stockholms stad	KF 2005 02 21

Representation och mutor

Representation i Stockholms stad, stadens policy	KF 1999 03 10

Stadsbyggnad

Byggnadsminnesförklaring – policy för Stockholms stads egna byggnader	KF 1992 11 09
Energieffektiva sunda hus	KF 1994-03-07
Kartredovisning över kulturhistorisk klassificering av bebyggelsen i Stockholms innerstad	KF 1996 04 22
Ekologiskt byggande i Stockholm	KF 1997-06-16
Översiktsplan 1999 Stockholm med tillhörande byggnadsordning	KF 1999 10 04
Vision för Söderort	KF 2002 09 02 KF 2004 10 04
Genomförandeplan för byggande av 20 000 nya lägenheter under perioden 2003-2006. Bostadsförsörjningsprogram	KF 2005 03 21
Program för miljöanpassat byggande i Stockholm	KF 2005-10-03
Energiplan	Under utarbetande

Gata och fastighet

Miljözon för tung trafik, bestämmelser i Stockholm, Göteborg, Malmö och Lund fr. o m 2002	KF 1994 09 26
Tvångsförvaltningspolicy	KF 2004 02 09
Miljökrav och trafiksäkerhetskrav vid upphandling av entreprenader och tjänster där arbetsmaskiner och fordon ingår	KF 2004 03 29
Stockholms stads trafiksäkerhetsprogram för åren 2005-2010	KF 2005 02 21
Stockholms parkprogram, handlingsprogram för utveckling och skötsel av parker och natur	Beslut väntas i KF hösten 2005

Miljö

Vattenprogram för Stockholm 2000	KF 1995 04 03
Strategi för Stockholms vattenarbete	KF 1995-04-03
Artarken	KF 1999 10 04
Dagvattenstrategi för Stockholms stad	KF 2002 10 07
Stockholms miljöprogram med tillhörande kommunikationsstrategi	KF 2003 02 17 KS 2004 06 16
Handlingsprogram mot växthusgaser	KF 2003 04 28
Nya mål för miljöbilar	KF 2004 05 10

Bilaga 11:4

Renhållning

Renhållningsordning för Stockholms kommun med Föreskrifter och Avfallsplan 2002-2005	KF 2003 11 17 Beslut om ny renhållningsordning väntas i KF hösten 2005

Näringsliv och arbetsmarknad

Servicepolicy för ytterstaden	KF 2000 04 10
Stockholms stads näringslivspolitiska program	KF 2004 12 06
Arbetsmarknadspolitiska riktlinjer för Stockholms stad	KF 2004 12 06
Hamnstrategi för Stockholms stad	Under utarbetande

Socialtjänst, funktionshindrade, äldreomsorg, flyktingmottagande och ekonomiskt bistånd

Socialtjänst

Stadens insatser till psykiskt funktionshindrade (Bygger på länsövergripande policydokument med SLL)	KF 1998 06 08 KS 2003 04 09
Gemensamt policydokument för Stockholms läns kommuners och Stockholms läns landstings missbrukar- och specialiserade beroendevård	KS 1998 09 07
Handlingsprogram för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid	KF 2001 09 17
Socialt program för att minska prostitutionen	KF 2001 09 17 Revidering pågår
Gemensamma rekommendationer för Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende ungdomsmottagningar	KS 2002 04 10
Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget (BUS). Gemensam policy med riktlinjer i Stockholms län	KS 2003 12 17
Stockholms Tobaks-, Alkohol- och Narkotikaprogram (STAN)	KF 2004 12 14
Överenskommelse mellan Stockholm stad och SLL om samverkan kring personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik	KF 2005 05 23
Stockholms stads brottsförebyggande program	Beslut väntas i KF hösten 2005
Folkhälsoprogram för Stockholms stad	Under utarbetande

Funktionshinder

Stöd till personer med utvecklingsstörning i Stockholm stad	KF 1999 09 06
Insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL	KS 2002 04 10

för barn, ungdomar och vuxna med funktionshinder	
Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholms stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre fysiskt funktionshindrade, funktionshindrade med utvecklingsstörning och vissa funktionshindrade med hjärnskada	KF 2002 04 22
Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting, Stockholms stad och Stockholms allmänna försäkringskassa beträffande personer i behov av andningshjälp i hemmet	KS 2003 09 24
Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget (BUS). Gemensam policy med riktlinjer i Stockholms län	KS 2003 12 17
Handikappolitiskt program för Stockholms stad	KF 2004 12 14

Äldreomsorg

Stockholms stads äldreomsorgsplan 2001 – 2005	KF 2000 12 11 Beslut om ny plan väntas i KF hösten 2005
Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och Stockholm stad om hälso- och sjukvårdsansvar för äldre, fysiskt funktionshindrade, funktionshindrade med utvecklingsstörning och vissa funktionshindrade med hjärnskada	KF 2002 04 22
Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län om samarbete vad gäller äldres behov av särskilt boende	KF 2002 09 02

Flyktingmottagande

Ny inriktning och organisation för staden flyktingmottagande och SFI-verksamhet	KF 2003 06 12 KF 2004-06-07, utl.2004:81).

Utbildning

Förskoleplan för Stockholms stad	KF 2003 06 12
Skolplan för Stockholms stad	KF 2004 09 20
Strategi för elevhälsa i Stockholms stad	KF 2004 09 20
IT-strategi för Stockholms skolor	Under utarbetande

Konsumentfrågor

Konsumentpolitiskt program för Stockholms stad	Beslut väntas i KF hösten 2005

Uppdrag i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008

Kommunfullmäktige har i Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 (utl. 2005:106) framhållit ett antal frågor som särskilt ska beaktas i samband med stadens arbete med budget för 2006.

Kommunstyrelsen har uppdraget att under 2005 göra en översyn av renhållningsnämnden, överförmyndarnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsmuseinämnden och stadsbyggnadsnämnden. Resultatet av dessa översyner ska inarbetas i budgeten under planperioden. Ambitionen är att effektivisera förvaltningsorganisationen och frigöra resurser för att säkerställa utrymme för prioriterade områden. Vidare ska Stockholms Stadshus AB ansvara för att driva på och följa arbetet med rationaliseringar. De bolag som omfattas i ett första skede är bostadsbolagen och Stockholm Vatten AB.

Ett arbete har inletts för att genomföra de översyner som efterlyses. De resultat som kan förväntas av dessa översyner kommer att inarbetas i budgeten under planperioden. Förväntade resultat för år 2006 har inarbetats och redovisas under respektive berörd nämnd.

Förutsättningarna för ytterligare effektiviseringar av stadens ekonomi- och personaladministration ska utredas. Användningen av IT-systemen ska rationaliseras och gemensamma system utvecklas i staden. Stadsledningskontoret ska se över och planera för att integrera IT-systemen i de pedagogiska verksamheterna för att skapa ett enhetligt system för uppföljning och redovisning av alla skolformer samt uppföljningsansvaret för unga.

Inom stadsledningskontoret har ett arbete påbörjats för att utreda förutsättningarna för samordning och effektivisering av stadens ekonomi- och personaladministration liksom integreringen av IT-systemen i de pedagogiska verksamheterna.

I Strategi för utveckling av Stockholms stad åren 2006-2008 anges att förslag till basnyckeltal kommer att föreläggas kommunfullmäktige våren 2005. Dessa har tagits fram för att förbättra stadens styrning, uppföljning och lärande inom ramen för det integrerade lednings- och styrsystemet (ILS). Nyckeltalen ska också fungera som ett verktyg för dialog mellan kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och nämnderna.

Kommunfullmäktige har i september 2005 beslutat om basnyckeltal för stadens nämnder (utl. 2005:146). Basnyckeltalen kommer att bli ett viktigt verktyg i nämndernas likväl som stadens samlade uppföljnings- och utvecklingsarbete, där även dialogen har en framträdande roll.

Stadens miljöledningssystem ska ingå i ILS och stärkas i samtliga verksamheter. En miljörevision ska genomföras genom en extern granskning av stadens miljöarbete.

I likhet med övriga verksamhets- och politikområden i staden är stadens arbete inom miljöområdet inordnat i den struktur som ILS innefattar i form av

BILAGA 12:2

målstyrning, uppföljning, utvärdering och utveckling. En planering för en extern miljörevision pågår.

Stadsledningskontoret har uppdraget att under 2005, i samverkan med socialtjänstnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna, göra en översyn av stadens samlade föreningsstöd samt se över möjligheterna att underlätta för föreningslivet vad gäller lokaler och liknande infrastruktur.

Planering pågår i syfte att genomföra en översyn enligt uppdrag.

Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnder och socialtjänstnämnden se över resursfördelningssystemet inom individ- och familjeomsorgen, i huvudsak vad avser vuxna missbrukare. Bättre förutsättningar ska ges att stärka vårdkedjan från uppsökande verksamhet, vård och behandling till stöd i boendet, sysselsättning och meningsfull fritid.

En översyn pågår och beräknas vara genomförd så att resultatet kan beaktas inför budget 2007.

Den obalans som finns i fördelningen av budgetmedel till barn och ungdom inom individ- och familjeomsorgen bör beaktas i budget 2006.

Verksamhetsområdet har tillförts 14,0 mnkr i 2006 års budget.

Den ökande investeringsvolymen leder till ökade kapitalkostnader för nämnderna. Detta ska beaktas i framtagandet av budget för 2006.

En prioritering har gjorts i budget 2006. Ett ärende har tagits fram med förslag om förbättrad styrning och uppföljning i syfte att förbättra förutsättningarna för prioriteringar.

De budgetkonsekvenser som följer av planerna på att överföra de allmännyttiga bostadsbolagen till stiftelseform, liksom en stiftelsebildning av fastighets- och saluhallsnämndens affärsområde Egendom, ska beaktas i budgeten för planperioden.

Eventuella budgetkonsekvenser kommer att beaktas i budget under planperioden.

Stadens investerande nämnder ska i samband med genomförandebeslut i kommunfullmäktige tillämpa den utarbetade metodiken för investeringskalkylering i syfte att förbättra kvaliteten i beslutsunderlagen.

Stadens investerande nämnder kommer att tillämpa den anvisade metodiken.

Staden bedriver ett offensivt jämställdhetsarbete. Hur detta utvecklas ska beskrivas i budget för 2006.

Hur jämställdhetsarbetet utvecklas redovisas under Stadsövergripande frågor.